Biblioteca

Revistă de bibliologie și știința informării

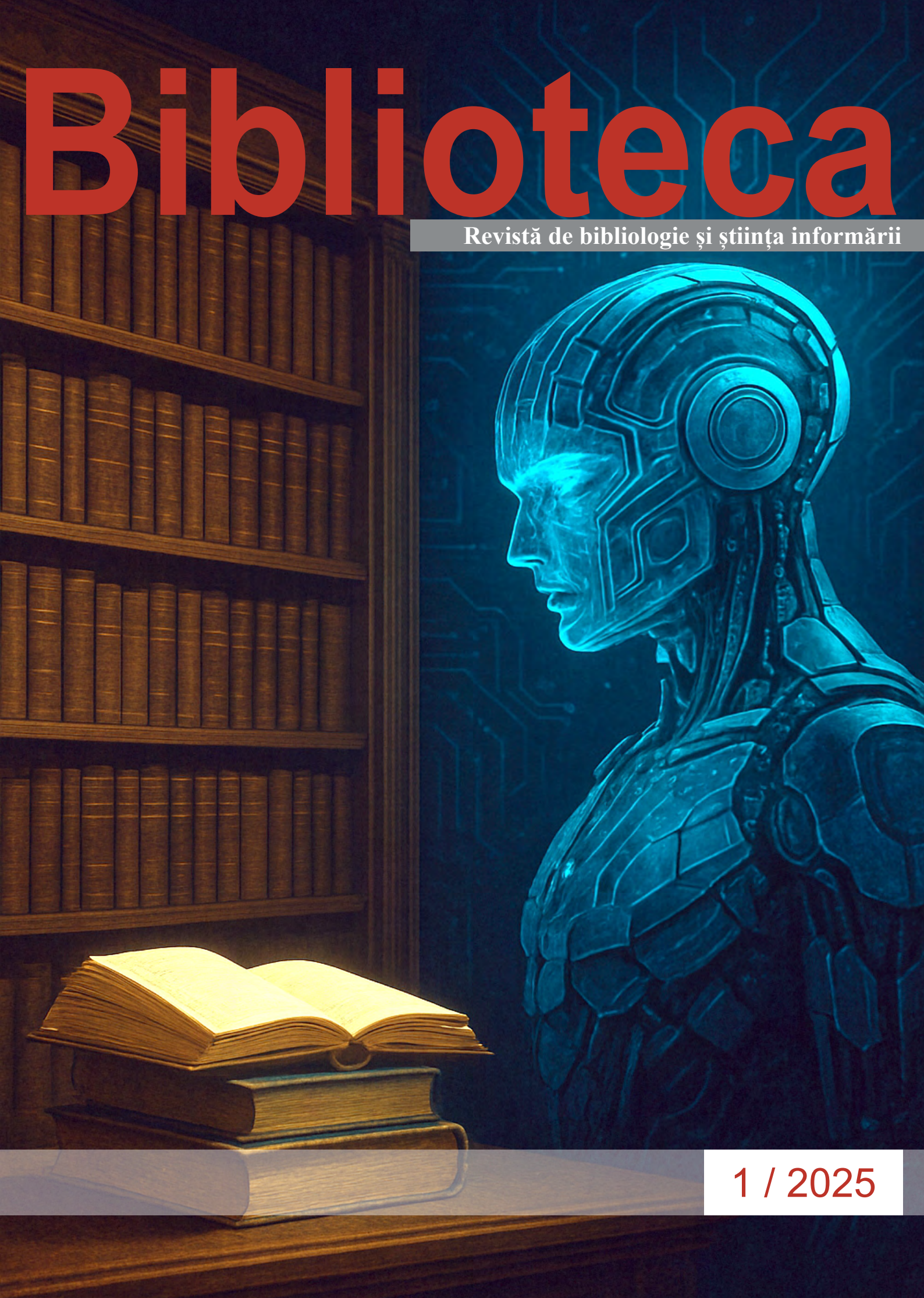

1 / 2025

REVISTA BIBLIOTECA

Biblioteca

Revistă semestrială
Editată de Biblioteca Naţională a României
Anul înfiinţării: *1948*
Anul LXXVII. Serie nouă, Anul XXXVI
Numărul 1/2025

COLEGIUL EDITORIAL:

COMITET ŞTIINŢIFIC

prof. univ. dr. Doina Banciu
prof. univ. dr. Agnes Erich
conf. univ. dr. Maria Micle
Elena Pintilei
conf. univ. dr. Cristina Popescu
prof. univ. dr. Angela Repanovici
prof. univ. dr. Elena Tîrziman
acad. Florin Filip
prof. univ. dr. Zanfir Ilie
prof. univ. dr. Mircea Regneală
dr. Octavian Mihail Sachelarie

COLEGIU CONSULTATIV

Eugenia Bejan
dr. Adriana-Elena Borună
prof. Nicoleta Marinescu
dr. Florica-Elisabeta Nuţiu-Vulcănescu
Vera Osoianu
dr. Carmen-Leocadia Pesantez Pozo
prof. univ. dr. hab. Nelly Ţurcan
dr. ing. Mihaela Voinicu
lect. univ. dr. Robert Coravu
prof. univ. dr. Constantin Ittu

COLECTIV REDACŢIONAL

coordonator: dr. Raluca Man
tehnoredactare computerizată: Florin Nistor

Adresa: B-dul Unirii, nr. 22, Bucureşti,
cod poştal 030833, OP 4, sector 3,
telefon: 021.3142434/1077,
e-mail: raluca.man@bibnat.ro

Responsabilitatea pentru conţinutul articolelor aparţine autorilor.

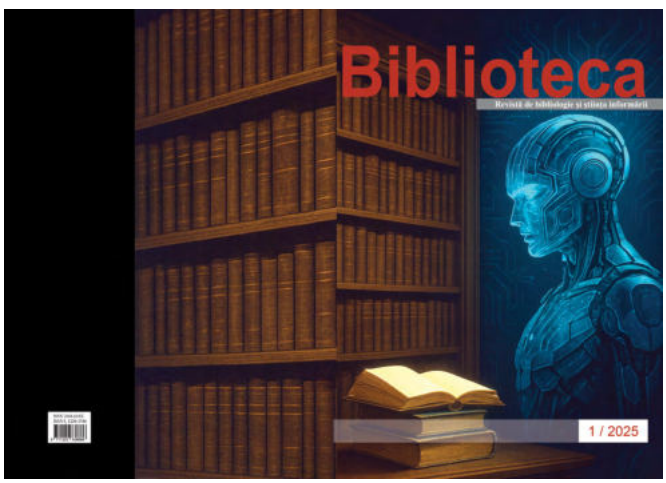

Coperta I-IV – Colaj realizat de Florin Nistor

Sumar

EDITORIAL

Biblio-hoinarii și călătoriile lor inspiraționale
Maria Micle ..... p. 1

REPERE PROFESIONALE. METODOLOGIE

Semnalarea și valorificarea patrimoniului documentar din bibliotecile românești prin activități editoriale
Elena Tîrziman ..... p. 3

Biblioteca universitară: hub al cunoașterii și inovației academice
Angela Repanovici ..... p. 8

Cultura informației din perspectivă biblioteconomică - factor principal în dezvoltarea intelectuală a utilizatorului, influențându-i semnificativ procesul de studiu și cercetare
Tatiana Oprescu ..... p. 10

„Conectăm generații în lumea digitală”: un proiect pentru o generație
Gabriela Tomescu-Olteanu, Ioana Necula ..... p. 14

Paradigme ale comunicării organizaționale. Concepții funcționaliste despre organizație și comunicarea organizațională
Orestia Olteanu ..... p. 17

VIAŢA BIBLIOTECILOR

Despre Workshopul *Coherent Digital: Using Policy Commons Free Trial*
Corina Dovîncă ..... p. 20

Magia operetei vieneze: muzică, dans și eleganță
Raluca Bucinschi ..... p. 22

Inovație și educație digitală în bibliotecile rurale. Povestea Clubului CodeKids din Pietrari: Interviu cu Crina Popescu, Biblioteca Publică Pietrari
Dorin Cozan ..... p. 25

Salonul de C*ARTE 2024 - Ediție in memoriam „Silvestru Voinescu”, de la Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu ”Argeș
Adrian-Nicolae Coman ..... p. 28

Ioan Slavici - la centenarul trecerii în eternitate. Cu imagini din colecțiile speciale ale Bibliotecii Naționale a României
Nicoleta Corpaci ..... p. 32

PATRIMONIU

Un incunabul din Biblioteca Muzeului Național Brukenthal cu însemn manuscris de proprietate: Plotinus, *Opera a Marsilio Ficino latine reddita,* Florența, 1492
Constantin Ittu ..... p. 44

Marginalii la manuscrisul lui Samuil Micu: „Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască”, tomul I, Viena, 1781
Florica-Elisabeta Nuțiu-Vulcănescu ..... p. 46

Epigrama, o specie literară minoră - dar savuroasă. Un manuscris al lui Cincinat Pavelescu
Cristina Marinescu ..... p. 56

Boierul-cărturar Dinicu Golescu și cărțile sale, aflate în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș
Gabriela Tomescu-Olteanu ..... p. 58

MERIDIAN BIBLIOLOGIC

Declarația IFLA privind drepturile de autor și inteligența artificială: provocări și oportunități
Raluca Man ..... p. 62

GALAXIA GUTENBERG

Evoluția profesiei de bibliotecar. Competențele meseriilor. Proiecte europene. Formarea inițială și formarea continuă. Provocările profesiei
Nicoleta Marinescu ..... p. 66

Revista „Boabe de grâu” în colecțiile Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș. Spicuiri
Cristina Baciu ..... p. 72

Biblioteca școlară / Centrul de Documentare și Informare: între autoritatea tradiției și provocările inteligenței artificiale
Daniela Argatu ..... p. 77

„După melci” de Ion Barbu, în colecția de carte rară a Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș
Maria-Magdalena Ioniță-Roșoiu ..... p. 80

Un ceai, o vorbă, o poveste... cuvântul care zidește și povestea care aduce oamenii împreună
Adriana Florentina Malanciuc, Liviu Timiș ..... p. 83

Biblio-hoinarii și călătoriile lor inspiraționale

Conf. univ. dr. Maria MICLE
Universitatea de Vest din Timișoara. Facultatea de Științe ale Guvernării și Comunicării
Email: *maria.micle@e-uvt.ro*

Sărbătorind Ziua Bibliotecarului în aprilie 2025, colegii din bibliotecile universitare timișorene și-au propus să povestească despre pasiunile și hobby-urile lor, complementare sau colaterale profesiei (evenimentul a fost organizat și găzduit de către Biblioteca Universității Politehnica Timișoara). Am primit cu interes invitația și introspectându-mi parcursul profesional am ales să vorbesc despre „biblio-hoinăreală".

Pasiunea de a călători și de a descoperi am avut-o dintotdeauna, însă odată ce am pornit pe drumul profesiei, legată de științele informării, aceasta s-a adaptat la rândul său, înspre călătoriile inspiraționale prin biblioteci sau muzee, privind întotdeauna locurile vizitate, nu doar cu ochii călătorului, ci și cu cei ai bibliotecarului. Lucrurile s-au împletit de la sine între viața familială și cea profesională.

Mai întâi am conștientizat că prin călătorie, necunoscutul se diminuează, iar temerile de diferențe, de alteritatea culturală a celuilalt, ori a „străinului", fie că acesta provine din alt oraș, altă țară, altă religie, etnie - altfel în orice fel, nu mai provoacă angoase, ci aduc perspective diferite de a privi și a înțelege lumea aceasta frumoasă și diversă.

De asemenea, am încercat să îi antrenez pe studenți și colegi în această aventură de a biblio-hoinări, organizând de câte ori s-a putut, vizite de documentare, în cadrul programelor LIS (Library and Information Science), de licență sau post-universitar. Experiența ne-a condus spre a construi din aceste călătorii profesionale o tradiție a programului postuniversitar de perfecționare „Biblioteconomie, Științele informării și documentării" [PU-BSID] din cadrul Universității de Vest din Timișoara. À propos, Programul PU-BSID împlinește 20 de ani de existență în 2025 și a format, de-a lungul timpului, sute de bibliotecari. Curricula sa prevede discipline de specialitate din domeniul științelor informării și comunicării, legate de achiziția, descrierea bibliografică, indexarea documentelor specifice bibliotecilor, cultura informației, relația cu utilizatorii, animație culturală, dar conține, de-asemenea, și un stagiu de practică de specialitate, ce presupune activități specifice ale studenților în diverse tipuri de biblioteci.

Sursa: arhiva personală a autoarei

Vizitele de documentare (susținute parțial din resursele financiare ale programului) de 2-4 zile, s-au orientat spre o destinație internațională sau locală, pe distanțe mai scurte (Buziaș, Lugoj, Deva, Sibiu, Brașov, București, Târgu-Mureș, Cluj, Drobeta Turnu-Severin) sau mai lungi (Szeged, Belgrad, Budapesta, Viena, Bratislava, Praga). Rutele alese conțineau obiective reprezentative, culturale și de specialitate ale domeniului info-documentar. Scopul principal a fost de a le oferi studenților și cadrelor didactice oportunitatea de a-și îmbogăți cunoștințele și modelele profesionale de referință, de a oferi inspirație prin experiențe non-formale relevante, de a face schimb de bune practici cu personalul bibliotecilor vizitate, de a ne consolida echipa și prieteniile.

Sursa: arhiva personală a autoarei

Pornind mereu de la premisa că bibliotecarii sunt ghizi și îndrumători în călătoriile de lectură ale cititorilor prin universul sigur al cărților, ne-am propus să parcurgem în traseele noastre, drumul invers, anume să călătorim în lumea reală ca într-un traseu inițiatic al viitorilor bibliotecari spre lumea ideilor, pentru a face să rodească semințele și dorul de cunoaștere în minte și suflet.

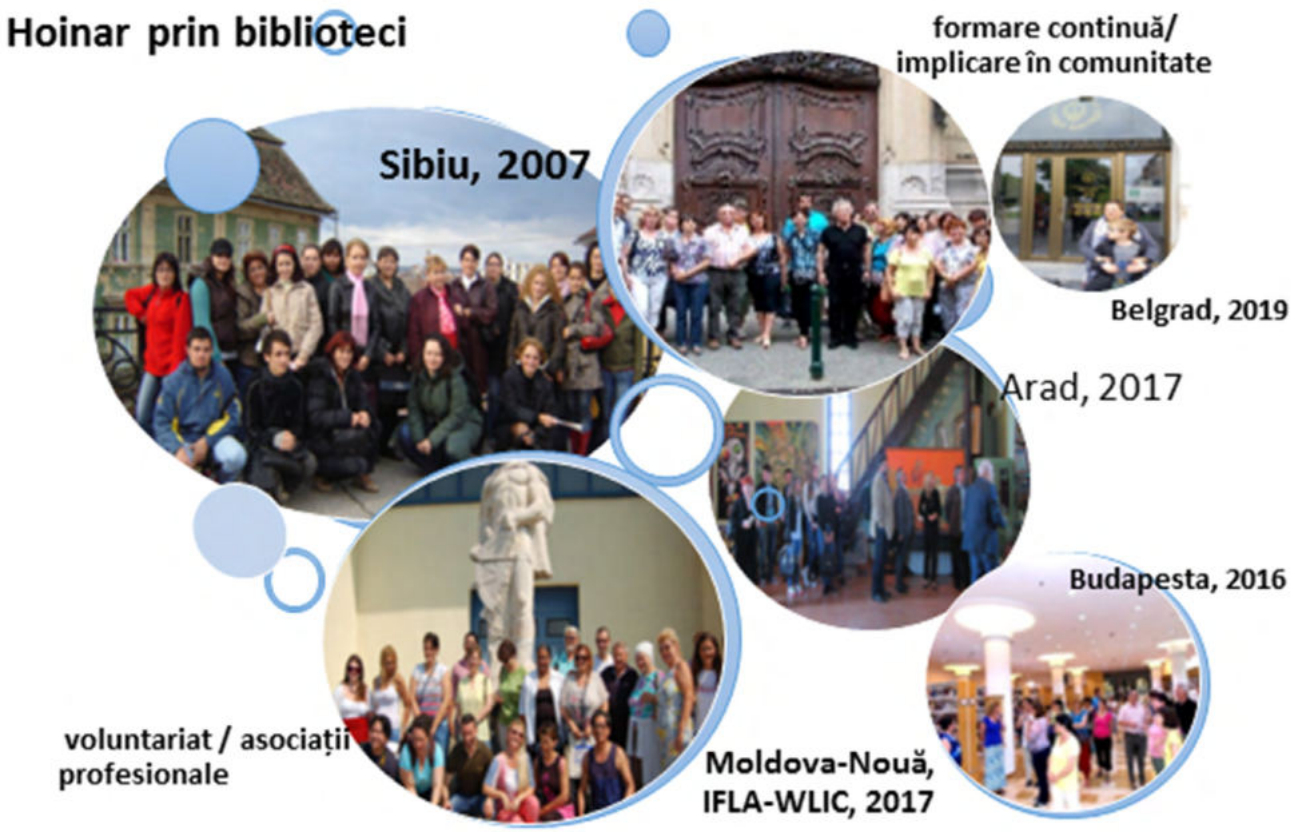

Sursa: arhiva personală a autoarei

Semnalarea și valorificarea patrimoniului documentar din bibliotecile românești prin activități editoriale

Prof. univ. dr. Elena TÎRZIMAN
Universitatea din București
Email: *elena.tirziman@litere.unibuc.ro*

Bibliotecile, alături de muzee și arhive, sunt instituțiile publice cu rol patrimonial, având menirea de a colecta, prelucra, conserva și valorifica moștenirea culturală, științifică a unei națiuni, comunități și de a o face cunoscută la nivel local, național, internațional, precum și generațiilor viitoare. Fiecare din aceste trei instituții este specializată pe un anumit tip de patrimoniu mobil, fără a se exclude interferențele. Bibliotecile sunt specializate în administrarea patrimoniului documentar tipărit, arhivele sunt specializate în administrarea patrimoniului documentar de tip arhivistic iar muzeele au ca menire conservarea și administrarea diferitelor tipuri de obiecte de patrimoniu care exprimă o comunitate din perspective multiple (istorică, tehnică, artistică, etnografică etc.). În biblioteci putem întâlni fonduri arhivistice sau obiecte muzeale și, de asemenea, muzeele pot deține documente istorice vechi sau piese arhivistice, la fel cum arhivele pot avea obiecte muzeale și documente specifice bibliotecilor. Prin urmare, toate aceste instituții trebuie (sau ar trebui) să colaboreze în activități privind administrarea și valorificarea patrimoniului documentar mobil deținut, pornind de la experiențele și bunele practici specifice.

Bibliotecile sunt recunoscute pentru competențele lor, dezvoltate de-a lungul timpului, de semnalare a documentelor deținute în colecțiile lor. Inițial, semnalările documentelor erau sub forma listelor, realizate din ce în ce mai elaborat, incluzând cât mai multe și mai relevante informații privind aspectele de formă și de conținut și devenind, ulterior, cataloge de bibliotecă (la rândul lor într-o destul de mare tipologie). În dorința de a oferi acces cât mai rapid și cât mai precis la documentele și informațiile deținute, bibliotecile și-au diversificat metodele și tehnicile de semnalare a fondurilor documentare deținute realizând alte tipuri de documente secundare, cu valoare adăugată, precum: bibliografii generale, bibliografii tematice, bio-bibliografii, reviste de sumare, reviste de rezumate, recenzii. Pasul următor, în mod firesc, a fost dezvoltarea de activități editoriale pentru o valorificare superioară a patrimoniului documentar deținut dar și pentru a susține activitățile profesionale specifice la un nivel de competențe, teoretice și practice, similar bibliotecilor europene. Considerăm activitate editorială procesul de realizare, prin proceduri specifice de redactare, tehnoredactare și conform standardelor editoriale existente, a unui produs din tipologia documentară recunoscută, destinat a fi publicat, într-un anumit tiraj în format tipărit sau publicat în format digital online.

Urmărind activitatea domeniului biblioteconomic românesc din ultimul secol, observăm o preocupare constantă a bibliotecilor și a bibliotecarilor de a avea și de a susține o activitate editorială care să le permită să își promoveze activitățile, să se informeze asupra noutăților profesionale și științifice ale domeniului, să contribuie la promovarea și valorificarea patrimoniului documentar deținut, să asigure o anumită formă particulară de formare profesională continuă prin intermediul suportului documentar, să militeze pentru rolul și locul lor în comunitățile deservite și, în general, la nivelul societății ca întreg.

Așa cum am arătat anterior, bibliotecile pot edita o tipologie destul de mare de documente dar în articolul nostru ne vom opri doar la acelea care respectă un proces editorial consacrat, inclusiv atribuirea de numere standard de tip ISBN, ISSN și prin respectarea obligațiilor de depozit legal, devin parte a patrimoniului doumentar național (și /sau local). Afișele, pliantele, folile volante, cataloagele de expoziții etc., chiar dacă contribuie la semnalarea patrimoniului documentar, nu vor fi abordate în această prezentare. Prin urmare, considerăm că activitatea editorială a bibliotecilor se concretizează în două categorii de documente:

- Publicații monografice (cărți, albume, cataloage tipărite, bibliografii, bio-bibliografii, manuale, ghiduri, ș.a.) având ca autori bibliotecari, documentariști, specialiști în documente din colecții speciale, istorici, alti profesioniști și specialiști ai bibliotecilor, documentelor și informațiilor;
- Publicații seriale care, exprimând un angajament pe termen lung al bibliotecilor editoare, acordă o deosebită importanță promovării și valorificării activităților profesionale și științifice, extinderii ariei de diseminare a noutăților, menținerii în contact a comunităților profesionale și științifice, susținerii profesiei și, în general, a domeniului pe care îl ilustrează.

Cine publică? Care sunt bibliotecile sau organizațiile din domeniu care își asumă activități editoriale? Cea mai bogată activitate editorială o au, așa cum este firesc, marile biblioteci care au rol patrimonial și dețin fonduri și colecții foarte valoroase care trebuie să fie aduse la cunoștința utilizatorilor și a marelui public. Avem în vedere biblioteci precum Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Națională a României, bibliotecile centrale universitare din Cluj Napoca, Iași, Timișoara, București, mare parte din bibliotecile județene dar și unele biblioteci municipale și orășenești. De exemplu, Biblioteca Academiei Române are un plan editorial asumat, reflectat în principal în publicații bibliografice, respectând direcțiile conturate de Ioan Bianu pentru Bibliografia Românească Veche, realizarea Bibliografiei Naționale Retrospectivă a Cărții, Bibliografiei Naționale Retrospectivă

a Periodicelor - Publicații Periodice Românești, Bibliografia Eminescu, bibliografii tematice ș.a. (https://biblacad.ro/bibliografie/), dar și pentru activitatea editorială curentă care include Revista Bibliotecii Academiei Române, cataloagele de expoziții, semnalări ale autorilor din Biblioteca Academiei Române (https://biblacad.ro/publicatii/). Activitate editorială relevantă are și Biblioteca Națională a României, asumată în primul rând prin atribuția legală de realizarea a Bibliografiei Naționale a României (https://bibnat.ro/bibliografii-nationale/), (https://bibnat.ro/bibliografia-cip/), dar și prin publicațiile editate de-a lungul timpului (https://bibnat.ro/produse-si-servicii/publicatiile-bibliotecii/); (https://bibnat.ro/produse-si-servicii/revistele-bibliotecii/). Bibliotecile județene au, de asemenea, activitate bibliografică și de editare a bibliografiilor întrucât semnalează patrimoniul documentar scris local, dar activitatea lor este inegală. Nu toate bibliotecile județene acordă atenția cuvenită activităților bibliografice în relație cu semnalarea și valorificarea patrimoniului local. Reflectarea patrimoniului documentar scris local de către bibliotecile județene se face în format digital, în forme diferite. De exemplu, sub forma unei bibliografii selective privind județul din perspectivă culturală, istorică, geografică etc. (Județul Argeș în presa locală - https://www.bjarges.ro/biblioteca/profesional/proiecte/argesul-reflectat-in-presa-locala/; Județul Alba Bibliografie locală - https://www.bjalba.ro/servicii; Bihorul în presa locală - https://www.bibliobihor.ro/Buletin-Bibliografic, ș.a.) sau sub forma colecțiilor și

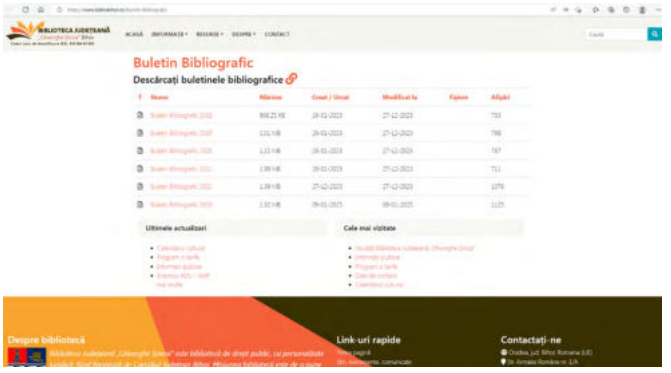

Sursa: https://www.bibliobihor.ro/Buletin-Bibliografic

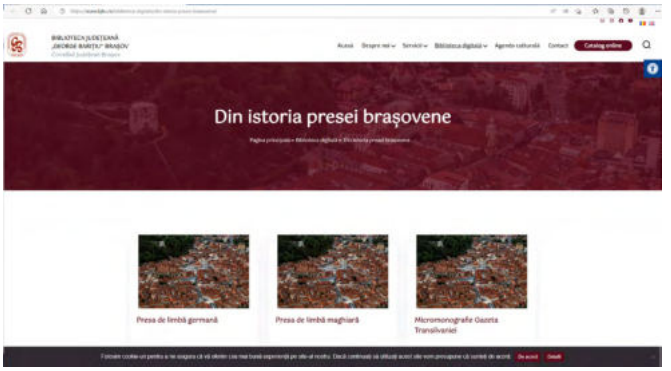

Sursa: https://www.bjbv.ro/biblioteca-digitala/din-istoria-presei-brasovene/

bibliotecilor digitale (Biblioteca Județeană „George Coșbuc" Bistrița Năsăud. Biblioteca digitală - https://www.bjbn.ro/biblioteca-digitala/#; Biblioteca Județeană „George Barițiu" Brașov. Biblioteca digitală. Din istoria presei brașovene - https://www.bjbv.ro/biblioteca-digitala/din-istoria-presei-brasovene/; Biblioteca Județeană „Panait Istrati" Brăila. Biblioteca digitală a Brăilei - https://www.bjbraila.ro/biblioteca-digitala/; ș/a.

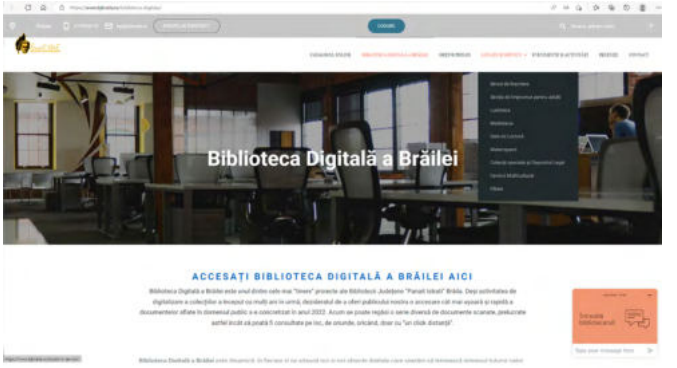

Sursa: https://www.bjbraila.ro/biblioteca-digitala/

Activitate bibliografică, concretizată în publicații bibliografice, mai au bibliotecile universitare, în special bibliotecile centrale universitare din Cluj-Napoca, Timișoara, Iași semnalând prin aceste lucrări, tezele de doctorat susținute, noutățile din bibliotecă.

Asociațiile profesionale sunt o altă categorie de structură instituțională cu activitate editorială, publicând de-a lungul timpului rapoarte, lucrări ale conferințelor, ghiduri, dicționare de specialitate, volume colective și, mai ales, *Tratatul de biblioteconomie*, cea mai valoroasă lucrare de specialitate din spațiul românesc (https://abr.org.ro/ghiduri/; https://abr.org.ro/category/publicatii/monografii/).

Foarte multe instituții biblioteconomice au editat de-a lungul timpului publicații periodice fie că erau (sau încă sunt) reviste de specialitate, reviste culturale, publicații seriale bibliografice sau seriale cu un conținut compozit din toate domeniile enumerate. Pentru a le identifica, am încercat să realizăm un corpus documentar pornind de la datele furnizate de Biblioteca Națională a României (Centrul Național ISSN, Depozitul legal, Catalogul Bibliotecii Naționale a României, website-ul bibnat.ro).[1] Datele inițiale au fost completate și verificate prin consultarea website-urilor bibliotecilor județene, bibliotecile unor universități cu activitate editorială, cataloage de biblioteci, consultări, unde a fost posibil, a publicațiilor semnalate în corpusul documentar inițial, consultarea bazelor de date în vederea identificării publicațiilor seriale în format digital.

Au fost identificate 353 publicații seriale BSI, cea mai veche având înregistrat ca an de apariție, anul 1879 (*Publicaţiunile Fondului Vasile Adamachi*) fiind de altfel, singura publicație din domeniul Biblioteconomie și Știința Informării (BSI) de la sfârșitul secolului XIX. Tot la final de secol XIX apare și revista *Literatorul,* (ISSN retrospectiv: 1220-5583), editată în perioada 1880-1919 și reeditată în perioada 1991-1999 cu sprijinul Ministerului Culturii iar în prezent fiind editată de către Biblioteca Metropolitană din București. Este o revistă culturală iar legătura cu domeniul BSI este dată de către faptul că este editată de o bibliotecă și implicit, include și subiecte de biblioteconomie. În ordine cronologică, următoarea publicație serială a domeniului, și prima din secolul XX apare în 1905 (*Creşterile colecţiunilor*) fiind urmată, la două decenii, de un alt serial editat de o bibliotecă tehnică (*Biblioteca Cercului Tehnic al României*). În perioada interbelică, nu sunt foarte multe seriale de specialitate poate și pentru că nu erau foarte multe biblioteci care să beneficieze de colecții, personal de

specialitate, fonduri financiare care să le permită să susțină activități editoriale (8 publicații pentru care este identificat clar anul de apariție și alte 8 publicații pentru care este identificată doar perioada - primele decenii ale secolului). Totuși, putem aprecia că 16 publicații de specialitate care promovează și valorifică patrimoniul documentar național, sunt de apreciat.

Periodicele biblioteconomice care apar în perioada comunistă (1948-1990) sunt cele îngăduite de stat și au o orientare strict profesională, în principal, tematica bibliografică și prezentări de fonduri și documente (67 periodice BSI). Toate marile biblioteci ale țării au activitate editorială și folosesc aceste publicații pentru a semnala și promova fondurile documentare prin lucrări bibliografice, pentru un anumit tip de formare continuă, pentru a susține profesia prin lucrări de specialitate (cu atât mai mult cu cât lipsea învățământul de bază de nivel universitar).

După 1990, asistăm la o dinamică extraordinară a publicațiilor de specialitate. La Centrul național ISSN sunt înregistrate 269 de publicații seriale care au apărut din 1990 până astăzi. În perioada 1991-2000, apar 73 periodice; în perioada 2001-2010, apar 95 periodice; în perioada 2011-2020, apar 83 periodice; în perioada 2021-2024, apar 18 periodice. Numărul mare de periodice se poate explica prin faptul că alături de marile biblioteci, și bibliotecile mici încep să aibă activitate editorială (chiar dacă publicațiile lor sunt, în cele mai multe cazuri, modeste ca prezentare grafică și contribuție profesională și științifică și au, mai curând, o importanță locală), sunt publicate lucrările manifestărilor științifice, rapoartele anuale de activitate, multe biblioteci editează și reviste cu rol patrimonial și cultural.

Din cele 353 de publicații înregistrate, 143 au apariție anuală, 64 au apariție semestrială, 84 au apariție trimestrială, 35 au apariție lunară, 9 au apariție săptămânală iar 18 periodice nu au periodicitatea declarată sau nu a fost identificată.

Cu toate că vorbim de un număr mare de publicații seriale care au apărut în România, în domeniul BSI, multe dintre ele și-au încheiat activitatea iar unele dintre ele au avut o perioadă foarte scurtă de viață dispărând din peisajul editorial după un an sau până în cinci ani. Cu siguranță putem spune, conform datelor înregistrate la Biblioteca Națională a României care este referențialul național al patrimoniului documentar scris, din 353 publicații seriale din domeniul BSI, 132 publicații și-au încheiat activitatea. Totuși nu putem spune cu certitudine că din cele 221 de publicații înregistrate ca fiind încă în editare, toate apar încă. Din cercetările noastre, pe website-urile instituționale, din analiza înregistrării numerelor publicațiilor în Depozitul legal, Bibliografia națională, în catalogul bibliotecii naționale, în alte cataloage de biblioteci nu putem confirma apariția în continuare pentru toate periodicele înregistrate cu ISSN.

În ultimii ani observăm o preocupare de publicare în mediul digital. Formatul digital, distribuirea prin rețele online, permite revistelor să își extindă publicul țintă, să se adreseze unor noi categorii sau grupuri de cititori, să promoveze instituția editoare și produsele și serviciile oferite de aceasta. Revistele în format online permit, în plus față de formatul tipărit și circuitul invers de comunicare, favorizând rapiditatea de reacție. Editarea în format electronic poate coexista cu editarea în format tipărit sau o poate înlocui. Mai mult, formatul electronic poate fi offline (pe suport CD-ROM) sau online (publicat pe website, distribuit prin bazele de date). Întrucât formatul electronic presupune un specific propriu, se consideră o nouă publicație și primește propriul ISSN. Sunt situații în care, biblioteca editoare decide trecerea revistei în format electronic și o publică pe website dar păstrează (în mod incorect) ISSN-ul pentru varianta tipărită. Asemenea situații nu ne permit să prezentăm o situație statistică certă privind mediul de publicare. Ne propunem să semnalăm mediul de publicare conform referențialului oferit de Centrul național ISSN adică semnalăm mediul de publicare declarat la momentul apariției primului nr. al periodicului. Astfel, din 253 de periodice, 302 sunt în varianta tipărită, 39 sunt în format digital distribuit online (pe website și/sau prin baze de date) iar 12 periodice sunt semnalate ca având suport CD-ROM (în principal sunt editate pe CD-ROM, lucrări ale conferințelor de specialitate).

Este dificil să enumerăm toate cele 353 de publicații seriale din domeniul BSI dar prezentăm totuși câteva exemple pe care le considerăm reprezentative. Astfel, prima publicație serială a domeniului BSI apare în 1879. Este vorba despre periodicul *Publicațiunile Fondului Vasile Adamachi*, editat sub forma unui anuar, de către Academia Română, înainte de înființarea Bibliotecii Academiei Române (1901) și cu implicarea acestei biblioteci după înființare și organizare, cu rolul de a valorifica fonduri documentare reprezentative. Publicația a fost editată în perioada 1897-1948 și a primit, retrospectiv, nr ISSN: 2972-2802, subliniind astfel, prezența în patrimoniul documentar național.

A doua publicație a domeniului, *Creșterile colecțiunilor*, aparține tot Academiei Române dar de data aceasta, Biblioteca Academiei Române își asumă oficial rolul de editor iar Societatea Comercială Socec, prin intermediul tipografiei, editurii și librăriilor proprii, contribuie la distribuire. *Creșterile colecțiunilor* apare în perioada 1905-1937 și este cu adevărat o publicație biblioteconomică întrucât semnalează îmbogățirea colecțiilor Bibliotecii Academiei pe de o parte, precum și piața editorială a vremurilor, pe de altă parte. Publicația a primit, retrospectiv, nr. ISSN: 2821-4013.

O altă publicație interbelică, editată tot de Biblioteca Academiei Române este *Buletinul lunar al Bibliotecii Academiei Române* care apare doar un an, între 1932-1933. Având periodicitatea menționată în titlu, precum și orientarea tematică, *Buletinul* s-a dorit a fi o modalitate de reflectare a colecțiilor și activităților bibliotecii. Publicația a primit, retrospectiv, nr. ISSN: 2810-3599.

Tot din perioada de început a activităților editoriale ale bibliotecilor, se cuvine să menționăm și periodicul *Biblioteca Cercului Tehnic al României*, apărut în perioada 2024-2025, cu o periodicitate declarată ca fiind semestrială (prin urmare au fost editate doar două numere), publicație pe care o considerăm importantă pentru că este prima publicație de specialitate care semnalează documentele din domeniile tehnice. Publicația a primit, retrospectiv, nr. ISSN: 2810-3327.

Deosebit de important și util pentru bibliotecarii, cercetătorii și alte profesii ale informației este periodicul *Abstracte în bibliologie și știința informării (ABSI)*. Este o publicație secundară care

semnalează sub forma descrierilor bibliografice, a rezumatelor și a cuvintelor cheie, cele mai importante lucrări științifice și profesionale ale domeniului publicate în țară. Primul număr apare în 1981 cu titlul *Buletin de informare documentară în cultură. Seria bibliologie* (ISSN retrospectiv: 1220-0662) și era editat de către Biblioteca Centrală de Stat a R.S. România. Din 1990 își schimbă titlul în *ABSI - Abstracte în bibliologie și știința informării* (Print, ISSN: 1220-3092) și apare în format tipărit până la finalul anului 2011 fiind editat de către aceeași instituție care și-a schimbat și ea numele, devenind Biblioteca Națională a României. Din 2012, publicația trece în format digital, primește ISSN: 2285-6250 și își continuă existența încă doi ani, până la finalul anului 2014 când se consideră că cele mai multe publicații de specialitate au conținutul în acces liber pe internet și nu mai este necesară o activitate de rezumare și semnalare a textelor esențiale din domeniu.

Cea mai longevivă revistă BSI din spațiul românesc este revista *Biblioteca.* Din iulie 1948 revista *Biblioteca* reprezintă un spațiu de publicare, de informare, de dezbateri, de formare profesională pentru toți cei interesați de document, informație și bibliotecă. Apărută inițial cu titlul *Călăuza cetitorilor* (iulie 1948); ISSN retrospectiv: 1220-3297) revista își propunea să semnaleze cititorilor și bibliotecarilor noutățile pieței editoriale. În scurt timp, se conturează ca o revistă a bibliotecarilor și prin urmare, în octombrie 1948 publicația își schimbă denumirea devenind *Călăuza bibliotecarului* (ISSN retrospectiv: 1220-3300) titlu pe care îl va păstra până în decembrie 1964. În perioada ianuarie 1965-decembrie 1973, publicația apare sub denumirea de *Revista bibliotecilor* (ISSN retrospectiv: 0034-7086), cu apariție lunară. Reorganizările din domeniul culturii afectează și această revistă; în perioada ianuarie 1974-decembrie 1989, publicația apărea sub denumirea de *Biblioteca: buletin trimestrial de biblioteconomie/bibliologie*, cu statut de supliment al periodicelor *Îndrumătorul cultural* (ian. 1974-dec. 1979; ISSN retrospectiv: 0257-7086) și *Cîntarea României* (ian. 1980-dec. 1989; ISSN retrospectiv: 0257 -7542).

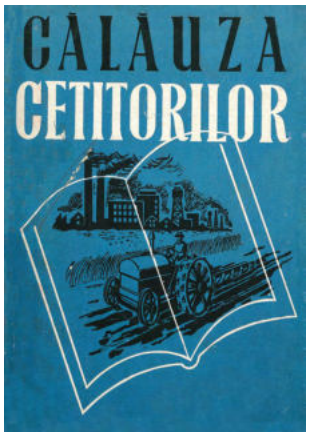

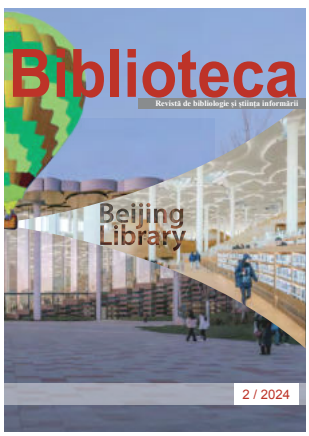

Anul 1990 este anul unui nou început pentru publicație; apare ca serie nouă sub denumirea: *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării* (ISSN: 1220-3386), sub egida Ministerului Culturii, iar din anul 2009 este editată de Biblioteca Națională a României. În 1996, revista *Biblioteca* publică un almanah intitulat simplu, *Biblioteca almanah* (ISSN: 1224-7030) în care sintetizează cele mai populare articole culturale și de specialitate. Din 2019, publicația este editată în format digital și este prezentă pe website-ul bibliotecii naționale precum și în bazele de date EBSCO și PROQUEST. Pentru varianta online, revista are următorul ISSN: 2668-618X.

Revista *Biblioteca* rămâne revista reprezentativă a întregului sistem de biblioteci din România. Rubricile din formatul actual au în vedere întreaga problematică a domeniului biblioteconomic cuprinzând teorie biblioteconomică, cercetare științifică, prezentări despre activitatea curentă a bibliotecilor de toate tipurile (evenimente, proiecte, modele de bune practici); aspecte metodologice și ghiduri, proceduri din biblioteci reprezentative; prezentări privind patrimoniul documentar, despre colecții și valori bibliofile - prezentare și valorificare; personalități ale domeniului, evenimente; diverse, calendar biblioteconomic, recenzii, sinteze documentare, dezbateri.

Asociația Bibliotecarilor din România (ABR) a fost permanent preocupată de susținerea domeniului biblioteconomic și a profesiilor din domeniul bibliotecii și informației. Conferințele generale anuale și cele de specialitate au fost urmate de publicarea lucrărilor susținute. Periodic sunt organizate ateliere de lucru, dezbateri care să permită schimburi de idei și de bune practici. Prin urmare este absolut firesc ca activitatea editorială a ABR să fie deosebit de bogată incluzând anuarele conferințelor, ghiduri de specialitate, monografii, lucrări de referință, *Tratatul Românesc de Biblioteconomie* (lucrare amplă în cinci volume), *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*, alte publicații.

Apărută inițial cu titlul *Buletin ABIR - Asociația Bibliotecarilor din Învățământ din România* (1990-2004; ISSN: 1221-1192), ca o revistă de promovare a activității asociației, din 2005 devine *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării (RRBSI)* și se editează în format tipărit având ISSN: 1841-1940, dezvoltându-se după toate regulile publicațiilor științifice internaționale din punctul de vedere al structurării conținutului, al redactării și tehnoredactării, al managementului publicației și ajungând să fie una dintre cele mai prestigioase publicații de specialitate din spațiul românesc. Din 2017, revista trece în format electronic și devine o publicație cu acces liber la conținut, în prezent limba de publicare fiind limba engleză (pentru a permite autorilor un spațiu lingvistic larg de diseminare a lucrărilor științifice și profesionale). De asemenea, internaționalizarea revistei nu este doar sub aspect lingvistic, ci și sub aspectul ariei geografice de adresabilitate și al deschiderii către autori din străinătate. Astfel, *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării = Romanian Journal of Library and Information Science* (RRBSI) - ISSN 2559-5490, ISSN-L 1841-1940, DOI: https://doi.org/10.26660/rrbsi publică articole și studii originale privind toate aspectele biblioteconomiei și științelor informării. (sunt organizate uneori și numere tematice). *RRBSI* este indexată în următoarele baze

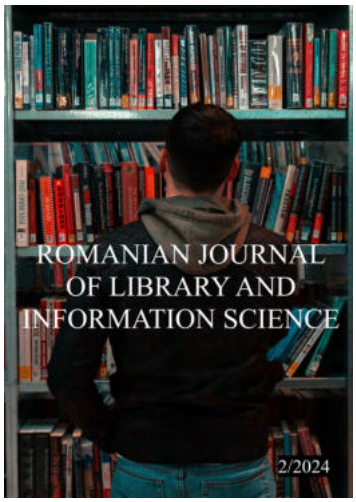

de date: EBSCO Library and Information Science Source (începând cu 2010), CEEOL - Central and Eastern European Online Library (începând cu 2005), ERICH+ - European Reference Index for Humanities and the Social Sciences, DOAJ - Directory of Open Access Journals, MIAR - Information Matrix for the Analysis of Journals.

Pentru mai multe exemple sau pentru a vedea publicațiile seriale din domeniul BSI, recomandăm consultarea intrumentelor de referință, în format digital, oferite de Biblioteca Națională a României, prin Serviciul Centrul Național de Identificare Editorială Standardizată, Depozitul Legal, Control Național Bibliografic.

Putem concluziona afirmând că, o comunitate profesională se validează prin importanța pe care societatea o acordă activităților sale (locul și statutul social al unei profesii) și prin modul prin care reușește ea însăși să își promoveze și să își valorifice specificul. Remarcăm interesul bibliotecilor mari, al asociațiilor profesionale, al comunității științifice academice de a avea activitate editorială, de a publica reviste, cu un înalt nivel calitativ al studiilor și articolelor incluse și de a le asigura o ritmicitate în apariție, precum și o cât mai largă difuzare atât în format tipărit, cât și în format digital. Chiar și bibliotecile mai mici precum bibliotecile județene editează buletine de informare distribuite apoi comunităților profesionale interesate. Literatura profesională și științifică, promovată prin publicațiile de specialitate are un rol însemnat în formarea profesională continuă sprijinind formarea profesională instituționalizată sau fiind chiar complementară uneori acesteia. Publicarea de ghiduri, proceduri, norme metodologice, teoria și practica unui domeniu sau subdomeniu biblioteconomic ajută profesioniștii informației să fie permanent la curent cu noutățile domeniului, să fie în contact unii cu alții, să rezolve anumite probleme de serviciu. Deosebit de important pentru bibliotecile care dețin documente valoroase de patrimoniu, este valorificarea acestora în forme cât mai diverse și astfel să fie promovat patrimoniul local, regional sau național pe scară cât mai largă. Publicațiile de specialitate sunt un veritabil vehicul pentru promovarea moștenirii culturale și științifice a unei instituții, regiuni sau națiuni, și mai mult decât atât, sunt diseminate și norme și bune practici de cercetare, conservare, valorificare a acestor fonduri specifice.

353 de publicații seriale din domeniul BSI, apărute în spațiul românesc în ultimii aproape 150 de ani (1887-2024) sunt argumente pentru a afirma importanța în spațiul social a cărților, patrimoniului documentar scris, a lecturii, a bibliotecilor. 353 de publicații seriale poate fi apreciat ca un număr mare, poate prea mare dar, nu toate acestea au vizibilitatea națională de care ar fi putut beneficia. Unele, pe nedrept, sunt uitate sau trecute cu vederea chiar dacă au avut un rol deosebit de important și au fost utile la momentul apariției lor. Domeniul BSI poate fi reconstituit, evaluat și reevaluat și din perspectiva publicațiilor seriale editate în această perioadă. Totuși, pe parcursul acestei cercetări, s-au constatat unele aspecte legate de gestionarea publicațiilor seriale care necesită ameliorare. De exemplu, nu în toate cazurile se înțelegere exact funcția patrimonială a bibliotecilor și astfel să se realizeze semnalarea cât mai exhaustiv cu putință a patrimoniului documentar scris; realizarea bibliografiilor locale ca parte a Controlului bibliografic național și, implicit, contribuția la Controlul bibliografic universal; practici de editare neuniforme; semnalarea la Biblioteca națională (prin serviciile Centrului Național de Identificare Editorială Standardizată și Depozit Legal), precum și în propriile cataloage de bibliotecă și în alte instrumente referențiale, a tuturor modificărilor publicațiilor seriale (periodicitate, format de publicare, limba de publicare, modificări ale titlului, fuziuni, scindări, suplimente, încetarea apariției). Nu putem spune cu certitudine că din cele 221 de publicații înregistrate ca fiind încă în editare, toate apar încă. Din cercetările noastre, pe website-urile instituționale, din analiza înregistrării numerelor publicațiilor în Depozitul legal, Bibliografia națională, în catalogul bibliotecii naționale, în alte cataloage de biblioteci nu putem confirm apariția în continuare pentru toate periodicele înregistrate cu ISSN.

Note:

1. Documentarea primară la nivelul bibliotecii naționale a fost realizată de drd. Aurelia Perșinaru, șef serviciu al Centrului Național de Identificare Editorială Standardizată.

Referințe bibliografice

1. Biblioteca Academiei Române. Publicații. [accesat 19.02.2025]. Disponibil la: https://biblacad.ro/publicatii/
2. Biblioteca Națională a României. Bibliografii naționale. [accesat 19.02.2025]. Disponibil la: https://bibnat.ro/bibliografii-nationale/
3. Biblioteca Națională a României. Publicații de specialitate. [accesat 19.02.2025]. Disponibil la: https://bibnat.ro/produse-si-servicii/publicatii-de-specialitate/
4. Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării. [accesat 19.02.2025]. Disponibil la: https://bibnat.ro/produse-si-servicii/revistele-bibliotecii/biblioteca/
5. Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării = Romanian Journal of Library and Information Science (RRBSI). [accesat 19.02.2025]. Disponibil la: https://www.rrbsi.ro/index.php/rrbsi; DOI: https://doi.org/10.26660/rrbsi
6. TÎRZIMAN, Elena. *Publicaţii seriale: aspecte privind prelucrarea în context tradiţional şi electronic*. Bucureşti: Editura Universităţii din Bucureşti, 2002, ISBN: 973-575-666-8, 139 p. Monografia este publicată şi în format electronic, accesibilă pe site-ul Universităţii din Bucureşti, disponibilă la: https://ebooks.unibuc.ro/StiinteCOM/tirziman/37.htm
7. TÎRZIMAN, Elena; MICLE, Maria. The Representative Romanian Journals in the Field of Library and Information Sciences. In: *Библиотекар [Bibliotekar]*, Vol. 60, No. 2(2018), pp. 41-52. ISSN 0006-1816. [accesat 19.02.2025]. Disponibil la: http://bds.rs/wordpress/wp-content/uploads/2018/12/bibliotekar-2018-60-2-5.pdf; http://bds.rs/wordpress/?page_id=1265; https://doi.org/10.18485/bibliotekar.2018.60.2.5.

Biblioteca universitară: Hub al cunoașterii și inovației academice

Prof.univ.dr. Angela REPANOVICI
Universitatea Transilvania din Brașov
Preşedinte secţiunea Cultura Informaţiei, Asociaţia Bibliotecarilor din România
Email: *arepanovici@unitbv.ro*

În fața transformărilor rapide ale sistemului academic și ale accesului la cunoaștere, ne aflăm într-un punct de răscruce. Dacă biblioteca își pierde rolul central în procesul de formare intelectuală, ce alternative ne rămân? Oare vom ajunge să ne bazăm exclusiv pe sursele digitale gratuite, sacrificând profunzimea și diversitatea cercetării academice? Este momentul să decidem dacă vrem să păstrăm biblioteca drept un spațiu al gândirii și colaborării sau să o reducem la o simplă arhivă neglijată. Alegerea este a noastră, dar timpul nu așteaptă.

Într-un context marcat de incertitudine și de o implicare redusă în inițiative contributive, este esențial să recunoaștem rolul muncii și al proiectelor academice în stimularea progresului și în dezvoltarea profesională. Biblioteca universitară reprezintă un exemplu fundamental de model economic bazat pe acces comun la resurse, permițând utilizatorilor să acceseze informația fără a fi necesar ca fiecare individ să investească în achiziționarea, depozitarea și întreținerea cărților. Prin abonamente și circulația responsabilă a publicațiilor, biblioteca facilitează distribuirea cunoașterii, susținând astfel principiile sustenabilității. Pe lângă funcția sa educațională, biblioteca constituie un spațiu propice pentru aprofundarea cunoștințelor și pentru pregătirea intelectuală. Totodată, aceasta are un impact social semnificativ, oferind cadrul necesar pentru consolidarea relațiilor interpersonale, colaborarea între studenți și profesori, precum și pentru dezvoltarea unor comunități academice active. În acest context, este necesară o reevaluare a politicilor educaționale și a strategiilor instituționale, astfel încât biblioteca să fie recunoscută drept un pilon esențial al formării academice și al progresului intelectual.

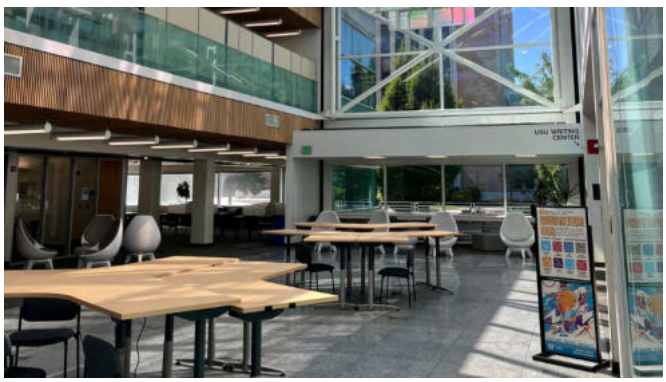

Merril Cazier
Sursa: https://library.usu.edu/innovation-hub/

În prezent, biblioteca universitară din România se confruntă cu provocări semnificative în ceea ce privește rolul său educațional și atractivitatea pentru studenți. Deși planurile de învățământ includ numeroase ore dedicate metodologiei cercetării, scrierii academice și comunicării în mediul academic, acestea nu sunt însoțite de infrastructura necesară în cadrul bibliotecii, cum ar fi laboratoare de cercetare sau spații interactive. Astfel, biblioteca rămâne într-un cerc vicios: resursă importantă, dar adesea neglijată, nu dispune de condițiile necesare pentru a deveni un mediu atractiv pentru studenți. Lipsa echipamentelor performante, a accesului la internet de mare viteză, a licențelor pentru software specializat sau chiar a unor facilități minime, precum o cafenea cu prețuri accesibile, contribuie la scăderea interesului studenților pentru utilizarea acestui spațiu.

Universitățile investesc în accesul la baze de date academice, considerând că astfel asigură accesul la informație. Cu toate acestea, bibliografia recomandată în cadrul cursurilor se bazează în mare parte pe surse disponibile gratuit online, în detrimentul lucrărilor din baze de date academice, care ar necesita acces individualizat pentru fiecare utilizator.

Această realitate evidențiază necesitatea unei reevaluări a rolului bibliotecii universitare, astfel încât aceasta să devină un spațiu funcțional, modern și adaptat nevoilor actuale ale comunității academice.

În fața provocărilor legate de accesul la bazele de date academice și de evoluția infrastructurilor digitale, cercetătorii și cadrele universitare se confruntă tot mai des cu modificări în disponibilitatea unor resurse esențiale. Spre exemplu, Epi Info™, software-ul de analiză statistică utilizat în epidemiologie, dezvoltat de Centers for Disease Control and Prevention (CDC), a fost un instrument valoros timp de peste două decenii. Cu toate acestea, CDC a anunțat că suportul oficial pentru Epi Info™ va înceta după 30 septembrie 2025, iar modificările viitoare ale infrastructurii digitale pot afecta funcționalitatea acestuia.

Astfel de schimbări atrag atenția asupra dependenței instituțiilor academice de anumite platforme și ridică întrebări privind sustenabilitatea digitală. Ce alternative există pentru software-urile care nu mai beneficiază de suport oficial? Cum se pot adapta bibliotecile universitare și centrele de cercetare pentru a asigura continuitatea accesului la instrumente esențiale? Aceste aspecte necesită o abordare strategică și colaborativă între profesioniștii din domeniul sănătății publice, bibliotecari și specialiști în tehnologia informației.

Ipearl Innovation Studio
Sursa: https://www.lib.ncsu.edu/spaces/ipearl-innovation-studio

În contextul actual al finanțării și evaluării academice, accesul la baze de date precum *Web of Science* și *ProQuest*, deținute de *Clarivate Analytics* devine o preocupare strategică pentru universități, având în vedere influențele geopolitice asupra infrastructurilor de cercetare.

O eventuală restricționare a accesului la *Web of Science* ar impune instituțiilor academice identificarea unor alternative viabile pentru obținerea informațiilor esențiale utilizate în evaluarea cercetării și alocarea resurselor financiare.

În acest sens, se impune analiza posibilităților de acces la baze de date alternative care să asigure continuitatea activităților de cercetare. Totodată, o colaborare consolidată între *bibliotecari, profesori universitari și cercetători* ar putea facilita identificarea unor soluții integrate care să sprijine accesul la literatura academică și diversificarea surselor de informare.

Dacă ne raportăm la un scenariu ipotetic în care accesul la *Web of Science* este suspendat, viitorul ar putea implica:

• Creșterea utilizării surselor open-access, contribuind la reducerea dependenței de platformele comerciale;

• Investiții în arhive digitale proprii, pentru a facilita stocarea și diseminarea cercetărilor academice;

• Formarea unor consorții internaționale, ce ar putea asigura accesul comun la baze de date relevante;

• Reevaluarea criteriilor de finanțare, astfel încât acestea să nu fie exclusiv dependente de indexările din *Web of Science*.

Această schimbare ar putea determina o regândire a politicilor de acces la informație și a strategiilor de dezvoltare academică, favorizând o abordare mai autonomă și sustenabilă a procesului de cercetare. În ciuda provocărilor cu care se confruntă biblioteca universitară, aceasta rămâne un spațiu esențial pentru dezvoltarea intelectuală, colaborare și progres academic. Prin investiții strategice, adaptarea la nevoile actuale și promovarea unui acces echitabil la informație, biblioteca poate deveni un catalizator al schimbării în mediul academic. Este timpul să recunoaștem valoarea sa și să transformăm biblioteca într-un loc vibrant, unde ideile se dezvoltă, comunitățile se consolidează și cercetarea își găsește resursele necesare pentru a prospera.

Biblioteca este mai mult decât un spațiu fizic; este un ecosistem al cunoașterii, al colaborării și al progresului. Dar fără implicarea noastră - profesori, cercetători, studenți, bibliotecari - aceasta riscă să își piardă relevanța în fața noilor paradigme educaționale. Așadar, este momentul să ne întrebăm: ce putem face pentru a transforma biblioteca într-un adevărat hub al ideilor și al inovației? Fie că este vorba de utilizarea intensivă a resurselor disponibile, de inițierea unor proiecte colaborative sau de susținerea accesului echitabil la informație, fiecare dintre noi are un rol esențial. Viitorul bibliotecii depinde de noi. Hai să îl construim împreună!

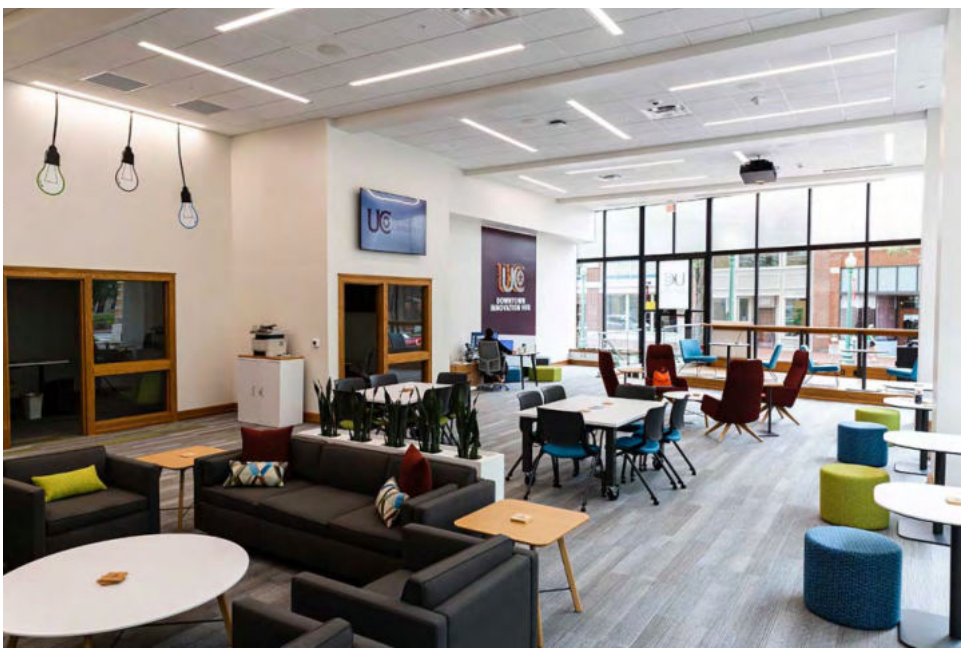

University of Charleston Downtown Innovation Hub
Sursa: https://www.ucwv.edu/innovation/dih/

Cultura informației din perspectivă biblioteconomică - factor principal în dezvoltarea intelectuală a utilizatorului, influențându-i semnificativ procesul de studiu și cercetare -

Dr. Tatiana OPRESCU, Șef serviciu
Biblioteca Centrului Universitar Pitești din cadrul
Universității Naționale de Știință și Tehnologie POLITEHNICA București
Email: *tatiana.oprescu@upb.ro*

Cultura informației, din perspectiva bibliotecilor universitare, se referă la setul de abilități, cunoștințe și atitudini necesare pentru a naviga eficient în mediul informațional complex de astăzi. Aceasta include capacitatea de a identifica, evalua, utiliza și comunica informații din diverse surse, precum și de a înțelege contextul în care informația este creată și distribuită. *În cadrul bibliotecilor universitare, cultura informației este esențială pentru a sprijini studenții și cercetătorii în procesul de învățare și de producție academică.*

Information Literacy

Sursa: https://information-literacy.blogspot.com/2009/08/ifla-reports-information-literacy-logo.html

Bibliotecile universitare, dar și celelalte tipuri de biblioteci, au un rol esențial în promovarea și dezvoltarea acestei culturi prin:

√ *Educație și instruire*: Oferirea de cursuri și workshopuri menite să dezvolte abilități de căutare, evaluare și utilizare a informației;

√ *Acces la resurse*: Furnizarea de acces la baze de date, cărți, reviste și alte resurse informaționale relevante pentru cercetare și studiu;

√ *Sprijin în cercetare*: Asistarea studenților și cadrelor didactice în procesul de cercetare, inclusiv în gestionarea referințelor și citarea corectă a surselor;

√ *Promovarea gândirii critice*: Încurajarea utilizatorilor să analizeze și să evalueze critic informația, în special în contextul dezinformării și al informațiilor false;

√ *Dezvoltarea competențelor digitale*: Ajutarea utilizatorilor să devină competenți în utilizarea tehnologiilor digitale pentru a accesa și gestiona informația.

Cultura informației în bibliotecile universitare este fundamentală pentru formarea unor cercetători și profesioniști bine pregătiți, capabili să utilizeze informația în mod eficient și etic în activitățile lor academice și profesionale. Indiferent de dimensiunea și resursele pe care le are la dispoziție, biblioteca joacă un rol esențial în sprijinirea programului instituțional de educație informațională, având chiar potențialul de a fi un precursor al schimbării în cultura informațională. Bibliotecarii și alți profesioniști din domeniul informației sunt susținători ai programelor și activităților de educare culturală, deoarece biblioteca reprezintă:

• un depozit de informație;

• o sursă bogată de informații disponibile pentru toți cei care doresc să învețe, să cerceteze sau să se relaxeze prin lectură;

• un centru cu bibliotecari care sunt experți în domeniul informării;

• un spațiu dedicat învățării, cunoașterii și dezvoltării personale, fiind un loc unde informația este accesibilă tuturor;

• un mediu propice pentru interacțiunea între colegi și echipe de studiu, precum și un loc pentru colaborare și dezvoltare personală și profesională;

• un spațiu pentru socializare, unde oamenii se pot conecta, învăța unii de la alții și crea relații durabile;

• un loc cu consultanți informaționali și specialiști ce au rolul de a ajuta utilizatorii să găsească resursele de care au nevoie, să navigheze în bazele de date, să utilizeze diverse instrumente de căutare și să dezvolte abilități de informare;

• un spațiu echipat cu computere, care sprijină atât procesarea, cât și transmiterea informațiilor;

• o poartă către Internet, deschizând accesul la universul informației.

Este suficient să examinăm *Liniile directoare IFLA pentru serviciile de bibliotecă*[1] care evidențiază orientările pentru serviciile de bibliotecă publică. În diverse puncte, se subliniază importanța bibliotecilor în susținerea și promovarea proceselor de *alfabetizare* și învățare pe parcursul întregii vieți. De asemenea, se pune un accent deosebit pe necesitatea colaborării bibliotecilor cu alte instituții implicate în educație, informare și formare, printr-o varietate de modalități. În prezent, la nivel mondial, au loc numeroase discuții despre rolul și repoziționarea bibliotecilor în societatea informațională, precum și despre transformarea statutului bibliotecarului și al utilizatorului acestora.

International Federation of Library Associations and Institutions

Sursa: https://www.ifla.org/ifla-logo-downloads/

Unul dintre subiectele intens discutate în rândul comunității bibliotecarilor este problema creșterii rapide a numărului de documente, fie acestea pe suport de hârtie sau electronice. De asemenea, se pune accent pe aspectele calitative ale acestui fenomen, având în vedere că multe dintre documentele disponibile, în special cele de pe internet, nu sunt întotdeauna supuse unui proces de evaluare academică, precum *peer-review* (evaluarea calității științifice) sau *editing* (pregătirea materialului și redactarea). Acest lucru necesită din partea utilizatorilor o capacitate critică și abilitatea de a evalua informațiile. Având în vedere că mulți utilizatori nu posedă aceste competențe, rolul bibliotecarului este reconsiderat și reconfigurat radical: „Trebuie să fim - sau mai degrabă, putem fi - cercetători și ghizi care navighează fără restricții, contribuind la dezvoltarea surselor de informare și facilitând accesul acestora pentru utilizatori, care devin astfel parteneri în procesul de cercetare”.[2]

În mediul academic, bibliotecile își transformă profund relația cu studiul și cu programele de învățământ, adoptând o abordare mai flexibilă în procesul de învățare. Această „schimbare, care favorizează o cunoaștere tot mai adaptabilă, plasează biblioteca într-o poziție esențială în cadrul activităților de predare și învățare. Astfel, devine din ce în ce mai importantă colaborarea între profesori și bibliotecari, iar studenții și utilizatorii trebuie să învețe să-și dezvolte competențele în domeniul culturii informației”.[3]

Dacă se confirmă că în societatea informațională răspunsul adecvat este reprezentat de învățarea flexibilă, acest lucru va implica, de asemenea, adoptarea unor modele variate de educație și suport pentru utilizatori. Aceștia vor beneficia, din ce în ce mai mult, de forme personalizate de instruire, adaptate atât la diversele cerințe, cât și la abilitățile inițiale și potențialul fiecăruia.

Chiar și din perspectiva competențelor esențiale pentru dezvoltarea unei culturi complete a informației, competența bibliotecară nu este suficientă, deoarece contribuie doar parțial la formarea unei *persoane alfabetizate*, așa cum este definită de ALA[4] (American Library Association), care *este pregătită pentru învățarea pe parcursul întregii vieți* și este capabilă să facă față complexității întrebărilor informaționale ce apar în fiecare etapă a vieții. Competențele de tip bibliotecar se concentrează, în general, pe metodele de localizare a informației și pe aspectele instrumentale ale căutării și descoperirii de știri, fără a aborda elementele de context mai cuprinzătoare sau competențele avansate necesare pentru utilizarea eficientă a informației. Prin urmare, o cultură a informației ar facilita o înțelegere completă și corectă a universului informațional, care a început să se dovedească necesară pentru a face față primelor semne de schimbare. Aceasta se aliniază mai mult metodologiei de tip *problem solving*, care pune accent pe capacitatea de a formula întrebările corecte, într-un mod conștient și critic, mai degrabă decât pe competențele tradiționale.

Trăsătura comună a tuturor încercărilor de a defini cultura informației este recunoașterea unei inadvertențe din partea celor care caută informații pentru a le folosi, o deficiență pe care bibliotecarii s-au simțit obligați să o remedieze. În contextul educațional - în școli și universități - obiectivele pot fi structurate ca finalități legitime. Aceste obiective sunt integrate în filosofia educațională, care urmărește să elibereze și să împuternicească studenții și utilizatorii care caută informații și cunoștințe, oferindu-le conceptele, interpretările și abilitățile necesare pentru a-și construi un parcurs intelectual. În mod implicit, studenții și majoritatea persoanelor aflate în căutare de informații sunt considerați a nu dispune de cunoștințele și competențele necesare legate de universul informațional în care activează. Această lipsă de cunoștințe se referă atât la informația tipărită, cât și la cea disponibilă în format electronic, dar devine mult mai evidentă în mediul electronic.

Bibliotecarii au identificat o singură modalitate de a contribui în acest sens, urmărind o participare mai activă în procesul educațional. Pe lângă responsabilitățile lor fundamentale - care includ colectarea, organizarea și facilitarea accesului la o varietate de informații - bibliotecarii pot sprijini studenții în învățare, informare și în realizarea următoarelor activități:

- alegerea unei teme și identificarea unei direcții clare de cercetare;
- formularea întrebărilor definitorii pentru proiectul de cercetare și a declarațiilor referitoare la obiectivele acestuia;
- stabilirea naturii, domeniului și dimensiunii informației necesare;
- distincția procesului și dinamicii implicate în crearea și circulația informației;
- identificarea tipului de informație necesar și a motivelor pentru care este necesară;
- determinarea instrumentelor specifice necesare pentru găsirea surselor dorite;
- elaborarea de strategii adecvate pentru localizarea și identificarea surselor respective;
- dezvoltarea abilităților pentru evaluarea, examinarea și selectarea resurselor;
- înțelegerea și evaluarea conceptului de proprietate intelectuală;
- aplicarea cunoștințelor despre proprietatea intelectuală în contextul cercetării;
- înțelegerea procesului și a cerințelor colaborării academice;
- respectarea aspectele etice legate de identificarea și utilizarea informației;
- înțelegerea reglementărilor legale privind accesarea și utilizarea proprietății intelectuale;
- înțelegerea rolului citatelor în comunicarea cunoștințelor;
- prezentarea informațiilor și cunoștințelor sistematizate, interpretate sau create într-o manieră adecvată.

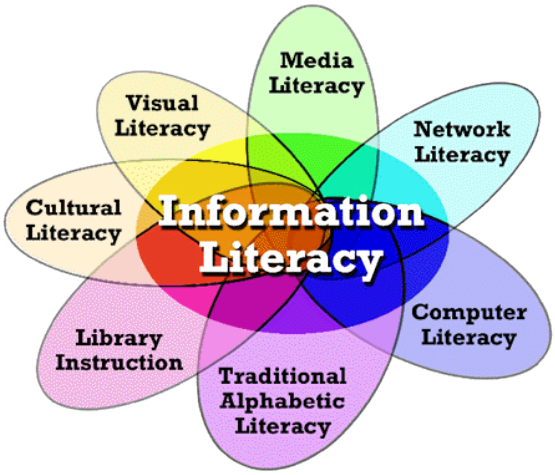

Sursa: https://www.researchgate.net/figure/The-Scope-of-Information-Literacy_fig5_296699838

Acestea sunt principalele direcții pe care educația pentru cultura informației, cu implicarea bibliotecarilor, ar trebui să le susțină. Mandy Lupton le-a descris ca fiind *generice într-un mod necesar* din cauza naturii lor și a subliniat că posibilele manifestări ale acestora s-au observat în interpretări, activități și procese specifice disciplinelor implicate. Cu toate acestea, experiența în domeniul biblioteconomiei a fost strâns legată de direcțiile și preocupările generate de structura acestor cerințe educaționale, cerințe ce s-au dovedit a fi esențiale pentru performanță și dezvoltare în cadrul disciplinei.

ACRL (Association of College and Research Libraries) a subliniat importanța acestor competențe, oferind o justificare solidă pentru promovarea culturii informației în mediul universitar: „Sprijinirea persoanelor implicate în educația continuă constituie o prioritate esențială pentru îndeplinirea misiunii instituțiilor de învățământ superior. Prin asigurarea că utilizatorii dezvoltă abilități de reflecție și gândire critică, precum și prin facilitarea unui mediu propice învățării autonome, colegiile și universitățile le oferă o bază solidă pentru dezvoltarea continuă pe parcursul carierei, ca membri activi ai comunității și cetățeni informați. Cultura informației este o componentă fundamentală a educației continue, având un impact semnificativ asupra avansării acesteia”.[5]

Cu aproape un secol înainte de definirea culturii informației de către ALA, renumitul bibliotecar american William Poole a îndemnat bibliotecile să formeze studenții, punând accent pe dezvoltarea unor competențe care să le permită absolvenților să fie pregătiți pentru a începe studiile specifice profesiei lor sau să reușească în domeniul editorial, literar sau științific.[6]

Sursa: (AMICAL - American International Consortium of Academic Libraries): https://www.amicalnet.org/

Activitățile propuse de susținătorii culturii informației prezintă similitudini evidente cu apelurile formulate de Poole și preocupările ALA, răspunzând acestora într-o manieră adecvată. Aceste inițiative se aliniază perfect cu competențele necesare bibliotecarilor pentru a colecta, organiza și disemina informații și cunoștințe, competențe pe care rolul social și profesional al bibliotecilor și bibliotecarilor îi obligă să le împărtășească cu vizitatorii, utilizatorii și beneficiarii acestora. Activitățile, care implică atât așteptare, cât și observare, au constituit adevărate repere în cadrul procesului de *accesare-evaluare-utilizare a culturii informației*, configurare ce a fundamentat terminologia ce a permis culturii informației să își găsească loc în educație, atingând diferite, dar înalte niveluri de recunoaștere.

În contextul unei societăți din ce în ce mai orientate către cunoaștere și informație, cultura informației joacă un rol esențial în dezvoltarea competențelor critice ale utilizatorilor și în facilitarea accesului la resursele informaționale. Dintr-o perspectivă biblioteconomică, structurile infodocumentare de nivel academic au ca obiect principal activitatea de gestionare, organizare și diseminare a informației, având ca scop sprijinirea procesului educațional și de cercetare. Aceste instituții nu doar că oferă acces la o gamă largă de resurse, dar contribuie și la formarea abilităților necesare pentru navigarea eficientă în peisajul informațional complex al zilelor noastre.

Note:

1. Il servizio bibliotecario pubblico: linee guida IFLA. Unesco per lo sviluppo. [accesat 03.03.2025]. Disponibil la: https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/publications/archive/the-public-library-service/pg01-it.pdf
2. BREIVIK, Patricia Senn; GEE, Gordon E. *Higher education in the Internet age: Libraries creating a strategic edge*. Westport, Connecticut: Praeger Publishers, 2006
3. ACRL (Association of College and Research Libraries). Information Literacy Competency Standards for Higher Education. Chicago, 2000. [accesat 03.03.2025]. Disponibil la: https://alair.ala.org/server/api/core/bitstreams/ce62c38e-971a-4a98-a424-7c0d1fe94d34/content
4. ALA (American Library Association). *A progress report on information literacy: An update on the American Library Association Presidential Committee on Information Literacy*: Final report. [accesat 03.03.2025]. Disponibil la: https://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/progressreport
5. ACRL (Association of College and Research Libraries) ACRL STANDARDS: Information Literacy Competency Standards for Higher Education [accesat 03.03.2025]. Disponibil la: https://crln.acrl.org/index.php/crlnews/article/view/19242/22395
6. POOLE, William Frederick. The university library and the university curriculum. [accesat 03.03.2025]. Disponibil la: https://archive.org/details/universitylibrar00poolrich/page/n57/mode/2up

Bibliografie:

1. BRUCE, Christine Susan. Seven Faces of Information Literacy. [accesat 03.03.2025]. Disponibil la: http://www.bestlibrary.org/digital/files/bruce.pdf
2. BUNDY, Alan. (ed.) *Australian and New Zealand Information Literacy Framework principles, standards and practice.* Second edition. Adelaide: Australian and New Zealand Institute for Information Literacy, 2004, 52 p. [accesat 03.03.2025]. Disponibil la: https://www.library.qut.edu.au/about/policies/information-literacy-framework/documents/anz-info-lit-policy.pdf
3. BAWDEN, David; ROBINSON, Lyn. Promoting literacy in a digital age: approaches to training for information literacy. In: *Learned Publishing*, 2002, vol. 15, nr. 4, p. 297-301. [accesat 03.03.2025]. Disponibil la: http://wibtoolkit.net/resources/documents/s9.pdf
4. CANDY, Philip C. Information Literacy and Lifelong Learning. p. 1-16. [accesat 03.03.2025]. Disponibil la: https://www.researchgate.net/publication/49619149_Information_Literacy_and_Lifelong_Learning
5. EISENBERG, Michael B.; BERKOWITZ, Robert E. *Information problem-solving: Big Six Skills approach to library and information Skills instruction.* Norwood, NJ: Ablex Publishing Corporation, 1990.
6. HEPWORTH, Mark. Approaches to providing information literacy training in higher education: challenges for librarians. In: *The New Review of Academic Librarianship,* 2000, vol. 6, nr. 1, p. 21-34.
7. HORTON, Forest Woody. Understanding Information Literacy: A primer. Paris: UNESCO, 2008. [accesat 03.03.2025]. Disponibil la: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000157020
8. LAU, Jesús. Guidelines on Information Literacy for Lifelong Learning. [accesat 03.03.2025]. Disponibil la: https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/information-literacy/publications/ifla-guidelines-ro.pdf
9. LENOX, Mary F.; WALKER, Michael L. Information literacy in the educational process. In: *The Educational Forum*, september 1993, vol. 57, nr. 2, p. 312-324
10. NORGAARD, Rolf. Writing information literacy: contributions to a concept. In: *Reference and User Services Quarterly*, 2003, vol. 43, nr. 2, p. 124-130
11. REPANOVICI, Angela. Information literacy: Cultura Informaţiei şi Comunicării. În: *Biblioteca: Revistă de bibliologie şi ştiinţa informării,* 2009, nr. 5, p. 126-127
12. WEBBER, S.; JOHNSTON, B. Conceptions of information literacy: new perspectives and implications. In: *Journal of Information Science*, 2000, vol. 26, nr. 6, p. 381-397.

*Sursa: https://miro.medium.com/max/1200/1*NYvM9g-DgFpE9ynGDntRJQ.jpeg*

„Conectăm generații în lumea digitală”: un proiect pentru o generație

Gabriela TOMESCU-OLTEANU, trainer
Email: *gabitomescu74@gmail.com*

Ioana NECULA, trainer
Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Secția Colecții Speciale

Inițiat în România în luna martie 2024, proiectul-pilot „Conectăm generații în lumea digitală” este un demers susținut de Fundația Vodafone România, prin programul „Hi Digital” și derulat de Fundația Regală Margareta a României.

Din dorința de a nu lăsa pe nimeni în urmă în călătoria spre lumea digitală, Fundația Vodafone a avut această inițiativă europeană, numită „Hi Digital”, care se desfășoară în mai multe țări: Anglia, Cehia, Irlanda, Luxemburg, Olanda și România și care presupune un concept de învățare non-formală, ce încurajează, include și inspiră persoanele vârstnice (de peste 60 de ani) să se integreze în lumea digitală, consolidându-și încrederea în ele însele, într-o societate tot mai tehnologizată.

Necesitatea implementării proiectului

În România acest lucru s-a impus cu necesitate, deoarece în anul 2023, potrivit Institutului Național de Statistică, 18,6% din persoanele cu vârsta între 55 și 74 de ani, nu au folosit internetul niciodată, în comparație cu numai 1,4% din persoanele tinere, cu vârsta între 16 și 34 de ani. Acest lucru este relevat și de analiza realizată de Digital Economy and Society Index 2022 (DESI), care prezintă țara noastră pe ultimul loc între țările Uniunii Europene, în ceea ce privește populația cu abilități digitale de bază - doar 28% față de 54%, cât este media Uniunii Europene.

Pe de altă parte, un studiu cantitativ, elaborat de „Wilhelm și colaboratorii”, în anul 2019 relevă că frica față de fraudele online (47%), lipsa cunoștințelor tehnice (46%), lipsa de sprijin în utilizare (41%), precum și dificultatea folosirii echipamentelor (36%) îi oprește pe vârstnici să utilizeze tehnologiile digitale, deși sunt interesați de acestea și își doresc să fie în ton cu evoluția digitală de astăzi.

Sursa: Gabriela Tomescu-Olteanu, arhiva personală

Obiectivele proiectului-pilot „Conectăm generații în lumea digitală”

Avantajele utilizării de către vârstnici a tehnologiilor digitale sunt importante și aduc numeroase beneficii, atât la nivel personal, cât și la nivel comunitar. Dintre acestea enumerăm:

1. Prevenirea izolării sociale și a singurătății.

Cu ajutorul tehnologiei, care oferă posibilități rapide și eficiente de transmitere a informațiilor (whatsapp, rețele de social media, poștă electronică), vârstnicii pot comunica mai ușor cu prietenii, cu rudele, acest lucru benefic ducând la diminuarea singurătății și la îmbunătățirea raporturilor lor sociale. Așadar, putem vorbi despre incluziunea socială a persoanelor vârstnice în societatea actuală, supusă unui ritm rapid de tehnologizare.

Sursa: Gabriela Tomescu-Olteanu, arhiva personală

2. Obținerea unui grad de autonomie mai mare.

Prin alfabetizare digitală, persoanele vârstnice vor avea acces liber la sursele de informare online, devenind astfel mai încrezătoare în forțele proprii și deci mai independente. Ele vor putea efectua plata online a facturilor de curent electric sau de gaze naturale, prin instalarea unei aplicații pe smartphone (de ex. „MyEngie”) și realizarea unui cont de client sau vor putea realiza operațiuni bancare (de ex. deschiderea unui depozit bancar), prin instalarea pe telefonul personal a unei aplicații gratuite din Magazin Play (de ex. „George Internet Banking”).

3. Optimizarea stării de sănătate.

Optimizarea stării de sănătate, prin consultarea unor aplicații care monitorizează diferitele simptome ale unor afecțiuni. De menționat că aceste aplicații ne ajută să ne formăm o părere despre starea personală de sănătate, dar părerea specialistului (adică a unui medic) rămâne prioritară. Aceste aplicații au darul de a ne lămuri rapid și de a lua unele măsuri preliminare, până ajungem la doctor. (ex. aplicația ADA- Verifică-ți sănătatea!)

Sursa: Gabriela Tomescu-Olteanu, arhiva personală

4. Oferirea unor opțiuni de divertisment foarte diversificate.

Un telefon inteligent (smartphone), conectat la internet devine o sursă inepuizabilă de divertisment, astfel fel încât persoanele în vârstă pot petrece timpul în mod plăcut: jocuri interactive online cu persoane din întreaga lume (șah, remi, table, domino, rebus sau sudoku), streaming de filme și documentare pe Youtube sau pe Netflix, posibilitatea de a asculta muzică, în aplicațiile Youtube sau MusicPlay, citirea unei cărți sau a unui articol, prin accesarea unei biblioteci online (de ex. Pro Europeana - Biblioteca digitală a publicațiilor culturale, cu adresa: https://biblioteca-digitala.ro/cimec-institutul-de-memorie-culturala) etc. Persoanele în vârstă pot petrece timpul, în mod plăcut, legând prietenii online, descoperindu-și pasiuni noi și antrenându-și memoria, prin rezolvarea unor rebusuri, cuvinte încrucișate sau sudoku etc. Așadar, putem vorbi despre incluziunea socială a persoanelor vârstnice în societatea actuală, supusă unui ritm rapid de tehnologizare.

Derularea proiectului de către Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș

Implementat de Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș, la începutul primăverii anului 2024, proiectul-pilot „Conectăm generații în lumea digitală" s-a desfășurat pe o perioadă de opt de luni, până la finalul lunii octombrie 2024.

În Sala de Referințe electronice și Internet a Bibliotecii Județene Argeș, atelierele, susținute de cei doi traineri Gabriela Tomescu-Olteanu și Ioana Necula, au fost oferite gratuit, spre informarea generală a argeșenilor de peste 60 de ani.

Tema acestor prezentări a fost „Utilizarea telefonului mobil (smartphone) și a aplicațiilor acestora". Totodată, li s-au detaliat participanților pericolele care există în mediul online, dar și modalitățile prin care acestea pot fi contracarate, protejându-și astfel datele personale.

Cu un caracter interactiv, desfășurate într-o atmosferă caldă, atelierele au reunit persoane care au activat în diferite domenii de activitate, care dețin o bogată experiență de viață și care au răspuns invitației noastre de a descoperi mai multe modalități de utilizare a telefonului mobil. La Biblioteca Județeană ei au descoperit lucruri noi, au avut ocazia să se cunoască, să lege prietenii și să-și descopere pasiuni comune. Atelierele s-au desfășurat după metodologia „Hi Digital", dezvoltată de Fundația Vodafone, care promovează dobândirea abilităților digitale ca soluție reală pentru creșterea calității vieții seniorilor din România, incluziunea socială și promovarea îmbătrânirii active.

Sursa: Gabriela Tomescu-Olteanu, arhiva personală

O primă etapă în derularea proiectului a constat în realizarea unui afiș, organizarea unui calendar al activităților proiectului și mediatizarea acestuia.

Astfel, pentru a atrage publicul la bibliotecă, a fost desfășurată o amplă campanie de promovare a proiectului „Conectăm generații în lumea digitală", care a constat în publicarea unor articole în presa locală (Ziarul „Argeșul", „Atitudine în Argeș"), în cea națională (Revista „Criterii Naționale"), dar și în reviste de specialitate (Revista online semestrială „Bibliosphere" a Bibliotecii Județene Argeș). În același timp, au fost afișate informații despre proiectul

„Conectăm generații în lumea digitală”, pe site-ul bibliotecii (https://www.bjarges.ro/conectam-generatii-in-lumea-digitala-ateliere-de-educatie-digitala-pentru-seniori/), s-au postat anunțuri privind derularea atelierelor pe Pagina de Facebook (https://www.facebook.com/photo.php?fbid=401127409568721&set=pb.100090143941037.-2207520000&type=3) și de Instagram a Bibliotecii Județene Argeș.

De asemenea, pe 9 Mai 2024, de Ziua Europei, în cadrul Târgului de Idei, Proiecte și Inițiative „Creativi și conectați”, desfășurat de Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, în parteneriat cu Centrul „Europe Direct”, sub egida Consiliului Județean Argeș, a fost promovat proiectul printr-un clip video, realizat special pentru acest târg. La eveniment a participat un număr impresionant de liceeni și profesori, de la toate școlile și liceele din județ.

Cu un caracter interactiv, desfășurate într-o atmosferă caldă, atelierele, susținute de cei doi traineri - Gabriela Tomescu-Olteanu și Ioana Necula, au reunit (în cele opt luni dedicate derulării proiectului), în total, 116 persoane cu o bogată experiență de viață, care au activat în diverse domenii de activitate și care au răspuns invitației noastre de a descoperi mai multe modalități de utilizare a telefonului mobil.

Înființarea unui serviciu public de asistență și informare digitală

Rezultatele bune obținute în derularea proiectului, dar și dorința tot mai mare a argeșenilor de a veni la aceste ateliere, ne-au determinat să continuăm și în anul 2025. Așa a apărut ideea înființării unui serviciu public de asistență și informare digitală, intitulat „Telefonul mobil pe înțelesul tuturor”.

Oferit gratuit, în baza permisului de bibliotecă, acest serviciu se adresează oricui este interesat să-și rezolve unele probleme sau nelămuriri în utilizarea telefonului mobil personal. De asemenea, cei care apelează la serviciul „Telefonul mobil pe înțelesul tuturor”, își pot personaliza telefonul, potrivit preocupărilor și pasiunilor lor, prin instalarea unor aplicații utile, în viața de zi cu zi. Dobândirea de abilități digitale în rândul seniorilor reprezintă un aspect crucial în societatea contemporană, marcată de evoluții tehnologice rapide și schimbări permanente ale modului în care comunicăm, lucrăm și ne relaxăm. Într-o lume în care internetul și tehnologia sunt omniprezente, accesul la informație și servicii online nu trebuie să fie un privilegiu rezervat doar celor tineri sau celor familiarizați cu acestea. În schimb, este esențial ca persoanele în vârstă să fie incluse digital, pentru a beneficia de oportunitățile și avantajele pe care le oferă era digitală.

Sursa: Gabriela Tomescu-Olteanu, arhiva personală

Paradigme ale comunicării organizaționale. Concepții funcționaliste despre organizație și comunicarea organizațională

Dr. Orestia OLTEANU
Centrul Universitar Pitești, Comp. Upit Media
Universitatea Națională de Știință și Tehnologie POLITEHNICA București
Email: ***georgia.olteanu@upb.ro***

Cu privire la comunicare, s-au formulat în principal două viziuni, cea funcționalistă, mai veche și devenită oarecum clasică, și cea interpretativistă, de dată mai recentă. Paradigma funcționalistă folosește câteva metafore originare selectate sau moduri de a vedea un lucru în lumina altui lucru, preluate din fizică și informatică sau știința sistemelor (de exemplu, „mecanist", „cibernetic" sau „organic"), pentru a descrie structura și funcțiile organizației. Paradigma interpretativistă include rezultate din tradițiile hermeneutică, interacționismul simbolic și etnometodologie. Ea se bazează pe unele idei luate din dramaturgie și fenomenologie.

Termenul de paradigmă este util în discutarea abordărilor comunicării organizaționale. El este împrumutat din fizică și științele exacte în general, fiind introdus de către fizicianul și istoricul american al științei Th. S. Kuhn. Ca orice termen și concept împrumutat, el are, în științele umanului, o semnificație mai flexibilă și mai vagă, ceea ce poate produce anumite înțelegeri greșite. În cercetarea comunicării, ca și în sociologie, nu există școli clare și bine determinate care să ghideze gândirea și cercetarea așa cum există în fizică, biologie sau matematică. În științele sociale se găsesc numeroase perspective și moduri de gândire, dar aceste științe nu cunosc domenii bazate pe paradigme bine delimitate ca în fizică, de exemplu. Acest lucru are mai multe implicații pentru cercetare. Ideile centrale care organizează cercetarea comunicării pot fi luate din mai multe paradigme, iar ideile din una nu sunt contradictorii sau reciproc exclusive cu ideile luate din alte paradigme. Cercetătorii care se inspiră din cercetarea realizată în alte discipline citează autori care lucrează în alte paradigme și adesea sunt mai legați de tehnică decât de teoria dată. Niciun experiment critic n-are puterea de a altera dramatic natura gândirii și procedurilor contemporane și niciun text cheie sau fundamental nu conține înțelepciunea convențională acceptată cu privire la conceptele unui domeniu. În fine, nu există în științele sociale nicio teorie mai cuprinzătoare acceptată care să detalieze natura fenomenelor fundamentale de interes. Pe de altă parte, experimentele critice, textele cheie și o teorie abstractă se găsesc, de exemplu, în fizică, biologia moleculară și cercetarea ADN-ului.

Ținând cont de limitele paradigmelor în științele sociale, putem oferi o definiție provizorie a paradigmei ca mulțime de asumpții despre relațiile (și acțiunile) sociale și structura socială, și elementele de ordonare și definire a acțiunii (norme, valori, ideologii). Există și cvasi-paradigme. O cvasi-paradigmă se apropie de o largă acceptare în știința socială; ea va conține atât idei explicite cât și idei implicite despre natura realității sociale. Cvasi-paradigmele ghidează strategiile sau metodele de cercetare (cum ar fi domeniul de cercetare, cercetarea cu caracter general, sau cercetarea experimentală) și chiar tacticile sau tehnicile pentru mobilizarea cercetării (teste statistice, modele economice, cercetare documentară). Cvasi-paradigmele conțin metaforele dominante, sau modurile de a vedea, și sunt utile grupului pentru a-și lărgi seturile de idei sau teorii.

Sursa: https://ageo.ro/biz/procesul-de-comunicare-strategica-suport-pentru-masurarea-performantei-companiei/

Concepții funcționaliste despre organizație și comunicarea organizațională

Excelenta trecere în revistă a lui Putnam susține că „paradigma funcționalistă domină tradițiile de cercetare majore în comunicarea organizațională". Inspirându-se din această trecere în revistă, cele ce urmează vor pune în evidență variantele vederii funcționaliste care vor fi puse în contrast cu perspectiva interacțional-interpretativă. Paradigma interpretativistă are două versiuni, analiza de discurs și metafora legăturii slabe. Perspectiva dramaturgică asupra organizațiilor este o paradigmă interacționistă și interpretativistă.

1. Funcționalismul

Tradiția funcționalistă, moștenită de către cercetarea comunicării de la managementul științific și sociologia industrială, încorporează interesul pentru efectele sau consecințele comunicării. Astfel, comunicarea este considerată un mijloc pentru atingerea unui țel sau scop oficial (managerial). Din punctul de vedere al managementului, scopul comunicării este de a realiza țeluri formulate oficial

(adică, definite managerial). Virtual, toate teoriile sociologice ale organizării formale sunt impregnate cu asumpțiile funcționalismului. Teoreticienii funcționaliști subliniază eficiența, raționalitatea, atingerea scopului și controlul managerial și ghidarea comunicării.

Sursa: https://archerson.co/en/organizational-communication/

Funcționalismul își derivă moștenirea de la F. Taylor și Chester Bamard și este inclus în tradiția managementului științific. El abordează modul în care comunicarea (rațională sau nu) servește la a spori performanța muncii angajaților (deci, prin implicație, încercând sisteme de recompensă și cum anume sunt ele comunicate angajaților), comunicarea verticală și orizontală, comanda și controlul, și mijloacele eficiente de realizare a produselor.

Funcționalismul are ca înaintași pe F. Taylor și Chester Bamard și este urmat de tradiția managementului științific. El abordează modul în care comunicarea (rațională sau nu) contribuie la creșterea performanței muncii angajaților (deci, prin implicație, o leagă de sistemele de recompensă și cum anume sunt ele comunicate angajaților), comunicarea verticală și orizontală, comandă și control, și mijloacele eficiente de obținere a rezultatelor.

Sub titlul de școala relațiilor umane a apărut o altă variantă a funcționalismului, care pleacă de la aceleași premise privitoare la ființele umane și modelele lor comunicaționale, dar ajungând la concluzii contrare orientării prezentate anterior. Aderenții săi au argumentat plecând de la o credință în relevanța relațiilor sociale ca bază pentru recompense, nu numai recompense monetare formale, la o bună comunicare ca un vehicul foarte important pentru îmbunătățirea moralei și creșterea producției. Acest grup a susținut bunele relații interpersonale, securitatea personală, participarea largă la luarea deciziilor și altele asemenea. Buna comunicare, avându-și rădăcinile în relațiile interpersonale, era considerată funcțională și orientată spre țeluri acceptate.

După ce de-al doilea război mondial, în științele sociale au fost analizate, de asemenea, unele noțiuni mai cuprinzătoare privitoare la conflictul din cadrul organizației și dintre organizație și mediul înconjurător. A apărut o varietate de funcționalism ca, de exemplu, funcționalismul „natural", asociat cu lucrările sociologilor Parsons, Selznick, Gouldner și Blau, care punea accentul pe aspectele adaptative și evoluționiste ale organizării sociale, pe menținerea echilibrului dintre organizație și mediu și dintre forțele interne. Aceste forțe includeau atât organizarea irațională cât și cea rațională, atât formală cât și informală. Cu apariția teoriilor conflictului, au apărut teoriile sistemico-informaționale, care au facilitat o gândire metaforică mai diversă despre procesele organizaționale.

2. Teoriile sistemico-informaționale

O importantă subteorie din cadrul umbrelei mai cuprinzătoare a funcționalismului este grupul de teorii sistemico-informaționale. Metafora sistemelor a fost adoptată din biologie și modificată pentru a include temele naturaliste, evoluționiste ale biologiei postdarwiniste. Teoriile sistemice s-au născut din influența ingineriei și teoriei comunicării pe baza analizei organizaționale.

Lucrările de teoria sistemelor ale lui Von Bertalanffy, de sociologie ale lui Bums și Stalker și de antropologie ale lui Lévy-Strauss au contribuit mult la demonstrarea utilității metaforei „sistemului comunicațional" ca bază pentru analiza socială. În particular, aici a apărut teoria „conductei" a comunicării.

Poate că cea mai cunoscută construcție a comunicării organizaționale este ceea ce s-ar putea numi modelul „conductei". Acest model îi prezintă pe emițători ca pe niște entități care trimit în mod intențional mesaje (ca unități prestabilite) de-a lungul unui canal sau mediu de comunicare pentru a fi recepționate și înțelese de către receptori. O caricatură a teoriei conductă a comunicării, care l-ar considera pe emițător stând la un capăt al canalului, cu mesaje cunoscute care trebuie receptate dacă receptorul le recunoaște, admite comunicarea ca un proces relativ închis și neproblematic. Ea admite orientarea (împărtășită) a emițătorului și receptorului, un canal neproblematic, și anumite unități standard de informație drept conținut. Semnificația, sau ceea ce convertește datele în informație, este văzută ca un aspect aluziv și secundar al transmiterii informației. Acest model a fost dezvoltat de către ingineri, al căror interes era transmiterea de unități, în care „eroarea operatorului" interesa prea puțin în comparație cu capacitatea echipamentului de a transmite, la un nivel de zgomot dat, numărul de mesaje stabilit, repede și ieftin, între două puncte, după cum apreciază Shannon și Weaver.

Modelul emițător-mesaj-canal-receptor al comunicării, modificat de R. Jakobson (1960) este pe larg utilizat în psihologia socială (Fig. 1).

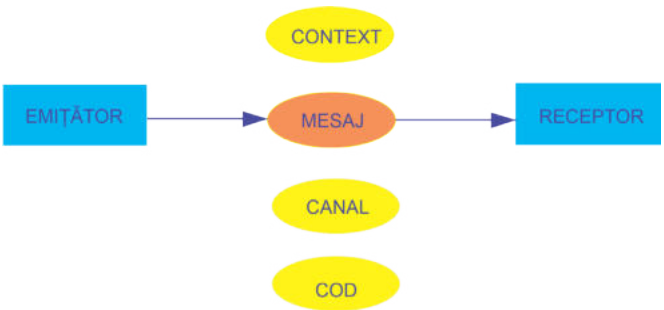

(Fig. 1). Modelul Roman Jakobson (1960)

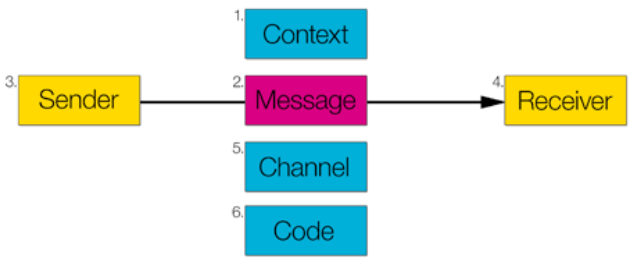

Sursa: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Roma_jakobson_theory.png

Mulți cercetători ai comunicării utilizează un model conductă (adesea neexaminat) care vede „iraționalitatea", „ineficiența" și „organizarea disfuncțională" ca un rezultat al pătrunderii nedorite a unor aspecte noninformaționale ale prelucrării mesajului. Acest lucru poate fi util pentru studiile atitudinale și reducționiste, dar este lipsit de valoare pentru analiza dramaturgică, în care se studiază performanțe simbolic articulate în context social, în care se află auditori variați și schimbători. Modelul conductă transmite un model îndoielnic și destul de superficial al comunicării umane și al ființelor umane înzestrate cu conștiință și are, de aceea, atât consecințe morale, cât și consecințe intelectuale. El ignoră ceea ce este cel mai uman din ființa omenească - sentimentele, pasiunile, excesul, orbirea și ignoranța colective, precum și natura încorporată a vieții sociale. El face ca ceea ce este primar să ocupe poziția secundară: simbolizarea și utilizarea limbajului de către ființele umane selectează, rețin sau resping stimulii mediului înconjurător și imaginile lor privitoare la aceste probleme conținute în cunoașterea-rețetă, stereotipuri, reguli ale mâinii drepte și asumpții admise ca de la sine înțelese și le comunică pe acestea altora.

În teoria sistemelor, organizațiile pot fi văzute fie ca sisteme „deschise", fie ca sisteme „închise", în funcție de gradul de influență pe care le au mesajele și forțele exterioare asupra modelelor de comunicare interne. Ceea ce este văzut ca organizație este un „sistem organizațional": un sistem alcătuit din subsisteme aranjate ierarhic de obicei de către autoritate și legate prin comunicare. Funcția principală a acestor sisteme este de a procesa informație, iar acest lucru la rândul său informează structura internă într-o oarecare modalitate dinamică. Feedback-ul complex și funcțiile de reglare mențin echilibrul intern și o nișă într-o piață sau o poziție într-o mulțime de competitori. Incertitudinea deține o importantă funcție, așa cum se întâmplă și cu folosirea anumitor strategii de către membrii organizației în jurul unor modele caracteristice de incertitudine. Accentul este pe activitatea modelată, mai curând decât pe actorii individuali și pe funcțiile lor în cadrul organizației.

Capacitatea organizației de a-și menține granițele este decisivă pentru supraviețuirea organizațională. Unele variante ale acestei teorii, care combină teoria informației cu teoria evoluționistă, sunt numite teorii „evoluționiste" sau ecologice ale organizației și se centrează pe supraviețuire și creștere prin comparație cu decăderea și moartea. În timp ce funcționaliștii timpurii subliniau rolul țelurilor normative, al valorilor sociale în definirea organizațiilor, forma ulterioară a funcționalismului face din procesele comunicaționale caracteristica definitorie a organizațiilor formale.

Bibliografie:

1. BAMARD, C.I. *The functions of the executive*. Cambridge, MA: The Harvard University Press., 1983
2. BUMS, T.; STALKER, G.M. *The management of innovation*. London: Tavistocak, 1959
3. BURRELL, G.; MNORGAN, G. *Sociological paradigms and organizational analysis: Elements of the sociology of corporate life.* London: Heinemann, 1979
4. CÂNDEA, R. M.; CÎNDEA D. *Comunicare managerială: concepte, deprinderi, strategie.* București: Editura Expert, 1996
5. CHAOUKY, M. (2005). Communication organisationnelle et TIC au Maroc: une situation contrastée. In: BOUZON, A. *Technologies de l'information et de la communication dans les organisations. Théories et pratiques*. Toulouse, France: Octarès Editions, p. 61-76. [accesat 06.05.2025]. Disponibil la: https://ojs.uclouvain.be/index.php/comprof/article/view/81743/74963
6. CHENEY, G. et al. *Organizational communication in an age of globalization. Issues, Refections, Practices.* Prospect Heights, IL: Waveland Press, Inc., 2004
7. CONBOY, William. A. *Working together... Communication in a healthy organization.* Columbus, OH: C.E. Merrill Publishing Company, 1976
8. CONRAD, C. *Strategic organizational communication: Toward the twenty-first century.* 3rd ed. New York: Harcourt Brace, 1994
9. COREEN, F.; TAYLOR, J.R.; VAN EVERY, E.J. *Communication as organizing. Empirical and theoretical explorations in the dynamic of text and conversation.* Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 2005
10. KUHN, T.S. *Structura revoluțiilor științifice*. București: Editura Humanitas, 1999
11. LÉVI-STRAUSS, C. *Anthropologie structurale.* Paris: Pion, 1958
12. PUTNAM, L.L. Paradigms for organizational communication research: An overview and synthesis. In: *Western Journal of Speech Communication,* No. 46, 1982, p. 192-206
13. SHANNON, C.E.; WEAVER, W. *The mathematical theory of communication.* Urbana, Illinois: The University of Illinois Press, 1949

Sursa: https://www.bing.com/images/search?view

Despre Workshopul *Coherent Digital: Using Policy Commons Free Trial*

Dr. Corina DOVÎNCĂ
Director Direcția Bibliotecă
Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică din București
Email: *corina.dovinca@unatc.ro*

Luni, 3 martie 2025, reprezentanții editurii *Coherent Digital*, Krassimira Angelova (Sales Director Europe) și Toby Green (Co-Founder) au fost prezenți în două locuri din București - la *Școala Națională de Studii Politice și Administrative* - SNSPA, sala Multifuncțională și la *Academia de Studii Economice*, Sala de periodice „Ion Răducanu" a Bibliotecii ASE - pentru a prezenta platforma *Policy Commons*, pentru a răspunde întrebărilor adresate de participanți și pentru a oferi sfaturi practice celor interesați. Workshopul a fost oferit gratuit tuturor utilizatorilor din instituțiile membre ale *Asociației Anelis Plus*.

Policy Commons reprezintă cea mai importantă bază de date de politici publice din lume. Deși platforma a fost dezvoltată începând cu numai patru ani în urmă, ea conține deja peste 17 milioane de rapoarte de la aproximativ 41.000 de think tank-uri, organizații de cercetare, agenții guvernamentale și instituții din întreaga lume.

Începând cu 1 februarie 2025, toți membrii *Anelis Plus*, printre care se numără și Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică din București (UNATC*)* „I.L. Caragiale" din București, pot accesa gratuit, timp de un an, platforma *Policy Commons*. Astfel, cadrele didactice, cercetătorii și studenții, cu precădere doctoranzii, au oportunitatea de a consulta și valorifica resursele științifice oferite de *Coherent Digital* și *Enformation*, până la 31 ianuarie 2026. Accesul pe platformă se face pe baza IP-urilor instituționale (a se vedea *Figura 1*) sau intrând pe contul de utilizator de pe platforma *Enformation* (a se vedea *Figura 2*). Utilizatorii care își creează un cont individual pe pagina policycommons.net pot salva rezultatele căutărilor, pot crea liste și alerte și pot accesa alte funcții personalizate (a se vedea *Figura 3*).

Sesiunea a fost deschisă de Krassimira Angelova, care a oferit câteva informații cu caracter general referitoare la platforma *Policy Commons* și la particularitățile acesteia. Una dintre aceste particularități se referă la conținutul oferit - milioane de resurse, cu precădere rapoarte, documente de lucru și seturi de date provenite de la instituții guvernamentale locale, regionale, naționale și internaționale, precum și cercetări realizate de organizații științifice, organizații interguvernamentale, ONG-uri sau grupuri de experți. Utilitatea platformei, din acest punct de vedere, a fost subliniată și de Toby Green, care a ținut să precizeze că ideea care a stat la baza creării *Policy Commons* a fost legată de dificultatea de a găsi și de a consulta acest tip de documente din domeniul politicilor publice. Este foarte puțin probabil să găsești un studiu care tratează o anumită situație cum ar fi *Competențele digitale și rezultatele pe piața muncii într-o anumită regiune dintr-o anumită țară*, dacă nu ai fost implicat în realizarea acestui studiu sau dacă nu ai aflat, întâmplător, că un astfel de studiu a fost făcut de o organizație din țara sau din regiunea respectivă.

Academia de Studii Economice, Sala de periodice „Ion Răducanu" a Bibliotecii ASE.
Workshopul Coherent Digital: Using Policy Commons
Sursa: arhiva personală a autoarei

După prezentarea teoretică a doamnei Krassimira Angelova, a urmat intervenția lui Toby Green, axată pe structura și funcționalitățile platformei. Informații interesante au fost comunicate în legătură cu modalitățile de descoperire, organizare, partajare și citare cu ușurință a literaturii gri din domeniu. Prezentarea lui Toby Green a avut un caracter practic, fiind însoțită de exemple concrete și demonstrații live pe platformă. Co-fondatorul editurii *Coherent Digital* a început prin a expune principalele module - *Global Think Tanks*, conținând aproximativ 7 milioane de publicații; *Public Health and Social Care*, cu peste 1 milion și jumătate de publicații; *World Cities and Local Governments*, cu 4 milioane de publicații și *World Governments*, cu aproximativ 6 milioane de publicații. Acestea reprezintă, de fapt, colecții de documente, ordonate în funcție de patru subdomenii de interes, aparținând domeniului fundamental al politicilor publice.

Platforma oferă posibilitatea căutării în raport cu organizația care a creat documentul - accesând din pagina de start meniul *Organizations*, cu posibilitatea de a restrânge lista de rezultate

după încadrarea într-un anumit modul, după tipul organizației, după regiune, țară, subiect etc. De asemenea, utilizatorii pot accesa meniurile *Publications*, *Topics*, *Tables* sau *Lists*, fiecare dintre acestea având, în funcție de specific, propriile filtre. De exemplu, intrând pe modulul *Lists*, filtrele sunt limitate la încadrarea într-un anumit modul din cele patru, vizibilitate (document public sau privat) și data adăugirii, în timp ce meniul *Publications* oferă treisprezece filtre diferite. O mențiune trebuie făcută aici: meniul *Publications* este identic cu meniul *Tables*; practic, utilizatorul care accesează meniul *Tables* este trimis în pagina *Publications*. Fiind o bază de date în dezvoltare, considerăm acest impediment o greșeală de programare minoră, care nu afectează celelalte funcționalități ale platformei.

Faptul că utilizatorul poate să vizualizeze lista organizațiilor creatoare, în funcție de tipul acestora, de țară sau de regiune, reprezintă un avantaj. Descrierea organizațiilor prezente pe platformă conține elemente esențiale (anul înființării, locația, sursa de finanțare, principalele funcții, trimitere către pagina web a organizației, domeniul de activitate etc.). Accesând meniul *Organizations* și aplicând filtrul de țară *România*, am identificat 29 de organizații românești care au conținut pe platformă. Dintre acestea, *Asociația Română de Artă Contemporană*, de exemplu, este prezentă cu un singur raport, iar din descriere aflăm că este o organizație de tip non-profit din București, înființată în anul 2012. Tot în descriere, din *External links* putem accesa pagina web a ARAC.

De reținut faptul că tuturor documentelor indexate pe platforma *Policy Commons* le este alocat un identificator de tip DOI (*Digital Object Identifier*), care ajută la rezolvarea problemei comune a urmăririi documentelor pe diverse platforme și formate. Denumit *Content Object Identifier*, acesta apare în descrierea publicațiilor pe prima poziție, deasupra titlului și este inclus în descrierea bibliografică. Există posibilitatea de descărcare a citării (descrierea bibliografică standardizată a documentului) - această facilitate apare în mai toate bazele de date științifice, nefiind o particularitate a *Policy Commons*, posibilitatea de salvare în spațiul de lucru (în cazul în care utilizatorul are un cont individual pe pagina policycommons.net) a unor documente, crearea de liste tematice și de alerte pe subiectele de interes, de partajare sau de copiere a link-ului corespunzător documentului găsit.

Un alt aspect important, subliniat de ambii vorbitori, este legat de funcția colaborativă - sugerare de conținut pentru a fi inclus în *Policy Commons*. Participanții au fost încurajați să semnaleze documente de politici publice esențiale, în vederea includerii lor pe platformă, acest lucru fiind benefic atât pentru accesibilizarea, cât și pentru conservarea lor pentru generațiile viitoare.

Sesiunea s-a încheiat cu întrebările adresate de participanți. Deși în număr restrâns, aceștia s-au arătat interesați de platforma dezvoltată de editura *Coherent Digital* și au felicitat inițiativa de a oferi acces gratuit timp de 1 an la conținutul acesteia tuturor utilizatorilor din instituțiile membre ale *Asociatiei Anelis Plus.* Salutăm, de asemenea, prezentarea profesionalistă a celor doi reprezentanți ai editurii.

Din punct de vedere al conținutului, deși *Policy Commons* nu este o platformă adecvată profilului *Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică din București*, considerăm că poate fi utilă cercetătorilor *în dezvoltarea* unor proiecte care vizează creșterea stării de bine și a atitudinilor prosociale în interiorul comunității academice și în societate, datorită consultării facile a politicilor publice din România și chiar a diseminării unor studii și rapoarte proprii.

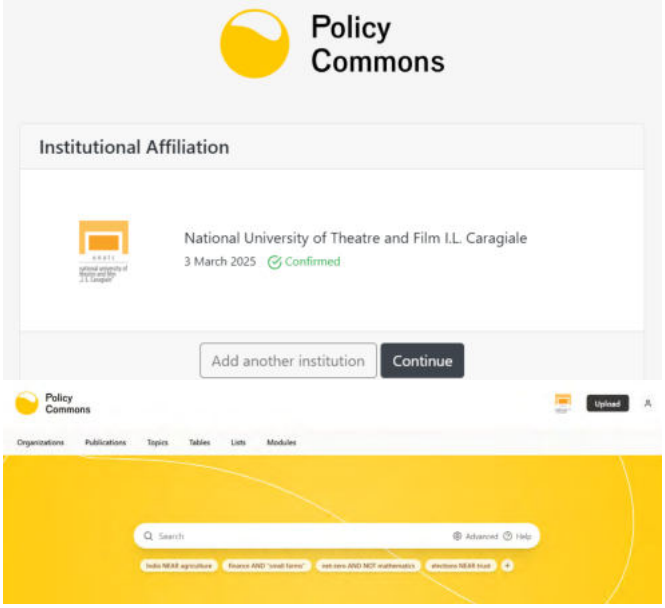

Figura 1 - Accesarea Policy Commons pe baza IP-ului instituțional

Figura 2 - Accesarea Policy Commons din contul Enformation

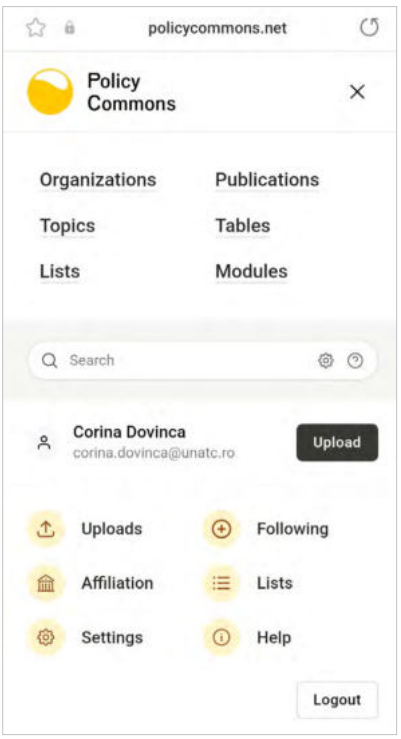

Figura 3 - Accesarea Policy Commons pe baza unui cont individual

Magia operetei vieneze: muzică, dans şi eleganţă

Raluca BUCINSCHI, bibliotecar
Biblioteca Naţională a României. Serviciul Dezvoltarea Colecţiilor. Compartimentul evidenţa şi comunicarea colecţiilor
Email: *raluca.bucinschi@bibnat.ro*

Expoziţia virtuală *Magia operetei vieneze: muzică, dans şi eleganţă* face parte din manifestările ce marchează anul dedicat compozitorului Franz Lehár şi include documente muzicale din colecţiile speciale ale Bibliotecii Naţionale a României. Prin imaginile sale, pe care publicul le va putea vizualiza în premieră, expoziţia va aduce iubitorilor de gen imaginea şi autograful compozitorului Franz Lehár, dar şi partituri ale unor titluri importante ce aparţin unor compozitori care au scris lucrări de referinţă pentru Epoca de Aur a operetei, precum Johann Strauss fiul, Emmerich Kálmán sau Oscar Straus.

Expoziţia, în format fizic, se află în foaierul *Teatrului Naţional de Operetă şi Musical „Ion Dacian”* începând cu 27 februarie, până la sfârşitul stagiunii 2024-2025, făcând parte din proiectul *Opereta Lounge.*

Managerul Teatrului Naţional de Operetă *şi* Musical „Ion Dacian”, domnul Radu Petrovici, detaliază: „Găzduind expoziţia *Magia Operetei Vieneze* facem încă un pas în misiunea de a deveni instituţia reper din teatrul muzical din România, invitând publicul fidel dar şi tinerii doritori de cunoaştere să descopere istoria acestui gen atât de captivant, reflectată în documente de mare valoare şi imagini de colecţie”.

Sursa: Biblioteca Naţională a României. Serviciul Colecţii Speciale

De la începuturile teatrului, alături de tragedie s-a aflat comedia. În secolul al XVI-lea, când ambele au fraternizat cu muzica, au luat naştere opera seria şi opera buffa. În serile în care se interpretau tragedii, pentru ca auditorul să poată pleca cu sentimentul că totul a fost doar un joc, se obişnuia să se adauge o scurtă piesă veselă, ca Intermezzo sau ca final. Aceste intermezzi, fiind lucrări într-un act şi preluând caracteristici ale operei bufe, au fost denumite operete. Cu toate acestea, opereta din zilele noastre are în comun doar numele şi faptul că este un gen muzical, ea fiind de fapt un produs vienez al celei de-a doua jumătăţi de secol XIX.

Sursa: Biblioteca Naţională a României. Serviciul Colecţii Speciale

De asemenea, nu trebuie să uităm că opereta s-a născut şi s-a dezvoltat în plin curent romantic, iar arta liedului, în special relaţia text-muzică din aceste lucrări reprezintă un aspect interesant, alături de vocalitatea romantică, care va juca un rol important pentru toţi marii interpreţi de operetă. Tehnicile vocale au constituit adevărate pietre de încercare în creaţiile lui Johann Strauss, în special în opereta *Liliacul*, pe un text de Karl Haffner şi Richard Genée, după comedia *Le reveillon (Revelionul)* din 1872. Avântul muzicii, umorul subtil, fac din *Liliacul* o capodoperă a genului greu de egalat, iar Strauss oferă una dintre cele mai captivante muzici compuse vreodată, cu numeroase teme de vals şi polcă.

Unul dintre aspectele cele mai importante ale creaţiei unei operete durabile, a fost întotdeauna, indiferent de epocă, textul. În libretele de operetă se pot identifica trei direcţii evidente, fiecare cu modelul său reprezentativ de lucrări, precum: *libretul în oglindă*, cel care proiecta starea societăţii la un moment dat, *libretul cu tentă provocatoare* şi *libretul cu tentă reacţionară*. Astfel, libretele de operetă au depins, de cele mai multe ori, de cadrul istoric al momentului sau de starea societăţii la vremea respectivă. De aceea, libretele au constituit întotdeuna un punct sensibil al genului şi multe lucrări cu muzică semnată de mari compozitori, au dispărut din repertoriul stabil al teatrelor de gen, din cauza unui libret neinspirat.

Astfel, la hotarul dintre secolele XIX-XX, la Viena, marii maeştri ai epocii de aur numită *goldene Ära*, se stinseseră pe rând lăsând un mare gol, iar noua generaţie de compozitori se impunea încet, iar genul a suferit şi el transformări, ca

şi societatea, fiind nevoit să găsească un nou limbaj de comunicare. Noua operetă este mult mai curajoasă decât pe timpul lui Offenbach şi Suppé, aceasta fiind o cerinţă a publicului prezent în sălile teatrelor de divertisment de la sfârşitul secolului al XIX-lea până spre sfârşitul primului război mondial. Mai mult ca niciodată, se pune accentul pe dans, băutură şi amor, fără a se exclude prin asta moralitatea oficială oferită de căsnicie. Cele două clase sociale, burghezia şi aristocraţia, au ceva în comun la capitolul căsătorie şi anume - interesul. Unii caută sânge aristocratic, alţii avere. Din acest context îşi trage tematica opereta de la sfârşitul secolului al XIX-lea, căutând însă să atenueze realitatea prin umor şi situaţii neobişnuite.

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecții Speciale

Vârfurile de lance ale noii generaţii de compozitori sunt, indiscutabil, Franz Lehár şi Emmerich Kálmán, care s-au bucurat de un renume mondial inegalabil, urmaţi de Robert Stolz, Edmund Eysler, Oscar Straus, Leo Fall şi alţii. Dacă această nouă generaţie de compozitori reuşise să se impună în peisajul teatrului muzical, pe plan literar în jurul anului 1910, criza literar-operetistică era mai adâncă decât oricând. Noii scriitori austrieci priveau cu desconsiderare spre lumea operetei. După încercări nereuşite, aspiranţii se retrăgeau lăsând locul altora, consideraţi de bine-de rău, de specialitate. Aceştia, consacraţi deja, împiedicau pe cât puteau accesul noilor veniţi, aşa că foarte puţine nume au reuşit să se impună. Printre ei, Rudolf Österreicher, Heinz Reichert, Wilhelm Sterk, Felix Dörmann, Robert Bodanzky, dar înaintea tuturor îl vom menţiona pe talentatul autor de origine maghiară , Béla Jenbach.

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecții Speciale

Mulți istorici de operetă susțin că *Franz Lehár* (*30 aprilie 1870-24 octombrie 1948)* a fost „inițiatorul", „inventatorul" așa-numitei Operete din Epoca de Argint, *die silberne* Ära. În lucrarea *Opereta: O istorie teatrală*, autorul Richard Traubner afirmă: „Franz Lehár a inaugurat în 1905 opereta vieneză, cu cea mai mare lucrare a sa, *Die Lustige Witwe (Văduva veselă)*. Deși nu a fost recunoscută imediat ca o lucrare înnoitoare, a fost începutul unui nou val de operete moderne în care valsul romantic a fost folosit în scopuri amoroase și psihologice, dansându-se și cântându-se în egală măsură." Unele dintre vechile convenții ale operetei din secolul al XIX-lea au rămas, dar elementele vodevilului și ale revistei au fost adesea ținute în frâu cât mai mult posibil.

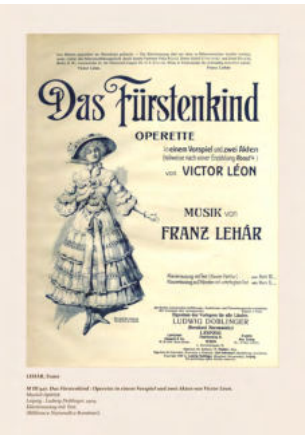

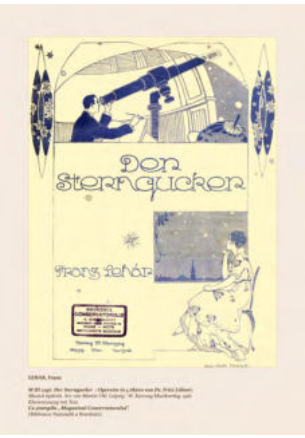

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecții Speciale

Văduva veselă a fost, cu siguranță, începutul unui nou val de operete „Made in Vienna", care a influențat aproape tot ce a urmat în ceea ce privește structura intrigii, cu doi iubiți care se luptă constant și care nu își pot exprima sentimentele până la scena finală când află că au fost îndrăgostiți unul de celălalt tot timpul. Puteți lucra asta în multe variații, exact ceea a ce au făcut libretiștii de operetă vieneză.

Până în prezent, mulți regizori de teatru și dirijori de muzică clasică cred că operetele *Die Fledermaus* de Strauss sau *Lustige Witwe* a lui Lehár trebuie să fie reprezentate pe scena unei opere de stat, deoarece ambele trebuie să fie acompaniate de orchestră simfonică și, totodată, interpretate de voci de operă, nu doar rolurile principale, ci și cele secundare. Astfel, numele lui Lehár a fost asociat cu cel al tenorului de operă *Richard Tauber*, care a cântat în multe dintre operele sale, începând cu o revigorare a operetei sale din 1910 *Zigeunerliebe*, apoi în *Frasquita*, în care Lehár a găsit din nou un stil postbelic potrivit, sau în *Das Land des Lächelns* (*Țara surâsului*). Între 1925 și 1934 scrie șase operete special pentru vocea lui Tauber, iar din 1935 decide să-și formeze propria editură, *Glocken-Verlag*, pentru a-și maximiza controlul personal asupra drepturilor de interpretare a operelor sale.

Relația lui Lehár cu regimul nazist a fost una destul de complicată, deoarece folosise întotdeauna libretiști evrei pentru operele sale și făcuse parte din mediul cultural vienez, care includea un număr impresionant de evrei. În plus, deși Lehár era romano-catolic, soția sa, Sophie (născută Paschkis) fusese evreică înainte de convertirea ei la catolicism după căsătorie, iar acest lucru a fost suficient pentru a genera ostilitate față de ei personal și față de munca lui. Lui Hitler i-a plăcut muzica lui Lehár, iar ostilitatea a scăzut în Germania

după intervenția lui Joseph Goebbels în favoarea acestuia. În 1938 doamna Lehár a primit statutul de *Ehrenarierin (arien de onoare prin căsătorie)*; cu toate acestea, s-a încercat - cel puțin o dată - deportarea acesteia.

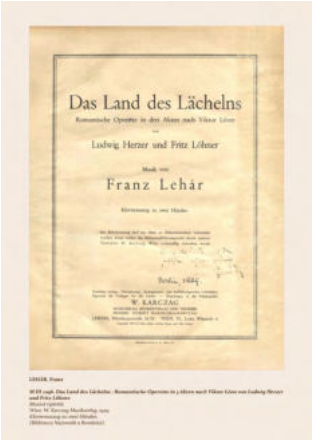

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecții Speciale

Emmerich Kálmán a fost o figură proeminentă în dezvoltarea operetei vieneze în secolul al XX-lea. Printre lucrările sale cele mai populare se numără *Die Csárdásfürstin* și *Gräfin Mariza*. Influențele asupra stilului său de compoziție includ muzica populară maghiară precum *Csárdásul*, stilul vienez al precursorilor precum Johann Strauss II și Franz Lehár și, în lucrările sale ulterioare, jazzul american. Urmare a anexării Austriei (Anschluss), Kálmán și familia sa au fugit la Paris și apoi în Statele Unite. În cele din urmă, el s-a întors în Europa în 1949 și a murit la Paris în 1953.

Oscar Straus a fost un compozitor vienez de operete, muzică de film și cântece de cabaret. A mai scris muzică de cameră și lucrări orchestrale și corale. Numele său inițial a fost de fapt Strauss, dar în scopuri profesionale el a omis în mod deliberat „s-ul" final, pentru a nu fi asociat cu familia muzicală Strauss din Viena. Cu toate acestea, în 1898, el a urmat sfatul lui Johann Strauss al II-lea cu privire la abandonarea posibilității de a scrie valsuri pentru afacerea mai profitabilă de a scrie muzică pentru teatru.

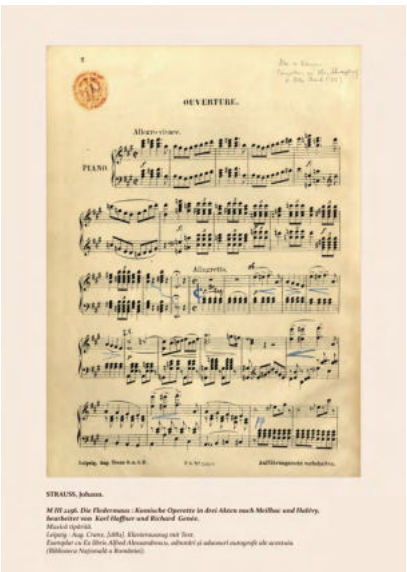

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecții Speciale

În timp ce operetele în stil european erau foarte populare în America la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, situația s-a schimbat complet după Primul Război Mondial, deoarece marea majoritate a fostului public nu își mai permitea să cheltuiască bani pentru divertisment. Cu toate acestea, nu se poate nega faptul că stilul operetei a fost extrem de influent în America și în lume. Acest gen a influențat de fapt dezvoltarea stilurilor muzicale ulterioare, în special *musicalul de pe Broadway*, originar din New York, care acum a câștigat popularitate în întreaga lume, depășind atât opera standard, cât și opereta. Musicalurile de pe Broadway sunt cunoscute pentru decorurile, costumele și efectele speciale elaborate, creând o experiență vizuală uimitoare pentru public. Acestea sunt o formă extrem de populară de divertisment teatral, cunoscută pentru producțiile la scară largă, muzica antrenantă și poveștile spuse, folosind muzica, dansul și coregrafia pentru a spune povești și a dezvolta personaje, adesea cu un amestec de comedie, dramă și spectacol.

Bibliografie:

1. FILIP, Felicia. *De la Mozart la... operetă*. București: Editura Muzicală, 2016. 166 p.
2. LAL CORESI, Ecaterina. *Opereta romantică vieneză*. București: [s.n.], 2011. 11 p.
3. PASCU, George; BOȚOCAN, Melania. *Carte de istorie a muzicii.* Vol. 2, Iași: Vasiliana '98, 2007.

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecții Speciale

Inovație și educație digitală în bibliotecile rurale. Povestea Clubului CodeKids din Pietrari: *Interviu cu Crina Popescu, Biblioteca Publică Pietrari*

Dorin COZAN, bibliotecar
Biblioteca Publică Cotnari
Email: ***cozan.dorin@yahoo.com***

Dorin Cozan: - Mulțumesc, înainte de toate, pentru disponibilitate! Începem interviul cu câteva întrebări despre cum a fost să implementați programul Clubul CodeKids. Prima întrebare ar fi: cum ați ajuns să coordonați un astfel de club la Biblioteca din Pietrari? Și care au fost primii pași pe care i-ați făcut pentru implementarea acestui program?

Sursa: https://www.facebook.com/crina.steliana

Crina Popescu: - Experimentam codarea la nivel de începători încă din 2014. Pe 11 octombrie 2014 începea European Code Week, iar noi ne-am înscris la acest eveniment european, propunându-mi să organizez mai multe ore de coding cu copiii din localitate. Evenimentul a avut succes și un impact foarte bun. Atunci mi-am dat seama că ar fi util să continui și să aprofundăm aceste cunoștințe, organizând ateliere săptămânale de programare, folosind Code.org și Scratch. În toamna anului 2016, am primit un telefon de la Ovidiu Ana, care m-a întrebat dacă poate veni la Pietrari să vadă cum organizăm noi atelierele de codare. I-a plăcut ce a văzut și mi-a spus că echipa lor dorește să scrie un proiect finanțat de Fundația Română Americană, care să implice bibliotecile din țară în promovarea codării. Ei au scris proiectul, au primit finanțare, iar la începutul lui 2017 am fost invitată la Biblioteca Județeană din Vâlcea, alături de colegi din Argeș, Vâlcea și Gorj, să prezint ce făcuserăm noi la Biblioteca Pietrari și să demarăm proiectul. Cu toate că o parte dintre colegele prezente erau temătoare, considerând că programarea este dificilă pentru un bibliotecar fără studii de specialitate în informatică, am reușit să le convingem că, de fapt, copiii sunt extrem de inteligenți și intuitivi, iar rolul bibliotecarului este doar cel de coordonator al clubului. Totul s-a desfășurat într-o perioadă în care ne confruntam cu lipsa serviciilor de bibliotecă specifice tehnologiei.

DC: - Dacă înțeleg bine, înseamnă că Pietrari a fost prima bibliotecă unde a început un astfel de club de codare. Și ideea a fost preluată și transformată în program național?
CP: - Da, așa este. Cei de la Fundația Română Americană au venit în vizită la Pietrari, dar și în alte biblioteci din etapa pilot, pentru a se asigura că activitățile cluburilor de codare se derulează conform programei stabilite de Simplon România. Sincer, nu știu dacă am fost singura bibliotecă ce a „testat" programarea algoritmică, dar cu siguranță suntem printre primii. Fără sprijinul și finanțarea lor, însă, totul s-ar fi limitat la atelierele de codare de la Pietrari.

Sursa: https://www.facebook.com/crina.steliana

DC: - Care a fost motivația principală pentru care ați adus un astfel de club într-o comunitate rurală? Ați menționat lipsa unor servicii noi de bibliotecă.
CP: - Exact, aceasta a fost principala motivație. De fiecare dată am încercat să aduc inovație, să găsesc sponsori și să ofer servicii noi în bibliotecă. Știm că utilizatorii noștri vor să țină pasul cu provocările vremii și sunt curioși să învețe lucruri noi. Mi-am dat seama că mulți copii din mediul rural, atunci când ajung la oraș, nu reușesc să țină pasul cu colegii lor, mai ales la informatică. De aceea, mi-am dorit să reduc acest decalaj, oferind spațiul, dotările și cunoștințele mele, oricât de modeste ar fi fost. Am învățat și eu foarte mult în acest

proces. Acest program a reprezentat o inițiere în competențele digitale pentru copiii din mediul rural. Mulți dintre ei nu aveau calculator acasă, iar la școală nu aveau ocazia să le folosească. În bibliotecă, mulți dintre copii au pus pentru prima dată mâna pe un mouse. A fost o experiență memorabilă pentru ei.

DC: - Ce schimbări ați observat la copii în ceea ce privește competențele lor digitale?
CP: - Nu pot să cred că au trecut deja 10 ani de la primele noastre încercări! În 2017 a început oficial proiectul CodeKids. Am lucrat sub îndrumarea Fundației Progress și a Simplon România, care ne-au ajutat foarte mult cu partea de programare. La început, clubul era destul de numeros, cu peste 25 de copii împărțiți în trei grupe. Am avut și ambasadori - copii pentru fiecare grupă, care îi ajutau pe ceilalți să parcurgă temele și să ajungă la același nivel. Proiectul era bine gândit, cu competiții și provocări între cluburi, ceea ce îi motiva pe copii să fie perseverenți. Deși între timp interesul a mai scăzut odată cu introducerea orelor de informatică în școli, clubul nostru a continuat să funcționeze fără întrerupere, timp de 7 ani, cu grupe de începători și avansați.

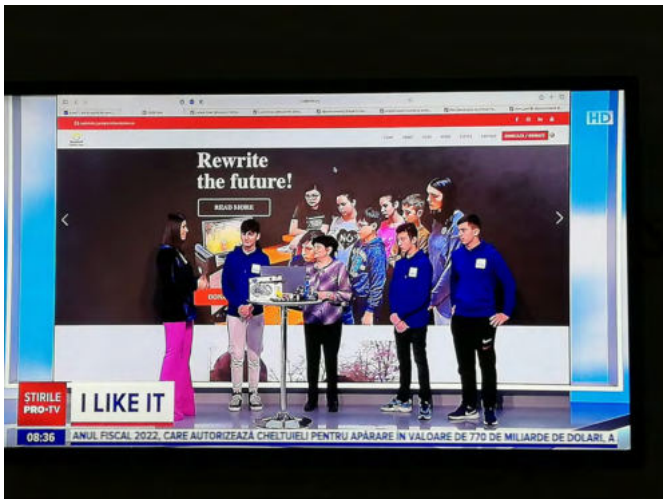

Sursa: https://www.facebook.com/crina.steliana

DC: - Îți amintești câțiva copii care s-au remarcat de-a lungul timpului?
CP: - Sigur că da! Sunt foarte mândră de rezultatele lor. Foarte mulți dintre coderii din prima generație (peste 50%) au ajuns să urmeze facultăți de automatică, informatică, robotică sau matematică-informatică. De exemplu, Laura Simion, o fată din etapa pilot, este acum studentă la Automatică în București. Îmi amintesc că mi-a spus: *„Doamna, dacă nu era CodeKids, aș fi ales profilul de științe sociale la liceu, dar acum sunt extrem de bucuroasă că am mers pe matematică-informatică. Îmi place ceea ce fac și abia aștept să lucrez în acest domeniu."*

DC: - Însă, în acești 10 ani, cu siguranță au existat provocări și situații în care a trebuit să revedeți sau să ajustați anumite lucruri. Ce dificultăți au apărut și cum le-ați depășit?
CP: - Provocările au fost multe și diverse. Unele au fost legate de mine, ca persoană. De exemplu, pentru a pregăti târgurile naționale, am sacrificat adesea timp personal sau chiar bugetul familiei pentru a acoperi unele cheltuieli care nu puteau fi decontate. Primăria ne ajută, dar nu puteam să cerem fonduri pentru orice nevoie. Au fost și momente când copiii erau copleșiți de presiune. De exemplu, înainte de un târg național, unii îmi spuneau: *„Doamna, eu nu pot să prezint în fața atâtor oameni."* Atunci trebuia să intervin, să îi încurajez și să le explic că este exact ca într-o piesă de teatru - nu contează doar replicile, ci felul în care transmiți mesajul. Am stat adesea de vorbă cu ei, inclusiv la telefon, ca să le dau curaj. O altă provocare a fost să îi învățăm pe copii că nu întotdeauna câștigăm. În competițiile organizate, uneori proiectele lor nu ajungeau pe podium, deși erau foarte bine realizate. Totuși, cred că și acest lucru i-a învățat cât de importantă este perseverența și faptul că trebuie să se pregătească mai bine și să muncească mai mult pentru a reuși.

Sursa: https://www.facebook.com/crina.steliana

DC: - Ce fel de activități și proiecte au avut loc în cadrul clubului?
CP: - Ne-am concentrat pe două grupe: una pentru începători, care lucra pe platforme precum Code.org, și una pentru avansați, care dezvoltau proiecte mai complexe cu Arduino, App Inventor, Scratch, ori participau la Școala de piloți de drone, la Cursurile de imprimare 3D sau la proiecte VR (biblioteca dispune de două imprimante 3D și de multe alte echipamente de ultimă generație). Uneori, aplicațiile mai avansate erau prezentate și începătorilor, pentru a le stârni curiozitatea. Am derulat și proiecte conexe, cum ar fi „Școala Verde din Viitor", finanțat de Fundația Vodafone. În paralel, am participat la diverse competiții naționale, cum ar fi Academia Coder Dojo, Super Coders sau Da Vinci Contest. La acest ultim concurs, am avut bucuria să îl cunoaștem pe domnul Dumitru Prunariu și să câștigăm Premiul pentru Inovație. De asemenea, ne-am implicat în proiecte finanțate prin Fondul Științescu, care combină educația STEM cu teme precum ecologia sau astronomia.

DC: - Câte proiecte ați implementat prin Fondul Științescu?
CP: - Până acum, trei. Primul a fost „EcoBiblioTech", unde am combinat ecologia cu tehnologia, lucrând cu App Inventor și Arduino. Biblioteca Pietrari a fost mentor pentru alte trei biblioteci din județul Vâlcea. Un alt proiect, „Biblioteca de Lucruri", a pus bazele unui concept care se extinde acum la

nivel național. Recent, am implementat proiectul „BiblioVR”, prin care am dotat biblioteca cu ochelari VR și am organizat o caravană județeană, vizitând alte comunități și școli.

DC: - Este impresionant cum o bibliotecă mică, fără personalitate juridică, a devenit un exemplu la nivel național. Cum a fost posibil acest lucru?
CP: - Cred că succesul se datorează implicării și faptului că am încercat mereu să aducem valoare adăugată comunității. Spre exemplu, primarul nostru a inclus realizările bibliotecii în programul său electoral. Proiectele Erasmus, pe care le coordonez, sunt semnate de primar, iar biblioteca devine, astfel, un motor de dezvoltare pentru întreaga comunitate.

Sursa: https://www.facebook.com/crina.steliana

DC: - Ce planuri aveți pentru viitor? Cum pot alte biblioteci să dezvolte latura tehnologică și STEM?
CP: - În viitorul apropiat, ne pregătim pentru târgul regional de la Râmnicu Vâlcea, unde vom prezenta două proiecte. Totuși, intenționez să iau o pauză de un an de la formarea grupelor de începători, pentru a mă concentra pe cele două proiecte Erasmus+ (“Growing UP your nature” dedicat tinerilor din localitate și “Go Green” - care implică adulții din comunitate) ce sunt în plină implementare. Cât despre celelalte biblioteci, cred că trebuie să fie deschise la schimbare și să se adapteze continuu cerințelor comunității. Consider că rolul actual al bibliotecii poate fi și cel de a oferi educație pe tot parcursul vieții tuturor membrilor comunității, iar asta implică pregătirea permanentă a bibliotecarului care să țină pasul cu noile tehnologii.

DC: - Pe o scară de la 1 la 10, ce notă ați acorda acestui program în privința capacității sale de a inova o bibliotecă?
CP: - Dacă mă gândesc la dotările, rezultatele obținute și resursele primite până în prezent, i-aș da un 9 sau chiar un 10. Am primit o imprimantă 3D, consolă, roboți, prima pereche de VR - toate acestea au contribuit enorm la noi idei de proiecte și la inovație.

DC: - Care sunt elementele care fac acest program inovator?
CP: - Cred că cel mai important lucru este că elevii învață mai bine când sunt ghidați de către alți elevi, apropiați ca vârstă. Limbajul lor este mai simplu și mai accesibil decât cel academic. În plus, învățarea prin descoperire este esențială. Dincolo de teorie, copiii rețin mult mai ușor ceea ce experimentează practic, în bibliotecă.

DC: - Cum ai descrie un bibliotecar inovator?
CP: - Curajos, pentru că implică depășirea limitelor personale. Am avut momente când a trebuit să ies din zona mea de confort, să mă adaptez rapid și să fac lucruri care depășesc atribuțiile din fișa postului. Însă satisfacția lucrului bine făcut compensează orice efort.

DC: - Cum reușiți să faceți atât de multe lucruri la bibliotecă?
CP: - Planificarea este cheia. Îmi organizez toate activitățile din timp, folosind o agendă bine stabilită (una digitală, în prezent). În plus, încerc să fiu mereu bine, din punct de vedere personal, pentru a putea duce toate proiectele mai departe.

DC: - Vă mulțumesc mult pentru interviu și pentru tot ce faceți pentru comunitate!
CP: - Cu mare drag! Sper ca povestea noastră să inspire și alte comunități să creadă în puterea educației și a inovației.

Sursa: https://www.facebook.com/crina.steliana

Salonul de C*ARTE 2024 - Ediție in memoriam „Silvestru Voinescu”, de la Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș

Adrian-Nicolae COMAN, bibliotecar
Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Compartimentul Evenimente Culturale și Editoriale
Email: *adi.coman79@gmail.com*

„Este timpul continental să ne onorăm adevăratele elite, inclusiv prin asemenea gesturi ale nemuririi, așa cum devine, cu toată certitudinea, volumul consacrat vieții și faptelor de bine ale directorului fără vârstă, Silvestru D. Voinescu”. (din volumul *Silvestru Voinescu: un destin asumat*, autori: Octavian Mihail Sachelarie, Denisa Popescu. Pitești: Editura Tiparg, 2006).

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, Compartimentul Evenimente Culturale și Editoriale

În perioada 1-5 octombrie 2024, Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș a organizat Salonul de C*ARTE - Ediție in memoriam Silvestru D. Voinescu, în cadrul căruia au avut loc evenimente ce au cuprins lansări de carte și dezbateri pe teme literare de actualitate - poezie, roman, filosofie, monografie, interviu, expoziție de carte tematică și de arte textile, prezentare de noutăți editoriale și sesiuni de autografe de la renumiți autori. Deschiderea oficială a avut loc marți, 1 octombrie, în Sala „Colecții Speciale” a bibliotecii, unde, ca un omagiu special și emoționant, a fost dezvelit bustul lui Silvestru D. Voinescu (n. 2 ianuarie 1935, Călinești, județul Muscel - d. 13 septembrie 2005, Călinești, județul Argeș), fost director, figură emblematică a instituției și culturii argeșene timp de 40 de ani (1964-2004). Bustul a fost realizat de artistul plastic Nicolae Georgescu. Trebuie menționat, de la bun început, că inițiativa - și chiar insistența realizării și amplasării lucrării - îi aparține domnului profesor universitar dr. Petre Popa, cel care l-a considerat pe Silvestru D. Voinescu, „ultimul mare prieten”.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, Compartimentul Evenimente Culturale și Editoriale

Invitații de marcă prezenți - personalități ale urbei și culturii argeșene, au ținut un moment de reculegere în memoria celui omagiat. Printre aceștia, s-au numărat Mihaela Voinicu - managerul Bibliotecii Județene Argeș, Denisa Popescu - poetă, realizatoare TV, Octavian Mihail Sachelarie - scriitor, fost director al Bibliotecii Județene Argeș, Ioana Georgescu - primar al comunei Călinești, Camelia Trețulescu - secretar general al comunei Călinești, Cristina Munteanu - realizator TV, reprezentanta primăriei Pitești, Cristian Cocea - scriitor, directorul Direcției Județene de Cultură Argeș, Cornel Popescu - directorul Muzeului Județean Argeș, Filofteia Pally - istoric, fost director al Muzeului Golești, Jean Dumitrașcu - scriitor, jurnalist, fost director al Filarmonicii Pitești, Sevastian Tudor - istoric, fost director al Teatrului „Al. Davila" Pitești, Marian Ghiță - directorul bibliotecii din Curtea de Argeș, Spiridon Cristocea - istoric, fost director al Muzeului Județean Argeș, Teodor Mavrodin - istoric, Nicolae Ionescu - istoric, Muzeul Județean Argeș, Ion Mihăilescu - economist, fostul președinte al Consiliului Județean Argeș, Dorin Chirica - președinte al C.A. Nuclear-Electrica, alți membri ai Clubului Enciclopediștilor din Argeș-Muscel. Mulți dintre aceștia au ținut să evoce spiritul și lumina pe care le-a răspândit Silvestru Voinescu.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș, Compartimentul Evenimente Culturale și Editoriale

Cu acest prilej, auditoriul a putut viziona expoziția omagială realizată de doamna bibliotecar Maria-Magdalena Ioniță-Roșoiu, intitulată generic „Silvestru D. Voinescu - O viață printre cărți", expoziție care a conținut lucrări de autor cu autograf, diplome, medalii și fotografii personale, pe care Silvestru D. Voinescu le-a donat bibliotecii.

Cristian Gentea, primarul Piteștiului, a transmis un mesaj pentru evenimentul cultural: „Astăzi, îi aducem un omagiu - prin dezvelirea bustului său, un simbol al recunoașterii publice și al respectului pe care i-l purtăm - domnului Silvestru Voinescu, prestigios istoric și cercetător, pentru contribuția la dezvoltarea Bibliotecii Județene Argeș și la îmbogățirea patrimoniului cultural local! De asemenea, un gând special se îndreaptă către toți cei care contribuie la îmbogățirea literaturii și a culturii românești, fie ei scriitori, editori sau cercetători."

Vernisajul expoziției de artă textilă „Radiografii artistice" a reprezentat cel de-al doilea eveniment din prima zi a Salonului de C*ARTE 2024. Expoziția a prezentat lucrări executate în două tehnici specifice - colaj textil și tapiserie, de absolvenți ai Liceului de Arte „Dinu Lipatti" Pitești (promoția 2024), sub îndrumarea doamnei profesor Monica Dinu - membră a Uniunii Artiștilor Plastici din România.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș, Compartimentul Evenimente Culturale și Editoriale

Cea de-a doua zi a Salonului de C*ARTE 2024 a prilejuit o dublă lansare de carte care s-a desfășurat la Sala de Conferințe a Bibliotecii Judeţene Argeș. Virgil Diaconu - scriitor, poet, publicist, critic literar, membru al Uniunii Scriitorilor din România, directorul revistei „Cafeneaua Literară" și-a lansat antologia de poezie „Jurnal erotic", publicată la Editura „Contrast" în anul 2021. Marian Barbu - poet și critic literar, membru în redacția aceleiași reviste, și-a lansat primul volum de versuri intitulat „Femeie cu ghepard", apărut la Editura

„Vinea”. Poezia celor doi prieteni vechi este apreciată de critica literară, care a scris laudativ la adresa lor. Este o poezie plină de miez, de simboluri, puternică și apreciată inclusiv de publicul tânăr. În sală, de altfel, au fost reprezentate toate generațiile - elevi de la Colegiul Economic „Maria Teiuleanu” din Pitești, admiratori și condeieri aflați la vârstele active, în egală măsură seniori iubitori de poezie de înaltă ținută.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, Compartimentul Evenimente Culturale și Editoriale

Doina Ruşti a fost prezentă în cea de-a treia zi a Salonului de C*ARTE 2024 pentru lansarea romanului de ficțiune „Zavaidoc în anul iubirii”, o poveste de dragoste a anului 1923 narată din trei perspective, apărut la Editura „Bookzone” în septembrie 2024. A fost o întâlnire mult așteptată, așa cum am fost obișnuiți, în care Sala de Conferințe a bibliotecii s-a dovedit neîncăpătoare, plină cu elevi de la liceele din Pitești. Scriitoarea Doina Ruşti s-a impus în special prin romanele cu tematică diversă şi construcţie solidă, având o carieră impresionantă, cu peste 40 de titluri traduse în peste 15 limbi și multe alte lucrări reeditate în numeroase ediții, câștigând premii prestigioase, precum Premiul pentru Proză al Uniunii Scriitorilor din România și Premiul „Ion Creangă” al Academiei Române. De asemenea, este scenarist și regizor de film, dovedindu-se o pasionată cititoare de documente de arhivă, făcându-și documentarea atentă pentru cărţile şi scenariile sale, reușind să învie trecutul și să îl facă să vorbească graţie imaginaţiei şi capacităţii sale de a pătrunde în spiritul unei epoci. Doina Ruşti trăieşte la Bucureşti şi este profesor universitar la Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale” din București (UNATC).

„Întâlnirea mea cu Zavaidoc s-a produs pe când încercam să înțeleg arhitectura complexă și parfumul anului 1923, cel mai nebun dintre «anii nebuni». Iar la fiecare pagină de ziar, în fiecare filă de carte, în filmele și în fotografiile începutului de secol XX, am regăsit vocea fără egal a acestui artist, care se mișca prin multe medii culturale și cânta cu aceeași pasiune atât operetă, cât și folclor, dar mai ales o muzică vie și epică, a orașului de după război. Tot ceea ce s-a întâmplat în anul 1923 cuprinde forța lui Zavaidoc, venită dintr-o poveste de iubire, imersiv legată de istoria unui an”, mărturisește Doina Ruşti.

Academicianul Mircea Flonta a fost prezent, vineri, 4 octombrie, în Sala „Colecții Speciale” a Bibliotecii Județene Argeș, într-un dialog cu eseistul și doctorul în Filosofie, Leonid Dragomir, redactor-șef al revistei „Argeș”, organizat în cadrul

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, Compartimentul Evenimente Culturale și Editoriale

aceluiași eveniment. Cu acest prilej, a fost lansat cel mai recent volum al său „Filosofia într-o lume pragmatică. Impresii, experiențe, reflecții. Șase convorbiri cu Leonid Dragomir”, recent ieșit de sub tipar la Editura „Cartex”. Mircea Flonta, profesor emerit, doctor al Universităţii din Bucureşti din anul 1970, unul dintre cei mai importanți gânditori români contemporani, un remarcabil specialist în epistemologie şi filosofia limbajului, este și azi, la peste 92 de ani, o persoană de o modestie rară și de o deschidere pe care o întâlnim doar la spiritele alese. O mare parte a activităţii sale didactice şi de cercetare este dedicată studiului filosofiei şi, mai recent, biografiei lui Wittgenstein. De-a lungul vastei sale cariere a adus contribuţii esenţiale în domeniile filosofiei religiei (cu un interes special pentru sistemul filosofic al lui Lucian Blaga), filosofiei biologiei (mai ales în contextul darwinismului), teoriei cunoaşterii, studiilor kantiene şi filosofiei ştiinţei. Mircea Flonta a tradus în limba română un număr mare de texte filosofice fundamentale, inclusiv principalele lucrări ale lui Wittgenstein, precum şi volume de Popper, Hume, Kant şi Einstein. Cele mai recente cursuri ţinute în cadrul Şcolii Doctorale s-au axat pe Prelegerile lui Wittgenstein de la Cambridge şi pe teoria cunoaşterii (relaţia dintre formă şi conţinut, necesar şi contingent). Profesorul Flonta este, de asemenea, membru corespondent al Academiei Române.

Lansarea a fost urmată de o sesiune de întrebări și răspunsuri, susținută de elevi și profesori de la liceele din Pitești.

Sâmbătă, 5 octombrie - Epilog al Salonului de C*ARTE 2024, în Sala de Conferințe a avut loc lansarea cărții „Eros, Thanatos și Fatum în Mahala. Incursiune în proza lui G.M. Zamfirescu”, aparținând lui Cristian Hoaghea, carte apărută la Editura „Eikon” (2024). Această monografie reprezintă teza de doctorat pe care autorul a susținut-o, în anul 2022, la Universitatea din Pitești. Anterior a publicat, în anul 2009, „Iadul esteticii”, un studiu amplu asupra esteticii urâtului în lirica argheziană, precum și numeroase cărți didactice și auxiliare școlare. La acest eveniment i-au fost alături editorul Valentin Ajder, foști și actuali elevi, colegi de catedră de la Colegiul Național „Zinca Golescu” din Pitești, membri ai familiei și prieteni. Cristian Hoaghea este profesor de limba și literatura română și limba latină la Colegiul Național „Zinca Golescu” din Pitești.

„Monografie cuprinzătoare și minuțios alcătuită, cartea lui Cristian Hoaghea aduce în actualitate proza unui interbelic mai puțin studiat ca prozator și o operă așezată în tipare subiective,

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș, Compartimentul Evenimente Culturale și Editoriale

căci lectura exegetului e supradimensionată, diversificată pe arii multiple. G.M. Zamfirescu e cercetat și prin analiză comparatistă și prin radiografii arhetipale și prin disecări ale stilului. Nu este vorba aici despre o arheologie pe teritoriul unei opere criptice, ci despre pasiunea de lector, care răzbate la fiecare pagină. În mod evident, cartea își propune să construiască un raft decent pentru o literatură grăbit calificată drept a periferiei. Cu mână sigură, de lector cult și critic versat, dar și cu înclinații didactice, autorul te convinge treptat să te întorci la «Maidanul cu dragoste» al lui G.M. Zamfirescu." (Doina Ruști)

Poeta Denisa Popescu, reprezentanta Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu" Argeș, la finalul evenimentul mărturisea: „Tradițional și imperativ, în contextul schimbărilor esențiale și într-un ritm accelerat din zona de creație și de pe piața valorilor culturale în general, Salonul de C*ARTE din acest an a adus în prim-plan apariții editoriale recente, cu miză și perspectivă formativă, de interes atât pentru generațiile tinere, cât și pentru cei deprinși cu demersul clasic de valorizare a cărții. Evenimentele din cadrul actualei ediții și-au propus să onoreze personalitățile trecutului recent și contribuția acestora la tezaurul de acte și artefacte culturale existente și să preia elementele de substanță, care pot asigura o continuitate vie în ceea ce privește atât de necesara predare de ștafetă celor ce ne urmează. În egală măsură, evenimentele ediției din 2024 se deschid către opțiunile și viziunile generate de combustia de idei, de curente de gândire, de tendințe în evoluția consumului cultural. Considerăm că evenimentul contribuie la creșterea gradului de conștientizare a impactului culturii asupra comunicării ca mediu vital, ca proces fundamental de evoluție în era tehnologiei de înaltă performanță și de dezvoltare a conceptului de interculturalitate."

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș, Compartimentul Evenimente Culturale și Editoriale

Ioan Slavici - la centenarul trecerii în eternitate. Cu imagini din colecțiile speciale ale Bibliotecii Naționale a României

Nicoleta CORPACI, bibliotecar
Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecții Curente
Email: ***nicoleta.corpaci@bibnat.ro***

Motto: „Soarele pentru toți românii la București răsare. Dacă lumină e aici, se luminează pretutindeni unde trăiesc români, iar dacă e întuneric, se luminează pretutindeni" (Ioan Slavici, Închisorile mele, 1921)

Considerat una dintre personalitățile reprezentative ale literaturii române din secolul al XIX-lea, Ioan Slavici deține un rol esențial în galeria culturală a epocii, fiind o figură fundamentală în procesul de consolidare a literaturii române moderne, cu o contribuție decisivă la dezvoltarea prozei autohtone. Prin tematica abordată și stilul său distinctiv, Slavici s-a impus ca un nume de referință al literaturii române, alături de contemporanii săi, Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, Ion Creangă și Ion Luca Caragiale, contribuind la formarea conștiinței naționale și la crearea unei literaturi moderne, capabile să reflecte în mod autentic realitățile sociale, morale și culturale ale timpului.

C. Szathmari, București. Ioan Slavici, [1878], fotografie, format carte de visite. *Sursa: Cabinetul de Fotografii, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României*

Opera sa, apropiată prin caracterul popular de creațiile lui Eminescu, Creangă și Delavrancea, completează, conform aprecierii criticului Tudor Vianu „cea mai bogată prezentare a omului român în mediul lui natal" (Vianu, 1941).

Născut la data de 18 ianuarie 1848 în comuna Șiria, județul Arad, ca al doilea copil al familiei Savu Slavici și Leana Savului, născută Borlea, Slavici a avut parte, asemenea prietenului său de mai târziu, Ion Creangă, de o copilărie marcată de o mare libertate, aspect consemnat în volumul memorialistic *Amintiri*, publicat în anul 1924. În paginile acestuia, autorul evocă, adesea cu umor, isprăvile copilăriei, amintiri ce conturează imaginea unui copil activ și cu multă imaginație: spargerea geamurilor vecinilor în încercarea de a distruge cuiburile rândunicilor, furtul fructelor, deși nu ducea lipsă de ele, sau nopțile petrecute pe dealuri, în ciuda îngrijorării părinților, care îl considerau un copil fragil și predispus la boală.

Amintirile lui Ioan Slavici despre părinți și universul familial se încarcă de o melancolie profundă, izvorâtă dintr-o legătură afectivă intensă cu locurile natale. Casa părintească și împrejurimile Șiriei rămân, în evocările sale, spații privilegiate ale memoriei, adevărate teritorii ale armoniei, păcii și liniștii, în care valorile morale și echilibrul vieții sociale erau prețuite cu sfințenie. Oamenii locului, vecinii, prietenii din copilărie, sunt amintiți ca figuri de o aleasă omenie și integritate, conturând astfel un cadru formativ propice devenirii sale intelectuale și morale.

O influență deosebită în această etapă incipientă a formării sale o are bunicul matern, moș Fercu, personaj memorabil în amintirile autorului, descris ca un om înstărit, dar mai ales ca un adevărat cărturar al Șiriei. De la acesta învață să citească, întâi din cărțile religioase, apoi descoperă farmecul narațiunii prin intermediul poveștilor orale, care îi trezesc și stimulează imaginația. Slavici cântă în strana bisericii, recită oratorii, primește binecuvântarea episcopului și face primii pași în înțelegerea „tainei" cuvintelor prin lecturi precum *Calendarul*, *Esopia*, *Leonat*, *Arghir și Elena*, *Alexandria* ș.a., volume tipărite la Sibiu și aduse în Șiria de așa-numiții „voștinari".

Parcursul său educațional începe în anul 1854, odată cu înscrierea la școala din localitate, unde îl are ca dascăl pe Avram Voștinar. Primele sale instrumente de învățare sunt *bucvarul*, *ceaslovul* și mai târziu *abecedarul cu litere*, pe care le parcurge cu sârguință. Încă din copilărie învață limba maghiară, ceea ce l-a ajutat să promoveze clasa a IV-a, iar mai târziu limba germană, sub îndrumarea unui dascăl catolic.

Copilăria lui Ioan Slavici s-a desfășurat într-un mediu lipsit de prejudecăți etnice, Șiria fiind un spațiu multicultural în care conviețuiau pașnic români, maghiari, secui, sârbi, evrei,

slovaci, cehi și armeni. Această diversitate culturală i-a oferit scriitorului nu doar o perspectivă deschisă asupra lumii, ci și o înțelegere profundă a entității, contribuind la formarea unei conștiințe morale solide. Anii copilăriei, presărați de lecturi timpurii, experiențe și influențe esențiale, vor marca în mod decisiv traseul ulterior al scriitorului, oferindu-i un fundament intelectual și uman de neclintit.

Dacă prin năzdrăvăniile copilăriei poate fi apropiat de Ion Creangă, prin setea de cunoaștere și dorința de a explora împrejurimile natale, Ioan Slavici poate fi comparat, pe bună dreptate, cu Mihai Eminescu. Aceeași pasiune arzătoare pentru călătorie și pentru descoperirea lumii animă și paginile sale memorialistice. Volumul *Lumea prin care am trecut*, publicat în anul 1930, evocă cu accente calde și luminoase perioada copilăriei, prezentată ca una dintre cele mai fericite etape ale vieții scriitorului.

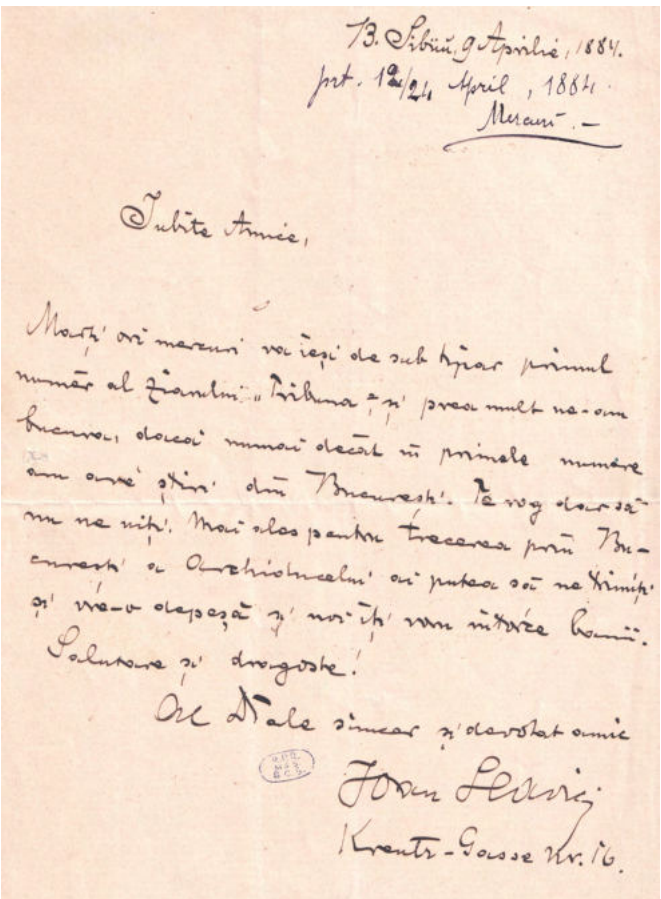
Sibiu, 9 Aprilie, 1884.
Prot. 12/24 April, 1884.
Mecaș.

Iubite Amice,

Mărți ori mecani voi ieși de sub tipar primul număr al ziarului „Tribuna", și prea mult ne-am bucura, dacă numai decât în primele numere am avea știri din Bucureștii. Te rog dar să nu ne uiți. Mai ales pentru trecerea prin Bucureștii cu Orientul ori putea să ne trimiți și vre-o depeșă și noi îți vom întoarce bani.

Salutare și drăgoste!

Al Tău sincer și devotat amic

Ioan Slavici

Kreutz-Gasse Nr. 16.

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

După finalizarea primelor trei clase primare în Șiria, Slavici este înscris la școala primară din Arad, unde promovează clasele a IV-a și a V-a. Încă din această perioadă, traseul său educațional este marcat de o dorință constantă de dezvoltare intelectuală, dar și de dificultăți materiale semnificative. Începând cu clasa a VI-a se mută la Timișoara, unde studiază limba germană. Dar, odată cu problemele financiare ale familiei, tânărul Slavici este nevoit să-și asigure întreținerea prin oferirea de meditații la limba maghiară, reușind astfel să-și plătească chiria.

Din pricina greutăților materiale, întrerupe temporar școala și își continuă studiile în particular, la Arad, unde frecventează clasa a VIII-a, sprijinindu-se în continuare pe meditațiile oferite elevilor mai mici. Întârzierea sosirii la examenul de maturitate de la Timișoara îl determină să solicite și să primească o aprobare specială pentru a susține examenul la Satu Mare. După absolvire, ia hotărârea de a se întoarce în satul natal într-un mod inedit, pe jos, singur, într-o adevărată călătorie revelatoare, care capătă, în scrierile sale, valențe aproape simbolice. Câțiva ani mai târziu, dorința de cunoaștere a țării îl determină să pornească într-o nouă călătorie, de data aceasta cu trenul și căruța, care îi oferă prilejul de a străbate diverse regiuni, inclusiv Bucovina.

Deși mama sa a încercat să-l îndrume către o carieră teologică, Slavici refuză această direcție, influențat atât de contactul cu diversitatea culturală descoperită în călătoriile sale, cât și de anturajul intelectual al colegilor săi. Astfel, în mod autodidact, începe să învețe limba franceză și decide să urmeze o carieră juridică.

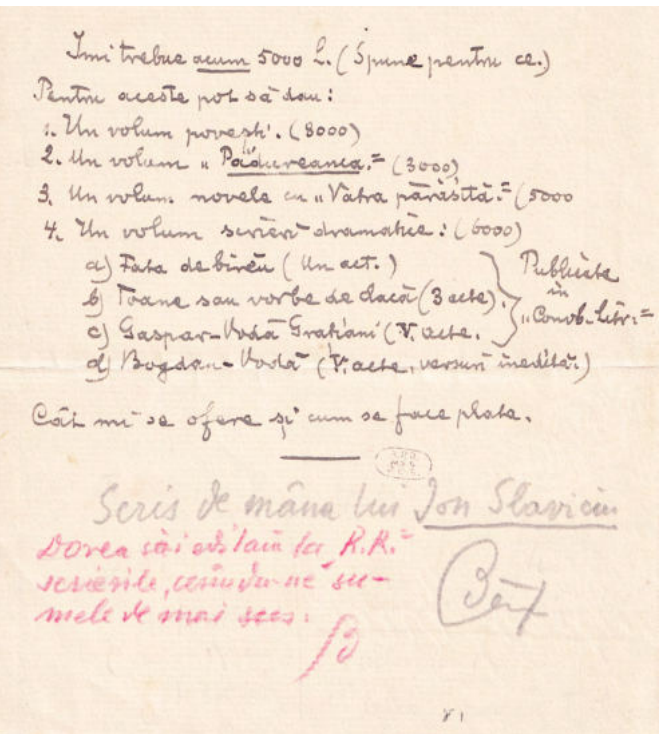
Îmi trebue acum 5000 l. (Spune pentru ce.)
Pentru aceste pot să dau:
1. Un volum poveștl. (8000)
2. Un volum „Poșărcanca." (3000)
3. Un volum novele cu „Vatra părăsită." (5000
4. Un volum scrieri dramatice: (6000)
a) Fata de birău (Un act.)
b) Toane sau vorbe de dacă (3 acte)
c) Gaspar-Vodă Gratiani (V. acte.
d) Bogdan-Vodă (V. acte, versuri inedite.)
Publicate în „Convb. lit."
Cât mi se ofere și cum se face plata.

Scris de mâna lui Ion Slavici
Dorea să i se taie la R.R. scrierile, căci du-ne su-mele de mai sus.

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

În anul 1869 se înscrie la Facultatea de Drept din Pesta. Deși inițial nu manifesta convingeri politice ferme, devine activ în cadrul Societății studenților români din Pesta, sprijinind înființarea acesteia și aderând la ideile federaliste care susțineau autonomia Transilvaniei în cadrul Imperiului Habsburgic. Din nefericire, dificultățile materiale persistente, alături de un episod de peritonită ce necesită două săptămâni de spitalizare, îl obligă să întrerupă studiile și să se întoarcă acasă. Se angajează la notarul din satul vecin, Cumlăuș, marcând astfel o etapă de tranziție între formarea intelectuală și afirmarea sa în viața publică.

Constrâns de obligațiile serviciului militar, Ioan Slavici este încorporat pentru un an, însă beneficiază de oportunitatea alegerii orașului de garnizoană și optează pentru Viena. Aici, „cochetează" din nou cu ideea reluării studiilor juridice, integrându-se, pe cât posibil, în viața academică. Perioada petrecută în capitala imperială, care s-a extins pe parcursul a aproximativ patru ani, reprezintă un moment de maturizare intelectuală și personală. Datorită perseverenței și disciplinei

de care dă dovadă, Slavici reușește să echilibreze cu succes cerințele serviciului militar cu programul universitar, fapt ce i-a atras aprecierea și încrederea superiorilor.

În cadrul Facultății de Drept din Viena, Slavici are privilegiul de a-i avea ca profesori pe unii dintre cei mai prestigioși dascăli ai vremii, cu recunoaștere la nivel european: Ihering, în drept roman, Zimmermann, în psihologie, și Glaser, în drept penal, printre alții. După încheierea stagiului militar, este avansat la gradul de ofițer. Îmbrăcat într-o uniformă împrumutată, revine pentru scurt timp în satul natal, pentru a lua parte la manifestările dedicate comemorării de la Putna. Cu toate că în țară îi fusese oferit un post de notar, Slavici alege să se întoarcă la Viena, mânat de dorința profundă de a-și continua studiile și formarea intelectuală.

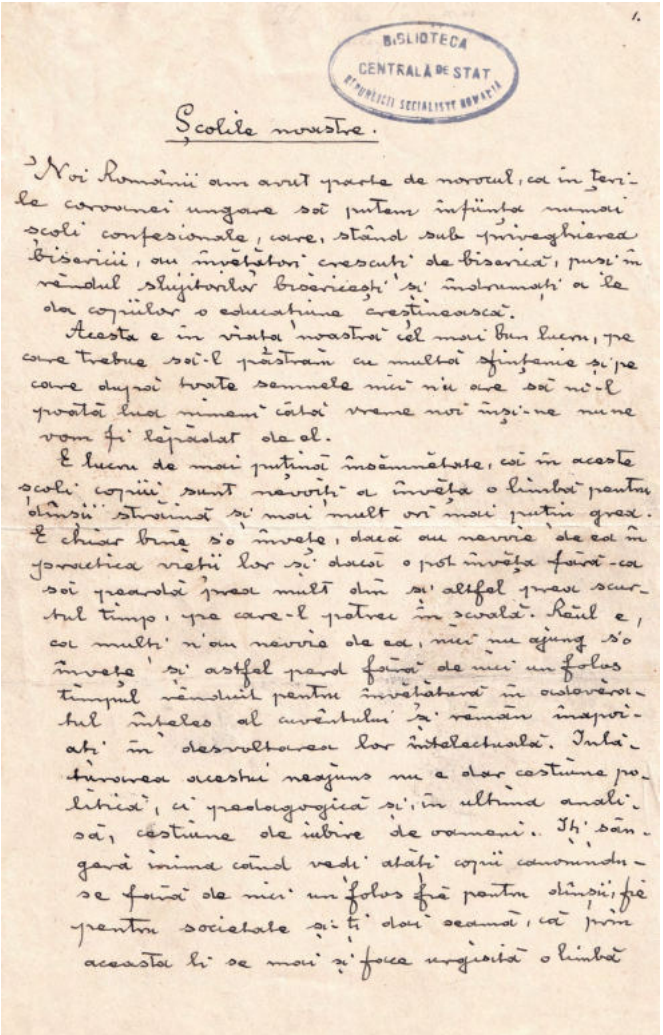

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Pentru a-și putea asigura existența în această nouă etapă, se angajează la Institutul Ceh din Viena. Este o perioadă sclipitoare din punct de vedere intelectual și social, în care stabilește legături cu numeroși tineri români aflați la studii, printre care: Alexandru Macedonski, Ștefanelli Chibici-Rîvneanul, frații Bumbac ș.a. Însă cea mai semnificativă întâlnire a acestei perioade, una definitorie pentru viața și devenirea sa, este cea cu Mihai Eminescu, intermediată de Ioan Hosanu, student la medicină.

Deși proveneau din două universuri temperamentale diametral opuse, între cei doi se naște o prietenie profundă, întemeiată pe un respect reciproc autentic. În cazul lui Slavici, această prietenie va evolua spre o admirație entuziastă, extinsă uneori până la venerare, manifestată și după moartea prematură a poetului. Atașamentul său față de Eminescu se reflectă nu doar în evocările personale, ci și în numeroasele articole, luări de poziție și polemici publice în care Slavici îl apără cu înverșunare de criticii vremii, continuând să-i susțină cauza literară și morală până la sfârșitul vieții.

Ioan Slavici descoperă opera lui Mihai Eminescu și, la recomandarea acestuia, începe să studieze filosofia clasică și modernă, parcurgând lucrările lui Platon, Aristotel, Kant, Schopenhauer și alții. Acest demers intelectual comun le-a facilitat celor doi prieteni desfășurarea unor ample și aprinse discuții, care se întindeau uneori pe durata mai multor zile și nopți. Lecturile și dialogurile cu Eminescu au deschis lui Slavici un orizont nou de cunoaștere, punând în perspectivă propria sa cultură, pe care până atunci o considera suficient de solidă.

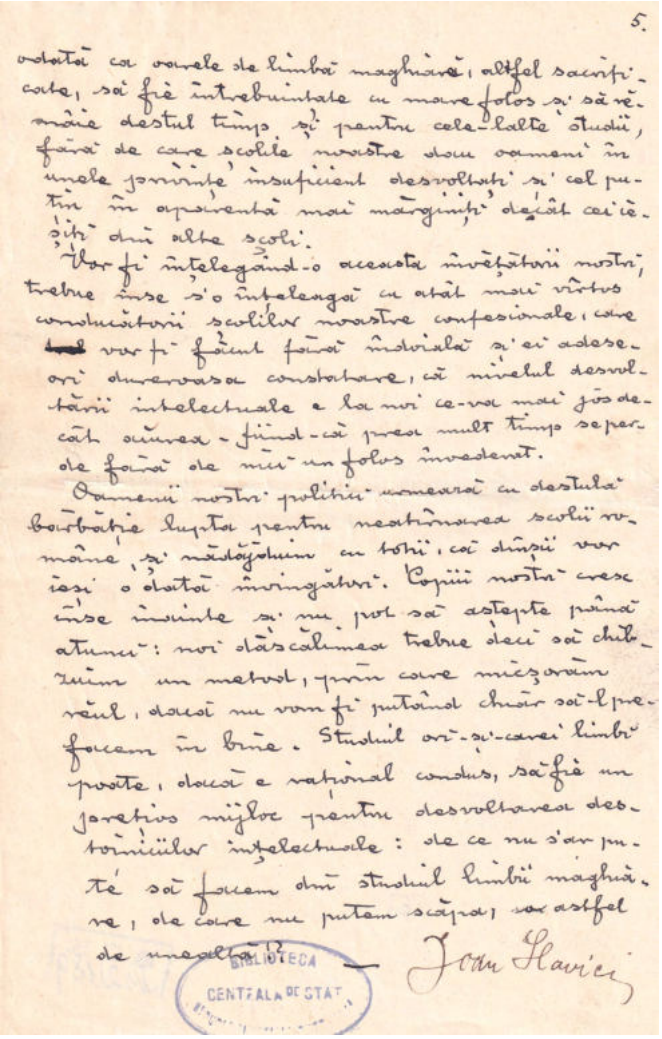

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Temele fierbinți ale acestor dialoguri au fost legate, în special, de destinul poporului român, pe care ambii îl percepeau ca fiind superior din punct de vedere cultural și moral. Această pasiune patriotică, ce nu era lipsită de unele dezacorduri, a constituit o punte solidă între cei doi, determinându-i să se implice activ în viața studențească românească din Viena. Un obiectiv comun a fost organizarea sărbătoririi a 400 de ani de la ctitorirea Mănăstirii Putna, eveniment încărcat de simbolism național.

În anul 1870, împreună, ei înființează Societatea „România Jună”, organizație în cadrul căreia Slavici a deținut funcția de președinte, iar Eminescu pe cea de secretar, având ca scop principal promovarea luptei pentru unitatea națională a românilor. Un moment marcant al acestei perioade a fost organizarea festivităților de la Putna, programate pentru august 1870, care comemorau 400 de ani de la înălțarea mănăstirii de către voievodul Ștefan cel Mare. „România Jună” s-a implicat activ în organizarea manifestărilor, pregătind cu minuțiozitate detaliile, inclusiv un congres al studenților români de pretutindeni și asigurând fondurile necesare, având alături personalități marcante ale culturii românești.

Totuși, izbucnirea războiului franco-german, alături de plecarea neașteptată a bancherului care susținea financiar evenimentul, au condus la anularea festivităților. În ciuda acestor obstacole, cei doi prieteni nu s-au lăsat descurajați și au reluat cu responsabilitate organizarea manifestărilor. Astfel, pe 14 august 1871, festivitățile au debutat în prezența organizatorilor cu intonarea imnului național, pe versurile lui Vasile Alecsandri, urmat de un moment artistic susținut de Ciprian Porumbescu. În schimb, congresul studenților români nu a atins succesul așteptat, fiind marcat de divergențe de opinie care au limitat impactul său.

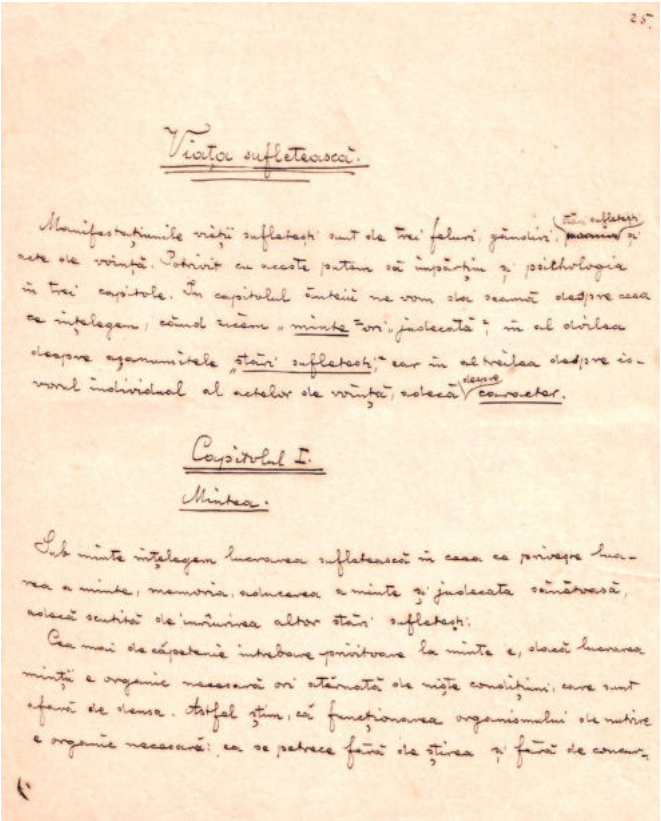
Viața sufletească.

Manifestațiunile vieții sufletești sunt de trei feluri, gândire, stări sufletești și voință. Potrivit cu aceste putem să împărțim și psichologia în trei capitole. În capitolul întâiu ne vom da seamă despre ceea ce înțelegem, când zicem „minte” ori „judecată”; în al doilea despre cyanumitele „stări sufletești”, iar în al treilea despre conținutul individual al acelor de voință, adecă despre caracter.

Capitolul I.

Mintea.

Sub minte înțelegem lucrarea sufletească în care ne privește lucrarea a minte, memoria, reducerea a minte și judecata sănătoasă, adecă scutită de influența altor stări sufletești.

Ce mai de căpetenie întrebare privitoare la minte e, dacă lucrarea minții e organic necesară ori întâmplată de niște condițiuni, care sunt efect de dansa. Astfel știm, că funcționarea organismului de natură e organic necesară; ca se petrece fără de știrea și fără de voința

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Anul 1871 marchează un moment esențial în biografia literară a lui Ioan Slavici, care pășește în arena culturală prin publicarea comediei „Fata de birău” în prestigioasa revistă *Convorbiri literare*, condusă de Iacob Negruzzi. Debutul său literar este precedat însă de studiul „Despre creștere și mai cu seamă despre creșterea junelor române”, publicat în ziarul *Speranța* din Arad, un text ce denotă preocupările sale timpurii privind educația și rolul femeii în societatea românească.

În același an, la îndemnul și cu sprijinul lui Iacob Negruzzi, Slavici trimite pentru *Convorbiri literare* și studiul „Noi și maghiarii”, care vede lumina tiparului în iulie 1871. Primele sale manuscrise trimise revistei sunt corectate cu grijă și generozitate de Mihai Eminescu, prietenul de o viață și spiritul fratern care îl va însoți în multe dintre etapele formării sale.

Această perioadă de efervescență creatoare include și elaborarea basmului „Zâna Zorilor”, în care fantezia se împletește cu o adâncă intuiție morală, caracteristică întregii sale opere. Publicarea acestor lucrări este nu doar o afirmare a talentului său literar, ci și o sursă concretă de venit, care îi permite reîntoarcerea la Viena și un trai lipsit, pentru o vreme, de griji materiale.

Însă la Viena, întâmpinarea nu este una prietenoasă. Aripa naționalistă a studențimii române îl acuză de trădare și de colaborare cu autoritățile austriece, iar reputația sa este pusă la încercare. În toamna anului 1872, Slavici revine acasă din capitala imperială pentru a-și începe practica avocățească. Dar, ca practicant la cabinetul avocatului Mircea V. Stănescu din Arad, se izbește de o realitate ostilă: refuzul instanțelor de a accepta limba română în actul juridic și climatul de intoleranță îl determină să abandoneze avocatura.

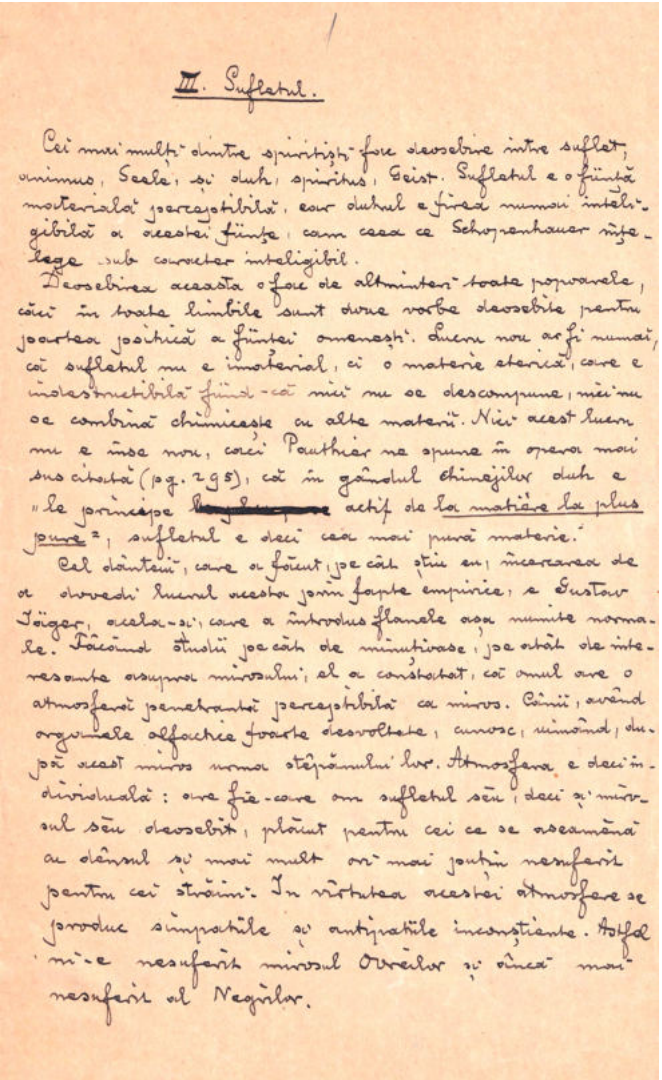
III. Sufletul.

Cei mai mulți dintre spiritiști fac deosebire între suflet, animus, Seele, și duh, spiritus, Geist. Sufletul e o ființă materială percepțibilă, iar duhul e firea numai inteligibilă a acestei ființe, cam ceea ce Schopenhauer înțelege sub caracter inteligibil.

Deosebirea aceasta o fac de altminteri toate popoarele, căci în toate limbile sunt două vorbe deosebite pentru partea pasivă a ființei omenești. Eu nu aș fi numai, că sufletul nu e imaterial, ci o materie eterică, care e indestructibilă fiind-că nici nu se descompune, nici nu se combină chimicește cu alte materii. Nici acest lucru nu e însă nou, căci Pauthier ne spune în opera mai sus citată (pag. 295), că în gândul chinezilor duh e „le principe actif de la matière la plus pure”, sufletul e deci cea mai pură materie.

Cel dânteiu, care ne-o făcut, pe cât știu eu, încercarea de a dovedi lucrul acesta prin fapte empirice, e Gustav Tröger, acela-și, care a introdus flamele așa numite normale. Făcând studii pe cât de minuțioase, pe atât de interesante asupra mirosului, el a constatat, că omul are o atmosferă penetrantă percepțibilă ca miros. Câinii, având organele olfactice foarte desvoltate, aucesc, mirând, după acest miros urma stăpânului lor. Atmosfera e deci individuală: are fie-care om sufletul său, deci și mirosul său deosebit, plăcut pentru cei ce se asemănă cu dânsul și mai mult ori mai puțin nesuferit pentru cei străini. În virtutea acestei atmosfere se produc simpatiile și antipatiile inconștiente. Astfel mi-e nesuferit mirosul Ovreilor și încă mai nesuferit al Negrilor.

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Tentativa de a ocupa un post de vice-notar este zădărnicită din cauza convingerilor sale politice, considerate incomode de autoritățile timpului. În ciuda acestui climat tensionat, Slavici găsește inspirație literară și scrie povestiri cu tentă satirică, având ca modele realitatea imediată. Astfel, ia naștere

„Revoluția din Pîrlești”, inspirată dintr-un episod autentic întâlnit în timpul scurtei sale cariere juridice, pe care o publică în revista *Gura satului*, revistă umoristică al cărei redactor va deveni. Sub pseudonim, semnează în paginile aceleiași publicații anecdota populară „Peștele pe brazdă”, marcând o apropiere firească de spiritul oralității și al comicului popular.

Această etapă timpurie a activității lui Slavici dezvăluie un autor aflat la o răscruce între aspirație și realitate, între chemarea literaturii și dificultățile unui context social și politic frământat. În toate acestea, însă, se prefigurează cu claritate scriitorul de mai târziu, lucid, angajat și profund ancorat în viața comunității din care provine.

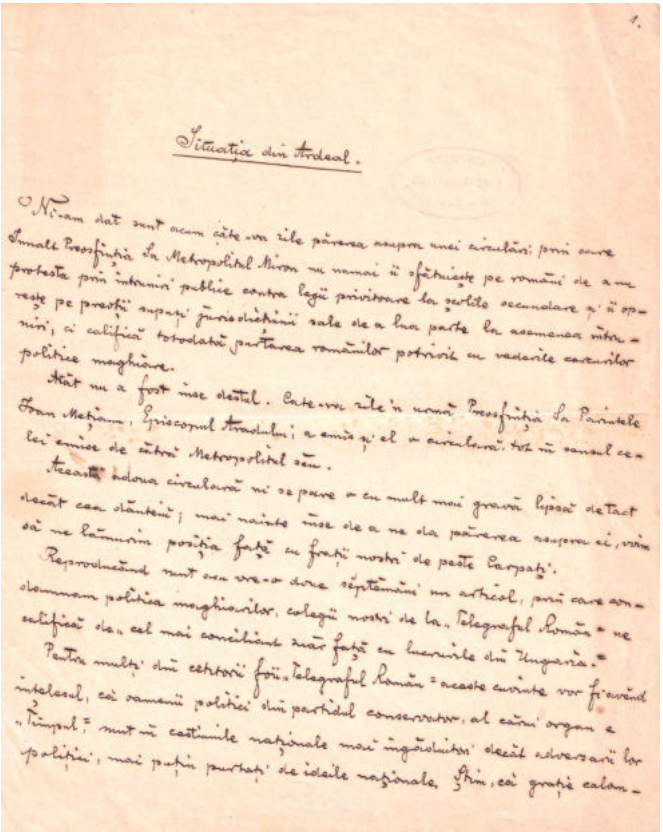

Situația din Ardeal.

O Ni-am dat sunt acum câte-un ile pînarea asupra unei circulări; prin care Sunatele Prosfinția Sa Metropolitul Miron ne numai îi oftătuiește pe românii de a-me protesta prin întruniri publice contra legii privitoare la școlile secundare și îi oprește pe preoții supuși jurisdicțiunii sale de a lua parte la asemenea întruniri, ci califică totodată purtarea românilor potrivită cu vederile cercurilor politice maghiare.

Atât nu a fost însă destul. Este-ori zile în urmă Prosfinția Sa Părintele Ioan Metianu, episcopul Aradului, a emis și el o circulară, tot în semnul celei emise de către Metropolitul său.

Necazul adorea circulară ni se pare o cu mult mai gravă lipsă de tact decât cea dântâiu; mai înainte însă de a ne da părerea noastră ei, vrem să ne lămurim poziția față cu frații noștri de peste Carpați.

Revoluționând mult ora ve-o dare săptămâni un articol, prin care ar-domnum politica maghiarilor, colegii noștri de la „Telegraful Român” ne califică de „cel mai conciliant față cu lucrurile din Ungaria.”

Pentru mulți din cetitorii foii „Telegraful Român” aceste cuvinte vor fi în-tâlnesc, căci oamenii politicei din partidul conservator, al cărui organ e „Timpul”, sunt în cauzele naționale mai îngăduitori decât adversarii lor politici, mai puțin purtați de ideale naționale. Și, căi grație calom-

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Anul 1873 aduce în viața lui Ioan Slavici o serie de încercări profunde, dar și momente de afirmare spirituală. Animat de idealul unității naționale și inspirat de modelul *Junimii*, înființează o organizație culturală românească în Transilvania, menită să militeze pentru unitatea spirituală a poporului român. În ciuda entuziasmului inițial, Slavici se confruntă cu lipsuri materiale și o presiune tot mai apăsătoare din partea autorităților austro-ungare, care-l privesc cu suspiciune. În acest context, simțindu-se persecutat și înstrăinat, hotărăște să traverseze munții spre Regat, alături de iubita sa, Luiza, visând la o viață nouă și la un climat în care să-și poată afirma nestingherit crezul literar și politic.

În acea perioadă începe lucrul la romanul „Osînda răului”, operă care promitea o meditație asupra condiției umane și asupra răului social, dar din care reușește să redacteze doar cincisprezece pagini. Planurile sale sunt curmate de o tragedie personală: în decursul a doar două săptămâni, își pierde ambii părinți. Durerea este copleșitoare, iar destrămarea legăturilor afective se adâncește prin plecarea Luizei, care îl părăsește curând după tragedia pierderii părinților.

Tulburat sufletește, Slavici este nevoit să meargă la Oradea, unde este chemat pentru serviciul militar de toamnă. Reușește să evite munca la culesul viei și se retrage în satul natal, Șiria, unde resimte cu intensitate absența părinților. Slăbit și suferind, se îmbolnăvește grav, fiind țintuit la pat timp de două săptămâni.

Ulterior, revine pentru scurt timp la Oradea, în calitate de arhivar, dar starea sa psihică și fizică precară îl împiedică să rămână. În urma unei scrisori trimise lui Iacob Negruzzi, în care își expune cu sinceritate starea de spirit și suferințele, primește ajutor financiar. Este sprijinit să plece la Viena, unde este internat timp de un an într-un spital public, pentru a se trata de o infecție severă care amenința chiar cu amputarea unei mâini.

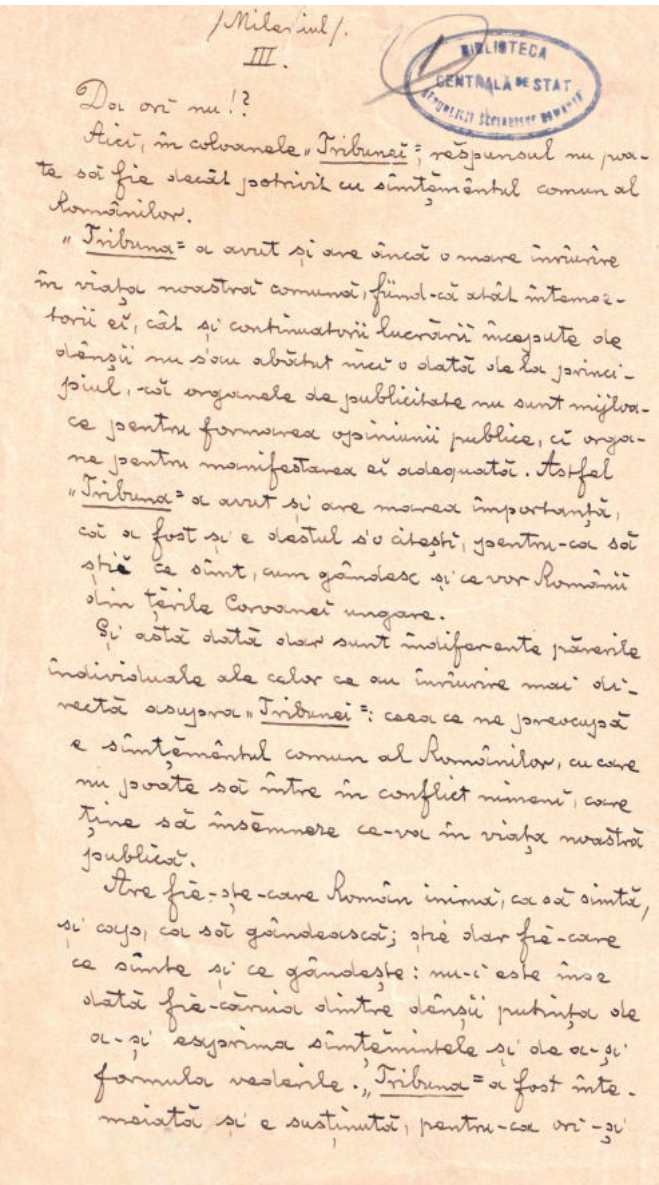

/Milenium/.

III.

Doi ori nu!?

Aici, în coloanele „Tribunei”: răspunsul nu poate soi fie decât potrivit cu sîntemîntul comun al Romînilor.

„Tribuna” a avut și are încă o mare înrîurire în viața noastră comună, fiind-că atât întemeietorii ei, cât și continuatorii lucrării începute de dînșii nu s'au abătut nici o dată de la principiul, că organele de publicitate nu sunt mijloace pentru formarea opiniunii publice, ci organe pentru manifestarea ei adequată. Astfel „Tribuna” a avut și are mereu importanță, cât a fost și e destul s'o citești, pentru-ca soi știi ce sînt, cum gîndesc și ce vor Romînii din țările Coroanei ungare.

Și astă dată dar sunt indiferente părerile individuale ale celor ce au înrîurire mai directă asupra „Tribunei”: căci ce ne provocă e sîntemîntul comun al Romînilor, cu care nu poate soi între în conflict nimeni, care ține soi însemnare ce-va în viața noastră publică.

Are fie-ste-care Romîn inimă, ca soi sîntă, și ceea, ca soi gîndească; are dar fie-care ce sînte și ce gîndește: nu-i este însă dată fie-cărui dintre dînșii putința de a-și esprima sîntemintele și de a-și formula vederile. „Tribuna” a fost întemeiată și e susținută, pentru-ca ori-și

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Cu sprijinul decisiv al lui Iacob Negruzzi și Titu Maiorescu, Slavici este transferat la sanatoriul Hinterbrühl din Viena, același loc unde, câțiva ani mai târziu, va fi tratat și Mihai Eminescu. Timp de trei luni, beneficiază de îngrijiri atente și de un mediu propice refacerii, perioadă în care se produce și o renaștere creatoare. Aici scrie nuvela „Popa Tanda”, precum și „Ileana cea șireată”, „Florinița din codru”, dar și o serie de articole și studii privind situația maghiarilor, prin care își afirmă vocația de pedagog și critic literar.

Corespondența din această etapă, îndeosebi scrisorile trimise lui Negruzzi, poartă amprenta unei reflecții profunde asupra literaturii române contemporane, în special asupra textelor publicate în *Convorbiri literare*. Judecățile sale denotă un spirit critic format și o sensibilitate analitică matură.

Această perioadă, marcată de suferință, izolare și regăsire, constituie nucleul fundamental al evoluției intelectuale și artistice a lui Ioan Slavici. În ciuda încercărilor, sau poate tocmai datorită lor, se conturează din ce în ce mai clar arhitectura unei personalități literare complexe, aflate la începutul unei cariere care va marca profund literatura română.

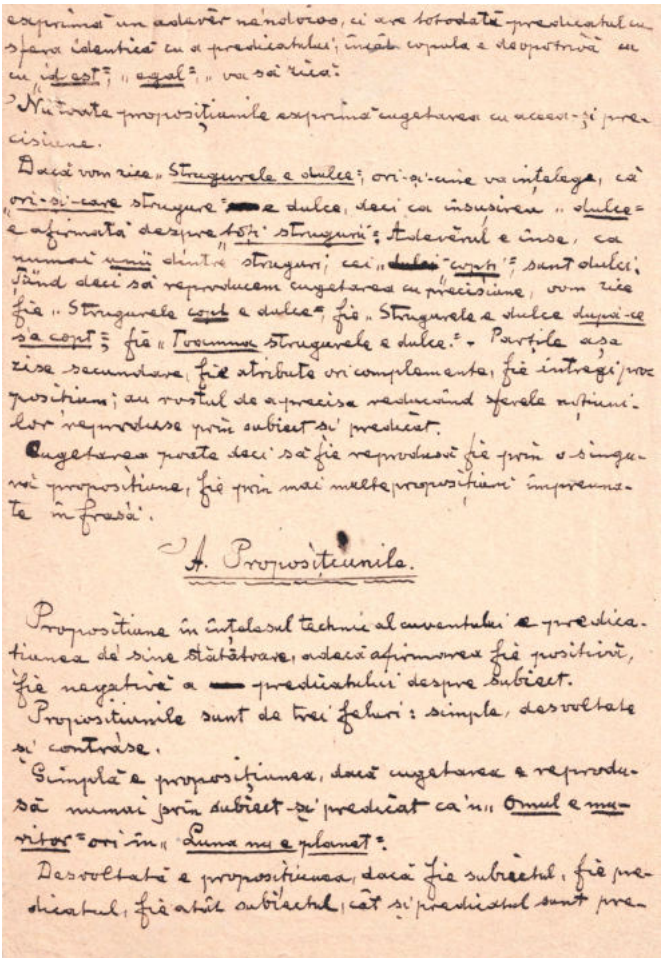

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Toamna anului 1874 îl aduce pe Ioan Slavici la Iași, orașul în care se reîntâlnește cu prietenul său apropiat, Mihai Eminescu, devenit între timp o figură centrală a vieții culturale ieșene. Sub îndrumarea atentă a acestuia, Slavici finalizează două dintre cele mai cunoscute nuvele ale sale, „Popa Tanda” și „Toane sau Vorbe de clacă”, ambele publicate în paginile revistei *Convorbiri literare*. Aceste scrieri marchează începutul unei perioade de efervescență literară și integrare deplină în cercul intelectual al *Junimii*.

Devine redactor la ziarul *Curierul* și participă activ la seratele *Junimii*, unde are ocazia să-l cunoască personal pe Vasile Alecsandri, figură emblematică a poeziei pașoptiste, pe care îl va admira până la sfârșitul vieții. Prezența la aceste întâlniri culturale îl plasează în centrul vieții literare moldovenești și îi consolidează relațiile cu elitele culturale ale vremii.

În decembrie 1874, la chemarea lui Titu Maiorescu, se mută la București, unde i se încredințează activitatea de traducere și organizare a *Documentelor Hurmuzachi*, un proiect de mare amploare și importanță pentru istoriografia românească. În paralel, cu susținerea aceluiași Maiorescu, Slavici desfășoară o intensă activitate didactică, fiind numit profesor la mai multe instituții de învățământ bucureștene.

Un moment definitoriu al acestei etape este numirea sa, în martie 1876, ca redactor al cotidianului *Timpul,* al cărei prim număr apare la 15 martie. Rămâne în această funcție timp de aproximativ opt ani, până la plecarea la Sibiu pentru a înființa și conduce ziarul *Tribuna*.

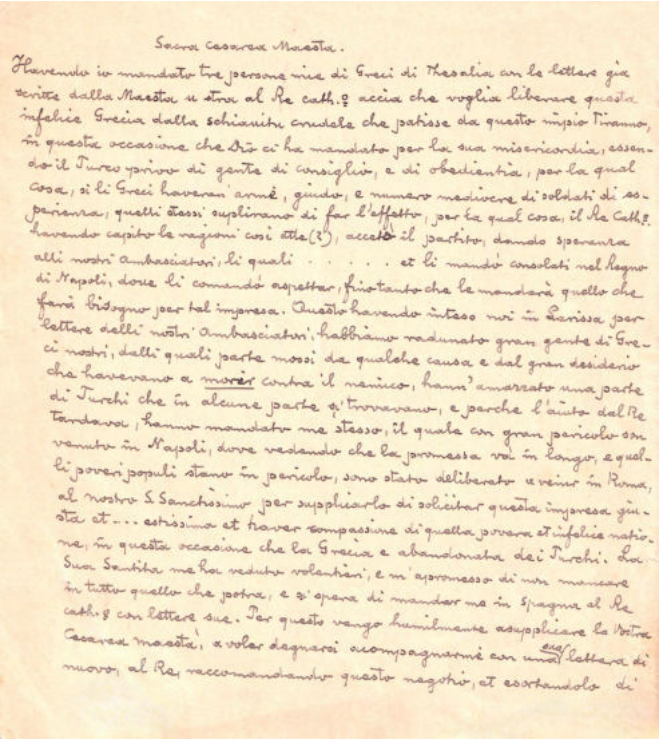

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

În cadrul redacției *Timpul*, Slavici îl convinge pe Eminescu să se alăture ca redactor în anul 1877, iar în februarie 1879 îl atrage și pe Ion Luca Caragiale. Astfel, se înfiripă o prietenie solidă și emblematică între cei trei mari scriitori, consolidată prin participarea constantă la ședințele *Junimii*, în cadrul cărora poartă nenumărate dialoguri intelectuale și lecturează propriile manuscrise. Aici, Slavici îl cunoaște și pe Ion Creangă, care citește în premieră prima parte din *Amintiri din copilărie*, iar atmosfera acestor întâlniri este întregită de lecturi memorabile: *Scrisorile* eminesciene, *Budulea Taichii* și *Moara cu noroc* ale lui Slavici, sau *Noaptea furtunoasă* a lui Caragiale.

Între 1875 și 1881, Slavici atinge o maturitate creatoare deosebită, conturându-și stilul narativ realist și forța de observație psihologică. În această perioadă scrie unele dintre cele mai reprezentative nuvele ale literaturii române: „Gura satului”, „O viață pierdută”, „La crucea din sat”, „Scormon”, alături de deja amintitele „Popa Tanda”, „Budulea Taichii” și „Moara cu noroc”. Aceste scrieri vor fi reunite în volumul „Novele din popor”, publicat în 1881 și primit cu entuziasm atât de public, cât și de critica literară.

Rezonanța operei sale depășește granițele țării, pentru că Slavici traduce nuvelele în mai multe limbi și le publică în

străinătate, fapt ce confirmă valoarea universală a temelor și a profunzimii umaniste ce străbate creația sa.

În anul 1876, Ioan Slavici își îndreaptă atenția către dramaturgie, scriind piesa „Bogdan-vodă”, însă aceasta este respinsă de *Convorbiri literare*, publicație cu care colaborase anterior în mod constant. Cu toate acestea, alte creații narative îi sunt acceptate și publicate: „Stan Bolovan” (1875), „Ioanea mamei” (1878), „Domnul Istrat Gorăuț” (datată încă din 1860) și „Băiet sărac” (1881), texte care ilustrează preocuparea sa pentru lumea rurală, pentru valorile morale și pentru construcția unor tipologii reprezentative ale societății românești.

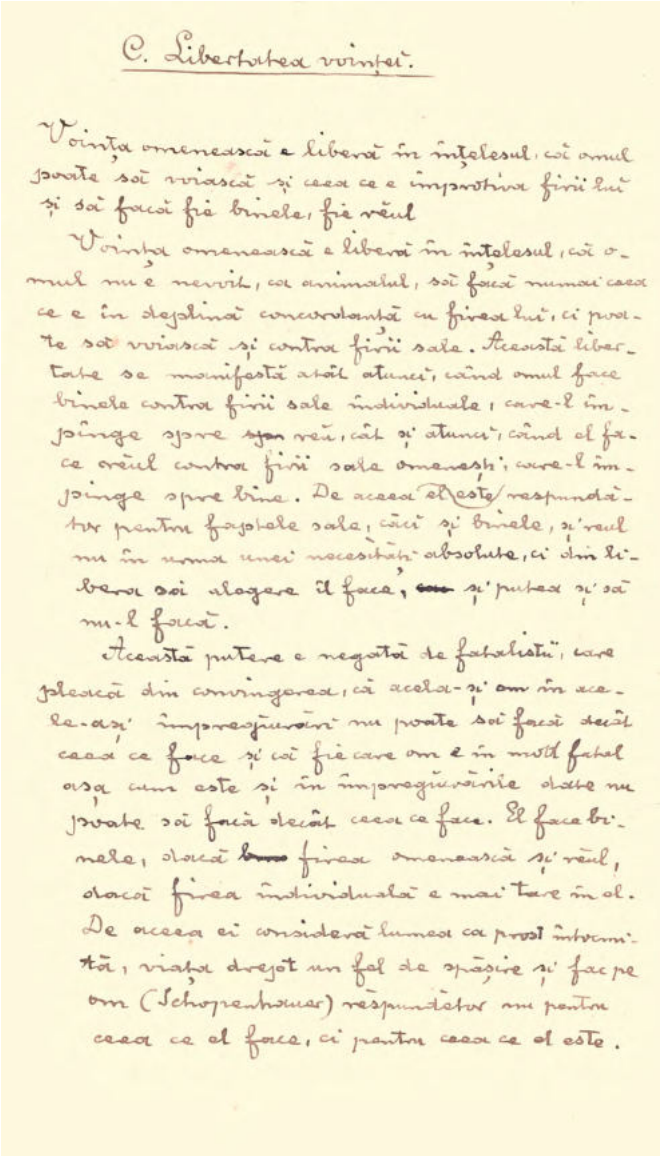
C. Libertatea voinței.

Voința omenească e liberă în înțelesul, că omul poate să trăiască și ceea ce e împotriva firii lui și să facă fie binele, fie răul

Voința omenească e liberă în înțelesul, că omul nu e nevoit, ca animalul, să facă numai ceea ce e în deplină concordanță cu firea lui, ci poate să trăiască și contra firii sale. Această libertate se manifestă atât atunci, când omul face binele contra firii sale individuale, care-l împinge spre ~~spre~~ rău, cât și atunci, când el face răul contra firii sale omenești, care-l împinge spre bine. De aceea el este răspunzător pentru faptele sale, căci și binele, și răul nu în urma unei necesități absolute, ci din libera sa alegere îl face, ~~ca~~ și putea și să nu-l facă.

Această putere e negată de fataliști, care plecați din convingerea, că acela-și om în acele-azi împrejurări nu poate să facă decât ceea ce face și că fiecare om e în mod fatal așa cum este și în împrejurările date nu poate să facă decât ceea ce face. El face binele, dacă ~~bun~~ firea omenească și răul, dacă firea individuală e mai tare în el. De aceea ei consideră lumea ca prost întocmită, viața dreptă un fel de spășire și fac pe om (Schopenhauer) răspunzător nu pentru ceea ce el face, ci pentru ceea ce el este.

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

În paralel cu activitatea beletristică, Slavici publică numeroase articole și studii sociale în diferite reviste și ziare ale vremii, semnând și cronici dramatice favorabile lui I.L. Caragiale și Vasile Alecsandri, susținându-le activ creațiile în fața opiniei publice și a criticii. Scriitorul se afirmă tot mai mult ca un fin observator al realităților sociale și politice, iar interesul său pentru istorie și sociologie se concretizează în studii precum „Epoca fanarioților” sau „Maghiari și maghiarism”, texte în care îmbină rigoarea documentării cu implicarea ideologică.

În anul 1887, starea sa de sănătate, din nou șubrezită, îl determină să plece în Italia pentru tratament. Această călătorie se dovedește a fi nu doar un prilej de refacere fizică, ci și o întâlnire revelatoare cu universul artei europene. Slavici vizitează catedrale, piețe, piațete și muzee, remarcându-se printr-o atenție minuțioasă față de detalii arhitecturale, ceea ce îi lasă o impresie profundă asupra dimensiunii artistice a civilizației.

Tot în contextul preocupărilor legate de sănătate, în anul 1883, face un nou popas la Viena și apoi la Hall, unde este consultat de medicul Rabl, în cadrul unor noi investigații medicale. Este o perioadă încărcată emoțional, marcată și de începutul bolii prietenului său Mihai Eminescu, față de care manifestă o grijă sinceră.

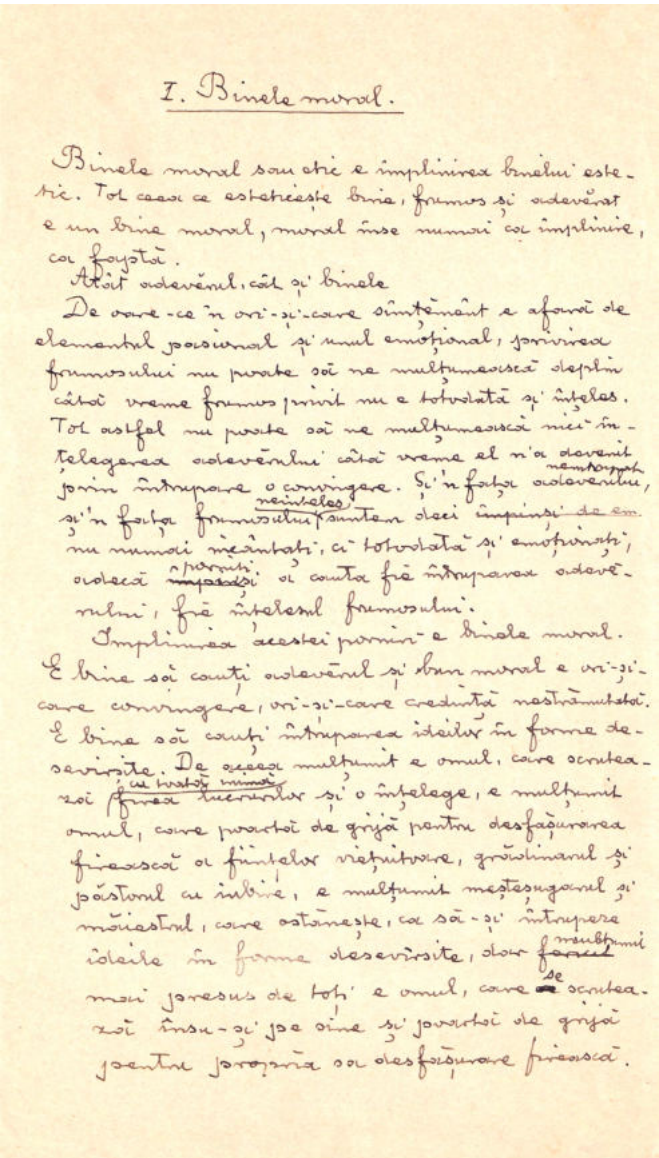
I. Binele moral.

Binele moral sau etic e împlinirea binelui estetic. Tot ceea ce estetizează bria, frumos și adevărat e un bine moral, moral însă numai ca împlinire, ca faptă.

Atât adevărul, cât și binele

De oare-ce în ori-și-care sănătănăt e afară de elementul pasional și mul emoțional, pornirea frumosului nu poate să ne mulțumească deplin câtă vreme frumos privit nu e totodată și înțeles. Tot astfel nu poate să ne mulțumească nici înțelegerea adevărului câtă vreme el n'a devenit pornin întrupare o convingere. Și'n fața adevărului, și'n fața frumosului neînțeles, nemotivat, numai nu numai neînțeleș, ci totodată și emoționați, adecă ~~impasați~~ pornți ori caută fie întruparea adevărului, fie înțelesul frumosului.

Împlinirea acestei pornin e binele moral. E bine să caute adevărul și bun moral e ori-și-care convingere, ori-și-care credință neștrămutată. E bine să caute întruparea ideilor în forme desăvârșite. De aceea mulțumit e omul, care scrutează ~~cu pasiune mumă~~ firea lucrurilor și o înțelege, e mulțumit omul, care purtă de grijă pentru desfășurarea firească a ființelor viețuitoare, grădinarul și păstorul cu iubire, e mulțumit meșteșugarul și moșierul, care ostenește, ca să-și întrupeze ideile în forme desăvârșite, dar ~~farcel~~ mulțumit mai presus de toți e omul, care ~~se~~ se scrutează în sine-și pe sine și purtă de grijă pentru propășirea sa desfășurare firească.

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

În perioada 1883-1884, Slavici contribuie la *Ziarul pedagogic și literar*, organ al Corpului didactic din cadrul Azilului „Elena Doamna”, unde publică două cursuri esențiale pentru conturarea profilului său intelectual: „Literatura poporană”, considerat primul curs de folcloristică românească, și „Estetica”, lucrare valoroasă pentru înțelegerea viziunii sale artistice și a concepției despre frumos. În aceeași publicație apar și versuri pentru copii, balade și traduceri, semn al unei

remarcabile deschideri spre educația tinerelor generații și spre valorificarea patrimoniului literar popular.

Un alt moment de referință îl constituie activitatea la ziarul *Tribuna* din Sibiu, înființat cu scopul susținerii doctrinei Partidului Național Liberal, dar și ca instrument de promovare a valorilor culturale românești din Transilvania. Aici, Slavici publică basme, anecdote, povestiri, cântece și texte cu tematică populară, urmărind cu perseverență conservarea și transmiterea tradiției orale. *Tribuna* devine o publicație culturală importantă, succesul fiind dovedit de numărul mare de abonamente.

Totuși, activitatea intensă a lui Slavici la Sibiu atrage reacția autorităților austro-ungare, mai ales din partea grupărilor filomaghiare, care îl acuză de trădare. Urmează o serie de procese, în urma cărora este condamnat la trei zile de închisoare și la plata unei amenzi.

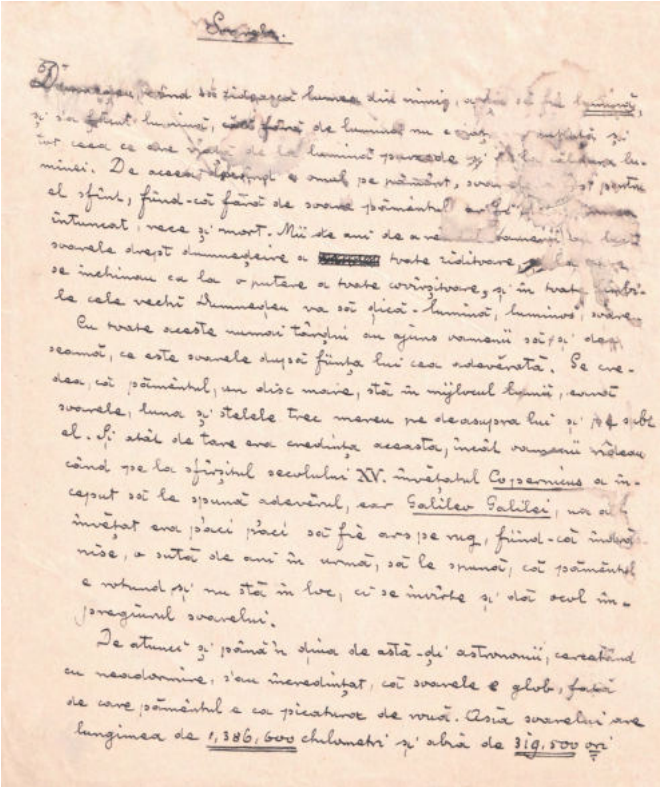

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Perioada 1884-1888 s-a dovedit a fi una dintre cele mai apăsătoare din viața și activitatea lui Ioan Slavici, marcând o etapă de eforturi multiple și presiuni din toate direcțiile. Implicat profund în organizarea ziarului pe care îl coordona, Slavici este nevoit să redacteze articole, să corecteze corespondențele primite spre publicare, să elaboreze intervenții politice și să susțină polemici pe teme de larg interes. Toate acestea se desfășoară pe fondul unor dificultăți materiale considerabile, al persecuțiilor din partea autorităților, dar și al obligațiilor didactice și familiale, accentuate de nașterea primului său fiu, Titus. În acest context dificil, creația sa literară s-a concretizat într-un număr restrâns de texte, dintre care se remarcă nuvelele „Pădureanca", „Păcală în satul lui", „Polipul unchiului", precum și drama „Gaspar Grațiani", montată pe scena Teatrului Național din București, dar considerată un eșec.

În aprilie 1888, în urma unui nou proces, Slavici este condamnat pentru sprijinirea mișcărilor românești din Transilvania și acuzat de agitație împotriva națiunii maghiare, fiind încarcerat pentru o perioadă de un an. În detenția de la Vaț, însă, găsește un mediu relativ favorabil, fiind sprijinit atât de deținuți, cât și de angajați, ceea ce îi permite să continue lucrul la *Documentele Hurmuzachi*. Aici află despre moartea prietenului său, Eminescu, produsă la 15 iunie 1889.

După eliberare, se internează pentru refacere la sanatoriul hidroterapeutic de la Gräfenberg, revine pentru scurt timp la Sibiu, unde i se oferă un supeu festiv în semn de prețuire, apoi pleacă la Viena, pentru ca ulterior să se întoarcă la București. Aici își reia activitatea științifică și publicistică, lucrând din nou la *Documentele Hurmuzachi*, este numit profesor la Azilul „Elena Doamna" și publică articole prin care caută să-și demonstreze nevinovăția în procesul care îi marcase reputația. În această perioadă redactează și două importante articole dedicate luptei naționale din Transilvania: „Românii din Regatul Ungar și politica maghiară" (1892) și „Ardealul" (1893).

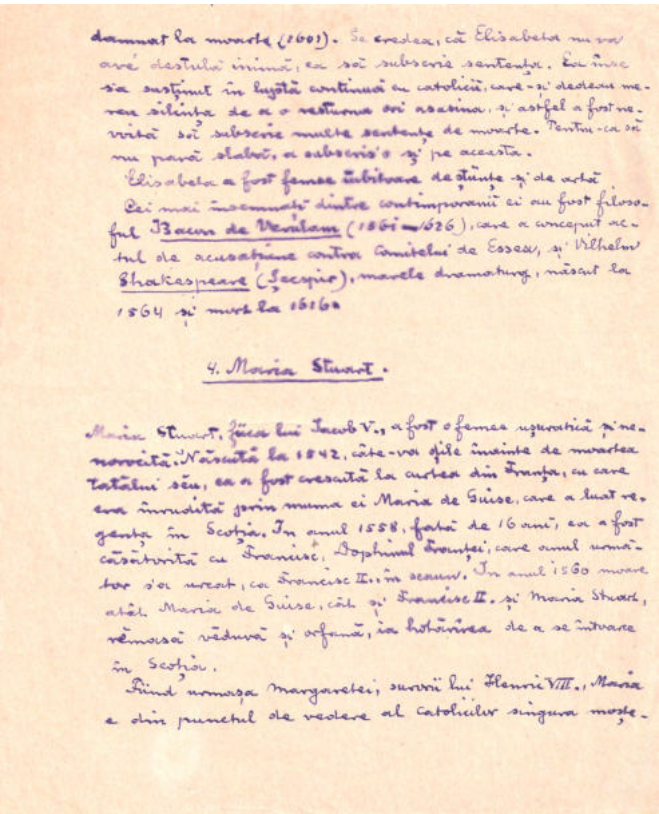

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Tot în anul 1892, Slavici revine și în plan literar, publicând volumul „Nuvele", ce reia o parte dintre textele mai vechi. Între 1893-1894 activează în redacția publicației *Corespondența română*, unde publică traduceri și articole critice, mai ales în legătură cu starea învățământului românesc. Atitudinea sa critică îi atrage numeroase atacuri și calomnii, în special în ziarul *Țara*. Articolele sale referitoare la cultura și intelectualitatea transilvăneană generează noi tensiuni cu autoritățile. După închiderea publicației, Slavici se alătură redacției revistei *Vatra*, alături de I.L. Caragiale și George Coșbuc, contribuind cu articole de factură istorică, precum „Avram Iancu", „Familia lui Mihai Viteazul", „Nepotul lui Mihai Viteazul" ș.a.

Anul 1894 marchează un moment esențial în creația sa literară prin începerea publicării, în paginile *Vatrei*, a romanului „Mara". În același an, la îndemnul lui Dimitrie A. Sturdza, dar

în dezacord cu Titu Maiorescu, Slavici părăsește Bucureștiul și se stabilește la Măgurele, unde întemeiază o școală de fete. Proiectul se dovedește un succes și datorită soției sale, Eleonora Slavici, care, în calitate de directoare și profesoară de botanică și zoologie, contribuie la dezvoltarea instituției. Până în 1906, peste 200 de eleve absolviseră deja școala, iar clădirea, grădina și livada cunoșteau o reală înflorire.

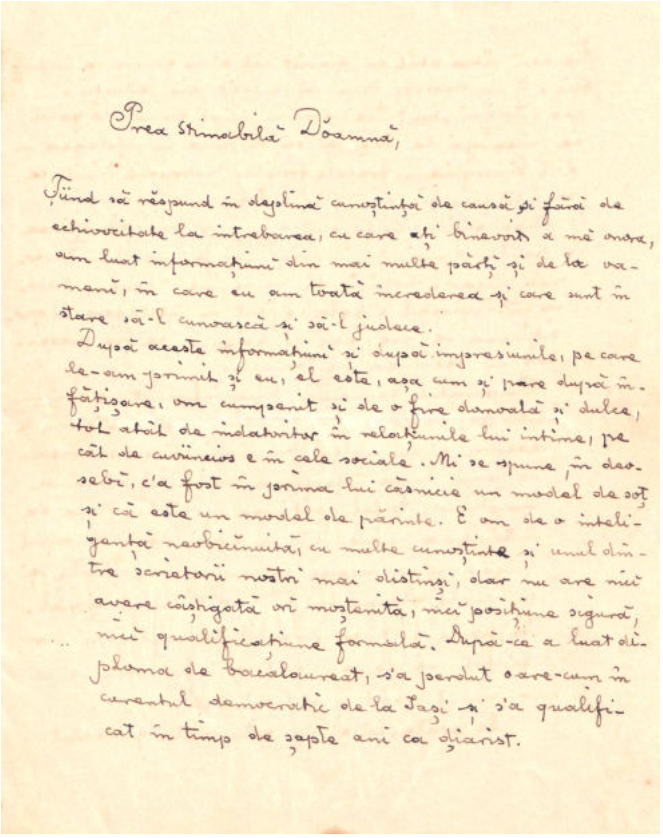

Prea Stimabilă Doamnă,

Fiind să răspund în deplină cunoștință de cauză și fără de echivocitate la întrebarea, cu care ați binevoit a mă onora, am luat informațiuni din mai multe părți și de la oameni, în care eu am toată încrederea și care sunt în stare să-l cunoască și să-l judece.

După aceste informațiuni și după impresiunile, pe care le-am primit și eu, el este, așa cum și pare după înfățișare, om cumpănit și de o fire domolă și dulce, tot atât de îndatoritor în relațiunile lui intime, pe cât de curmeiș e în cele sociale. Mi se spune, în deosebi, c'a fost în familia lui căsnicie un model de soț și că este un model de părinte. E om de o inteligență neobicinuită, cu multe cunoștințe și unul dintre scriitorii noștri mai distinși, dar nu are nici avere câștigată ori moștenită, nici posițiune sigură, nici qualificațiune formală. După-ce a luat diploma de bacalaureat, s'a perdut oare-cum în curentul democratic de la Iași și s'a qualificat în timp de șapte ani ca diarist.

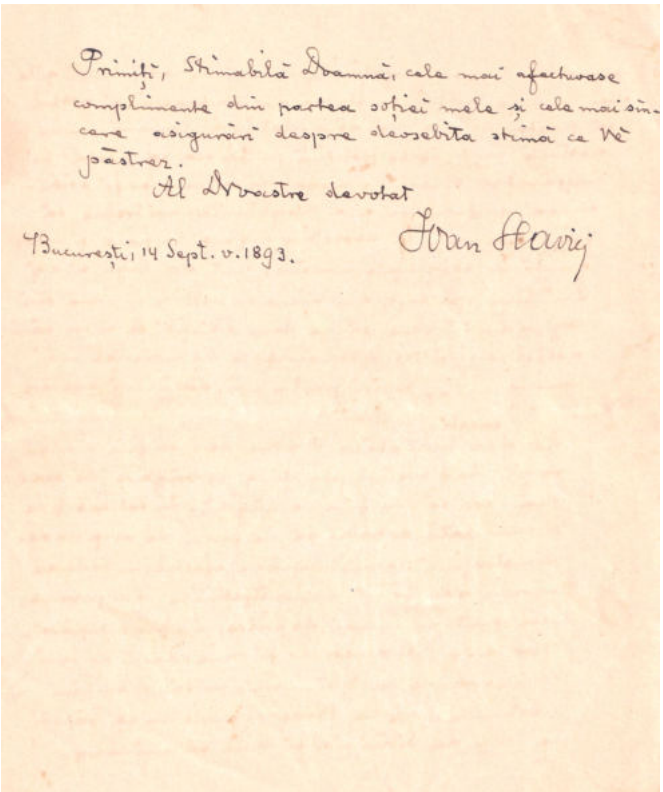

Primiți, Stimabilă Doamnă, cele mai afectuose complimente din partea soției mele și cele mai sincere asigurări despre deosebita stimă ce Vă păstrez.

Al Dvoastre devotat

Ioan Slavici

București, 14 Sept. v. 1893.

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

În 1897, publică „Povețe pentru buna creștere a copiilor", un tratat de educație în care își expune concepția pedagogică personală, centrată pe valorile morale și echilibrul între autoritate și afecțiune. Timp de 14 ani, Slavici rămâne la Măgurele, aparent ducând o viață tihnită, dar activitatea sa irită, din nou, autoritățile, iar persecuții și ostilități nu întârzie să apară.

Constrâns de dificultăți materiale, Slavici vinde moștenirea de la Șiria și, cu sprijinul financiar al soției, care fusese remunerată la școala de fete din Sibiu, achiziționează un teren în București pentru a ridica o casă și cumpără o casă de vacanță la Bușteni, loc ce va fi vizitat frecvent de Caragiale. Intenționând să extindă vila de la Bușteni pentru a primi vara, pe rând, elevele de la școala din Măgurele, începe să se împrumute la bănci, cu sume ce nu-i pot asigura restituirea, astfel că, în anul 1907 se confruntă cu presiuni din partea creditorilor, iar în 1912 este dat în judecată pentru neplata datoriilor.

Franz Mándy, București. Eleonora Slavici, soția lui Ioan Slavici, [1880], fotografie, format carte de visite.
Sursa: Cabinetul de Fotografii, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

În perioada 1902-1905 publică cele două volume ale romanului „Din bătrâni", care, deși nu s-au bucurat de un mare succes comercial, i-au adus Premiul Academiei Române, în valoare de 5.000 de lei, în defavoarea lui Duiliu Zamfirescu. Supărat de această decizie, Zamfirescu inițiază o campanie

de discreditare a valorii literare și a implicării naționale a lui Slavici, ofensă care îl rănește profund pe scriitor, fiind stopată doar prin intervenția conciliatoare a lui Titu Maiorescu.

Deși nu se număra printre apropiații familiei regale, Slavici nutrea convingeri monarhiste ferme. Astfel, el și soția sa sunt invitați de Regina Elisabeta să-i fie oaspeți. Suverana elogiază activitatea Eleonorei Slavici în domeniul educației și îi propune conducerea Azilului „Elena Doamna", o recunoaștere oficială a contribuției lor în formarea noilor generații.

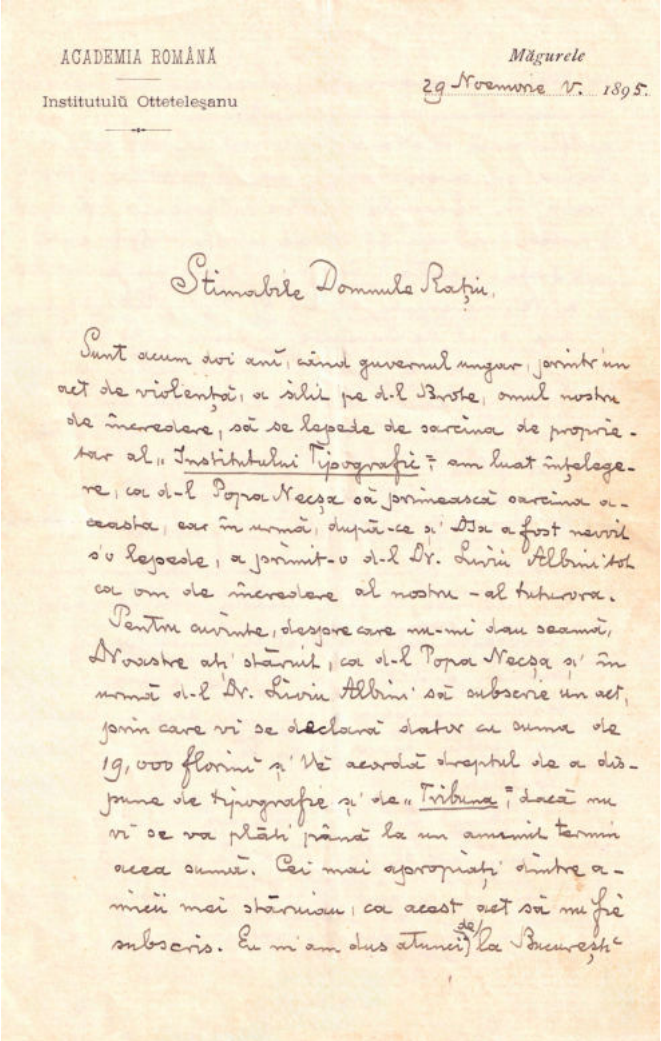
ACADEMIA ROMÂNĂ
Institutulŭ Ottetelesanu

Măgurele
29 Noemvrie V. 1895.

Stimabile Domnule Rațiu,

Sunt acum doi anĭ, cînd guvernul ungur, printr'un act de violență, o sîlĭ pe d-l Broste, omul nostru de încredere, să se lepede de sarcina de proprietar al „Institutului Tipografic"; am luat înțelegere, ca d-l Popa Necșa să primească sarcina aceasta, iar în urmă, după-ce și Dsa a fost nevoit s'o lepede, a primit-o d-l Dr. Liviu Albini tot ca om de încredere al nostru - al tuturora.

Pentru cuvinte, despre care nu-mi dau seamă, Dvoastre ați stăruit, ca d-l Popa Necșa și în urmă d-l Dr. Liviu Albini să subscrie un act, prin care vi se declară datori cu suma de 19,000 florinĭ și Vĭ acordă dreptul de a dispune de tipografie și de „Tribuna", dacă nu vĭ se va plăti până la un anumit termin acea sumă. Cei mai apropiațĭ dintre amicii mei stăruiau, ca acest act să mi fie subscris. Eu mi am dus atunci de la București

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Deși se resimțea din ce în ce mai acut exclus și abandonat de o parte dintre foștii săi prieteni, Ioan Slavici continua să mențină relații apropiate cu persoane, pe care le revedea cu regularitate în scurtele sale reveniri în capitală. Printre aceștia se număra Titu Maiorescu, nașul unora dintre copiii săi, cu care purta ample conversații, nu de puține ori contradictorii. Relația sa cu redacția revistei *Sămănătorul*, unde colabora alături de Șt.O. Iosif, Zaharia Bârsan, Ion Scurtu, se întemeia pe o comuniune de idealuri privind unitatea spirituală și națională a românilor. Nicolae Iorga, una dintre cele mai importante figuri ale epocii, a acordat atenție deosebită creației lui Slavici, îndeosebi după publicarea în foileton, în *Sămănătorul*, a celui de-al doilea volum din romanul „Din bătrâni" și a elogiat și romanul „Mara", în 1906, la reeditarea acestuia.

Slavici colaborează, de asemenea, cu revista *Luceafărul*, în redacția căreia activau O. Tăslăoanu, Al. Hodoș, Al. Ciurea și Octavian Goga. În paginile acesteia sunt publicate fragmente din „Mara" și din volumul al doilea al romanului „Din bătrâni".

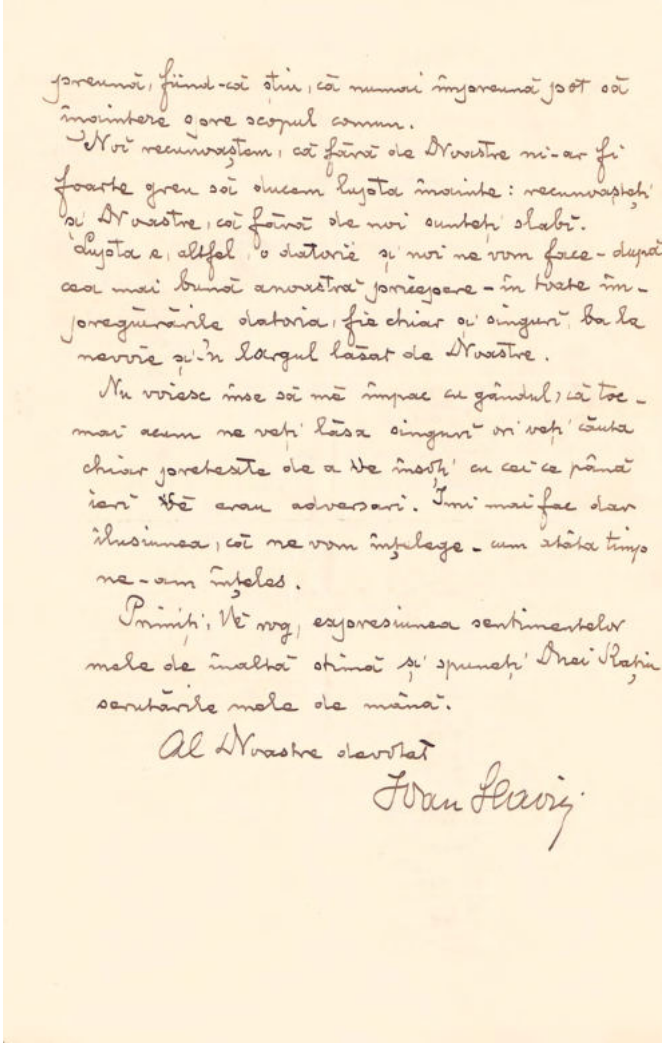
Ioan Slavici

Sursa: Cabinetul de Manuscrise, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Un moment de cotitură îl constituie revolta țărănească din 1907, eveniment care îl determină să adopte o poziție critică virulentă față de autoritățile statului, a căror reacție represivă o consideră inacceptabilă. De la Măgurele îi adresează lui Iorga lungi epistole în care condamnă dur brutalitatea autorităților, atitudine ce va conduce, în cele din urmă, la expulzarea sa din localitate. În acea perioadă tensionată, Slavici lansează noi critici la adresa unor membri ai Academiei, acuzându-i de complot și de dorința de a profita de gospodăria pe care el o întemeiase cu trudă la Măgurele. Din această etapă datează și „Jurnal intim", volum apărut postum în 1937, în revista *Ramuri*. Reîntors la București, devine o figură activă în redacția ziarului *Minerva*, pe care îl impulsionează și îl transformă într-o publicație cu reputație, atrăgând colaborarea unor nume de marcă ale literaturii române: O. Goga, M. Sadoveanu, G. Topîrceanu, D. Anghel, Șt.O. Iosif ș.a.

În paginile acestei publicații semnează articole politice, eseuri memorialistice, evocări dedicate lui Eminescu și Creangă, cronici literare, dar și proză scurtă inspirată din societatea italiană, reunite sub titlul „Siciliene". Tot aici publică, în foileton, între 1908-1909, romanul „Din două lumi".

Anul 1912 este marcat de două evenimente dureroase: dispariția lui I.L. Caragiale, prieten apropiat și o gravă accidentare survenită în urma unei căderi de pe schela casei sale din București.

Odată cu declanșarea Primului Război Mondial, Slavici adoptă o poziție fermă împotriva intrării României în război, mai ales împotriva unui conflict care să implice Austro-Ungaria. Această atitudine îl aduce în conflict deschis cu foști prieteni precum N. Iorga, O. Goga și V. Lucaciu. Părăsește redacția ziarului *Ziua* în iunie 1915 și, în timpul ocupației germane a Bucureștiului, devine colaborator al *Gazetei Bucureștilor*, organ de presă german destinat populației române, unde publică timp de un an articole în care critică vehement clasa politică românească pentru decizia de a angaja țara în război.

Atitudinea sa provocatoare devine incomodă chiar și pentru autoritățile germane, care, în ciuda colaborării, refuză să-l remunereze pentru activitatea didactică de la Școala Evanghelică și îl împiedică să obțină un post de profesor de limba română. După încheierea războiului, este arestat și încarcerat la Văcărești, la vârsta de 71 de ani, în același timp cu Tudor Arghezi. Condițiile mizere ale detenției sunt relatate de una dintre fiicele sale, care inițiază o campanie pentru îmbunătățirea acestora.

În perioada premergătoare procesului, este cazat, împreună cu T. Arghezi și Dem Teodorescu, la Hotel Modern. Aici redactează două povestiri importante, „Căile morților” și „Prințesa”, ambele publicate postum. Deși apărat de avocați reputați, precum N.D. Cocea și Costaforu, este condamnat la cinci ani de închisoare. Condițiile de detenție se îmbunătățesc parțial, fapt ce îi permite să continue să scrie și să primească o permisie temporară pentru a participa la nunta fiicei sale. Cu toate acestea, vârsta înaintată, boala și suferința morală îi deteriorează treptat sănătatea.

Campania pentru eliberarea sa și a lui Tudor Arghezi, susținută de Gala Galaction și de alte personalități, are succes, astfel că după unsprezece luni de detenție, amândoi sunt eliberați. În scurt timp, însă, Slavici suferă un nou accident, căzând pe scări, ceea ce îl imobilizează pentru aproape trei luni. Grav bolnav, se retrage la Panciu, în casa uneia dintre fiicele sale, pentru a beneficia de îngrijiri. Resimțind o profundă izolare și pierzându-și speranța, se pregătește de despărțirea definitivă de lume. Totuși, solicitările de colaborare din partea unor reviste de prestigiu îi reanimează spiritul creator. Astfel că începe o nouă etapă de activitate literară, colaborând intens cu *Adevărul literar și artistic*, *Revista copiilor și a tinerimii*, *Viața Românească*, unde publică povești și povestiri precum „Pascal săracul”, „Hodoronc-Tronc”, „Doi frați buni”, „Din poznele lui Dincă” ș.a, povestiri foileton extinse pe mai multe numere. Contribuie și la publicația *Umanitatea* din Iași, unde semnează eseul „Umanitarism rațional”. În *Viața Românească* apar articole de o remarcabilă valoare memorialistică, închinate unor figuri emblematice precum Eminescu, Coșbuc, Maiorescu, Alecsandri, Caragiale, texte de o sensibilitate și autenticitate memorialistică excepționale, prețioase pentru relatări ca personaj direct implicat.

Pentru *Adevărul literar și artistic* scrie numeroase schițe: „O moștenire grea” (1921), „Dăscălașul” (1921), „Țața Melania” (1922), precum și un ciclu de reportaje sub titlul „Vederi din Carpați”. În 1921 publică volumul „Închisorile mele”, în 1923 romanul „Cel din urmă Armaș”, în 1924 romanele „Din păcat în păcat” și „Amintirile”, dar și volumul memorialistic „Lumea prin care am trecut”, redactat în anul 1924.

Ultimele luni de viață sunt marcate de redactarea unor scrisori de adio către colaboratorii săi apropiați. Ioan Slavici se stinge din viață la 17 august 1925, fiind înmormântat la Panciu, conform propriei dorințe. La ceremonia funerară au participat Liviu Rebreanu și Gala Galaction, care i-au adus omagii prin discursuri emoționante, consfințind astfel figura complexă și destinul tragic al unuia dintre marii prozatori ai literaturii române moderne.

Ioan Slavici, carte poștală ilustrată.
Sursa: Cabinetul de Fotografii, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Destinul literar și uman al lui Ioan Slavici se conturează sub semnul unei permanente tensiuni între spiritul de justițiar și adversitățile istoriei, între fidelitatea față de valorile morale și instabilitatea contextului politic. Personalitate plurivalentă, prozator, memorialist, publicist și pedagog, Slavici a traversat cu demnitate și luciditate epoci marcate de transformări sociale profunde, fără a renunța la convingerile sale intime.

Anii de suferință, marginalizare și detenție nu i-au știrbit luciditatea ori rigoarea morală, ci, dimpotrivă, i-au ascuțit spiritul critic și au adâncit dimensiunea umanistă a scrisului său. Prin memorialistică, publicistică și proză, el a reușit nu doar să surprindă fidel realitatea timpului său, ci și să o transpună artistic și literar într-un mod desăvârșit, conferindu-i durabilitate și forță evocatoare.

Opera sa rămâne o mărturie complexă a unui intelectual care a crezut în puterea cuvântului ca formă de rezistență și construcție morală, într-un secol zbuciumat. În acest context, Slavici se impune nu doar ca un clasic al literaturii române, ci și ca un model

de verticalitate intelectuală și angajare culturală, ale cărui ecouri persistă și astăzi, ca o chemare la reflecție și memorie critică.

Parcursul existențial și creator al lui Ioan Slavici se definește printr-o moralitate incontestabilă, dublată de o consecvență ideologică și o perseverență care au traversat, nealterate, multiplele crize ale epocii sale. Personalitate complexă, adesea controversată, Slavici nu poate fi etichetat sau judecat pentru convingerile sale. Viața sa, marcată de confruntări directe cu realitatea politică și socială a României de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, a fost o continuă pledoarie pentru adevăr, dreptate socială și unitate națională.

În ciuda excluderilor, a izolărilor temporare și a multiplelor persecuții, Slavici a rămas fidel valorilor fundamentale ale educației, culturii și spiritului românesc. A fost un creator de instituții culturale și educaționale, care a știut să însuflețească viața intelectuală a epocii, un pedagog prin excelență și, mai presus de toate, un scriitor care a știut să transpună în literatură tumultul lumii reale. Proza sa nu este doar oglinda fidelă a satului ardelenesc sau a realităților sociale, ci și un exercițiu de introspecție morală și de meditație asupra condiției umane.

I. Spirescu, București. Titu Liviu și Lavinia Slavici, copii lui Ioan Slavici. fotografie, format carte de visite.
Sursa: Cabinetul de Fotografii, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Perioadele de detenție, controversele publice, conflictele cu foștii prieteni sau aliați, pierderile dureroase și deziluziile legate de destinul națiunii române nu l-au înfrânt, ci i-au intensificat crezul și convingerile, ferm și vertical. Opera sa de maturitate, cu un pronunțat caracter memorialistic și confesiv, relevă un autor care, deși rănit și adesea neînțeles, nu a abandonat niciodată idealul unei lumi întemeiate pe moralitate, echilibru și rațiune.

Activitatea sa în redacțiile revistelor vremii, relațiile cu marii scriitori și intelectuali contemporani, de la Eminescu și Maiorescu la Iorga și Goga, dar și suferințele pricinuite de „trădarea" unor apropiați, conturează imaginea unui om pasionat de adevăr, dispus să plătească prețul curajului său ideatic.

Contribuția sa la evoluția literaturii române nu se limitează la câteva titluri de referință, ci constă într-un întreg univers intelectual, populat de idei, figuri exemplare, nedreptăți corectate prin scris și o permanentă căutare a adevărului. Moștenirea lui Ioan Slavici, atât în plan literar cât și în plan moral, rămâne una fundamentală pentru cultura română, ce ne obligă, astăzi, la un exercițiu de admirație și reevaluare critică.

Biblioteca Națională a României vă invită în sălile sale de lectură la un moment de reflecție și de rememorare a operei unei personalități complexe, străbătută de o forță intelectuală completă, a celui care a fost Ioan Slavici.

Bibliografie selectivă:

1. MARCEA, P. *Ioan Slavici*. București: Editura pentru literatură, 1968
2. SLAVICI, I. *Budulea Taichii*. București: Editura Tineretului, 1965
3. SLAVICI, I. *Mara*. București: Editura pentru Literatură, 1967
4. SLAVICI, I. *Nuvele*. București: Editura Minerva, 1987
5. SLAVICI, I. *Moara cu noroc. Nuvele*. București: Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1960
6. SLAVICI, I. *Pagini alese.* București: Editura Tineretului, 1959
7. VIANU, T. *Arta prozatorilor români*. București: Editura Contemporană, 1941
8. VATAMANIUC, D. *Ioan Slavici și lumea prin care a trecut*. București: Editura Academiei R.S. România, 1968
9. VATAMANIUC, D. *Ioan Slavici. Opera literară*. București: Editura Academiei R.S. România, 1970
10. ZACIU, M. et al. *Ioan Slavici. Evaluări critice*. Timișoara: Editura Facla, 1977

Șiria – Casa memorială Ioan Slavici, carte poștală ilustrată.
Sursa: Cabinetul de Fotografii, Colecții Speciale, Biblioteca Națională a României

Un incunabul din Biblioteca Muzeului Național Brukenthal cu însemn manuscris de proprietate: Plotinus, *Opera a Marsilio Ficino latine reddita*, Florența, 1492

Dr. Constantin ITTU, cercetător științific grad II senior
Muzeul Național Brukenthal, Sibiu
E-mail: *constantinittu@yahoo.co.uk*

Colecția de incunabule a Bibliotecii Muzeului Național Brukenthal din Sibiu adăpostește un exemplar din opera lui Plotin (c. 205-270), considerat părintele neoplatonismului, în traducerea lui Marsilio Ficino (1433-1499), de fapt, nu o traducere greacă în latină, ci una însoțită de comentariile renascentistului florentin. În cataloagele de profil din România, tipăritura este trecută fie sub forma „Plotinus, *Opera a Marsilio Ficino latine reddita,* Florența, Antonio Miscomini, 1492", fie ca „Plotinus, *Opera* [Lat.] *Trad. et Comm*. Marsilius Ficinus, Firenze, Antonio Miscomini, Non. Mai. [7. Mai], 1492, 442 f." În literatura de specialitate din străinătate întâlnim cartea inclusiv ca *Plotini opera a Marsilio Ficino Florentina latine reddita, /* [Transl. et comment.: Marsilius Ficinus, Florentiae, 7 Mai 1492] ori ca *Plotini opera interprete Marsilio Ficino cum eiusdem argumentis et commentariis.*

Exemplarul existent în Biblioteca Muzeului Brukenthal, cu tipar negru, text în linie dreaptă, scoarțe din lemn învelite în piele, cu 442 file, provine din colecția personală baronială von Brukenthal. Acest incunabul are și un însemn de proprietate manuscris în interiorul copertei superioare: *Iste liber pertinet ad Librariam curie S. Laurency in Norinberg quem legauit dominus Nicolaus Tinctoris Sacre Theologie doctore beneficiatus ibidem de ara Sancti Nicolai.* Din acest însemn manuscris de proprietate aflăm că volumul a aparținut bibliotecii bisericii Sf. Laurențiu din Nürnberg - ridicată între 1250 și 1477, una dintre cele două mari biserici ale orașului, alături de cea cu hramul Sf. Sebaldus -, ca donație a doctorului în teologie, Nicolaus Tinctoris, și a fost depusă la altarul dedicat Sf. Nicolae.

Însemnul de proprietate manuscris amintit în rândurile de mai sus trimite la posesorul cărții donate bisericii, la *Nikolaus Tictor* sau *Tinctoris,* născut la Gunzenhausen (în documentele de epocă apare și ca Gontzenhusen), localitate din Franconia Mijlocie, în Bavaria actuală. Despre Nikolaus Tictor/Tictoris s-au păstrat puține date biografice, dar se știe că a devenit *magister* apoi doctor în teologie - cum, de altfel, ne spune și însemnarea manuscris din carte: *Sacre Theologie doctore -,* cu studii la universitățile din Viena și Paris, devenit profesor de teologie la universitatea din Ingolstadt, din 1473, an în care a devenit, de altfel, și rector. În cariera de profesor și de predicator a ajuns la Bamberg, Regensburg și Nürnberg, el trecând la cele veșnice în 1498.

Trecerea lui Tictoris de la o universitate la alta nu era un caz izolat, ci se încadra în firescul epocii, în care studenți și profesori deopotrivă parcurgeau (câte) o adevărată *peregrinatio academica*, privită ca benefică datorită faptului că intrau în contact nu numai cu oameni diferiți, ci și cu metode didactice noi ori cu tendințe pedagogice diferite. Desigur, o astfel de *peregrinatio academica* nu a însemnat doar călătorii individuale de la o universitate la alta din cadrul propriului sistem statal, fie el regat, imperiu ori ducat, ci trebuie privit ca un fenomen internațional. Spre exemplu, în arcul cronologic 1426-1575, la universitățile nord-italice au studiat nu mai puțin de 640 de studenți din Țările de Jos. Iar când, în registrele matricole ale Univesității din Padua se întâlnește un *Augustinus Teylingius Theodori Filius Alcmarianus Hollandus*, de națiune germană,

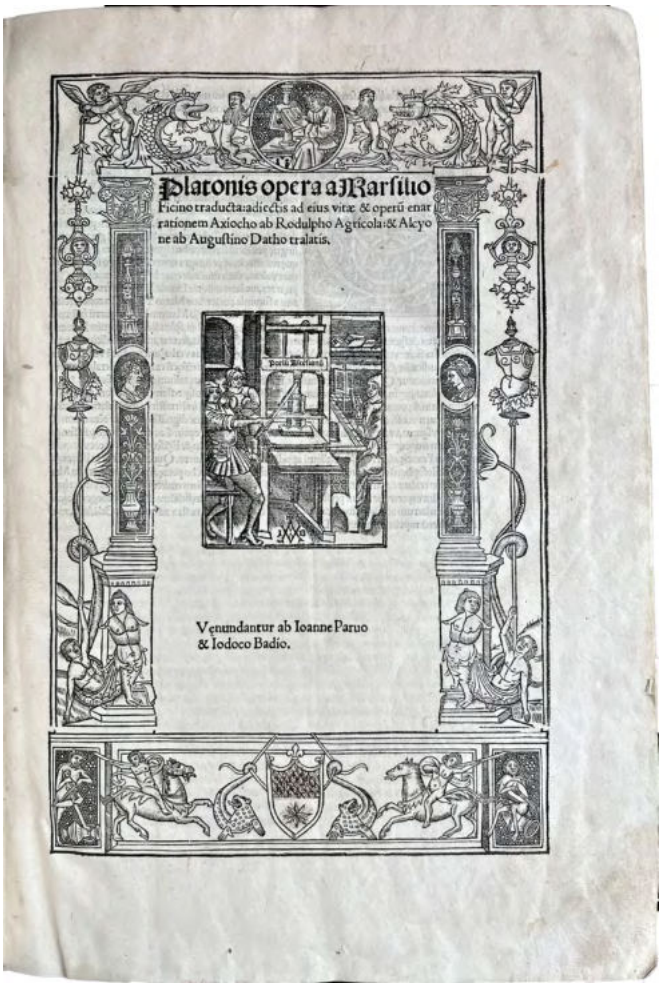

Sursa: https://www.musinskyrarebooks.com/pages/books/4203/plato/opera-a-marsilio-ficino-traducta?soldItem=true

iar, un an mai târziu, în cele ale Universității din Siena, este trecut un *dominus Augustinus Thelingius domini Theodorici patria Almariensis natione Hollandus*, specialiștii în materie ne asigură că este vorba despre o singură persoană, despre studentul Augustijn Dirksz van Teylingen din orașul Alkmaar aflat în Holanda medievală. De precizat și un alt aspect al sistemului universitar medieval, cel care privea predarea: *forma definitivă a unui curs medieval era obținută atunci când profesorul își compara propria schiță de curs cu notițele studenților* [și numai] *apoi materialul era încorporat într-un singur text, aprobat, care se numea* „*Ordinatio*".

Nikolaus Tictor/is este autorul unui comentariu la opera lui Petrus Hispanus (viitorul papă Ioan al XXI-lea: 1276-1277) *Summulae logicales.* Contribuția a lui Petrus Hispanus este un tratat de logică aristotelică - de fapt, în literatura de specialitate este întâlnit, nu de puține ori, cu titlul scurt, *Tractatus* - și a fost folosit până în secolul al XVII-lea, fiind tipărit și retipărit de numeroase ori, primele fiind incunabule. Comentariul lui Nikolaus Tictoris, a apărut în *Summulae logicales*, ediția 1486. Antonio Miscomini, pe numele său întreg, Antonio di Bartolommeo Miscomini (c. 1450-1495), născut la Modena, din tată bolognez, stins din viață la Florența, a fost un prototipograf activ, în arcul crnonologic al anilor 1472-1494, la Veneția, Nonantola (lângă Modena, vestită pentru abația sa benedictină), Modena și Florența. De reținut că în categoria *prototipograf/i* intră atât tipografii de incunabule (1439-1500), cât și cei de postincunabule (1501-1520/25). De fapt, Veneția a fost orașul în care Antonio Miscomini a învățat meseria, iar în economia acestor pagini, este important de semnalat faptul că prima tipăritură a sa, apărută în Orașul Lagunelor în 19 noiembrie 1472 - nu singur, ci împreună cu Giovanni Genovese și Christoforo Bellapiera - a fost *Quaestiones in primum librum sentencentiarum Petri Lombardi* de John Duns Scotus, editor fiind Antonio Trombetta, tipăritură pe care el o semnează *Antonius Bononiensis* (din Bononia/Bologna).

Sursa: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Adolfo_Galducci,_marsilio_ficino_(filosofia).jpg

Antonio di Bartolommeo Miscomini se va muta la Florența în 1481 unde va tipări în jur de optzeci de incunabule pe parcursul a două perioade care au cuprins în total paisprezece ani. Au fost două perioade diferite din pricina faptului că între 1487 și 1489, prototipograful va fi activ în orașul său de baștină, în Modena. A doua perioadă florentină a corespuns apogeului activităților lui Girolamo Savonarola, care, totuși, în 1497 va fi excomunicat și, din pricină că a refuzat să recunoască decizia, va fi judecat, condamnat la moarte și spânzurat în 1498. În tot acest interval de timp, Miscomini se va îndrepta spre textele umaniștilor renascentiști, astfel că va tipări, la început, două culegeri poetice ale lui Angelo Poliziano, apoi opera importantă a acestuia, *Miscellaneorum centuria prima*, din colofonul căreia aflăm că a văzut lumina tiparului la 19 septembrie 1489. În fine, important pentru acest subiect este faptul că Miscomini va tipări, în 1492, incunabulul menționat în titlu, Plotinus, *Opera a Marsilio Ficino latine reddita.*

În actualul stadiu al cercetărilor nu am reușit să identific drumul parcurs de acest incunabul de la Nürnberg la Sibiu, în colecția personală a baronului Samuel von Brukenthal, guvernatorul Transilvaniei între 1777 și 1787. Însă arhiva baronială ne dezvăluie numele câtorva „achizitori de carte" a nobilului colecționar. Fugitiv, este de amintit abatele Neumann, profesor la Universitatea din Viena, directorul Cabinetului de monede și antichități (*Direktor des Münz - und Antikenkabinetts*), nu în ultimul rând, consilier imperial. Dintre titlurile achiziționate pentru baronul sibian de abatele austriac amintesc Alciatus, *Emblemata,* Lugdunum Batavorum [Leiden], 1564 ori Boccaccio, *Decameronul,* Florența, 1527, fără ca acestea, bineînțeles, să fie singurele. De asemenea, mă rezum să îi mai amintesc pe Karl Adolf baron von Braun, consilier la Curtea imperială (*Reichshofrat*), pe August și Rudolf Gräffer, silezieni, de felul lor, primul dintre frați fiind librar și editor, iar celălalt, anticar și editor.

Bibliografie:

1. ITTU, Constantin. *Tainele Bibliotecii Brukenthal.* Ediția a II-a, revizuită și augmentată de autor. Sibiu, Alba Iulia: Editura Altip, 2007.
2. JUGĂREANU, Veturia. *Catalogul colecției de incunabule*. Sibiu: Biblioteca Muzeului Brukenthal, MCMLXIX [1969].
3. KENNY, Anthony. *Filosofia medievală:* vol. II; traducere din limba engleză de Iovan Drehe și Antoaneta Sabău. Oradea: Editura Ratio et Revelatio, 2022.
4. SCHATZ, Elena-Maria; STOICA, Roberina. *Catalogul colectiv al incunabulelor din România.* București: CIMEC - Institutul de Memorie Culturală, 2007.
5. TERVOORT, Ad. *Dutch Students at Italian Universities and Their Role in the Netherlands´ Society* (*1426-1575*). Leiden, Boston: Brill, 2004.
6. WISPELWEY, Berend (coord.). *Biographical Index of the Middle Ages.* Berlin, Boston: De Gruyter Saur, 2008.

Marginalii la manuscrisul lui Samuil Micu: „Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască”, tomul I, Viena, 1781 Ms. rom. nr. 65 – Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca

Prof. dr. Florica-Elisabeta NUȚIU-VULCĂNESCU, cercetător independent
Email: *elisabeta65@yahoo.com*

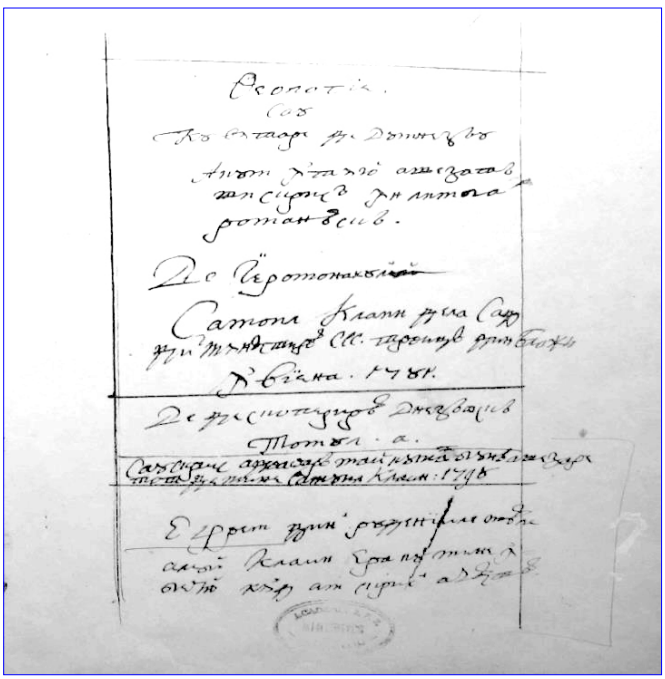

De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65

Sursă: //www.google.com/imgres?imgurl=http://www.egco.ro/ Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău.

Samuil Micu-Klein - istoric, filolog, filosof și teolog este unul dintre iluștrii reprezentanți ai Școlii Ardelene. Deși activitatea lui s-a concentrat în jurul cercetărilor de istorie şi filologie, nu este mai puţin adevărat că a lăsat în urma sa pagini care şi astăzi pot să prezinte interes din punctul de vedere al limbii literare. Pentru a argumenta originea latină a limbii române, Samuil Micu a elaborat un sistem ortografic etimologist latinizant. El este primul învăţat român care a tipărit o carte cu litere latine (*Carte de rogacioni,* Viena, 1779), iar *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae* este cea dintâi gramatică tipărită. Samuil Micu este cel dintâi lexicograf român, deoarece *Lexiconul de la Buda* (1825) a fost iniţiat de el şi este, în mare parte, opera sa. De asemenea, opera sa filozofică este întinsă pe un spaţiu destul de mare, dar cea mai puţin cunoscută operă a sa şi cea mai masivă este cea teologică.

Un merit cultural deosebit al lui Samuil Micu este traducerea şi tipărirea *Bibliei de la Blaj*, 1795. În 1784 a tipărit la Blaj, *Propovedanie sau învăţături la îngropăciunea oamenilor morţi*; în 1796, tot la Blaj, *Teologia moraliceascăă* (2 volume); în 1801, la Sibiu, un *Acatist*. Cele mai multe dintre lucrările religioase ale lui Samuil Micu au rămas în manuscris, printre acestea o *Istorie bisericească* după Fleury (2 volume) și *Cuvântările lui Ioan Gură de Aur* (3 volume).

A tradus foarte multe lucrări ale Sfântului Vasile cel Mare, patronul cinului călugăresc din care a făcut parte. A tradus

mai întâi *Rânduielile celor ce pustniceaşte sau singuri, sau împreună de obşte petrec*, adică *Regula Ordinului*. Între 1768 şi 1805 Samuil Micu a tradus încă 21 de omilii ale Sfântului Vasile cel Mare, 80 de „învăţături ashiticeşti" (reguli morale) şi alte 22 de omilii. I-a mai tradus pe Grigore Teologul, Ioan Damaschin, Chiril al Alexandriei, Ioan Scărarul, Efrem Sirul, Teodor Studitul, Anastasie Sinaitul, Epifanie Cipriotul, Pahomie Egipteanul şi alţii.

Samuil Micu, în timp ce se afla la Viena, a publicat două disertaţii: una despre căsătorie[1] şi alta despre post[2] în tradiţia răsăriteană, disertaţii care i-au adus o mare faimă ca teolog. Acest aspect este confirmat atât de către contemporanul şi prietenul său, Gheorghe Şincai[3], cât şi de cercetători ai teologiei lui Samuil Micu, între care amintim pe Ioan Raţiu[4], în timp ce istoricul Pompiliu Teodor îl aprecia pe Micu ca fiind un spirit cu adevărat vizionar, având o formare teologică de factură universală.[5] Cel mai probabil până la Dumitru Stăniloaie niciun alt teolog român nu s-a mai bucurat de un asemenea prestigiu.

În mod paradoxal, Samuil Micu rămâne până astăzi încă puţin cercetat, ca teolog, iar opera sa teologică, caracterizată prin bogăţie şi diversitate este încă parţial cunoscută şi nepublicată în totalitate.

Una dintre operele originale care nu a reuşit să vadă lumina tiparului este: *Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău acum întâiu aşezată şi scrisă în limba românească de Ieromonahul Samoil Klain de la Sad, din Mânăstirea Sf. Troiţă din Blaj, în Viena 1781. De descoperirea dumnezăiască, tomul I.* Această lucrare, păstrată la Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, având cota ms. nr. 65[6] este un tratat despre revelaţia dumnezeiască care se înscrie în domeniul teologiei dogmatice.

Conform învăţăturii creştine, Dumnezeu S-a înfăţişat în faţa omului prin Revelaţie. Revelaţia este acea intervenţie supranaturală prin care Dumnezeu ne oferă cunoştinţe despre Sine şi completează cunoaşterea noastră naturală despre El.[7]

Opera *Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I* cuprinde două cărţi: Cartea I-a: *Tractat de descoperirea dumnezăiască* conţine trei capitole. Primul capitol „arată cum că iaste de lipsă să fie descoperire, ca să putem deplin cunoaşte leagea firei"; în capitolul al doilea: „să arată că iaste de lipsă descoperirea a cunoaşte unele adevăruri preste fire" iar în capitolul al treilea „să arată că cucernicia, religia cea preste fire poate să cuprindă misterii care foarte întrec şi covârşesc priceaperea minţii noastre".

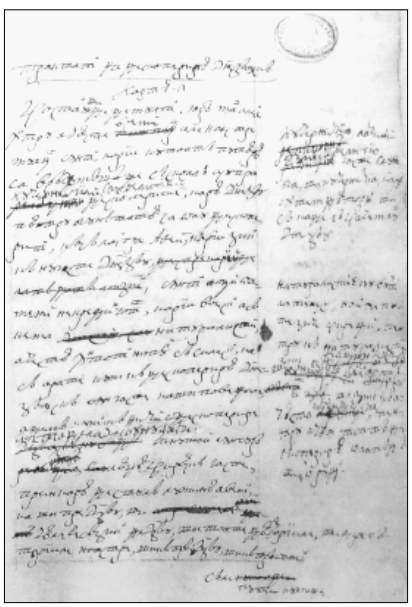

Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65, fila 2v

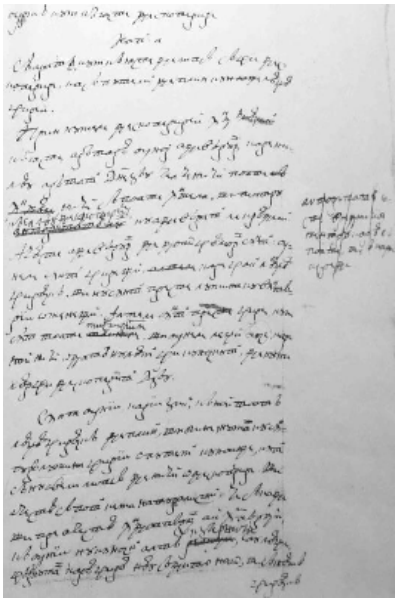

Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65, fila 1r

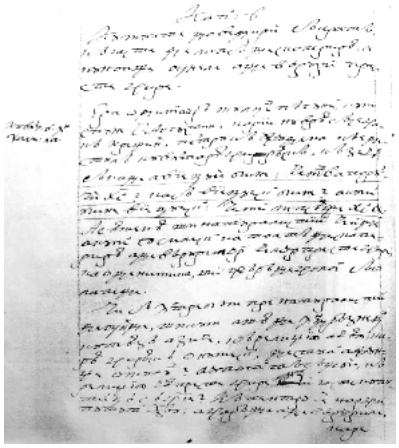

Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65, fila 15r

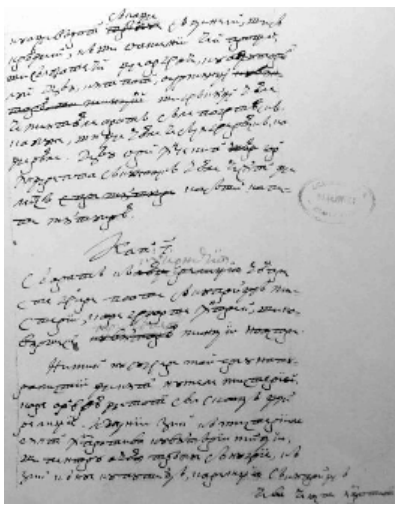

Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65, fila 32v

Cartea a II-a, *De seamnele descoperirii cei adevărate şi dumnezăieşti*, cuprinde cinci capitole: În primul capitol „să arată cum că minunile ceale adevărate sânt seamnele descoperirii dumnezăieşti"; în capitolul al doilea „să arată că prorocirile sânt seamne ale dumnezăieştii descoperiri"; capitolul al treilea se referă la descoperirea dumnezeiască în *Vechiul* şi *Noul Testament*; capitolul al patrulea este intitulat: „Să dezleagă ce aruncă unii ca să poată arăta că nu sânt adevărate minunile lui Moise, zicând că *Pentateuhul* s-au scris târziu, după moartea lui Moise şi s-au strămutat foarte, unele adăugându-să, altele mutându-să", iar în capitolul al cincilea sunt amintite unele „din minunile şi din prorocirile ceale prea

adevărate ale Domnului Iisus Hristos şi să arată cum că în *Testamântul cel Nou* iaste descoperire dumnezăiască”.

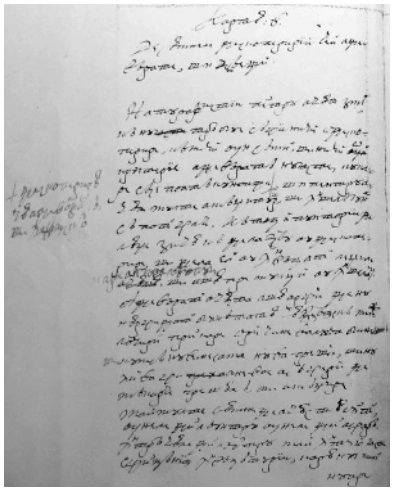

Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65, fila 43r

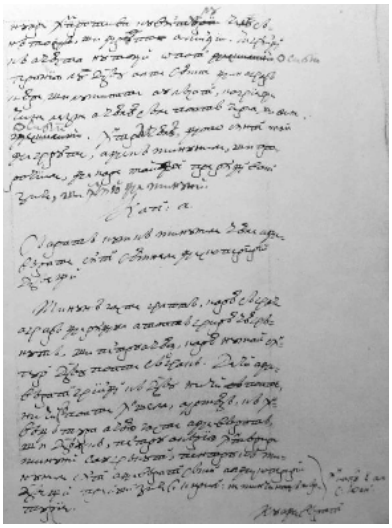

Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65, fila 43v

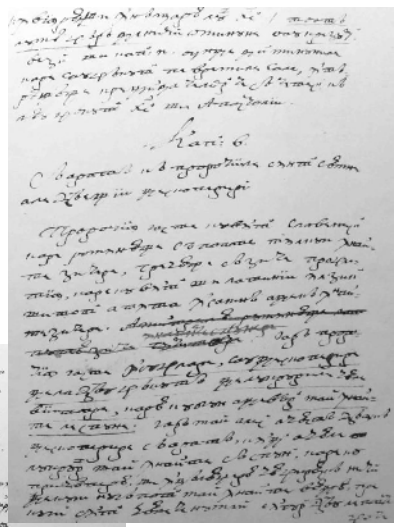

Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65, fila 65v

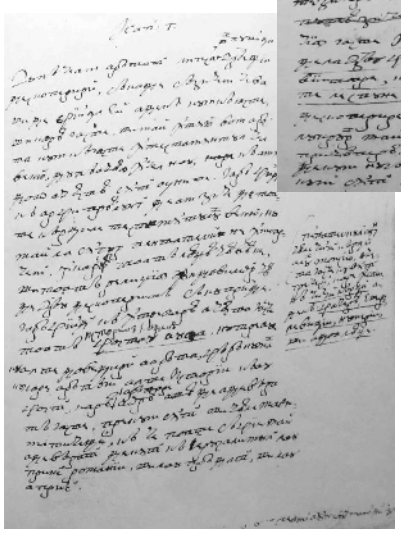

Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65, fila 81v

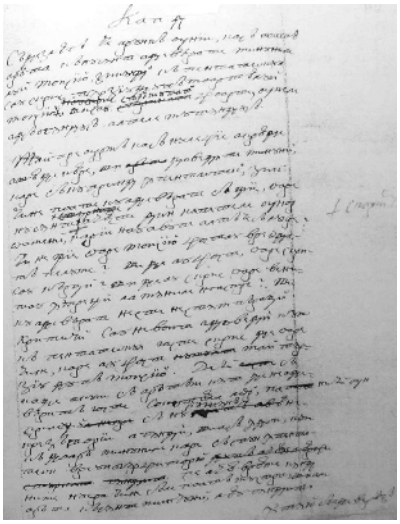

Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65, fila 110v

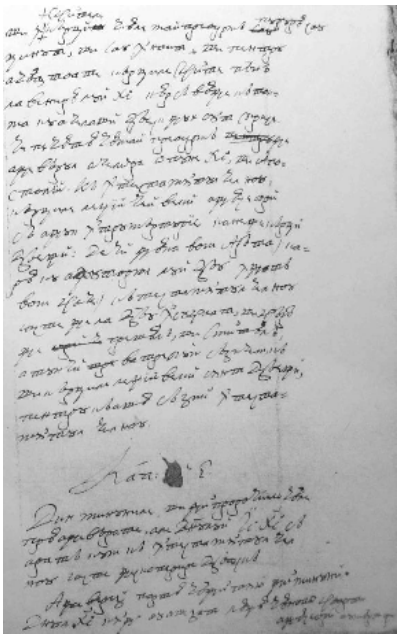

Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65, fila 128v

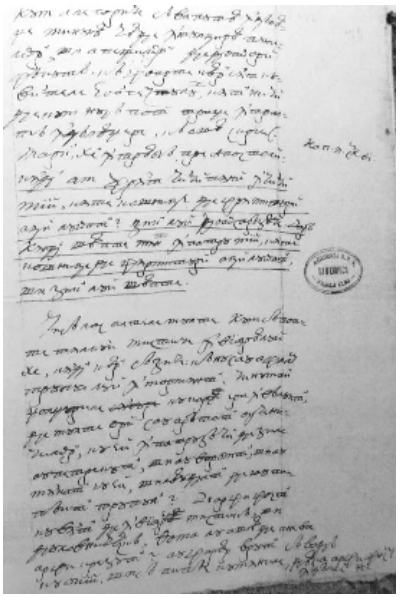

Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65, fila 172v

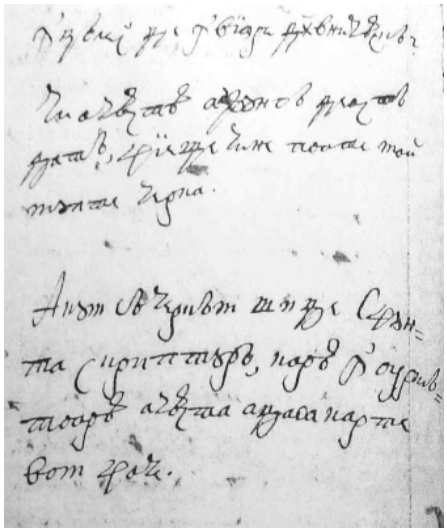

Samuil Micu, Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască, tomul I, Viena, 1781
Sursa: Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Ms. rom. nr. 65, fila 173r

Pe întregul parcurs al lucrării, care în opinia noastră a rămas neterminată, se face mereu apel la filosofi sau la curente filosofice care neagă sau susţin existenţa revelaţiei divine. Recursul repetat la filosofi, precum: *Aristotel*, *Pitagora*, *Platon*, *Plutarh*, *Socrate*, *Seneca*, *Zenon*, *Marcus Livius*, *Iosif Flavius*, *Euripide*, *Esculap*, *Cicero*, *Virgiliu*, *Homer*, *Spinoza* şi *Voltaire* sau la Sfinţii Părinţi ai Bisericii: *Sf. Augustin*, *Toma de Aquino*, *Tertulian*, *Sf. Grigorie Dialogul*, *Sf. Epifanie*, *Sf. Ioan Gură de Aur*, *Sf. Chiril*, *Sf. Irineu*, *Sf. Ieronim*, *Sf. Isidor* din Sevilia şi *Sf. Vasile cel Mare* sunt în măsură să vorbească de la sine despre orizontul cultural şi teologic al autorului, precum şi despre temeinicia lucrării în discuţie: „Mulţi totdeauna în tot timpul au fost, mai ales pre vremile noastre, strădalnici oameni carii fără de nicio descoperire deplin toată învăţătura legii fireşti o au cuprins întră cei mai de demult sânt: Socrate, Platon, Cicero, Seneca, Epictet, Plutarh, Marcul, Avrie şi alţii aşea de bune şi aşea de înalte eticeşti porunci au dat şi au învăţat, cât la mulţi creştini să le fie ruşine, că ei cu toată descoperirea nu au învăţat aşea bine. Pre cei mai dincoace nu mi-ar ajunge vreame de aş vrea să-i număr. Filosofii cei vechi şi multe au păcătuit şi au smintit, precum mai sus am zis şi multe bune de descoperire au învăţat carea descoperire de la părinţi la fii şi la nepoţi au trecut şi au ajuns. Însă să cuvine a lua aminte că filosofii, carii au fost după Evanghelie, cumu-s Epictet, Plutarh, Marc Aureliu, Maxim, Porfirie nu au păcătuit, nici au rătăcit atâta cât dascalii lor, ci mai în puţine greşeale au căzut, că măcar de ei nu au voit să primească Evanghelia, tot din ea mult s-au luminat. Măcar că şi etica lor, deşi iaste mai adevărată şi mai bună decât a celor mai înainte de ei cu cea evanghelicească etică a noastră, nicidecum nu să poate asămăna. Cei mai dincoace filosofi au de foarte multe adevăruri cunoştinţă din descoperirea cea preste fire carea de la mamă-sa cu lapte o au supt, o au învăţat”.[8]

Pentru Samuil Micu, revelaţia sau descoperirea cea dumnezeiască: „iaste arătarea unor adevăruri care ni le-au arătat Dumnezău Cel ce nici poate să înşeale, nici să poate înşela şi pentru că El le-au descoperit cu adevărat, le creadem. Aceaste adevăruri de doao fealiuri sânt: unele sânt fireşti, care fac leagea firească şi nu sânt preste lumina cuvântării omeneşti. Altele sânt preste fire, cum sânt: toate misteriile şi unele legi care noi niciodată nu le-am fi cunoscut de nu ni le-ar fi descoperit Dumnezău”.[9]

Revelaţia divină este negată sau socotită ca o simplă poveste de către mulţi, fie ei filosofi, naturalişti sau atei: „Fost-au şi de demult carea mai ales întru aceaste vremi ale noastre, mulţi sânt carii cu toată putearea sa vrăjmăşeaşte să scoală asupra cucerniciei sau religiei descoperite, carea Dumnezău pântru bunătatea sa o au descoperit ca să lase pre atei carii zic că nu iaste Dumnezău. Sânt a şti oameni necredincioşi carii voiesc a să chema naturalişti, aceştia în tot chipul să silesc ca să arate cum că descoperirea dumnezăiască iaste ca şi poveştile, adecă cum că nicio descoperire, alta de la Dumnezău nu iaste, ci numai sângură leagea firească iaste, prin carea destulă lumină avem, ca şi pre Dumnezău şi ceale ce să zic de Dumnezău şi toate deatoriile şi deregătoriile noastre şi cătră Dumnezău şi cătră oameni să-i putem cunoaşte. Ba încă atâta au îndrăznit unii, cât zic că nu e cu putinţă descoperirea, pentru că o descoperire ar fi împrotiva minţii, ci şi acestea să osâbesc întră sine, că numim facerea tuturor lucrurilor purtarea de grije sau o tăgăduiesc sau să îndoiesc de ea. Iară alţii primesc purtarea de grije. Ci zic că numai într-această viaţă iaste, iară viaţa ce va să fie, în carea sufletele vor avea viaţă fără de sfârşit sau nu o cred şi zic că sânt numai poveşti sau să îndoiesc de ea”.[10]

Cunoaşterea oricărui adevăr, dar şi „a legilor şi poruncilor dumnezăieşti şi de cinste”[11] este dificilă.

După Samuil Micu sunt „trei pricini”[12]:

1. „Foarte puţini cu lumina cuvântării omeneşti ar putea ajunge să cunoască toate deatoriile firii, că foarte mulţi sânt cu mintea tâmpită şi fără de priceapere”.[13]
2. „Alţii sânt împiedecaţi cu trebile ceale de toate zilele, cum sânt ostaşii, negoţiatorii, meşterii şi lucrătorii pământului carii cu nenumărate trebi şi griji sânt cuprinşi”.[14]
3. „Ci şi din cei ce au pricepere şi minte bună şi au răgaz, mulţi pentru greutatea învăţăturii să sperie şi să lenesc a învăţa”.[15]

Concluzia este una: „foarte puţini, cu osârdia cuvântării, pot să ajungă la cunoştinţa adevărurilor prin care drept şi cu cuviinţă să cade a petreace”.[16] Fără „lumina descoperirii”, oamenii „în foarte urâte rătăciri au căzut”.[17]

Samuil Micu citează din stoici, pe Cato: „Cu mulţi alţii zicea că curvia să poate îngădui, pentru că iaste mijlocire a nu să face preacurvie”[18]; Platon: „În câjlegi zicea că e slobod a să îmbăta şi cum că iaste bine ca fămeile să fie de obşte şi pe pruncii cei mici să-i pună afară la uşar, ca de vor vrea, să-i ia alţii sau să-i poarte de griji”[19]; Cicero: „Minciuna şi jurământul strâmb îl socotea ca aorea iaste nevinovat”.[20]

În opinia lui S. Micu, filozofii antichităţii, Epicur, Socrate, Cicero „au căzut în rătăciri,” pentru că „rău s-au folosit de lumina firii”.[21]

Un spaţiu larg este consacrat creştinilor, slujitori ai lui Iisus Hristos, vis-à-vis de păgâni, slujitori ai idolilor.

Apropierea de Dumnezeu este posibilă pentru că „legea firii în inimile tuturor de la Dumnezău iaste scrisă şi să zice că iaste tipărită părerea dumnezăieştii lumini în noi”.[22]

Interesantă este opinia referitoare la situaţia omului în Rai şi în lumea pământeană: „lumina firească, precum era oarecând în statul nevinovăţiei, în întregimea sa, ajungea ca să poată cunoaşte toate poruncile legii fireşti”.[23] De aceea „să înşală naturaliştii că nu vreau să ia în seamă că lumina aceasta, prin păcatul strămoşesc s-au întunecat şi s-au slăbit, carea nu numai credinţa cea adevărată, ci şi cea dinlăuntru, priceaperea noastră şi întâmplările ceale din toate zilele ne învaţă atâta, cât şi păgânii încă de acest lucru avea ceva păreare, în contră, şi în statul acest stricat de acum sânt deatori să ţinem leagea firească. Aşeadară, trebuie şi acum să fie în noi destulă lumină, ca să o cunoaştem”.[24]

Omul este o fiinţă duală. Coexistă în el binele şi răul: „... întru acelaşi timp să-şi poftească binele, să şi fugă de el, iară răul împreună să-l urască şi să-l iubească?”[25]

Pricina pentru „stricarea firii”[26] este „păcatul strămoşesc”[27] (zice Sf. Augustin).

Samuil Micu prezintă istoria păcatului strămoşesc, povestea biblică a lui Adam şi Eva, personaje care înainte de a mânca din pomul cunoaşterii „nu ar fi ştiut ce e bine şi ce e rău”.[28] „Afară de aceastea, să pare a fi lucru foarte urât şi necrezut, cum că păcatul omului celui dintâiu, tocmai de a fi şi adevărat, s-au putut vărsa în toţi cei din el carii după aceaea s-au născut, aşea că toţi oamenii să fie întinaţi cu acela”.[29]

Autorul, bun cunoscător al vremurilor precreştine, aminteşte despre jertfele omeneşti, dar şi ale animalelor, ritualuri practicate la sciţi, perşi, germani, gali, greci şi romani: „sânt urâte obiceaiuri nu numai la neamurile ceale varvare, ci şi la ceale decât toate altele mai învăţate era”.[30] „Şi de-ar fi aceasta aşea cum zic împrotivnicii, atunci vor fi primite la Dumnezău vrăjitoriile şi slujbele ceale de râs, ba încă şi jertvele ceale groaznice şi urâte, cu care păgânii cei de demult, nu numai cei mai proşti, ci şi cei mai învăţaţi le aducea lui Dumnezău şi aşea, iară să deschide poarta prin carea, iară să se bage nebuniile beţiilor, a jocurilor şi altele, care le pomeneaşte Kliment de la Alexandria şi Arnobiu din Sica, şi jertvele ceale omeneşti, precum era la sciţi şi la pearşi, şi la germani, şi la gali, şi la vritani, încă şi la greci şi la romani să jertvea odinioară şi decât toate era mai reale cinstile ceale sfinţite lui Faon şi caprului, adecă ţapului şi jocurile ceale floreşti, în care cum spune Sf. Augustin: nu pasări, nu de ceale cu patru picioare şi nici sânge omenesc, ci cu mult mai rău ruşinea omenească să jertvea. Şi la egipteani încă şi mai urâte scârnave să făcea”.[31]

El consideră că aceste practici nu ar fi fost posibile dacă ar fi judecat „că se împrotivesc cuvântării cei dreapte a minţii”.[32]

Samuil Micu afirmă că, dacă naturaliştii susţin posibilitatea cunoaşterii prin simţuri a realităţii, este dificil „a să sui preste ceale ce să văd”.[33]

Elogiul lui Dumnezeu şi, în acelaşi timp, mărturie puternică a credinţei în Dumnezeu „Începătoriu şi Făcătoriu” al „sufletului şi a trupului”, Căruia îi datorăm „sufleteşti şi trupeşti slujbe”, nu poate fi împlinit decât cu „sufleteşti şi trupeşti slujbe”.[34]

Spirit meditativ, Samuil Micu îşi pune şi întrebări fundamentale referitoare la condiţia umană: „Care iaste sfârşitul omului şi care iaste fericirea cea adevărată?”[35], întrebări la care au încercat să răspundă şi „cei vechi şi cei noi filozofi”.[36]

Religia are multe temeiuri de adevăr, încât „fieştece om neînvăţat şi prost, numai să vrea a lua aminte, poate să cunoască că iaste de la Dumnezău, că minunile sânt chiar şi luminate şi mari şi adevărate”.[37] Nu este necesară cercetarea bibliotecilor lumii, ci numai cărţile importante „care cuprind seamnele aceii religii” şi să „socotească fundamenturile pentru care cred”. Dumnezeu „ne-a îndatorit să ţinem această leage preste fire şi mijlociri ne dă, cu care să o putem cunoaşte şi păzi”.[38]

În domeniul religiei, numită „cea preste fire”, se găsesc misterele care „foarte întrec şi covârşesc priceaperea minţii noastre”.[39] Comentariul autorului pe marginea misterelor este interesant. El arată că „nouă ni să pot pune misterii să le creadem”.[40]

Dacă misterele depăşesc capacitatea noastră de înţelegere, nu înseamnă că nu există şi se opun realităţii: „aceaste misterii întrec adevărata cuvântarea noastră însă nu să împrotivesc ei”.[41] Noi trebuie să le credem, fiindcă misterele sunt şi „să ţin de fiinţa şi de atributul lui Dumnezău”.[42]

Concluzia este: „De aceastea sânt ceale ce să numesc misterii ale religiei, care de s-ar putea cu mintea cuprinde, nu ar fi misterii”.[43]

Samuil Micu susţine că omul nu poate cunoaşte totul, puterea sa fiind limitată: „Dumnezeu ne-au dat noao înţăleagere şi lumina cuvântării, nu ca toate să le înţăleagem şi deplin să le cunoaştem că cât de multe sânt şi în rândul cel firesc care nu le ştim. Ci cu acealea să ne folosim, ascultând de descoperire, nu împrotivindu-ne ei. Că ce iaste mai aseamenea şi mai cu cuviinţă cuvântării, ca a creade lui Dumnezău, Cel ce iaste Adevărul Cel prea mare şi când ne învaţă aceale lucruri la care neputincioasa noastră cuvântare, nicidecum nu poate să ajungă, că deaca orbul ar face împrotiva cuvântării, necrezând altora carii i-ar spune minunate lucruri de lumină şi de zugrăveale, cu cât mai vârtos împrotiva cuvântării ar fi a nu creade lui Dumnezău, Cel ce ne descopere noao şi ne spune ceale ce foarte covârşesc mintea noastră”.[44]

În opinia lui Samuil Micu, religia trebuie să aibă o finalitate de ordin moral: „Sfârşitul a fieştecării religii iaste să facă pre oameni buni, iară la aceasta ajută foarte mult legile, misteriile nimic nu folosesc. Bunătate ca aceaea trăbuie să fie în religie, cu carea omul pre sine tot să se aducă şi să se dea lui Dumnezău. Iară puterile care sânt în om, la doao capete mai mari să pot aduce: o puteare iaste a înţăleage şi aceasta să aduce lui Dumnezău, când să supune întru ascultarea credinţăi, ca să creadă ceale ce au plăcut lui Dumnezău a le descoperi, iară alte puteri sânt lucrătoare şi practice şi aceastea, aşijderea, să aduc lui Dumnezău prin bună păzirea legilor. Drept aceaea, doao sânt capetele religiei: a creade şi a face, şi nime nu iaste bun, care numai una din aceastea ţine, iară cealaltă nu o bagă în samă şi o lapădă, fără de aceastea şi misteriile, măcar că nu să pot cuprinde, foarte mult mişcă pre om spre evlavie şi cucernicie”.[45]

Revelaţia cea adevărată se cunoaşte prin minuni considerate de Micu „seamne ale descoperirii dumnezăieşti”.[46] Minunea este definită ca o faptă care se săvârşeşte şi care depăşeşte natura creată şi din acest motiv numai Dumnezeu singur o poate săvârşi. Minunile săvârşite de Iisus Hristos sunt considerate ca o dovadă în demonstrarea dumnezeieştii Sale învăţături: „Să arată cum că minunile ceale adevărate sânt seamnele descoperirii dumnezăieşti. Minunea iaste faptă carea să face afară de rândul a toată firea cea făcută şi pentru aceaea carea numai sângur Dumnezău poate să facă, [...] urmează ca învăţătura aceaea iaste adevărată şi dumnezăiască, pentru a căria întărire minuni s-au făcut, pentru că minunile sânt adevărat sămn al descoperirii dumnezăieşti, precum zice Sf. Chiril: <<nemincinoasă mărturie>>” (Ioan: 10, 38)”.[47]

Un spaţiu larg acordă Samuil Micu comentariilor următoarelor minuni: Învierea lui Iisus Hristos, minunile lui Moise, ale Sf. Pavel, spuse de Socrate în istoria sa: „Când s-au aprins toată cetatea Ţarigradului de ardea besearecа novaţianilor, cu rugăciunea lui Pavel, Episcopului, întreagă şi nevătămată, nu fără de minune s-au păzit, măcar că pe uşi şi pe toate fenestrile au întrat focul în besearică, ci nicio pagubă n-au făcut, încă nici urmă de fum în leamnele şi în păreţii ei nu au văzut”.[48] A doua minune a lui Sf. Pavel: „Un jidov făţarnic, cerând să fie botezat, apa din scăldătoare „de doao ori au săcat, până ce s-au descoperit făţărnicia jidovului”.[49]

Minunile cele adevărate, în opinia autorului, nu pot fi înfăptuite decât de oameni de o dosebită moralitate: „Bunătatea şi evlavia celui ce le face, sfârşit bun şi sfânt, învăţătură curată şi altele de aceastea care toate de vor fi aievea la un loc, de

adevărul minunei putem fi fără de îndoială, iară cu îndoială, de lipseaşte ceva dintru aceastea”.[50]

Concluzia lui S. Micu referitoare la minuni şi necesitatea înfăptuirii lor: „Ci să nu prea lungim cuvântul, pe scurt, să zicem că preabunul Dumnezău destul au grijit de credincioşii Săi cu multe alte mijlociri, iară mai ales cu foarte mari şi luminate şi neînvinse minuni care le-au făcut, ca să întărească şi să aşeaze religia cea adevărată, carea nu poate fără numai una să fie”.[51]

În privinţa minunilor făcute de păgâni, Samuil Micu se întreabă: „Ce om cu mintea întreagă ar cuteza să le aseamene cu minunile care au făcut Moisiu, prorocii au Hristos?”[52]

Samuil Micu contestă „minunile” laicilor, pentru că ele nu pot fi asemănate cu cele ale lui Hristos, Moise sau ale Sfinţilor Părinţi: „Minunile care le zic păgânii că ei le-au făcut sau sânt de acealea care şi dracii lesne au putut să facă sau de să spun vreunele, altele mai mari nu avea şi înaintea tuturor, ci pe ascuns în unghiu sau înaintea a puţini să zic că s-au făcut şi aceasta nu o spun sinhronicii, adecă carii au fost pe aceale vremi când s-au făcut, nici mărturii vreadnice de credinţă mărturisesc, ci sânt de acel fealiu de care omul înţălept multă îndoială are sau cu atâta necuviinţă să înfăşie, cât foarte cu bună dreptate să numără de la cei învăţaţi întră poveşti băbeşti”.[53]

Prorocirile sunt considerate la rândul lor semne prin care se adevereşte revelaţia. Definiţia este dată de Samuil Micu, sub aspect etimologic şi semantic: „prorocia iaste cuvânt slovenesc care româneaşte să poate tâlcui înainte-zicere, greceaşte să zice *profitia*, care cuvânt şi latinii îl zic şi tot atâta însamnă, adecă înainte-zicere”.[54] Ca şi în cazul minunilor, prorocirea „iaste însuflare sau descoperire de la Dumnezău făcută, de lucrurile ceale viitoare carea cu bun adevăr mai înainte le spune”.[55] „Cu priceaperea şi înţăleagerea cea firească, nicidecum nu să pot mai înainte vedea, precum sânt ceale ce numai sângur Dumnezău le poate face şi în voia Lui cea volnică stau”.[56]

Între exemplele de proroci şi prorociri, S. Micu îi menţionează pe: Noe, care a prezis potopul, şi îngerul care „au spus că va arde Sodoma şi Gomora”; prorocul Iona, care a prezis pierderea cetăţii Ninive, fapt posibil, dacă locuitorii ei nu ar fi îmblânzit mânia lui Dumnezeu cu pocăinţa lor. În continuare, autorul face deosebirea dintre minuni şi prorociri: „la minuni îndată se veade întâmplarea”, pe când „întâmplarea prorocirilor, după câtăva vreme”.

Samuil Micu numeşte prorocirile „peceţi ale adevărului celui dumnezăiesc”[57], având rolul de a „întări adevărul credinţei noastre”.[58] Prorocirile Apostolilor au făcut ca mii de oameni să devină creştini. Autorul citează din cărţile Sfinţilor Apostoli: Sf. Petru și Sf. Iustin. Ca şi în cazul minunilor, S. Micu are în vedere şi aduce suficiente exemple, atitudinea necredincioşilor faţă de prorociri: „Aceşti vreadnici neruşinaţi carii latră că prorociile sunt nebuniile fanaticilor şi a unor amăgitori, înşelăciuni, prorocii care le-au scris cineva după ce s-au întâmplat, iară nu că au fost mai înainte spuse”.[59] În rândul „mincinoşilor” se află Spinoza (prorocirile sânt „nălucirile” oamenilor nebuni „care să numesc aorea adevărate”).[60]

În acest sens, autorul spune foarte clar: „noi chemăm pre împrotivnici să ne aducă prorocii aseamenea acelora cu care noi adeverim şi întărim dumnezăiasca descoperire a credinţei noastre”.[61]

Deosebind prorocirile în adevărate şi false, Micu afirmă că prorocirile adevărate sunt cele pe care nimeni dintre oameni nu le poate cunoaşte sau face cu ajutorul naturii sale create, ci numai din voinţa lui Dumnezeu: „În zadar să ostenesc necredincioşii, zicând că prorocirile pot să vină din mintea cea fireaşte isteaţă şi din sămuiri omeneşti! Că noi numai aceale prorociri le zicem că sânt seamnele dumnezăieştii descoperiri, care nime nici le poate cunoaşte din vreo pricină firească, nici le poate face, ci stau numai în voia cea volnică a lui Dumnezău şi nicio legătură nu au cu pricinile fireşti, precum sânt ceale de viitoriul Mesia şi care şi vreamea naşterii Lui şi locul mai înainte cu multe sute de ani l-au spus, fără de aceaea, viaţa Lui, faptele, învăţătura, minunile, patima, moartea, înviarea şi înălţarea aşea de chiar le-au scris, cât unii vrăjmaşi de ai religiei creştineşti au zis că după Hristos au fost cineva de le-au scris”.[62] Samuil Micu apreciază că pentru a fi prorocire, trebuie împlinite trei condiţii: să fim martorii prorocirii „când să zice”; să fim martorii împlinirii ei şi să fim convinşi că nu s-a întâmplat „din oarecare altă întâmplare”.[63]

În continuare, S. Micu oferă un exemplu în care apostolii au auzit de la Iisus Hristos despre propria Înviere. Autorul consideră că nu e nevoie ca cei ce văd prorocirile împlinite să le fi auzit de la proroci, ci ajunge să se ştie că acelea cândva, aşa cum sunt prorocirile din *Vechiul* şi *Noul Testament* sunt „prorociri aseamenea cu care noi adeverim şi întărim dumnezăiasca descoperire a credinţei noastre”.[64]

De aceea, o condiţie pentru prorocire o reprezintă calitatea prorocilor, ţinuta lor morală: „trăbuie a lua sama şi la obiceaiurile prorocilor şi la viaţa lor, de nu iaste întru ei iubire de argint, trufie şi alte fapte reale şi patimi, ci încă orice rău bucuros rabdă pentru mărirea lui Dumnezău”.[65]

S. Micu demonstrează, în continuare, că învăţătura cuprinsă în *Vechiul Testament* şi apoi în *Noul Testament* aparţine „fiinţei descoperirii celei de la Dumnezeu”.[66] Atenţia autorului se opreşte în *Vechiul Testament* asupra *Pentateuhului* în care consideră că este concentrată în mod esenţial *Legea Veche*. Capitolul cuprinde întreaga istorie a lui Moise, comentarii şi o dezbatere sub formă de întrebări şi răspunsuri privind „minunile ceale multe şi vestite cu care Dumnezău şi în Egipt şi în pustie au adeverit şi au întărit trimiterea lui Moise...”[67]

Întâmplările au fost veridice, înfăptuite în faţa a „tot poporul şi pentru ca să nu piară pomenirea lor şi să se uite”.[68]

Samuil Micu arată că faptele şi minunile lui Moise sunt credibile şi nu pot fi puse la îndoială.

Prin Moise[69], poporul lui Israel, cunoscând prorocirile, se supune voinţei lui Dumnezeu. S. Micu se opreşte asupra istoriei evreilor în Egipt, asupra trecerii Mării Roşii, după Fuga din Egipt.

O temă importantă tratată în *Pentateuh* este viaţa de apoi. S. Micu, în acord cu Sf. Augustin, cu *Vechiul* şi *Noul Testament* afirmă că evreii „au avut descoperire de viaţa ce va să fie şi au crezut aceaea foarte ţapăn, mulţi oameni învăţaţi au arătat asupra unora carii fiind mai slobozi la minte înainte, de puţini au cutezat a tăgădui aceasta”.[70]

Este motivul pentru care Moise „în legile sale nu au avut lipsă să pună plata sau pedeapsa vieţii ce va să fie, că aceastea nime nu era care să nu le ştie, ci au judecat că foarte bine iaste, pentru ca să ţină şi să contenească pre poporul israiltenesc în deatoria sa, să-i făgăduiască şi fericiri vremealnice ale vieţii acestia, numai de va păzi leagea”.[71] În viaţa aceasta, unde există „aceaste fericiri vremealnice, mai marii poporului, patriarşii şi prorocii vedea închipuite ceale veacinice; pentru aceaea, Apostolul Pavel, căci au cercat patria, nu cea pământească, din carea ieşise, adecă pământul lui Hanaan, ci cea mai bună, adecă cea cerească”.[72]

Samuil Micu conturează personalitatea lui Moise - imaginea necredincioşilor „de ocară această hulă a necredincioşilor”[73] vis-a-vis de „cinstea cea mare şi sfiala cu carea şi după moarte

israilteanii au plinit poruncile lui”.[74] S. Micu realizează o mică istorie a cunoaşterii lui Moise şi a legilor lui, descrie pământul făgăduinţei, Palestina, „întră Nil şi întră Eufrat, precum Dumnezău o au fost făgăduit lui Avraam, măcar că evreii urându-să cu atâtea războaie s-au lenit a o lua toată. Însă partea carea o au moştenit să putea zice lată, asămănându-o cu pământul Gessen, care era foarte îngust, în care mai întâiu au petrecut”.[75] Evocă numele lui Teofrast, Pliniu, Iustin, Tacit şi Strabon care „numai de împregiurul Ierusalimului au vorbit”.[76]

Autorul aduce în dezbatere „începuturile tuturor neamurilor”. În lipsa documentelor („nicio scrisoare aşea veache nu să poate găsi”[77]) înainte de potop şi după acesta. Informaţiile caldeenilor sunt luate în râs de Cicero, precum şi „genealogiile şi hronologiile egipteanilor”[78] nu sunt credibile întrucât, spune S. Micu: „cu poveşti pline le-au aflat cei învăţaţi”[79]. În acest sens, demne de luat în seamă sunt cărţile lui Moise*, Cartea Facerii*, *Sfânta Scriptură*, cărţile scriitorilor „celor vechi greceşti şi lateneşti”.[80]

Samuil Micu demonstrează că Moise este autorul *Pentateuhului*, aducând drept dovezi: tradiţia prin care a ajuns până la noi; traducerea din ebraică a *Pentateuhului*; mărturia lui Iisus Hristos: „De aţi creade lui Moise şi mie aţi creade, că de mine au scris el”; mărturia lui Iosif: „Dintr-aceastea, cinci (cărţi) sânt ale lui Moise care şi legile le cuprind, şi şirul lucrurilor făcute de la facerea neamului omenesc până la moartea lui”.[81]

S. Micu recunoaşte influenţa lui Moise asupra cărţilor religioase ulterioare, mai ales în Psalmi. Astfel, nu întâmplător, acordă un spaţiu larg informaţiilor referitoare la destinul cărţilor, autorilor şi, mai interesant, realizează un comentariu referitor la paternitatea unor scrieri: *Cartea Legii*, *Pentateuhul*, *Cartea Judecătorilor*, *Rut*, *Psalmii* şi *Sfânta Scriptură*.

Referitor la credinţă, autorul consideră că cea mai mare minune este Învierea lui Iisus Hristos, după mărturiile apostolilor, neînfricaţi de chinurile sau „morţile ceale cumplite”.[82]

Ei au propovăduit Învierea lui Iisus Hristos, contribuind astfel la întărirea religiei creştine. În aceeaşi ordine de idei, Samuil Micu evidenţiază rolul Evangheliilor lui Matei, Marcu, Luca, Ioan, cărţile Sf. Pavel, Epistolele Sfinților Varnava și Ignatie, ale lui Policarp, precum și citirea în biserici a scrisorilor Sf. Apostoli.

În ceea ce priveşte contradicţiile dintre catolici şi protestanţi, autorul consideră că acestea au la bază paternitatea unor cărţi religioase „pricina iaste cine le-au scris”[83], important, în opinia lui fiind doar faptul că „Duhul Sfânt au insuflat”.[84]

S. Micu, analizând Sfânta Scriptură, arată că sunt unele erori şi încearcă să descifreze genealogii în cărţile sfinte.

Concluzia asupra cărţilor: „Cunoaştem autenţia cărţilor şi deaca odată aflăm aceasta, adecă cum că cărţile întregi au venit la noi, cum le-au scris cei dintâiu”, atunci le credem pentru că „sânt singurii carea au văzut şi auzit” şi „cu credinţă le-au scris”.[85]

Autorul realizează un comentariu argumentat asupra Învierii lui Iisus Hristos, prezentând contradicţiile descoperite în istoria *Evangheliei*. Pentru veridicitatea minunii Învierii aduce mărturiile evangheliştilor Ioan, Petru, Matei şi Marcu; de asemenea, aducerea la credinţă a lui Toma şi a altora. Concluzia: „Înviarea lui [Iisus Hristos] era ca un sămn şi peceate a trimiterii Lui cei dumnezăieşti, foarte cu cuviinţă era, ca sămnul şi peceatea soliei şi a trimiterii Sale să o areate la mai-marii neamului aceluia la care au fost trimis Hristos, precum fac şi acum solii şi trimişii împăraţilor şi a stăpânilor, când să trimit undeva, mai întâiu la mai marii cetăţii şi a poporului la care să trimit, îşi arată cărţile şi dreptăţile sale, ca să cunoască că sânt de la acea stăpânire trimişi”.[86] Samuil Micu arată că Matei şi Luca scriu arborele genealogic al lui Iisus Hristos „şi nici întră sine, nici în istoria Scripturii Legii Vechi nu să lovesc. Întâiu, nu să lovesc întră sine, că Matei scrie că Hristos să pogoară de la David, Împărat, prin Solomon, iară Luca scrie că prin Natan. Apoi, la amândoi evangheliştii, alte nume sânt, afară de Salatiil şi de Zorovavel. Mai pre urmă, Matei pre tatăl lui Iosif îl numeaşte Iacov, iară Luca - Iulie”.[87] Autorul identifică aceste greşeli, probând cu afirmaţiile celor doi evangheliști Luca şi Matei.

Credinţa lui S. Micu este că întreaga viaţă, moartea şi Învierea lui Iisus Hristos, minunile Lui şi ale ucenicilor lui Iisus Hristos trebuie să-i călăuzească pe oameni, să-i facă să abandoneze „dragostea lucrurilor vremealnice”. „Iară pricile care sânt întră noi şi întră protestanţi sânt numai pentru unele cărţi care să zic deoterocanonice, iară nu pentru *Evanghelii*, nici pentru *Faptele Apostolilor*, nici pentru cărţile ceale mai alease ale Sf. Pavel în care toată religia creştinească să cuprinde. Apoi, pricile care sânt despre unele cărţi, cine le-au scris, că nici catolicii întră sine nu să unesc, nimica nu strică, că toţi cred că aceale cărţi sânt de la Dumnezău însuflate şi toată pricina iaste cine le-au scris însă puţin foloseaşte a şti printr-a cărui organ au însuflat Duhul Sfânt, numai aceasta să se ştie cu bună samă, că Duhul Sfânt au însuflat”.[88]

Pentru S. Micu, criteriul adevăratei credinţe înseamnă ceea ce s-a primit de la Sf. Apostol, rod al „insuflării dumnezeieşti”.

Autorul scrie pentru credincioşii iubitori de adevăr, la care se ajunge cu osteneală şi cu dragoste de Dumnezeu, dacă „cei mai mulţi nu au vrut a lua aminte la minunile lui Iisus Hristos şi ale ucenicilor Lui, adecă pentru ca să nu-şi turbure liniştea minţii, iară alţii s-au lenevit cu de-adinsul a le cerca aceastea, ca să le poată aleage din amăgituri, iară unii doară au cunoscut adevărul, ci cu dragostea lucrurilor vremealnice ca cu neşte cleiu s-au lipit şi aşea încet, încet s-au stins lumina, carea din minunile lui Hristos o au fost căpătat, şi au rămas iară în orbirea carea foarte o iubea, că a însănătoşea stricăciunea inimii nu sânt destule minunile ceale dinafară, de nu va fi şi dinlăuntru darul cel putearnic a lui Dumnezău.”.[89]

Eruditul S. Micu, cunoscător al limbilor latină şi greacă, a pus întotdeauna „în cumpăna criticii şi a judecăţii cei dreapte”[90] informaţiile şi sursele lor, situaţii, persoane aduse în discuţie pentru stabilirea adevărului. În cadrul dezbaterii referitoare la minunile săvârşite de Iisus Hristos, de o importanţă majoră sunt mărturiile Apostolilor, scrise în cărţile sfinte şi transmise prin acestea din generaţie în generaţie. S. Micu aduce în discuţie cazul lui Apollonios din Tyana „al cărui biograf, Filostrat[91], a scris cartea *Viaţa lui Apollonios din Tyana*. Acest filozof pitagorician, numit Apollonios, născut la Tyana, în Cappadochia, a trăit în primul secol după Iisus Hristos. El a impresionat lumea prin felul său de viaţă, prin faptele lui minunate şi prin învăţăturile religioase expuse, nu numai la un nivel elevat, ci şi pe înţelesul mulţimilor. El s-a consacrat misiunii de evanghelizare a contemporanilor săi şi s-a expus astfel hărţuielilor împăratului Domiţian.[92]

Autorul reţine faptul că „atâte şi aşea de mari minuni au făcut acesta şi aşea de sfântă viaţă au petrecut, cât întră dumnezăi l-au numărat, nu numai tioneianii, ci şi împăratul Antoniu Caracalla. Iară împăratul Alexandru, icoana lui împreună cu a lui Iisus Hristos în chilia sa o avea”.[93]

S. Micu este deranjat de apropierea lui Apollonios de Iisus Hristos şi demonstrează că „tot mare osâbire iaste întră el şi întră Iisus Hristos carea şi dintru aceasta să veade, că cinstea şi închinăciunea lui Apolonius au încetat şi acum nime necum să i să închine şi să-l cinstească, ci încă îl râd, iară religia creştinească foarte tare s-au lăţit şi în toate zilele mai mult să lăţeaşte”.[94]

Este binecunoscută implicarea şi contribuţia lui Samuil Micu în problemele limbii române. Mai mult, bogata activitate de traducător l-a obligat să folosească toate resursele limbii noastre în exprimarea ideilor. Lucrarea *Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască* este scrisă într-o limbă română uşor accesibilă pentru cititorul de azi.

Se evidenţiază frumuseţea limbii, claritatea în exprimare, siguranţa cu care sunt întrebuinţate cuvintele în sensul lor propriu. Cu toate acestea, la sfârşitul veacului al XVIII-lea, fără o analiză de profunzime, pot fi remarcate câteva particularităţi ale limbii şi stilului, şi anume: *fonetisme arhaice*:

[a] accentuat păstrat în cuvinetele: *pasări*; *pasările.*

[ă] etimologic atestat în exemplele: *fămei*; *spăriat*; *păreate*.

[e] neaccentuat nu s-a sincopat şi nu a evoluat la [i] în cuvintele: înderepta; *deregătoriile*;

[m] etimologic a fost păstrat în cuvântul: *rumpe*.

Dintre *particularităţile morfologice* reţinem:

Articolul adjectival *cea* are la genitiv - dativ forma *ceii*.

Superlativul la adjective se formează cu adverbul *prea*, modalitate la care limba literară actuală a renunţat: *preacurvariu*; *preaînălţat*; *preabun*; *preamilostiv*.

Pronumele relativ *care* prezintă forme articulate: *carea*; *carele*; *carii*.

De asemenea, sunt frecvente formele iotacizate ale verbelor: *auz*; *văz*; *spui*; *poci*.

Apar, de asemenea, forme de mai mult ca perfect perifrastic: *au fost venit*; *au fost murit*; *au fost zis*; *au fost adus*.

În ceea ce priveşte structura sintactică a propoziţiei şi a frazei, remarcăm mai întâi prezenţa anumitor construcţii cu caracter arhaic: acordul în caz al substantivelor în genitiv şi dativ cu atributele şi apoziţiile şi tendinţa de a introduce apoziţia prin adverbul explicativ *adecă*.

Frazele ample, formate prin subordonare, sunt mai puţin frecvente.

Predominarea frazelor construite prin coordonare, în special frecventa folosire a coordonatelor introduse prin şi; *iară*, a condiţionalelor cu *de*, amestecul vorbirii directe cu cea indirectă sunt caracteristici care se explică prin înrâurirea vorbirii populare.

În ce priveşte lexicul, remarcăm prezenţa unor neologisme de origine latină, franceză, greacă: *circumstanţie* < lat. „circumstantia”; *ipotese* < fr. „hypothèse”; *teocraţie* < fr. „théocratie”; *adiaforă* < gr. „adiaforos” - lipsă de interes; alteori le explică: *duci*, adecă domni stăpânitori; *mana*, adecă hrana cea cerească; *sofismă* - iaste vorbă încâlcită cu care lesne neştine poate şi să poate înşela; *antilogii* sau ziceri împotrivă etc.

Nu lipsesc în text exprimări în stil popular: „Iacov au luat pre muiarea văduvă carea au rămas de bai”.

Evidenţiem îmbogăţirea vocabularului filozofic şi religios prin cuvinte pe care uneori autorul le explică: „Etica iaste învăţătura cum trebuie a vieţui bine, a avea obiceaiuri şi năravuri bune cum place lui Dumnezău şi oamenilor celor înţălepţi”[95]; „paradox”, adecă nimic mai urât şi neauzit şi necrezut nu să poate gândi”.[96]

Fiind un bun cunoscător al limbii latine, Samuil Micu utilizează fraza stufoasă şi topica limbii latine.

Stilul oral creează impresia rostirii unei predici în biserică, aşa cum îşi va fi pregătit şi prezentat predicile în faţa enoriaşilor săi: „Dumnezău de la sine iaste fericit şi bogat, şi nu îi trebuiaşte slujba noastră, şi fiindcă nicio proporţie nu iaste întră noi şi întră Dumnezău, şi nicio împărtăşire sau amestecare nu putem să avem cu El, ca să trebuiască să aibă grijă de ale noastre. Iară tocma de vom lăsa că să cade a sluji lui Dumnezău, nu cu ceva sămn trupesc dinafară, ci cu duhul şi cu adevărul să cade a-I sluji. Aşeadară, toată slujba lui Dumnezău stă în ţinearea legii fireşti. De cred împrotivnicii cum zic că cred, cum că noi de la Dumnezău sântem făcuţi, trăbuie să creadă şi aceasta, că noi sântem făcuţi pentru mărirea Lui, că Dumnezău numai pentru Sine poate să lucre, aşeadară, poate Dumnezău pofti şi lua de la noi slujba cu carea să se mărească. Iară pentru că întră Dumnezău şi întră noi nicio proporţie şi asămănare nu iaste, şi cum că lui Dumnezău nu iaste lipsă de lucrurile noastre, mai ales să arată cum că numai din descoperirea Lui putem noi să ştim ce slujbă să cuvine Lui şi poate plăcea Lui. Însă, precum Dumnezău au vrut a ne face pre noi, măcar că de noi nicio lipsă nu avea, aşea şi de la noi jertve şi slujbă pofteaşte nu pentru Sine, că din Sine iaste plin de mărire, căria de la făptură nimic nu să poate adaoge, ci pentru noi, că prin aceasta, că ne închinăm lui Dumnezău şi-L cinstim, mintea noastră să supune Lui”.[97]

Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască este o lucrare în care Samuil Micu, autorul *Logicii,* dovedeşte că este un maestru al discursului argumentativ, cu toate etapele acestuia: ipoteza, expunerea argumentelor și concluzia.

Un exemplu: ipoteza: „Prin numele descoperirei înţăleagem că iaste arătarea unor adevăruri...”[98]; enumerarea argumentelor: „Sânt unii care socotesc că...”[99]; „Iară alţii socotesc cum că...”[100]; „Şi aceasta pentru...”[101]; „Drept aceaea...”[102]; concluzia: „Aşeadară, iaste lipsă de descoperire dumnezăiască”.[103].

Lucrarea *Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască*, care are la bază o temeinică cunoaştere a izvoarelor, este străbătută de simţ critic, iar spiritul de obiectivitate al autorului este într-o permanentă căutare a adevărului, dovedind că nu este numai opera eruditului Samuil Micu, ci şi a omului implicat care se adresează inimii şi minţii cititorului, în dorinţa de a-l convinge și a-l forma.

Regretul nostru este că acest manuscris al lui Samuil Micu nu a cunoscut lumina tiparului şi a privat multe generaţii de clerici şi mireni de o lucrare menită să ne unească în adevărata credinţă.

Timotei Cipariu, într-un discurs prilejuit de sărbătorirea centenarului şcolilor blăjene, invoca memoria „acelor prea aleşi bărbaţi, ale căror scrieri nemuritoare sunt venerate de întreaga naţiune care au deşteptat simţul şi viaţa naţiunii române. Cine nu aşteaptă cu sete ca operele nemuritoare ale lui Samuil Micu şi Gheorghe Şincai oarecând să iasă la lumină... Căci va veni o vreme când memoria lor va fi de-a pururea în binecuvântare şi împreunată cu istoria şcoalelor de la Blaj”.[104]

Note:

1. MICU, Samuil. *Dissertatio canonica de matrimonio juxta disciplinam Graecae Orientalis Ecclesiae.* Ab Samuele Klein de Szad, Dioceseos Fogarasiensis in Transylvania praesbytero et in Seminario Generali Caesaro-Regio Graeco-Catholicorum Vindobonensi ad S. Barbaram studiorum praefecto conscripta Vindobonae: Typis Josephi nob. de Kurzbeck, MDCCLXXXI.
2. *Idem*, *Dissertatio canonica de jejuniis Graecae Orientalis Ecclesiae*. Conscripta ab Samuele Klein de Szád, Diocesis Fogarasiensis in Transilvania. Viennae: Typis Josephi nob. de Kurzbeck, MDCCLXXXII.
3. *Biografia lui G.G. Georgiu Şincai, scrisă de elu însuşi*, în *Archivu pentru filologia şi istoria* (1867-1871), redactor Timotei Cipariu, canonicu metropolitanu, membru fondatoriu şi Preşedinte al Asociaţiunei Române Transilvane etc., Blasiu, p. 254. Acesta, între altele, afirma referitor la Samuil Micu: „*Mă doare şi foarte me miru, că unu bărbatu atâtu de ornatu cu tote scientiele dein destulu şi renumitu după operele sale unice, fu până acumu trecutu cu tăcearea de cătră scriitorii domesteci [...] ca şi cându dien oamenii gr.-catolici nece s-aru poté numărá între oamenii literaţi dein patria*!”
4. Ioan Raţiu, în lucrarea *Dascălii noştri*. *Schiţe şi notiţe din viaţa şi activitatea lor literară 1754-1848*, p. 23, arată că disertaţia despre căsătorie, scrisă iniţial în limba română, iar ulterior tradusă în latină, s-a bucurat de interesul profesorilor de teologie din Apus, în mod deosebit din Roma.
5. TEODOR, Pompiliu. *Sub semnul Luminilor*. *Samuil Micu*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 274.
6. MICU, Samuil. *Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău acum întâiu aşezată şi scrisă în limba românească*. *De Ieromonahul Samoil Klain de la Sad, din Mânăstirea Sf. Troiţă din Blaj, în Viena 1781. De descoperirea dumnezăiască*, *tomul I.* Lucrarea se păstrează la Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj - Napoca, sub cota ms. rom. nr. 65.
7. MĂRTINCĂ, Isidor Mărtincă. *Scheme de teologie fundamental*. Ediţia a II-a revizuită. Bucureşti: Editura Gramar, 2002, p. 133.
8. MICU, Samuil Micu. *Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască*, tomul I. Viena, 1781, B.A.Cj., cota ms. rom. nr. 65, fila 12v.
9. *Idem*, fila 12v.
10. *Ibidem*, fila 1r.
11. *Ibidem*, fila 3r.
12. *Idem*, fila 3r.
13. *Idem*, fila 3r.
14. *Idem*, fila 3r.
15. *Idem*, fila 3r.
16. *Idem*, fila 3r.
17. *Ibidem*, fila 4r.
18. *Ibidem*, fila 4v.
19. *Idem*, fila 4v.
20. *Idem*, fila 4v.
21. *Ibidem*, fila 6v.
22. *Ibidem*, fila 9r.
23. *Idem*, fila 9r.
24. *Ibidem*, fila 9v.
25. *Ibidem*, fila 17v.
26. *Ibidem*, fila 18r.
27. *Idem,* fila 18r.
28. *Ibidem*, fila 18v.
29. *Idem*, fila 18v.
30. *Ibidem*, fila 25r.
31. *Ibidem*, fila 24v.
32. *Ibidem*, fila 25r.
33. *Ibidem*, fila 25v.
34. *Ibidem*, fila 26r.
35. *Ibidem*, fila 31v.
36. *Idem*, fila 31v.
37. *Idem*, fila 31v.
38. *Ibidem*, fila 32r.
39. *Idem*, fila 32r.
40. *Idem*, fila 32r.
41. *Ibidem*, fila 33r.
42. *Idem*, fila 33r.
43. *Ibidem*, fila 33v.
44. *Ibidem*, fila 38v.
45. *Ibidem*, fila 39v.
46. *Ibidem*, fila 43v.
47. *Idem*, fila 43v.
48. *Ibidem*, fila 51v.
49. *Idem*, fila 51v.
50. *Ibidem*, fila 53v.
51. *Ibidem*, fila 57r.
52. *Idem*, fila 57r.
53. *Ibidem*, fila 57v.
54. *Ibidem*, fila 59v.
55. *Idem*, fila 59v.
56. *Ibidem*, fila 66r.
57. *Ibidem*, fila 66v.
58. *Idem*, fila 66v.
59. *Ibidem*, fila 68v.
60. *Ibidem*, fila 69r.
61. *Ibidem*, fila 77r.
62. *Ibidem*, fila 71v.
63. *Ibidem*, fila 74v.
64. *Ibidem*, fila 77r.
65. *Ibidem*, fila 81r.
66. *Ibidem*, fila 81v.
67. *Ibidem*, fila 82v.
68 *Idem*, fila 82v.
69. *Moise* (sec. 13 î. Hr.), conducător al poporului evreu, proroc şi legiuitor, cea mai impunătoare persoană a Vechiului Testament. A primit de la Dumnezeu, pe muntele Sinai, *Decalogul*, a eliberat poporul evreu din robia egipteană şi l-a călăuzit spre Canaan. Este autorul *Pentateuhului*. Moise s-a tras din seminţia lui Levi, din clanul lui Chehat şi din casa lui Amram. Se crede că, deşi născut de Iochebed, el a fost un urmaş mai distant al lui Amram, şi nu fiul acestuia. A se vedea: STOIAN, Ioan M. *Dicţionar religios. Termeni religioşi, credinţe populare, nume proprii*. Ediţia a II-a, revizuită şi completată. Bucureşti: Editura Garamond, 1994, p. 213.
70. *Ibidem*, fila 94v.
71. *Idem*, fila 94v.
72. *Ibidem*, fila 95r.
73. *Ibidem*, fila 101v.
74. *Idem*, fila 101v.
75. *Ibidem*, fila 105r.
76. *Idem*, fila 105v.
77.*Ibidem*, fila 107r.
78. *Idem*, fila 107r.
79. *Idem*, fila 107r.
80. *Ibidem*, fila 109r.

81. *Ibidem*, fila 111v.
82. *Ibidem*, fila 131r.
83. *Ibidem*, fila 139r.
84. *Idem*, fila 139r.
85. *Ibidem*, fila 142v.
86. *Ibidem*, fila 151r.
87. *Ibidem,* fila 157v.
88. *Ibidem,* fila 139r.
89. *Ibidem*, fila 163v.
90. *Ibidem*, fila 143v.
91. *Flavius Philostratos (Filostrat)* s-a născut la sfârşitul secolului al II-lea şi a murit pe la jumătatea celui de-al III-lea d. Chr. (MEUNIER, Mario. *Apollonios din Tyana sau şederea unui zeu printre oameni*. Traducere din limba franceză de Ilie Iliescu. Bucureşti: Editura Herald, Colecția Scrieri Inițiatice, Bucureşti, 2001, p. 5).
92. A se vedea: MEUNIER, Mario. *Op. cit*., p. 6-7.
93. MICU, Samuil. *Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască*, *tomul I*. Viena, 1781, B.A.Cj., cota ms. nr. 65, fila 143v.
94. *Ibidem*, fila 145r.
95. *Ibidem*, fila 13v.
96. *Ibidem*, fila 17r.
97. *Ibidem*, fila 26r.
98. *Ibidem*, fila 2v.
99. *Ibidem*, fila 49v.
100. *Ibidem*, fila 91v.
101. *Ibidem*, fila 3r.
102. *Ibidem*, fila 3v.
103. *Ibidem*, fila 23v.
104. CIPARIU, Timotei. *Discursuri*. Ediţie îngrijită de Ştefan Manciulea şi Ion Buzaşi. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1984 (seria „Restituiri”), p. 22-23.

Sursa: https://www.cuvantul-liber.ro/wp-content/uploads/2020/05/16-26-620x420.jpg

Epigrama, o specie literară minoră - dar savuroasă. Un manuscris al lui Cincinat Pavelescu

Cristina MARINESCU
Biblioteca Naţională a României. Serviciul Colecţii Speciale
Email: *cristina.marinescu@bibnat.ro*

Poezia, genul liric, nu se limitează la marile tematici şi formule prozodice prin care barzii din vechime sau mai aproape de noi şi-au câştigat faima. Se scriu în versuri discursuri mai mult sau mai puţin ample care stau sub semnul badinajului, ironiei, pastişei. Asemenea producţii ne apar ca fiind în cheie minoră, dar asta nu înseamnă că ele sunt mai puţin un rod al inspiraţiei şi o dovadă a sesizării inefabilului. Pentru mulţi autori, a scrie epigrame era un adevărat tur de forţă care amuza publicul, dar mărturisea despre abilităţile poetului de a observa aspectele ridicole sau ludice ale realităţii sociale.

Sursa: Biblioteca Naţională a României. Serviciul Colecţii speciale. Cabinetul de Manuscrise

Putem propune celebra epigramă a lui Voltaire ca emblemă a stilului epigramatic european:

„Savez-vous pourquoi Jérémie
A tant pleuré pendant sa vie?
C'est qu'en prophète, il prévoyait
Qu'un jour Le Franc le traduirait."

Dincolo de intenţia maliţioasă care trădează un anumit fixism al ideilor antireligioase ale autorului, pentru noi, cei de azi, care nu empatizăm cu dl. Le Franc, complet necunoscut nouă, piesa poetică e ilară în chiar răspărul faptului că respectăm cele sfinte. Aici e punctul nodal al vocaţiei pentru acest gen de producţiuni: aşa cum, în grafică, o caricatură reuşită se bazează pe observarea şi exagerarea evidentului cu şansă de a fi spectaculos, în epigrame, percutează afirmaţia plină de umor despre omul sau situaţia care îşi merită înţepătura de albină.

Maestrul incontestabil al epigramei româneşti este Păstorel Teodoreanu, deoarece el nu avea doar talentul de a improviza adevărate dialoguri pline de spirit în cele mai informale situaţii, dar era şi un ins de mare calitate umană, lipsit de veninuri şi intenţii ascunse. Însă carieră de epigramist a avut, în perioada interbelică, şi Cincinat Pavelescu (1872-1934), prolific în domeniu şi asiduu frecventator al lumii intelectuale româneşti de atunci.

Există în colecţia Cabinetului de Manuscrise de la Biblioteca Naţională a României un caiet manuscris cu epigrame ale lui Cincinat Pavelescu. Sunt 51 de catrene, cu dedicaţii ţintite sau generice, deşi se presupune că şi acestea din urmă au fost prilejuite de întâlnirea cu o situaţie concretă, care se cerea imortalizată prin recursul la ironie.

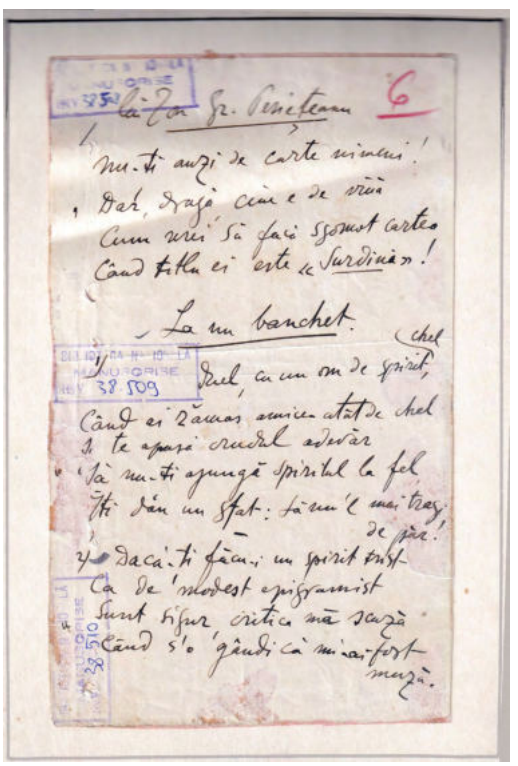

Sursa: Biblioteca Naţională a României. Serviciul Colecţii speciale. Cabinetul de Manuscrise

E interesant că, în momentul preluării în inventar a acestui caiet, fiecare epigramă a primit un număr de inventar/cotă separat, aşa încât caietul lui Cincinat Pavelescu conţine practic 51 de unităţi bibliografice, deşi obiectul fizic propriu-zis e unic.

Celebritatea în epocă a epigramistului se baza pe priceperea lui de a surprinde cu ajutorul mai ales al jocurilor de cuvinte latura amuzantă a variilor situaţii şi personaje reale care îl impresionau. E posibil chiar să i se fi solicitat din când în când genul acesta de contribuţie la vreo agapă literară sau în lumea mondenă în general. Cert este că, asemeni lui Păstorel (Al. O. Teodoreanu), Cincinat Pavelescu era capabil de spirite fără răutate grosieră sau motivaţii meschine, dar neavând geniul umoristic al celui dintâi.

Poate era, inconştient, şi doritor de a cuceri prin farmecul micilor sale producţii bunăvoinţa celor vizaţi. Pentru noi, cei de azi, care trăim în atmosfera toxică a unei publicistici ce a uitat să mai fie ludică la modul simpatic şi inofensiv, e o lecţie de comportare socială, care cunoaşte instinctiv limitele dictate de bunul simţ. Interesant e faptul că George Călinescu l-a considerat pe Cincinat Pavelescu suficient de relevant sub raportul valorii literare pentru a-l include cu o scurtă prezentare în *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, menţionând inclusiv modul dramatic al sfârşitului epigramistului, printr-o hemoragie cauzată de ftizie.

Cincinat Pavelescu a scris mult mai divers sub aspect al speciilor lirice decât ar lăsa să se întrevadă reputaţia sa de epigramist, dar poate istoria îi va face cândva dreptate, căci interesul pentru epocile trecute, mai ales din punct de vedere al expresiei artistice, e un fenomen mareic, cu revirimente adesea surprinzătoare după epoci de neglijare.

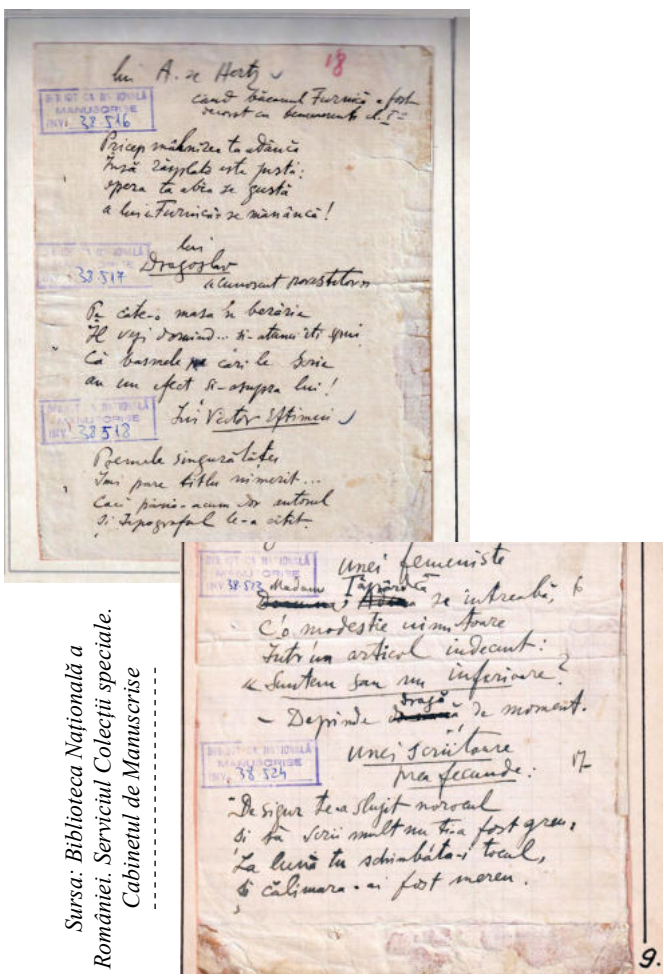

Sursa: Biblioteca Naţională a României. Serviciul Colecţii speciale. Cabinetul de Manuscrise

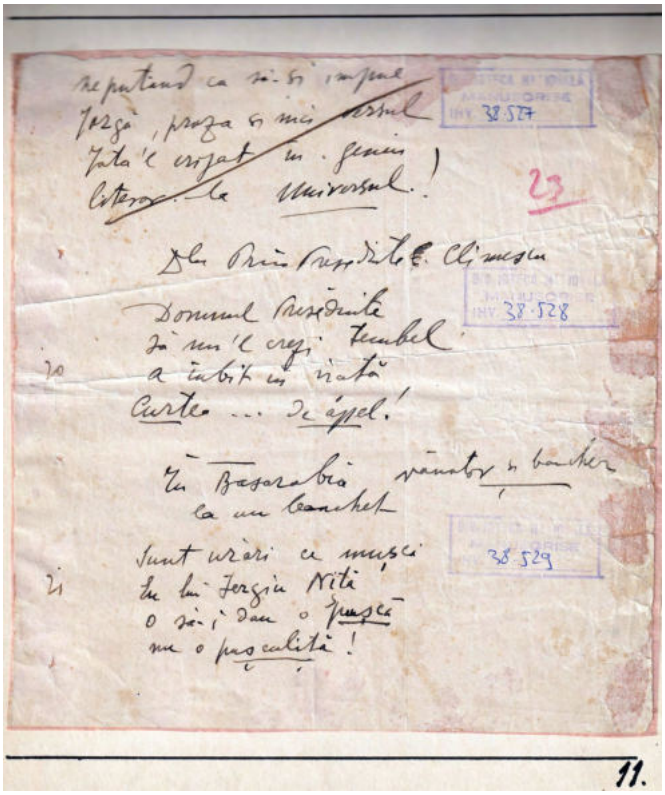

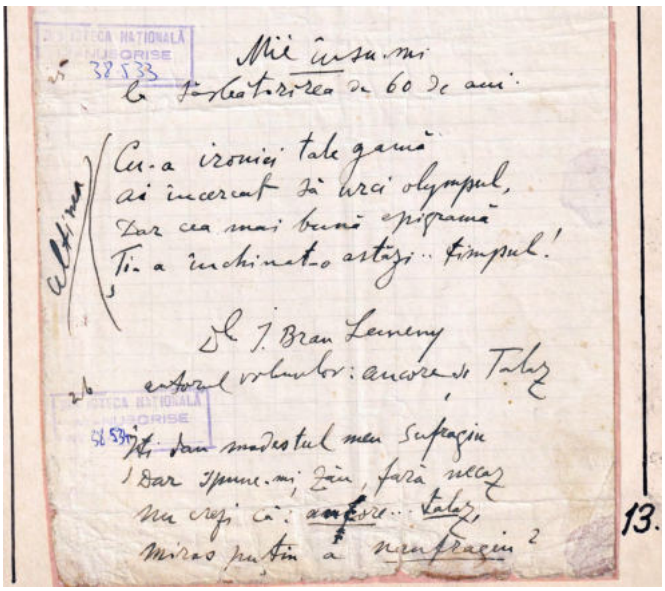

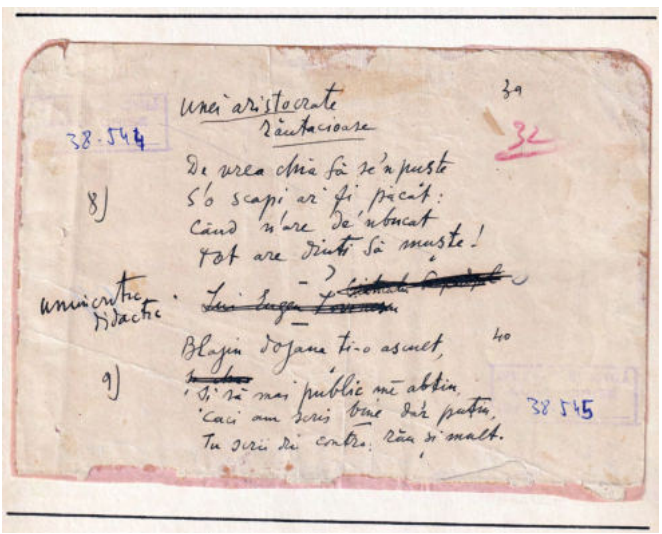

Sursa: Biblioteca Naţională a României. Serviciul Colecţii speciale. Cabinetul de Manuscrise

Boierul-cărturar Dinicu Golescu și cărțile sale, aflate în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș

Gabriela TOMESCU-OLTEANU
Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Secția Colecții Speciale
Email: *gabitomescu74@gmail.com*

Personalitate de prim rang a vieții culturale și politice a Țării Românești de la sfârșitul sec. al XVIII-lea și începutul sec. al XIX-lea, crescut și educat în valorile timpului și categoriei sociale din care făcea parte, Dinicu Golescu (n. 7 februarie 1777), descendent al unei străvechi familii boierești argeșene, a lăsat posterității o bogată operă documentară, compusă dintr-un jurnal de călătorie („Însemnare a călătoriei mele, Constantin Radovici din Golești, făcută în anul 1824, 1825, 1826”), lucrări moral-filosofice, traduceri, manuale de limbă, lucrări didactice, dar și o statistică, lăsată, din păcate, neterminată, din cauza morții sale fulgerătoare, la 5 octombrie 1830.

Constantin Golescu
Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Fondul Colecțiilor Speciale

Evoluţia lui Dinicu Golescu de la mentalitatea tipic feudală, precumpănitoare în tinereţe, până la o concepţie veritabil demofilă este rezultatul unui proces complex, explicabil printr-o multitudine de factori: tradiţiile patriotice şi umanitariste din familia sa; instrucţia şcolară primită de la Academia Grecească din Bucureşti, ştiut fiind faptul că filosofia iluministă s-a transmis în Ţara Românească, într-o formă incipientă, prin filieră greacă; lecturile lui ulterioare; circulaţia pe teritoriul nostru a operelor unor reprezentanţi de seamă ai iluminismului francez; atitudinea lui faţă de mişcarea revoluţionară a lui Tudor Vladimirescu, şi, în sfârşit, contactul direct cu realităţile sociale din ţările occidentale aflate, la începutul veacului trecut, într-un grad superior de dezvoltare capitalistă.

Totalitatea acestor premise ne poate oferi o interpretare ştiinţifică a gândirii filosofice a lui Dinicu Golescu și ne poate explica existenţa ideilor iluministe prezente atât în jurnalul său de călătorie, cât şi în prefeţele şi originalele note, care însoţesc toate traducerile sale imprimate, din anii 1826-1827, așa cum este și cazul traducerii, intitulate „Adunare de tractaturile…”

Aflat în fondul Colecțiilor Speciale, volumul cu titlu complet „Adunare de tractaturile ce s-au urmat între preaputernica împărăție a Rusiii și Nalta Poartă: însă acelea numai care sunt pe seama prințipaturilor Valahiii și Moldaviii. Începute de la pacea ce s-au săvîrșit la Kainargik în anul 1774 și până la cea de acum de la Akerman (1826). Tălmăcite de Constantin Radovici din Golești Mare logofăt de Țara de Jos a Prinţipatului Valahii” a fost tipărit în 1826, la Buda „în Crăiasca Tipografie a Universitatei <Universității> Ungare”.

Pentru a ne edifica mai bine asupra conținutului acestui volum, am transliterat **foaia de titlu** și **Cuvântul către cititor**:

Foaia de titlu

Adunare de tractaturile..., de Dinicu Golescu. Foaia de titlu
Sursa: Biblioteca Judeţeană „Dinicu Golescu” Argeş. Fondul Colecţiilor Speciale

ADUNARE DE TRACTATURILE
ce s-au urmat între prea puternica împărăţie a Rusiii, şi Nalta Poartă; însă acelea numai,
care sânt pe seama Prinţipaturilor Valahiii// şi Moldaviii.
Începute de la pacea, ce s-au săvârşit la Kainargik în anul 1774, şi // până la cea de acum
de la Akerman, 1826.
Tălmăcite de
Constantin Radovici din Goleşti
Marele logofăt de Ţara de Jos al Prinţipatului Valahiii.
La Buda
În Crăiasca Tipografie a Universitatei <Universităţii> Ungare
1826.

Verso foii de titlu

Cugetarea

„Binele, ce caută spre folosul obştii, fie cât de mic, este cu mult mai folositoriu de obşte; decât cel mai mare bine, ce caută numai spre folosul personal”.

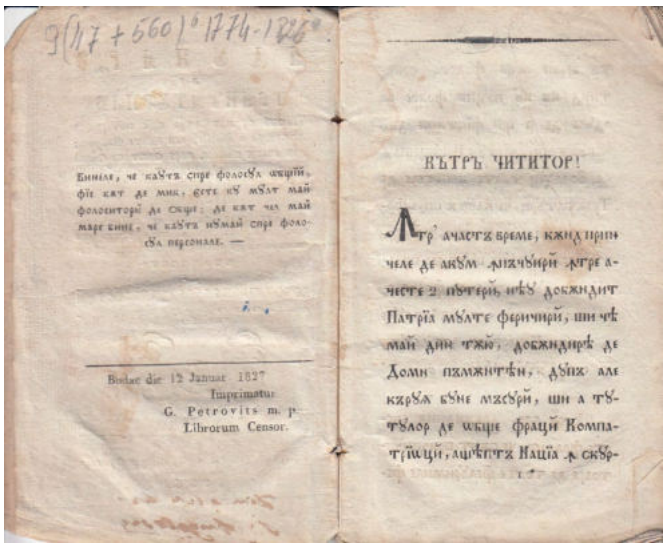

În stânga, cugetarea și în dreapta Către cititor
Sursa: Biblioteca Judeţeană „Dinicu Golescu” Argeş.
Fondul Colecţiilor Speciale

Rezoluția de imprimare (tipărire) dată de cenzorul cărții, G. Petrovits

Budae,
Die 12 Januar 1827
Imprimatur
G.Petrovits m.p.
Librorum Censor.

CĂTRĂ CITITOR!

Într’această vreme, când prin cele de acum împăciuire între a-/ceste două puteri, ne-au dobăndit /Patria multe fericiri, şi cea /mai dintăiu, dobândirea de /domn pământean, după ale/ căruia bune măsuri, şi a tu-/turor de obşte Fraţi Kompa-/trioţi, aşteaptă Naţia în scur-/tă vreme mare folos; soco-/tind că nu puţin folos va/aduce de a şti fieşcine din/ lăcuitorii acestui prinţipat/ al Valahiii toate capetele de/ Tractaturi, ce caută spre fo-/loasele Patriii noastre, am ho-/tărăt, ca după putere-mi să a-/duc şi eu acest mic folos, a-/dunându-le şi tălmăcindu-le /în limba Naţională, să le fac/ de obşte cunoscute.

Deci dar, dobăndind ace-/ste foloase, ce sânt pricinui-/toare de toate felurimile fe-/ricirilor, care să adună, din/ negoţul cel slobod, din deştep-/tarea şi luminarea prin Şcoa-/le, din depărtarea lucsului /şi a leneviii, din îmbrăţişa-/rea iconomii şi a vredniciii /cea cuviincioasă spre deschiderea/ tuturor producturilor pământ-/tului şi a fabricilor şi/ spre ori ce altă bună faptă,/ ce au luminat şi au îmbogă-/ţit şi pe alte Naţii; nu/ vă leneviţi ca fieşcare după/ a sa meserie să aducă binele/ înfiinţat în folosul obştesc,/ părinţii străduindu-să cu lu-/crarea pământului, maicile/ îmbrăţişind toată iconomia/ casii, şi fiii, toţi de obşte/ al tot norodului, alergând la/ Şcoale spre câştigarea învăţăturilor.

Cap. I

Tractaturile, ce s-au luat săvărşit, la împăciuirea, ce s-au urmat întră prea puternica împărăţie a toată Russia, şi a Naltei Porţi Turceşti, care s-au săvărşit la tabăra oştirilor, aproape de satul Kainargic, în anul 1774, iulie 10.

Cap. II

Tractaturile ce s-au săvărşit la împăciuirea, ce s-au făcut la anul 1792, dechemvrie 29, în numele Pre<a> Puternicului Dumnezeu.

„Adunare de tractaturile…” (BRV, III, 1275) a fost redactată de Dinicu Golescu în limba română, cu caractere chirilice. Volumul are 88 de pagini, care sunt numerotate cu cifre arabe, excepție făcând primele 7 pagini, care nu sunt numerotate. Blocul cărții are dimensiuni de 10 cm/17 cm, iar oglinda paginii (7 cm/12,5 cm) prezintă 23 de rânduri.

Exemplarul pe care îl deținem prezintă pe pagina de titlu ex-librisul, cu textul: *Din ale lui I. Angelescu*, scris cu peniță și cerneală neagră. Din cauza trecerii timpului, cerneala s-a decolorat destul de mult.

Pe foaia de titlu regăsim o vinietă, reprezentând simbolic înțelegerea - două mâini strânse, sub care, între două linii paralele, este scris - FRIEBENS.TRACTATEM. (adică *Tratate de prietenie*, în sensul juridic de azi, *Tratate de pace*), lămurind astfel conținutul volumului.

Vinieta, reprezentând înțelegerea
Sursa: Biblioteca Judeţeană „Dinicu Golescu” Argeş.
Fondul Colecţiilor Speciale

Coperta este din hârtie, puțin deteriorată la cotor, ultimele două file, fiind ușor desprinse de blocul cărții.

„Adunare de tractaturile…” se deschide cu un cuvânt introductiv intitulat „Către cititor”, în care Dinicu Golescu motivează ce l-a determinat să întreprindă acest demers.

Prin publicarea acestei lucrări juridice ample, tălmăcitorul (traducătorul) Constantin Radovici din Golești urmărește să facă cunoscute compatrioților săi drepturile și obligațiile de drept, ce decurg din convențiile și tratatele internaționale:

„Socotim că nu puțin folos va aduce de a ști fieșcine din lăcuitorii acestui prințipat al Valahiii toate capetele de Tractaturi ce căută spre foloasele Patriii noastre, am hotărât ca, după putere-mi, să aduc și eu acest mic folos, adunându-le și tălmăcindu-le în limba națională, să le fac de obște cunoscute.”

Cuvântul adresat cititorilor de tălmăcitorul (traducătorul) Dinicu Golescu reafirmă încrederea în domnii pământeni, care au menirea de a asigura fericirea nației. „A sosit vremea”, scrie el, ca „negoțul să fie slobod, să se înlăture lucsul” și în locul-i să se stabilească economia, să se valorifice bogățiile

subsolului, să se înfiinţeze fabrici şi să înceapă luminarea tuturor copiilor prin şcoli.

Toate aceste deziderate sunt, de fapt, prevederi ale acestor tratate internaţionale şi anume: libertatea comerţului (*negoţul cel slobod*), dezvoltarea învăţământului prin înfiinţarea de noi şcoli (*deşteptare şi luminarea prin şcoale*), înlăturarea corupţiei (*îndepărtarea lucsului şi a leneviii*), valorificarea eficientă a bogăţiilor subsolului şi modernizarea societăţii româneşti, prin înfiinţarea de fabrici.

Pentru ca toate acestea să devină realitate şi pentru ca şi românii să se bucure de beneficiile progresului şi modernizării precum „alte naţii", autorul este de părere că acest obiectiv nu se poate împlini fără efortul comun al tururor categoriilor sociale. De aceea, la finalul cuvâtului introductiv, Dinicu Golescu adresează un îndemn conaţionalilor săi:

„Nu vă leneviţi ca fieşcare după a sa meserie să aducă binele înfiinţat în folosul obştesc, părinţii străduindu-să cu lucrarea pământului, maicile, îmbrăţişind toată iconomia casii, şi fiii, toţi de obşte al tot norodului, alergând la şcoale spre câştigarea învăţăturilor."

Cartea, împărţită în cinci părţi, cuprinzând cele mai importante tratate care vizează raporturile diplomatice şi de drept internaţional dintre ţările române (Moldova şi Ţara Românească) şi cele două mari puteri - „prea puternica împărăţie a Rusiii" şi „Nalta Poartă", are următoarea structură: pag. 7-18: Tractaturile, ce s-au luat săvârşit, la împăciuirea, ce s-au urmat întră prea puternica împărăţie a toată Russia, şi a Naltei Porţi Turceşti, care s-au săvârşit la tabăra oştirilor, aproape de satul Kainargic, în anul 1774, iulie 10; pag. 10-25: Tractaturile ce s-au săvârşit la împăciuirea, ce s-au făcut la anul 1792, dechemvrie 29, în numele Pre<a> Puternicului Dumnezeu; pag. 25-64: Tratat, dat în anul 1803; pag. 64-75: Tratatul de la Bucureşti, în anul 1812 Maiu 16; pag. 75-88: Tratatul de la Akkerman, în anul 1826 Septemvrie 25.

Un alt volum, elaborat de boierul-cărturar Dinicu Golescu, care se regăseşte în fondul Colecţiilor Speciale ale Bibliotecii Judeţene „Dinicu Golescu" Argeş este „Elementuri de filosofie morală, alcătuit de Neofit Vamva şi tălmăcite în limba românească de Constandin (Constatin) Radovici din Goleşti."

Tradus din limba greacă, după lucrarea gânditorului iluminist, Neofit Vamva, volumul are titlul complet: „Elementuri de filosofie morală // alcătuit de Neofit Vamva pentru iubitoarea de învăţătură tinerime a grecilor şi tălmăcite în limba românească, spre folosul tinerilor români de Constandin (Constantin) Radovici dintre Goleşti Bucureşti la Tipografia de la Cişmea (Cişmigiu) 1827." (BRV, III, 1307).

Stăpânind bine limba greacă, Dinicu Golescu realizează această traducere „spre <pentru> folosul tinerilor români" - aşa după cum mărturiseşte chiar în titlu, adică pentru desăvârşirea educaţiei morale a conaţionalilor săi.

După obiceiul timpului, volumul începe cu un motto (foaia de titlu, verso): „Cugetă bine, şi mişcă orice spre folosul obştii fiind încredinţat, că de nu curând, dar măcar cât de târziu, sămânţa acelii bune cugetări şi mişcări, îşi va da rod înmulţind."

Imprimată în tipar negru, în anul 1827, în Bucureşti, la Tipografia de la Cişmea (Cişmigiu), cartea de 380 de pagini este redactată de Dinicu Golescu în limba română cu caractere chirilice. Paginile cărţii sunt numerotate cu cifre arabe, de la 4 - 380 (primele 3 pagini nefiind numerotate).

Blocul cărţii are dimensiuni de 18 cm/10,5 cm, iar oglinda paginii are 24 de rânduri.

Legătura este din piele pe carton, cu hârtie marmorată aplicată.

Starea de conservare este relativ bună, având pielea roasă la colţuri şi uşoare pete de umezeală.

Unul din cele două exemplare, pe care le deţinem la Secţia Colecţii Speciale, prezintă la pag. 178, însemnarea (scrisă cu alfabet de tranziţie): „Această istorie morală este a lui I. Bărbuţescu", iar la pag. 380: „S-au citit aceasta şi de mine, 1844 august 10… Ioan" (însemnare cu alfabet latin).

Pentru a ne forma o imagine asupra ideilor moral-filosofice şi juridice conţinute în acest volum, prezentăm - în continuare - cuprinsul său: p. 3: Înainte cuvântare; p. 53: Elementuri de filosofie morală; p.57: **Partea întâiu**. Cap. Întâiu. Pentru începuturile moraliceşti; p. 70: Cap.2. Firească şi înfiinţată deosebire a oleceştilor moraliceşti fapte; p. 85: Cap. 3. Pentru virtute; p. 89: Cap. 4. Pentru legea firească; p. 120: Cap. 5.

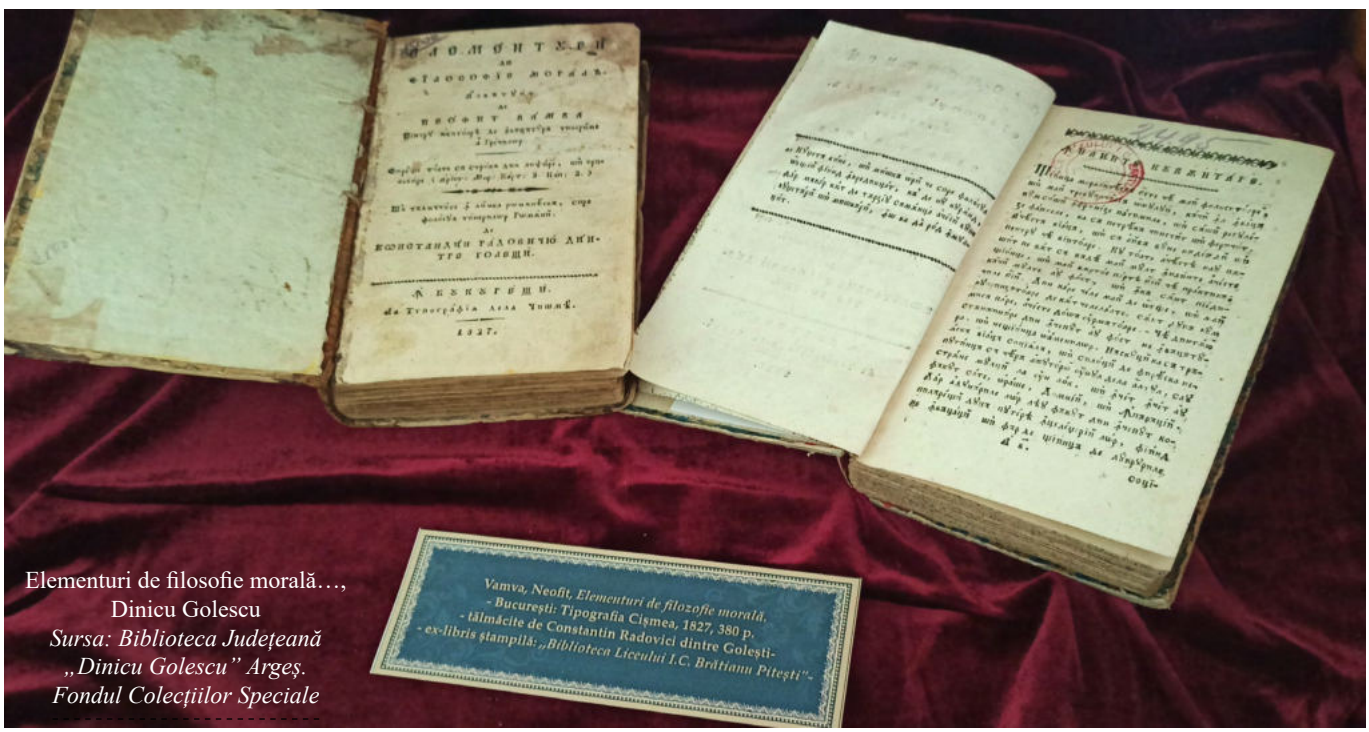

Elementuri de filosofie morală…, Dinicu Golescu
Sursa: Biblioteca Judeţeană „Dinicu Golescu" Argeş. Fondul Colecţiilor Speciale

Pentru puterea cea îndatoritoare a legilor; p. 144: Cap. 6. Ce sânt fapte de obşte nehotărâte, iar privindusă în parte nici una nu este astfel; p. 147: Cap. 7. Pentru răsplătiri şi pentru pedepse; p. 152: Cap. 8. Că după moarte sânt daruri la cei virtuoşi, şi pedepse la cei răi; p. 161: Cap. 9. Pentru fericire; p. 172: Cap. 10. Pentru cuget; p. 179: **Partea a doaoa**. Moralul în parte; p. 180: Cap. 1. Pentru datoriile omului cele cătră Dumnezeu; p. 184: Cap. 2. Pentru Dumnezeeştile desăvârşiri; p. 187: Cap. 3. Pentru credinţa şi cinstea cea cătră Dumnezeu; p. 193: Cap. 4. Pentru datoriile ce are omul către sineşi; p. 202: Cap. 5. Pentru întâia datorie a omului către sine; p. 205: Cap. 6. Pentru virtuţile cele personale; p. 246: Cap. 7. Pentru datoriile cele cătră ceilalţi oameni; p. 248: Cap. 8. Pentru soţietatea omenească şi pentru începutu dreptului politicesc; p. 269: Cap. 9. Pentru drepturi; p. 272: Cap. 10. Pentru datoriile clasurilor celor mai deosebite a sistemii cei politiceşti; p. 283: Cap. 11. Datorii cătră alţii; p. 318: Cap. 12. Pentru răotăţi; p. 319: Cap. 13. Răotăţi către Dumnezeu; p. 320: Cap. 14. Răotăţi cătră sine; p. 344: Cap. 15. Răotăţi către ceilalţi; p. 375: Însemnarea capetelor.

Așadar, „Elementuri de filosofie morală...” reprezintă pentru „tinerii români” un îndreptar pe calea formării acestora în spiritul virtuților fundamentale (dreptatea, generozitatea, bunătatea, sinceritatea, facerea de bine, prietenia și patriotismul - considerat „râvna fierbinte pentru binele de obște”) și al valorilor unei societăţi active.

Virtuțile menționate nu apar spontan în caracterul moral al unui individ, ci este necesar ca ele să fie cultivate prin învățătură. „Iubirea de învățătură” este văzută de Vamva și implicit de Dinicu Golescu ca o adevărată „virtute de om”, ce vizează atât „desăvârșirea lui cuvântătoare și moralicească”, cât și „binele cel obștesc.”

Ca urmare, individul, în viziunea autorului, este dator „să-și împodobească duhul cu multe și luminoase idei”, să-și potrivească conduita („năravurile”) după regulile prescrise („după pravilă, după cuvântul cel drept”) și să se pună în slujba celorlalți cu tot ceea ce știe și poate să facă. Binele făcut de un individ celorlalți, luminându-le mintea, îndreptându-le năravurile și aducându-i spre desăvârșire, induce acestuia o stare de mulțumire, chiar de fericire.

Prin opera sa traducere „pre limba rumânească” a lucrării filosofului grec iluminist, Neofit Vamva, Dinicu Golescu dorește să insufle tinerilor din Țara Românească, de la începutul secolului al XX-lea, „elementurile morale”, pe care el le considera trebuincioase acestora pentru a deveni buni cetățeni, cu un caracter virtuos, potrivit țării angajate pe calea modernizării și a propășirii.

Ceea ce particularizează iluminismul lui Dinicu Golescu este caracterul său practic: din filosofia iluministă, el nu a reţinut partea teoretică, speculativă (ontologia - teoria existenţei - gnoseologia), ci s-a îndreptat cu precădere spre laturile ei, care aveau ca obiect dezvoltarea şi organizarea societăţii. Dată fiind dependenţa ţării de Imperiul Otoman, el devine aprig propagator al ideii de eliberare naţională. Dinicu Golescu s-a străduit să aplice ideile epocii, devenind un iluminist militant.

*

Prin întreaga sa activitate scriitoricească, dar și de militant, pe tărâm politic sau cultural, Dinicu Golescu a fost - potrivit marelui istoric Nicolae Iorga, un mare boier reformator, iar cunoscutul diplomat, istoric și scriitor de limbă română, dar și de limbă franceză - Gheorghe Bengescu - în lucrarea „Une famille de Boyards. Les Golesco - lettrés roumains au XIX siècle (cu 11 portrete)”, Paris, 1921 îi elogia astfel calitățile sale de mare patriot şi ctitor de instituţii de binefacere, de învăţământ şi de cultură: „Aspru şi fără milă pentru cei mari - mai cu seamă când ei lucrau contra intereselor ţării - bun şi îndurător pentru cei mici, el n-a avut în toată viaţa lui decât o idee, o ţintă, o aspiraţie: dorinţa de a vedea pe compatrioţii săi îndrumându-se cu paşi uriaşi pe calea progresului şi a civilizaţiei. De aceea, Golescu ne apare, în istoria trecutului nostru, ca o figură excepţională, în care s-au înfăptuit toate calităţile de înţelepciune şi de bunătate, precum şi patriotismul nemărginit ce-au deosebit întruna vechiul neam al Goleştilor.”

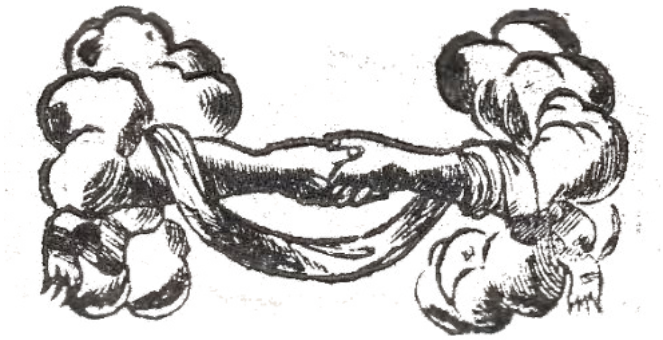

Declarația IFLA privind drepturile de autor și inteligența artificială: provocări și oportunități

Dr. Raluca MAN
Biblioteca Națională a României. Serviciul Dezvoltarea Colecțiilor
Email: *raluca.man@bibnat.ro*

În era digitală, informațiile sunt răspândite și diseminate mai rapid decât oricând; percepția pe care o au bibliotecile publice în combaterea dezinformării este neclară iar rolul lor este departe de a fi definit. Cercetători din mai toate domeniile identifică multiple lacune în cercetarea acestui fenomen, inclusiv necesitatea de a testa metode computaționale, precum și cele privind utilizarea echipamentelor IT și a internetului, pentru a le detecta și a le înțelege mai bine. Politicile privind drepturile de autor și combaterea dezinformării se impun ca o necesitate cu precădere în domenii cu potențial de schimbare rapidă și, în particular, este vorba despre relația cu inteligența artificială pentru care politicile instituționale vor juca un rol esențial. Încrederea în conținutul generat cu ajutorul inteligenței artificiale nu poate fi nici pe departe una oarbă, reamintindu-ni-se că utilizarea acestor instrumente poate fi folosită pentru a produce conținut în scop de dezinformare, iar în acest sens evaluarea informațiilor devine o necesitate, dar și un demers dificil în contextul informațional actual. Care ar fi conexiunea cu bibliotecile publice? Una dintre principalele misiuni ale acestora este să ofere acces la surse de calitate - surse de informații, în general, surse de știri și alte informații de actualitate, în particular - dintre care multe sunt prea scumpe pentru ca utilizatorii să le poată achiziționa ei înșiși.

Politicile bine gândite pot oferi cadrul necesar pentru ca bibliotecile să folosească inteligența artificială în mod responsabil și eficient. Se recomandă ca reglementările să îi vizeze atât pe bibliotecari, cât și pe utilizatori în a folosi instrumentele IA în deplină cunoștință de cauză, fiindu-le clar ceea ce este permis sau recomandat. O astfel de politică ar trebui să includă:

• *O definiție clară a IA*, deoarece modul în care este înțeles acest concept diferă de la o persoană la alta;

• Reguli privind *securitatea datelor* (ex. interzicerea partajării datelor de autentificare);

• *Neutilizarea informațiilor personale* și a altor date care nu sunt disponibile publicului;

• Utilizarea doar a instrumentelor IA *verificate și aprobate* (i.e. a celor dintr-o listă întreținută și revizuită periodic de bibliotecă) și evitarea celor de origine îndoielnică;

• Stabilirea cazurilor permise și nepermise de utilizare (de exemplu, dacă este acceptabil să se folosească un text generat în întregime de inteligența artificială, fără intervenție umană și dacă este necesară atribuirea).[1]

Sursa: *https://www.europarl.europa.eu/topics/ro/article/20200827STO85804/ce-este-inteligenta-artificiala-si-cum-este-utilizata*

Pe măsură ce inteligența artificială - în special inteligența artificială generativă și modelele lingvistice de mari dimensiuni - s-a dezvoltat rapid de la lansarea ChatGPT[2] pentru public la sfârșitul anului 2022, furnizorii de resurse electronice au început să prezinte bibliotecilor și consorțiilor de bibliotecă un nou limbaj de licență care definește drepturile și restricțiile legate de inteligența artificială. În timp ce bibliotecile publice au început să navigheze în peisajul tehnologic și juridic în schimbare rapidă al inteligenței artificiale (ChatGPT, Copilot[3], Gemini[4] și Perplexity[5]), IFLA a fost preocupată în a se asigura că drepturile utilizatorilor bibliotecilor sunt menținute în conformitate cu interesele și valorile organizaționale. IFLA, o organizație independentă, internațională, neguvernamentală, non-profit, de utilitate publică, promovează interesele asociațiilor de biblioteci și informații, bibliotecilor și serviciilor

de informare, bibliotecarilor și comunităților pe care le deservesc în întreaga lume. În strategia și viziunea IFLA - bibliotecile, personalul acestora și asociațiile lor la nivel global - au capacitatea, contactele, încrederea și reziliența de a-și realiza potențialul de a promova o dezvoltare durabilă incluzivă, bazată pe drepturi, într-o lume care evoluează rapid. În acest sens, IFLA a fost preocupată și a depus eforturi pentru a realiza reforme privind drepturile de autor la nivel global, regional și național, pentru a oferi bibliotecilor drepturi juridice clare și executorii în vederea îndeplinirii misiunilor lor, precum și pentru a promova adoptarea unor practici deschise în producerea și partajarea cunoștințelor.

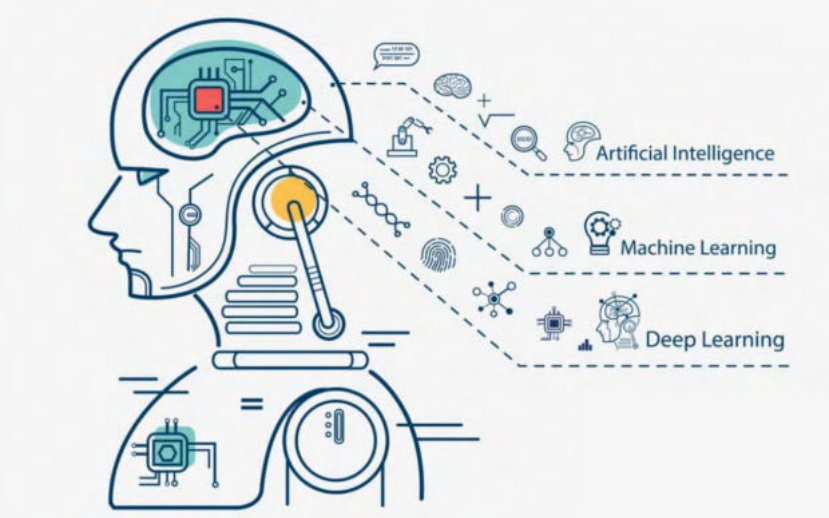

Sursa: https://www.gsmfit.ro/blog/post/inteligenta-artificiala-ce-este-si-cum-functioneaza

Aceste eforturi s-au concretizat în elaborarea de către Comitetul consultativ privind drepturile de autor și alte aspecte juridice, în colaborare cu Grupul de interes special dedicat inteligenței artificiale și cu alte persoane, a *Declarației privind drepturile de autor și inteligența artificială* = IFLA Statement on Copyright and Artificial Intelligence (AI).[6] În comunicatul de presă ce însoțește lansarea Declarației[7], dată publicității în 29 aprilie 2025, IFLA face o serie de precizări cu privire la necesitatea emiterii unui astfel de document: „Datorită capacității lor de a reglementa modul în care informațiile sunt accesate, utilizate, partajate și create, legile privind drepturile de autor pot avea un rol major în a decide nu doar modul în care sunt formate noile modele de inteligență artificială, ci și modul în care acestea pot fi utilizate. Ținând cont de ambițiile extinse ale bibliotecilor - și de rezervele pe care acestea le au - cu privire la inteligența artificială, o nouă declarație IFLA, pregătită de Comitetul consultativ privind drepturile de autor și alte aspecte juridice și aprobată de Consiliul de conducere, stabilește recomandări atât pentru guverne, cât și pentru biblioteci."[8]

√ Pentru biblioteci, IA aduce atât posibilități interesante de a face mai mult cu informațiile și cunoștințele deținute, cât și întrebări cu privire la modul de aplicare a principiilor agreate de-a lungul timpului la această nouă tehnologie.

√ IFLA, alături de alți actori din domeniul bibliotecilor, desfășoară o activitate valoroasă pentru a elabora orientări și sugestii pentru bibliotecari cu privire la modul în care pot lucra cu IA.

√ Cu toate acestea, IFLA susține că, dincolo de aplicarea propriilor coduri de etică și practică, legile pot avea, de asemenea, un impact semnificativ asupra dezvoltării IA, precum și asupra utilizării sale. Dreptul de autor este unul dintre cele mai importante tipuri de legi în acest domeniu și a fost în centrul unor dezbateri intense în multe țări, precum și în diferite contexte ale Organizației Națiunilor Unite.

Dezbaterea - așa cum se întâmplă adesea în cazul drepturilor de autor - se concentrează pe conflictul dintre industria drepturilor de autor și marile companii de IA. Cu toate acestea, o astfel de dezbatere nu lasă prea des loc pentru a se concentra asupra priorităților bibliotecilor - facilitarea accesului la informații, educație, cercetare și participare culturală. De asemenea, aceasta tinde să se concentreze doar asupra soluțiilor legate de drepturile de autor la provocări, mai degrabă decât să reflecteze în mod exhaustiv asupra instrumentelor care pot fi cele mai bune pentru atingerea obiectivelor dorite.

Totodată, Declarația menționează că unele țări au deja legi privind drepturile de autor care sunt suficient de flexibile pentru a permite dezvoltarea de noi tehnologii și subliniază importanța de a privi în afara legislației privind drepturile de autor pentru a găsi soluții la provocările care, cu certitudine, există. În ceea ce privește recomandările, se face apel la acțiuni de advocacy în favoarea limitărilor și excepțiilor care permit extragerea textului și a datelor din conținutul dobândit sau accesat în mod legitim, precum și pentru accesul la seturi de date cât mai largi posibil, ca măsură de apărare împotriva prejudecăților și erorilor.

→ Declarația IFLA privind drepturile de autor și inteligența artificială (IA) [traducere și adaptare]

„Acest document este conceput pentru a ajuta bibliotecile membre IFLA să rezolve problemele drepturilor de autor generate de utilizarea inteligenței artificiale și pentru a sprijini dezvoltarea de programe și servicii de bibliotecă relevante. Totodată, declarația sprijină activitatea Grupului de interes special pentru inteligență artificială al IFLA.

Considerații

- Apariția tehnologiilor IA ridică o serie de provocări bibliotecilor, inclusiv în ce privește modul în care conținutul este utilizat și de către cine. Bibliotecile sunt în poziția unică de a prelua conducerea în domeniul IA, afirmându-și și promovându-și rolul de inovatori - de la sprijinirea felului în care algoritmii IA preiau și învață informația, includerea conținutului generat de IA în colecțiile bibliotecilor, utilizarea IA pentru procesul de catalogare și găsirea colecțiilor/articolelor, precum și îmbunătățirea și furnizarea mai eficientă a serviciilor de bază ale bibliotecilor, cum ar fi cele de referințe și de împrumut interbibliotecar.

- O altă tendință este că titularii de drepturi încearcă să restricționeze utilizarea conținutului pe baza căruia algoritmii IA sunt învățați și chiar utilizarea instrumentelor de inteligență artificială în cursul activității pentru a sprijini îndeplinirea misiunilor bibliotecii.

- În multe țări, legislația care reglementează drepturile de autor (atât drepturile economice, cât și cele morale) s-a adaptat pentru a ține seama de tehnologiile inovatoare și este bine echipată pentru a răspunde preocupărilor legitime ale autorilor, inclusiv bibliotecilor în rolul lor de creatori de procese și servicii bazate pe IA.
Însă, acesta nu este un proces repartizat uniform în bibliotecile din întreaga lume.

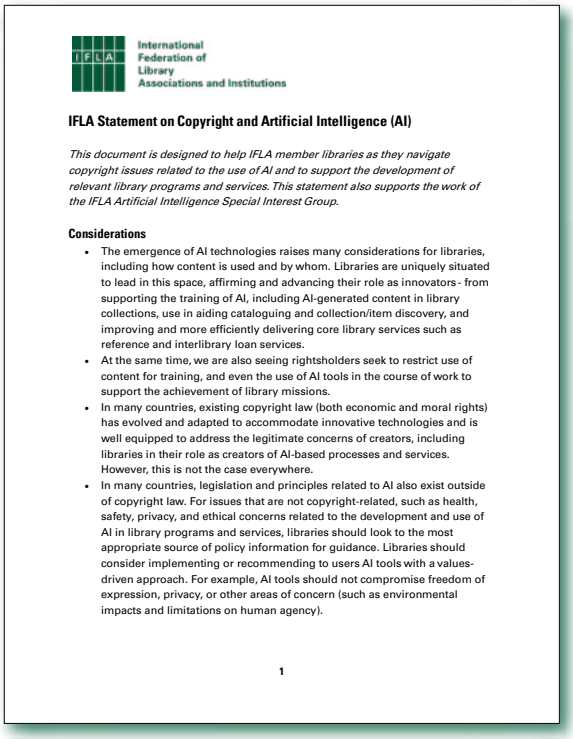

International Federation of Library Associations and Institutions

IFLA Statement on Copyright and Artificial Intelligence (AI)

This document is designed to help IFLA member libraries as they navigate copyright issues related to the use of AI and to support the development of relevant library programs and services. This statement also supports the work of the IFLA Artificial Intelligence Special Interest Group.

Considerations

- The emergence of AI technologies raises many considerations for libraries, including how content is used and by whom. Libraries are uniquely situated to lead in this space, affirming and advancing their role as innovators - from supporting the training of AI, including AI-generated content in library collections, use in aiding cataloguing and collection/item discovery, and improving and more efficiently delivering core library services such as reference and interlibrary loan services.
- At the same time, we are also seeing rightsholders seek to restrict use of content for training, and even the use of AI tools in the course of work to support the achievement of library missions.
- In many countries, existing copyright law (both economic and moral rights) has evolved and adapted to accommodate innovative technologies and is well equipped to address the legitimate concerns of creators, including libraries in their role as creators of AI-based processes and services. However, this is not the case everywhere.
- In many countries, legislation and principles related to AI also exist outside of copyright law. For issues that are not copyright-related, such as health, safety, privacy, and ethical concerns related to the development and use of AI in library programs and services, libraries should look to the most appropriate source of policy information for guidance. Libraries should consider implementing or recommending to users AI tools with a values-driven approach. For example, AI tools should not compromise freedom of expression, privacy, or other areas of concern (such as environmental impacts and limitations on human agency).

1

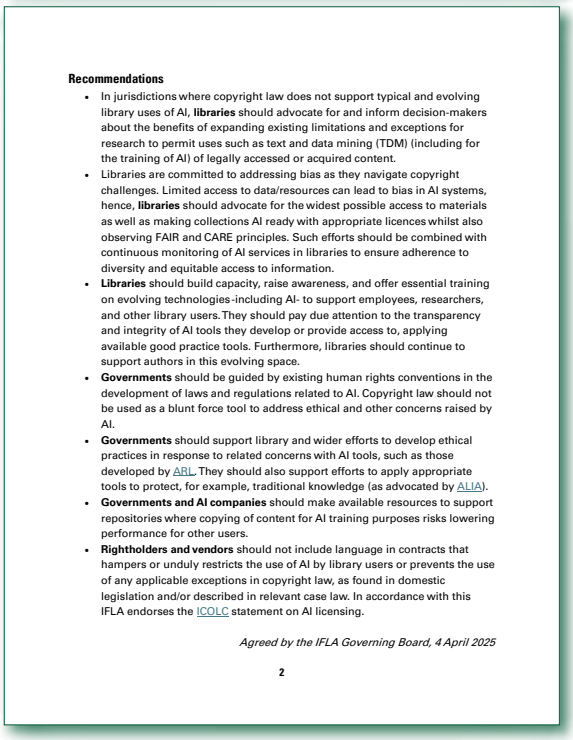

Recommendations

- In jurisdictions where copyright law does not support typical and evolving library uses of AI, **libraries** should advocate for and inform decision-makers about the benefits of expanding existing limitations and exceptions for research to permit uses such as text and data mining (TDM) (including for the training of AI) of legally accessed or acquired content.
- Libraries are committed to addressing bias as they navigate copyright challenges. Limited access to data/resources can lead to bias in AI systems, hence, **libraries** should advocate for the widest possible access to materials as well as making collections AI ready with appropriate licences whilst also observing FAIR and CARE principles. Such efforts should be combined with continuous monitoring of AI services in libraries to ensure adherence to diversity and equitable access to information.
- **Libraries** should build capacity, raise awareness, and offer essential training on evolving technologies -including AI- to support employees, researchers, and other library users. They should pay due attention to the transparency and integrity of AI tools they develop or provide access to, applying available good practice tools. Furthermore, libraries should continue to support authors in this evolving space.
- **Governments** should be guided by existing human rights conventions in the development of laws and regulations related to AI. Copyright law should not be used as a blunt force tool to address ethical and other concerns raised by AI.
- **Governments** should support library and wider efforts to develop ethical practices in response to related concerns with AI tools, such as those developed by ARL. They should also support efforts to apply appropriate tools to protect, for example, traditional knowledge (as advocated by ALIA).
- **Governments and AI companies** should make available resources to support repositories where copying of content for AI training purposes risks lowering performance for other users.
- **Rightholders and vendors** should not include language in contracts that hampers or unduly restricts the use of AI by library users or prevents the use of any applicable exceptions in copyright law, as found in domestic legislation and/or described in relevant case law. In accordance with this IFLA endorses the ICOLC statement on AI licensing.

Agreed by the IFLA Governing Board, 4 April 2025

2

Sursa: https://repository.ifla.org/items/e9f1f982-7876-46ed-91f9-e508a60cda72/full

- În multe țări, legislația și principiile care reglementează IA există și în afara legislației drepturilor de autor. Pentru aspecte nelegate de drepturile de autor - cum ar fi sănătatea, siguranța, confidențialitatea și preocupările etice privind dezvoltarea și utilizarea IA în programele și serviciile bibliotecilor - bibliotecile s-ar putea îndrepta către cea mai adecvată sursă de informare publică, luând în considerare formularea unor recomandări adresate utilizatorilor de a folosi instrumentele IA cu o abordare bazată pe valori. De exemplu, instrumentele IA nu ar trebui să compromită libertatea de exprimare, viața privată sau alte domenii de interes (cum ar fi impactul asupra mediului și limitările capacității umane de acțiune).

Recomandări
- În jurisdicțiile în care legislația drepturilor de autor nu sprijină utilizările tipice și în plină expansiune ale IA de către biblioteci, acestea ar trebui să susțină și să informeze factorii de decizie cu privire la beneficiile extinderii limitărilor și excepțiilor existente pentru cercetare, astfel încât să permită utilizări precum explorarea textului și a datelor (TDM) (inclusiv pentru învățarea informației de către IA) a conținutului accesat sau achiziționat legal.
- Bibliotecile sunt hotărâte să abordeze problema prejudecăților în timp ce navighează printre provocările legate de drepturile de autor. Accesul limitat la date/resurse poate duce la prejudecăți în sistemele de inteligență artificială. Prin urmare, bibliotecile ar trebui să pledeze pentru un acces cât mai larg la materiale, precum și pentru pregătirea colecțiilor pentru inteligența artificială cu licențe adecvate, respectând, de asemenea, principiile FAIR[9] și CARE[10]. Aceste eforturi ar trebui să fie combinate cu monitorizarea continuă a serviciilor IA din biblioteci pentru respectarea diversității și a accesului echitabil la informații.
- Bibliotecile ar trebui să consolideze capacitățile, să sensibilizeze și să ofere formare esențială privind tehnologiile în evoluție - inclusiv IA - pentru a sprijini angajații, cercetătorii și alți utilizatori. Totodată, bibliotecile ar trebui să acorde o binemeritată atenție transparenței și integrității instrumentelor IA pe care le dezvoltă sau la care oferă acces, aplicând instrumentele de bune practici disponibile, precum și să continue sprijinirea autorilor în acest spațiu în continuă evoluție.
- La rândul lor, în elaborarea de legi și reglementări referitoare la IA, guvernele ar trebui să se ghideze după convențiile existente privind drepturile omului. Legislația privind drepturile de autor nu ar trebui să fie utilizată ca un instrument de forță brută pentru a răspunde preocupărilor etice și de altă natură ridicate de IA.
- Tot guvernele sunt chemate să susțină bibliotecile pentru a dezvolta practici etice ca răspuns la preocupările legate de instrumentele IA, cum ar fi cele dezvoltate de ARL[11] și să sprijine eforturile de aplicare a instrumentelor adecvate pentru a proteja, de exemplu, cunoștințele tradiționale (așa cum susține ALIA[12]).
- Guvernele și companiile din domeniul inteligenței artificiale ar trebui să pună la dispoziție resurse pentru a sprijini depozitele digitale în cazul în care copierea conținutului în scopul formării în domeniul inteligenței artificiale riscă să reducă performanța pentru alți utilizatori.
- La rândul lor, titularii de drepturi și vânzătorii nu ar trebui să includă în contracte formulări care restricționează nejustificat folosirea IA de către utilizatorii bibliotecilor sau împiedică aplicarea oricăror excepții din dreptul de autor, astfel cum se regăsesc în legislația națională și/sau descrise în jurisprudența relevantă. În conformitate cu acestea, IFLA susține declarația ICOLC[13] privind licențele IA."

Note:

1. TANZI, Nick. Policy Pressures: AI and Public Libraries. [accesat 15.05.2025]. Disponibil la: https://the-digital-librarian.com/2025/04/08/policy-pressures-ai-and-public-libraries/?trk=feed-detail_main-feed-card_feed-article-content&utm_source=substack&utm_medium=email
2. ChatGPT (Chat Generative Pre-trained Transformer) este un chatbot lansat de OpenAI în noiembrie 2022 ChatGPT este o platformă de tip LLM (Large Language Model) care funcționează ca un fel de chatbot care răspunde la întrebările utilizatorului. Este optimizată în așa fel încât să simuleze un dialog real cu utilizatorul. Scopul final al ChatGPT este să răspundă la întrebări și să ajute utilizatorul cu diverse sarcini, cum ar fi scrierea de email-uluri, eseuri, articole și chiar și cod. Din punct de vedere tehnic, ChatGPT are la bază un model de limbaj autoregresiv care folosește algoritmi de *deep learning* pentru a genera text într-un mod cât mai natural posibil.
3. Termenul Microsoft Copilot a apărut inițial la începutul lui 2023 în asociere cu Bing Chat, un chatbot de inteligență artificială integrat în motorul de căutare Bing și care poate ajuta în diverse sarcini, cum ar fi programarea, scrierea, generarea de imagini, răspunsul la întrebări generale și altele. Ulterior, Microsoft a lansat o pleiadă de asistenți virtuali din gama Copilot, care oferă asistență AI în multiple soluții, de la Windows la Dynamics 365. Copilot este un asistent virtual inteligent, disponibil în diverse aplicații Microsoft 365, inclusiv Word, PowerPoint, Excel, Outlook și OneNote. Acesta utilizează inteligența artificială pentru diverse sarcini / activități precum scrierea, editarea, brainstorming-ul și chiar codificarea. Copilot poate oferi sugestii inteligente și automatiza activitățile repetitive pentru a face munca mai eficientă.
4. Gemini, cunoscut anterior sub numele de Bard, este un chatbot cu inteligență artificială generativă dezvoltat de Google. Bazat pe modelul multimodal LLM cu același nume și creat ca răspuns direct la ascensiunea fulminantă a ChatGPT de la OpenAI, a fost lansat cu o capacitate limitată în martie 2023, extinzându-se ulterior în alte țări. Pe 5 iunie 2024, aplicația Gemini pentru Android a fost extinsă în Europa, urmând să fie adăugate la aplicație mai multe funcționalități Google Assistant și funcționalități originale, cum ar fi suport pentru Spotify și setarea alarmelor și mementourilor. Aplicația Gemini a devenit disponibilă pe sistemul de operare Android de la Google, cu planuri ca utilizatorii iOS să o acceseze prin intermediul aplicației Google existente. Această lansare a avut ca scop extinderea bazei de utilizatori Gemini, permițând interacțiuni prin text, voce și imagini.
5. Perplexity AI este un motor de căutare conversațional și de cercetare alimentat de un chatbot IA care răspunde la interogări folosind un text predictiv în limbaj natural. Lansat în 2022, Perplexity generează răspunsuri utilizând surse de pe web și citează linkuri în cadrul răspunsului text. Perplexity funcționează pe un model freemium; produsul gratuit folosește modelul lingvistic mare (LLM) autonom al companiei care încorporează capabilități de prelucrare a limbajului natural (NLP).
6. IFLA Statement on Copyright and Artificial Intelligence. [accesat 15.05.2025]. Disponibil la: https://repository.ifla.org/items/e9f1f982-7876-46ed-91f9-e508a60cda72
7. Realising potential, supporting users: IFLA Statement on Copyright and Artificial Intelligence. [accesat 15.05.2025]. Disponibil la: https://www.ifla.org/news/realising-potential-supporting-users-ifla-statement-on-copyright-and-artificial-intelligence/?utm_source=substack&utm_medium=email
8. *Idem*
9. FAIR (**F**indability, **A**ccessibility, **I**nteroperability, and **R**euse of digital assets). În 2016 au fost publicate, în Scientific Data, Principiile FAIR. Autorii au intenționat să ofere orientări pentru îmbunătățirea capacității de găsire, accesibilitate, interoperabilitate și reutilizare a activelor digitale. Principiile pun accentul pe capacitatea de acțiune a mașinilor (și anume, capacitatea sistemelor computaționale de a găsi, accesa, interopera și reutiliza datele fără intervenție umană sau cu o intervenție umană minimă), deoarece oamenii se bazează din ce în ce mai mult pe suportul computațional pentru a gestiona datele ca urmare a creșterii volumului, complexității și vitezei de creare a acestora. Mai multe informații sunt disponibile la: https://www.go-fair.org/fair-principles/
10. CARE (**C**ollective Benefit, **A**uthority to Control, **R**esponsibiliy, **E**thics). Principiile CARE reprezintă un set de orientări etice și practice pentru utilizarea datelor indigene și protejarea drepturilor indigenilor în guvernanța datelor. Acestea completează principiile FAIR, care se concentrează pe găsirea, accesibilitatea, interoperabilitatea și reutilizarea datelor, prin adăugarea unei abordări orientate spre oameni și scopuri. Principiile CARE, elaborate de Global Indigenous Data Alliance (GIDA), pun accentul pe beneficiul colectiv, autoritatea de control, responsabilitate și etică în utilizarea și partajarea datelor indigene. Mai multe informații sunt disponibile la: https://www.gida-global.org/care
11. Association of Research Libraries. Research Libraries Guiding Principles for Artificial Intelligence. [accesat 15.05.2025]. Disponibil la: https://www.arl.org/wp-content/uploads/2024/04/Research-Libraries-Guiding-Principles-for-Artificial-Intelligence.pdf
12. Australian Library and Information Association. ALIA's submission on introducing mandatory guardrails for AI in high-risk settings: Proposals paper. [accesat 15.05.2025]. Disponibil la: https://read.alia.org.au/alias-submission-introducing-mandatory-guardrails-ai-high-risk-settings-proposals-paper
13. ICOLC (International Coalition of Library Consortia) Statement on AI in Licensing. [accesat 15.05.2025]. Disponibil la: https://icolc.net/statements/icolc-statement-ai-licensing

Sursa: https://www.bursa.ro/inteligenta-artificiala-impinge-europa-spre-noi-provocari-ecologice-86497354

Evoluția profesiei de bibliotecar. Competențele meseriilor. Proiecte europene. Formarea inițială și formarea continuă. Provocările profesiei

Prof. Nicoleta MARINESCU
Email: *nicole.marinescu@gmail.com*

I. O profesie în schimbare

Profesia de informare-documentare îndeplineşte întotdeauna misiunea sa fundamentală, aceea de a găsi informaţia în scop profesional (ştiind, mai întâi, să o caute), tratând-o pentru a-i mări valoarea (valoare adăugată) pentru care este folosită, administrând-o şi făcând-o accesibilă şi transmiţând-o celor care au nevoie de ea, fie ei utilizatori sau clienţi. Dacă misiunea rămâne aceeaşi, mijloacele de a o îndeplini au evoluat cu rapiditate. Tehnologii noi, din ce în ce mai performante tind să stăpânească toate sectoarele de activitate, fiind folosite în serviciile profesioniştilor din informare-documentare. Profesia - foarte veche în formele sale fundamentale - a fost împărţită în mai multe meserii; acumularea cunoştinţelor umane şi diversificarea mijloacelor de a o obţine au evoluat. O meserie nouă a apărut prin dezvoltarea unei specializări în sânul unei meserii tradiţionale; nu este nicio discontinuitate, nu există niciun conflict: e vorba de bibliotecari şi documentariști.

În rândurile de mai jos voi încerca să prezint experiența franceză în acest domeniu.

Dacă prin anii ’60 ai secolului trecut din profesia de bibliotecar se desprindea cea de documentarist, bibliotecarii francezi, sub coordonarea Asociației Bibliotecarilor Francezi și îndrumarea specialistei Annie Koupiec au realizat o primă anchetă a meseriilor practicate în biblioteci ca urmare a informatizării acestora. Iată concluzia:

1. Meserii legate de colecții:
- Gestionarea circuitului documentar;
- Dezvoltarea colecțiilor;
- Selecționarea documentelor;
- Achiziționarea documentelor;
- Găsirea documentelor;
- Catalogarea;
- Indexarea;
- Gestionarea autorităților;
- Respectarea STAS-urilor și regulilor destinate bibliotecilor;
- Gestionarea colecțiilor;
- Întocmirea proiectelor (dosarelor) privind conservarea colecțiilor;
- Realizarea lucrărilor de conservare a colecțiilor;
- Administrarea sistemului informatic-documentar.

2. Meserii legate de public:
- Gestionarea serviciului public;
- Bibliografii;
- Bibliografii de referință;
- Comunicarea documentelor;
- Gestionarea împrumutului interbibliotecar;
- Conceperea politicii de primire a beneficiarilor;
- Organizarea accesului la documente;
- Organizarea activităților de valorificare.

3. Meserii legate de formare, studiu, cercetare:
- Formator;
- Specialist în inginerie pedagogică;
- Persoană desemnată cu studii în bibliotecă;
- Persoană desemnată cu îndrumarea și controlul bibliotecilor.

4. Meserii legate de managementul serviciilor și proiectelor:
- Persoană desemnată cu întocmirea proiectelor de inginerie biblioteconomică;
- Director de bibliotecă sau de servicii documentare;
- Responsabilul unității documentare.

Observații: Pentru multe meserii practicate în bibliotecă, nu exista încă un substantiv comun care să le definească. Din această cauză a apărut neconcordanța între „meserie” (substantiv comun) și definiția acesteia (substantiv comun, adjectiv, expresie…). Există meserii care nu se regăsesc în *Clasificarea Ocupațiilor din România* (COR), nici în *Clasificarea Internațională Standard a Ocupațiilor* (ISCO).

II. Competențele bibliotecarului (gestionarul informației)

• Competențe specifice, fundamentale: cultura cărții, a documentului și a informației; cultura bibliotecilor și a documentației.
• Competențe complementare: achiziția documentelor; catalogarea documentelor; comunicarea documentelor; cunoașterea publicului bibliotecii; conservarea și gestionarea documentelor; dezvoltarea colecțiilor; domenii de cunoștințe specializate; indexarea documentelor; cunoașterea normelor și STAS-urilor utilizate în bibliotecă; organizarea informației; căutarea informației, identificarea și localizarea documentelor.
• Competențe generale, fundamentale: cunoașterea legislației juridice și administrative; cunoașterea mediului școlar/universitar și cultural.

• Competențe complementare: animație; autoformare; comunicare; organizarea stagiilor de formare; coordonare; drept; evaluare; gestiune contabilă, bugetară și financiară; informatică; limbi străine; gestiunea resurselor umane; pedagogie; planificarea proiectelor; cercetare; redactare; statistici; valorificare.

II.I. Competențe necesare gestionarului informației

• *Cunoștințe generale:* orientări politice; orientări economice; funcționarea instituțiilor (ex: municipialități, regiuni, universități etc.)
• *Economie:* calculul prețului de cost; politica prețurilor
• *Sociologie:* cunoașterea beneficiarilor bibliotecii; tehnici de anchetă
• *Psihologie:* primirea beneficiarilor; comunicare; a asculta personalul și beneficiarii
• *Etică:* coduri de conduită morală, profesională
• *Competențe politice:* prezentarea unui buget argumentat
• *Gestiune:* strategii de planificare; măsuri de performanță; gestiune financiară; marketing; practici de negociere; gestiunea resurselor umane; managementul calității; relații publice
• *Tehnici:* comunicare; informatică
• *Gestiunea informației:* cunoașterea resurselor documentare; elaborarea și transferul informației; organizarea cunoștințelor de catalogare și a cuvintelor-cheie
• *Ediții:* alcătuirea lucrărilor, operelor; istoric; sector editorial; piața cărții.

III. Proiecte europene de formare profesională. Leonardo da Vinci, DECIDOC, CERTIDOC

O primă încercare de stabilire a competențelor și aptitudinilor s-a realizat în prima fază a proiectului DECIDOC, inițiat de ADBS (Asociația Specialiștilor din Informare și Documentare). Consiliul European al Asociațiilor din Informare-Documentare (ECIA) - creat în 1992- este o uniune a asociațiilor din țările Uniunii Europene, care are ca obiect de activitate problemele privind informarea-documentarea din țările respective. Obiectivele sale sunt următoarele:

- să sprijine și să promoveze interesele comune ale membrilor săi și să le reprezinte în fața organelor interguvernamentale competente, în special acelea ale Uniunii Europene;
- să faciliteze și să asigure colaborarea între membri săi;
- să pună în lumină importanța informării și conștientizarea valorii sale ca sursă esențială pentru organizațiile de toate felurile, și în special pentru dezvoltarea economică;
- să ajute dezvoltarea politicilor de informare în cadrul Uniunii Europene;
- să depășească barierele lingvistice și de altă natură care limitează folosirea informației în țările Uniunii;
- să dezvolte sectorul managementului pentru informare-documentare în Europa, prin educație și instruire;
- să sprijine răspândirea informației în cadrul țărilor Uniunii Europene.

Euroreferențialul a fost conceput de către profesioniști dintr-o perspectivă europeană. Au fost identificate și comparate competențele și aptitudinile cerute de către diversele profesii din domeniul informării-documentării: arhivist, bibliotecar, documentarist, supraveghetor etc. Acesta cuprinde treizeci și trei de domenii de competență repartizate în cinci grupuri:

• ***Grupul I - Informare***: „baza" domeniului informare-documentare, adică a domeniilor în care nu este permis unui specialist să nu aibă competențe, la cel puțin un nivel mediu.
• ***Grupul T - Tehnologii***: competențe care fac apel la tehnologiile de informatică și Internet.
• ***Grupul C - Comunicare***: competențe obligatorii meseriilor din domeniul informare-documentare care sunt într-atât de legate de acestea încât este necesar ca specialiștii din informare-documentare să le aibă;
• ***Grupul M - Management***: obligatoriu specialiștilor din informare pentru managementul global al informării și al activităților; competențele din acest grup le permit acestora să fie interlocutori avizați și activi în gestionarea bugetului, în marketing, în resurse umane și în instruire.
• ***Grupul S - Alte cunoștințe***: acest grup permite luarea în considerare a competențelor asociate domeniilor de activitate ale utilizatorilor sau informațiilor sau documentelor.

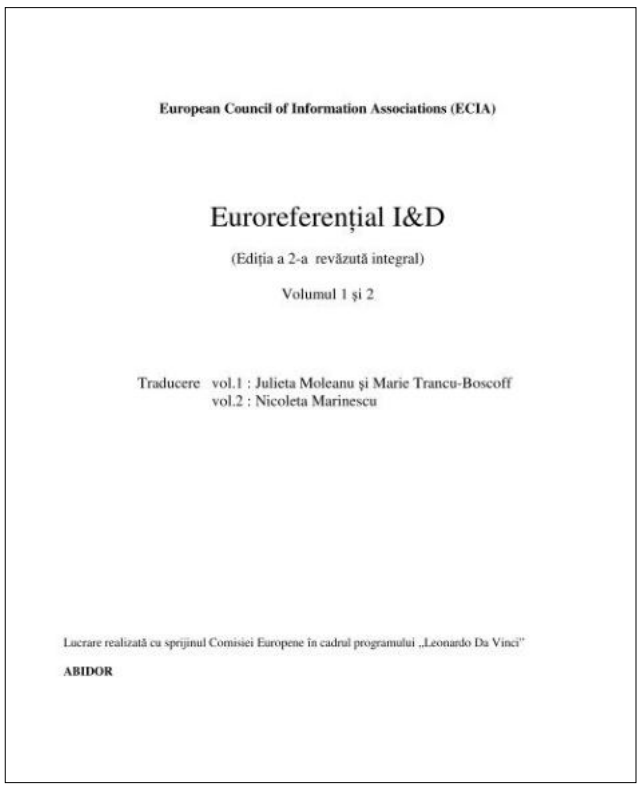
European Council of Information Associations (ECIA)

Euroreferențial I&D

(Ediția a 2-a revăzută integral)

Volumul 1 și 2

Traducere vol.1 : Julieta Moleanu și Marie Trancu-Boscoff
vol.2 : Nicoleta Marinescu

Lucrare realizată cu sprijinul Comisiei Europene în cadrul programului „Leonardo Da Vinci"

ABIDOR

Euroreferențialul
Sursa: https://www.yumpu.com/ro/document/view/36061219/euroreferential-1-si-2

Nu toți profesioniștii au competență de același nivel. Sunt recunoscute patru nivele:
• ***Nivelul 1***: profesionist care folosește instrumentele pe care le are la dispoziția sa și are o cultură de bază în domeniu (vocabular de bază, capacitatea de a executa câteva sarcini fără complexitate).
• ***Nivelul 2***: profesionist care cunoaște instrumentele de bază, îndeplinind munci specializate sau repetitive, capabil să colaboreze cu specialiștii într-o anumită problemă, folosindu-se de deprinderile sale practice.
• ***Nivelul 3***: profesionist care cunoaște toate tehnicile meseriei, știe să discute despre ele și le utilizează.
• ***Nivelul 4***: profesionist care cunoaște metodologia, lucru care îi permite să conceapă sisteme noi, să administreze informația în instituția sa sau în rețeaua sa.

Tabel recapitulativ al domeniilor de competenţă şi al principalelor aptitudini

Treizeci şi trei de domenii de competenţă	Douăzeci de aptitudini principale
Grupul I - Informare I01- relaţii cu utilizatorii şi clienţii I02- înţelegerea mediului profesional I03- aplicarea legislaţiei privind informarea I04- gestionarea conţinuturilor şi a cunoştinţelor I05- identificarea şi validarea surselor de informare I06- analiza şi reprezentarea informaţiei I07- căutarea informaţiei I08- gestionarea colecţiilor şi a fondurilor I09- completarea şi dezvoltarea colecţiilor şi a fondurilor I10- prelucrarea documentelor I11- organizarea locului de muncă şi a echipamentului I12- crearea de produse şi de servicii **Grupul T - Tehnologii** T01- crearea pe calculator a unor programe de informare documentară T02- dezvoltarea pe calculator a aplicaţiilor T03- publicare şi editare T04- tehnologii ale Internetului T05- tehnologii pentru informare şi comunicare **Grupul C - Comunicare** C01- comunicare orală C02- comunicare scrisă C03- comunicare audio-vizuală C04- comunicare prin calculator C05- practicarea unei limbi străine C06- comunicare interpersonală C07- comunicare la nivel instituţional **Grupul M - Management** M01- managementul global al informaţiei M02- marketing M03- vânzare şi difuzare M04- gestiune bugetară M05- planificarea şi gestionarea proiectului M06- diagnostic şi evaluare M07- gestionarea resurselor umane M08- pregătire şi activităţi pedagogice **Grupul S - Alte cunoştinţe ştiinţifice** S01- cunoştinţe complementare	A - **Relaţionare** 1. autonomie 2. (capacitate de) comunicare 3. disponibilitate 4. empatie 5. (spirit de) echipă 6. (aptitudini pentru) negociere 7. (simţ) pedagogic B - **Căutare** 1. curiozitate C - **Analiză** 1. analiză 2. (spirit) critic 3. (putere) de sinteză D - **Comunicare** 1. discreţie 2. reacţie E - **Management** 1. perseverenţă 2. rigoare F - **Organizare** 1. (putere de) adaptare 2. (capacitate de) anticipare 3. (putere de) decizie 4. iniţiativă 5. (spirit) organizatoric

Euroreferențialul va fi folositor:

√ publicului larg, pentru înţelegerea cerinţelor profesiei de informare-documentare, a activităţilor pe care le implică, a competenţelor şi a aptitudinilor pe care le solicită;

√ corpului profesional activ, care vrea să îşi cunoască mai bine meseria sa şi să identifice competenţele pe care trebuie să le dobândească sau să le îmbunătăţească pentru a se adapta;

√ tânărului aflat în căutarea unei orientări profesionale care încearcă să afle dacă posedă aptitudinile necesare profesiei de informare-documentare;

√ profesionistului care doreşte îmbunătăţirea statutului său prin încadrarea într-un compartiment în care va putea să dobândească o competenţă suplimentară;

√ formatorului, care doreşte să îşi actualizeze programele sau acelora care doresc să modernizeze suporturile pedagogice pentru a le sincroniza cu cerinţele mediului profesional;

√ profesionistului care doreşte să completeze competenţele utilizatorului pentru a putea să evalueze gradul lui de „cultură a informaţiei”, atât pentru informarea sa cât şi pentru diseminarea acesteia;

√ util în cazul reconversiei profesionale;

√ necesar în mobilităţi.

IV. Formarea inițială și *formarea continuă. Provocările profesiei*

De-a lungul istoriei, bibliotecarul - gestionarul colecțiilor de documente pe diferite suporturi - a adunat, a organizat, a așezat, a descris documente/informații pentru a le oferi publicului. Evoluția tehnicii, nevoia tot mai mare de informație pentru toate domeniile societății au devenit adevărate provocări ale profesiei. În 1931, S.R. Ranganathan a alătuit o culegere de cinci legi ale biblioteconomiei, actualizate mereu în funcție de evoluția societății și nevoia de informație. De la bibliotecarul care gestiona tăblițele de lut până în zilele noastre, au rămas principii de bază adaptate noului. Iată care sunt acestea:

1. Cărțile sunt pentru a fi folosite.
2. Fiecare persoană cu cartea sa.
3. Fiecare carte cu cititorul ei.
4. Economisiți timpul cititorului.
5. O bibliotecă este un organism în creștere.

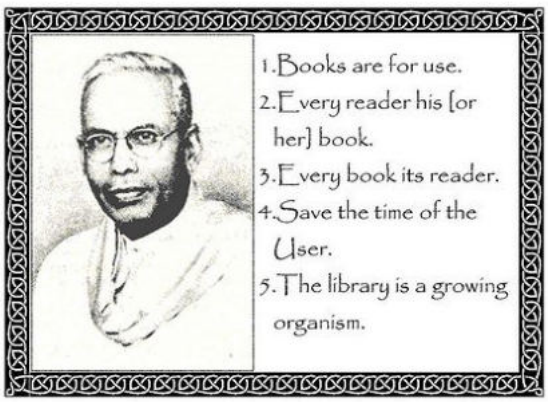

Sursa: https://ro.pinterest.com/pin/59602395038413641/

În 1998, apare o actualizare a celor cinci legi:
1. Bibliotecile servesc omenirea.
2. Respectă toate formele prin care se comunică cunoștințele.
3. Utilizează tehnologia în mod inteligent pentru a îmbunătăți serviciile.
4. Protejează accesul liber la cunoaștere.
5. Onorează trecutul și creează viitorul.

În 2004, 2008, 2016 apar noi variante ale legilor lui Ranganathan în funcție de evoluția tehnologiilor.

În 2019, cele cinci legi ale cunoașterii, adaptate după cele ale lui Ranganathan devin:
1. Cunoașterea este destinată utilizării în *toate* formele.
2. „Orice cetățean" are dreptul de a accesa *toate* formele de cunoaștere.
3. Orice fel de cunoaștere este accesibilă *tuturor* fără niciun fel de discriminare.
4. Salvați timpul *tuturor* celor care caută cunoștințe.
5. Un sistem de cunoștințe este unul care evoluează în timp pentru a îndeplini toate legile de mai sus.[1]

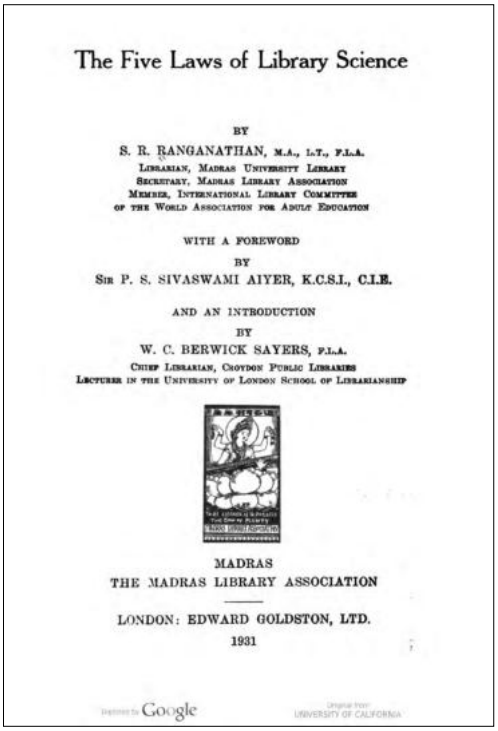
The Five Laws of Library Science

BY

S. R. RANGANATHAN, M.A., L.T., F.L.A.
Librarian, Madras University Library
Secretary, Madras Library Association
Member, International Library Committee
of the World Association for Adult Education

WITH A FOREWORD
BY
Sir P. S. SIVASWAMI AIYER, K.C.S.I., C.I.E.

AND AN INTRODUCTION
BY
W. C. BERWICK SAYERS, F.L.A.
Chief Librarian, Croydon Public Libraries
Lecturer in the University of London School of Librarianship

MADRAS
THE MADRAS LIBRARY ASSOCIATION

LONDON: EDWARD GOLDSTON, LTD.
1931

Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Cele_cinci_legi_ale_biblioteconomiei#/media/Fi%C8%99ier:Five-laws.jpg

a) *Informatizarea, Internetul, noile tehnologii oferă cetățeanului* o multitudine de informații pe suporturi diferite
b) *Informația* și *noua concepție despre bibliotecă*

Prin anii '80 ai secolului trecut, apare o concepție nouă privind informația. Aceasta este considerată un produs, iar biblioteca/centrul de informare și documentare, este locul unde este gestionată informația/frântura de informație.
c) *Rolul bibliotecarului*

Într-o lume în care informația există pe mai multe suporturi, dar în care suportul hârtie predomină, bibliotecarul se transformă din custode în interfață între informație și beneficiar/utilizator (cyberbibliotecar).

- beneficiarul solicită informația venind în bibliotecă
- beneficiarul - la calculatorul personal - accesează informația via Web (Internet).

În ambele situații este nevoie să formăm beneficiarul/utilizatorul.
d) *Diversificarea rețelei documentare* se realizează prin crearea centrelor de informare și documentare pe diferite probleme, sau a info-chioșcurilor.

Cine este bibliotecarul?

Formarea inițială a bibliotecarului s-a făcut:
- într-un institut de specialitate (Facultatea de bibliologie și știința informării / comunicării / jurnalism)
- într-un institut de studii superioare (nu de specialitate)
- într-o alta formă de învățământ neuniversitar

Profilul specialistului în informare:
- să cunoască modul în care sunt prelucrate documentele și informația, să stapânească aceste tehnici
- să fie în slujba beneficiarilor/utilizatorilor, să aibă aptitudini pentru relațiile interumane
- să acționeze cu multă eficacitate. să aibă spiritul disciplinei, metodei, imaginației

Caracteristici generale ale profesiei

- *o meserie utilă*

Trebuie să fie convins de utilitatea muncii desfășurate, chiar dacă uneori apar frustări (ex: programul bibliotecii…). Utilitatea sa trebuie să fie cunoscută și remunerată / recompensată

- *o meserie de comunicare* și *relații cu oamenii*

Munca de informare este o muncă de echipă, colectivă. Relațiile dintre personalul bibliotecii și beneficiari este în interesul instituției. Trebuie să-i înțeleagă pe alții, să participe, să comunice. Trebuie să aibă capacitatea de a se exprima atât în scris, cât și oral, clar.

- *o meserie de decizii*

Ținând cont de informația pe care o gestionează, de modul de a comunica, nu pot fi date lecții (ex: cărți nepotrivite pentru o anumită vârstă).

- *o meserie de curiozitate față de oameni, organizații, lucruri, fapte, idei, tehnici*

Nu vei putea să pui în circulație lucruri care nu te interesează.

- *o meserie* în *evoluție*

Nu numai tehnicile evoluează, dar și cunoștintele. Rutina și pasivitatea sunt dușmanii de care trebuie să ne ferim.

- *o meserie de perseverență* și *modestie*

Munca de informare cere eforturi, uneori și fizice, susținute, nu numai intelectuale.

- *o deontologie este necesară* în *practicarea profesiei*

(Extras din: *Code de deontologie de la Corporation des bibliothecaires professionnels de Quebec*: 1996)

Bibliotecarul

→ trebuie să aibă ca prim obiect popularizarea/raspândirea culturii și informației accesibile tuturor cetățenilor, fără discriminare. Trebuie să se opună oricărei tentative privind limitarea dreptului individului la informație;
→ trebuie să susțină orice măsură care ar putea contribui la asigurarea serviciilor profesionale de calitate utilizatorilor;
→ trebuie să favorizeze măsuri privind formarea utilizatorilor în vederea utilizării cu maximum de profit a resurselor documentare;
→ trebuie să contribuie la dezvoltarea și evoluția profesiei sale: contribuții la revistele științifice și profesionale; schimbul de cunoștințe cu confrați de breaslă; colaborări la lucrări de cercetare în domeniul biblioteconomiei, informației documentare și în disciplinele conexe; participarea sa la viața asociației profesionale sau prin orice altă modalitate de a îmbunătăți actul profesional;
→ este responsabil de autoformarea sa și trebuie să recurgă la modalitățile de perfecționare pe care le consideră cele mai utile.

Caracteristici de care este bine să se țină cont la angajarea unui gestionar al informației

→ fizic: vitalitate; ținută, prezentare;
→ formare: formare generală;
→ experiențe: formare specializată; cunoașterea limbilor străine; experiență profesională;
→ aptitudini intelectuale: spirit de analiză; spirit de sinteză; raționament; metode; organizare; curiozitate;
→ trăsături de caracter: modestie; perseverență; inițiativă; rapiditate; eficacitate;
→ aptitudini de relaționare: spirit de echipă; sociabilitate; disponibilitate; facilități de contacte;
→ aptitudini de conducere: ambiție; exprimare în scris și orală.

Note:

1. Cele cinci legi ale biblioteconomiei. [accesat 16.05.2025]. Disponibil la: https://ro.wikipedia.org/wiki/Cele_cinci_legi_ale_biblioteconomiei

Bibliografie:

1. Code de déontologie de la Corporation des bibliothécaires Professionnels du Québec (CBPQ). 1996. [accesat 16.05.2025]. Disponibil la: https://www.enssib.fr/bibliotheque-numerique/notices/1976-code-de-deontologie-de-la-cbpq
2. Euroreferenţial I&D. Volumul 1 și 2. Ediţia a 2-a, revăzută integral. București: ABIDOR, 2005. [accesat 16.05.2025]. Disponibil la: https://www.yumpu.com/ro/document/view/36061219/euroreferential-1-si-2
3. KUPIEK, Anne. Premier recensement des métiers des bibliothèques. En: *Bulletin des bibliothèques de France (BBF)*, 1995, no 6, p. 17-21. [accesat 16.05.2025]. Disponibil la: https://bbf.enssib.fr/consulter/bbf-1995-06-0017-003
4. MARINESCU, Nicoleta. *Dezvoltarea profesională biblioteconomică: Dezvoltarea profesională biblioteconomică: culegere de interviuri, articole, comunicări, proiecte*. Iași: Princeps Edit, 2007
5. MICHEL, Jean; MARINESCU, Nicoleta; IANUȘ, Mariana. *Formarea în societatea informaţiei, societate în formare*. Iași: Astel Design, 2000
6. Référentiel des métiers-types des professionnels de l'information-documentation. En: *Bulletin des bibliothèques de France (BBF),* 2001, no 6, p. 143-143. [accesat 16.05.2025]. Disponibil la: https://bbf.enssib.fr/consulter/bbf-2001-06-0143-002

"I love being a librarian because my services as a librarian is a way to serve my nation as strong libraries build strong researchers and informed researchers build strong nations."

Salman Haider, creator of librarianshipstudies.com

"I love being a librarian because I love making order out of chaos and helping people around the world find things they want AND things they didn't even know they wanted."

Rich Murray (Principal Cataloger at Duke University, US)

"I love being a librarian because I can turn the library into a "playground" where the community can have fun, connect, interact and have lasting relationships with people and books. "

Louise Ian de los Reyes Aquino (Head Librarian, Metro-Dagupan Colleges, Philippines)

"I love being a librarian because in the library I have freedom of information and thought. I feel connected with the past, I can help people with their information needs at the present, in order to help them build their future."

Mariana Barna (Bibliotecaria Documentalista, Argentina)

"I love being a librarian because I believe that knowledge needs to be organized and shared in the right way."

Muram Abdelmageed (Librarian at Higher Colleges of Technology, United Arab Emirates)

"I love being a librarian because it is a vocation, helping people to help themselves to reach their needs and goals. Librarians are a sort of cross between pastors of the mind and doctors of the soul."

Janet L. Mente (head librarian of the Royal Dutch Institute in Rome and on the board of the URBS Library Consortium)

Sursa: https://princh.com/blog-i-love-being-a-librarian-because-top-reasons-why-librarians-love-their-job/

Revista „Boabe de grâu” în colecțiile Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș. Spicuiri

Dr. Cristina BACIU
Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș
Compartimentul „Bibliografic și catalog electronic”
Email: ***bcm19701@yahoo.com***

Publicația „Boabe de grâu” este o revistă de cultură a perioadei interbelice, prestigiul său având ecou până în zilele noastre. Fondată în anul 1930 de către Emanoil Bucuța, scriitor și bibliograf român, membru corespondent al Academiei Române, revista a fost tipărită la București sub conducerea Direcției Educației Poporului, a Institutului Social Român și a Monitorului Oficial.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Secția Presă și Legislație. Colecția revistei „Boabe de grâu”

Emanoil Bucuța s-a născut la data de 27 iunie 1887 în Bolintin-Deal, în apropiere de București. Urmează Facultatea de Litere și Filosofie, secția de Limbă și Literatură Germană, la București. În 1912 pleacă la Berlin pentru doctorat, dar renunță după un an din lipsa fondurilor materiale și, în 1913, se întoarce în țară. La București, Bucuța se va dovedi un om de cultură foarte activ în viața publică, prima publicație la care va colabora ca redactor, ulterior ca redactor-șef, fiind „Monitorul asigurărilor muncitorești”. Va fi șef de birou la Casa Centrală a Meseriilor, șef de studii și publicații la Casa Centrală a Asigurărilor Muncitorești. Printre cele mai importante funcții pe care le-a avut se numără cea de redactor al „Arhivei pentru Știință și Reformă Socială” ce aparținea Institutului Social Român (condus de Dimitrie Gusti), și de director al departamentului Educației Poporului la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale. În perioada anterioară revistei „Boabe de grâu”, Emanoil Bucuța a fost redactor al revistei „Graiul Românesc” (1927-1929). A fost profesor la Universitatea muncitorească și la Școala Superioară de Asistență Socială și Publicitate, precum și director al Casei Școalelor și secretar în Ministerul Cultelor și Artelor. În perioada 1930-1934 a participat la Conferințele Balcanice, ce aveau ca scop constituirea unui pact regional balcanic de cooperare politică, economică și culturală, la care au participat România, Grecia, Iugoslavia, Albania, Turcia, Bulgaria.

Amintim câteva titluri din scrierile lui Emanoil Bucuța (1887-1946), pe care le regăsim în colecțiile Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș:

• „Biblioteca satului” (București: Fundația culturală regală, 1936);

• „Capra neagră” (București: Casa Școalelor, 1938);

• „Fuga lui Șefki” (București: Cartea Românească, s.a.) a primit premiul de roman al Societății “Cartea românească”;

• „George Vâlsan după zece ani” (București: Imprimeria Națională, 1945);

•„Legătura roșie” (București: Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, 1938);

• „Museul Simu” (București: Marvan, 1931);

• „Muzeul Brukenthal din Sibiu” (București: Editura asociației româno-germane, 1943);

• „Orașe și locuri de artă românești. Balcic” (Craiova: Ramuri, 1931);

• „Scrieri”, Vol. 1 (s.l.: Minerva, s.a.). Cu un studiu introductiv de acad. Dimitrie S. Panaitescu-Perpessicius. Cuprinde și romanele: „Legătura roșie”, „Fuga lui Șefki”, „Capra neagră”;

• „Scrieri”, Vol. 2 (s.l.: Minerva, s.a.).

Despre romanul „Fuga lui Șefki” (1927), George Călinescu afirma că este: „cea mai însemnată dintre narațiuni... un tablou încărcat de culori și amănunte etnografice asupra turcimii din partea occidentală a țării”.[1] Se pare că este cel mai important roman al autorului, un roman descriptiv, etnografic, care dezbate lumea aflată în amurg a turcilor din Cadrilater, precum

și a românilor coloniști în regiune. Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș deține la secția *Colecții Speciale* un exemplar al romanului, cu autograful autorului.

Pe lângă bogata sa activitate redacțională și publicistică, Emanoil Bucuța a fost preocupat de soarta românilor din afara granițelor țării, mai ales a celor de la Sud de Dunăre. Astfel, în 1923, publică studiul „Românii dintre Vidin și Timoc”, unde prezintă viața locuitorilor etnici români din zonă, care cuprindea și o culegere de folclor. Aceste preocupări pentru soarta românilor din Balcani se vor regăsi și în paginile revistei „Boabe de grâu”, unde vor apărea numeroase articole despre aromâni sau alte populații românești din Balcani, precum și fragmente din romanul etnografic „Ruva”, de scriitorul aromân Marcu Beza.[2]

Revista „Boabe de grâu” a avut o apariție lunară, începând cu martie 1930 până în decembrie 1934, conținând articole culturale și istorice pe subiecte locale din România, inclusiv despre cultura minorităților etnice (germani, maghiari, bulgari, evrei, turci). Domeniile dezbătute în articole erau de arheologie, religie, arhitectură, etnografie, geografie, istoria artei, educație, istoria social-politică a României. Regăsim în paginile revistei articole despre artiști și scriitori români, dar și articole scrise de autori străini despre România, articole traduse în română din alte limbi, romane publicate în serial ale unor autori străini.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Secția Presă și Legislație. Colecția revistei „Boabe de grâu”

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Secția Presă și Legislație. Colecția revistei „Boabe de grâu”

În anul 2023 a apărut la Editura Academiei Române din București volumul intitulat „Revista Boabe de grâu: repere etnologice”, selecție de texte, introducere și notă asupra ediției de Florența Popescu Simion, carte pe care o deține Biblioteca Națională a României.[3] Lucrarea readuce în atenție o selecție și o analiză a articolelor de etnologie și folclor publicate în vestita revistă de acum 95 de ani, autoarea afirmând că: „de multe ori întoarcerea pe urmele înaintașilor este o cale sigură pentru a găsi resurse de analiză, viziuni proaspete care, din diferite motive, au fost trecute cu vederea la momentul publicării”.[4]

Revista „Boabe de grâu” se deosebește în peisajul publicistic interbelic prin faptul că reunește, în același cuprins, studii și cercetări de înaltă ținută științifică cu articole de divertisment, cronici privind evenimentele culturale, scopul final fiind elevarea poporului, ca un ecou peste veac al filosofiei pașoptiste.[5] De la primul până la ultimul număr, revista a avut o structură unitară.

În prima jumătate, Revista „Boabe de grâu” conținea o secțiune intitulată *Studii și povestiri*, în care apăreau câteva articole mari, pe diferite teme culturale și sociale, și câte o povestire aparținând, în primii doi ani, câte unui scriitor român (Gala Galaction, Liviu Rebreanu, Ion Agârbiceanu), iar în următorii ani, unor scriitori străini (Iordan Iovkov din Bulgaria, Borislav Stancovici din Iugoslavia, Coloman Mikszath și Iosif Nyiro din Ungaria).

În această secțiune au publicat mari personalități culturale ale vremii: regina Maria a României, Grigore Antipa, Nicolae Iorga, Gala Galaction, Nicolae Tonitza, Ioan Bianu, Dimitrie Gusti, Traian Herseni, Ion Chelcea, Al.Tzigara-Samurcaș, Constantin Brăiloiu, Henri H. Stahl, ș.a.

A doua jumătate a revistei conținea două părți:

Prima parte, intitulată *Cronica*, avea trei secțiuni: *Cărți, Conferințe, Congrese, Expoziții*; *Teatru, Muzică, Cinematograf, Radio*; *Turism, Sport, Educație fizică*.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș. Secția Presă și Legislație. Colecția revistei „Boabe de grâu"

A doua parte se intitula *Educația poporului în alte țări.* Rubrica avea articole traduse din alte limbi, în general de Bucuța sau de alți colaboratori, despre educația în țările învecinate (Bulgaria, Ungaria, Iugoslavia) sau în țări mai îndepărtate (Cehoslovacia, Polonia, Belgia, Austria, Germania, Olanda, S.U.A). Tot aici au fost publicate articole referitoare la situația satului unguresc din Ardeal sau la viața și cultura sașilor din Ardeal. Este important de menționat că aceste articole prezentau țări al căror sistem educațional nu era foarte bine cunoscut în epocă de publicul român. Astfel, la această rubrică, o traducere a lui Emanoil Bucuța din numărul 3/1934 (Anul V) se intitulează „Bibliotecile Dopolavoro și populare din Italia; Universitatea din Perugia", unde sunt prezentate biblioteci publice din Roma, Napoli, Como, Vicenza. La aceeași rubrică, în numărul 3/1930 (Anul I) un amplu articol intitulat „Educația populară în Cehoslovacia" relatează informații despre Biblioteca centrală municipală din Praga, Biblioteca de copii din Klatovech, statutul școlii de bibliotecari de stat din Praga, Legea Bibliotecilor Comunale publice din Cehoslovacia (1919), dar și despre universități, ligi culturale și societăți particulare de educație populară. Și în numărul 8/1930 (Anul I) regăsim un articol interesant semnat de Richard Csaki, intitulat „Viața și cultura populară a Sașilor din Ardeal".

Rubrica *Cronică* se remarcă prin faptul că era scrisă în întregime de Emanoil Bucuța (anii 1930, 1932, 1333), dar și în ceilalți doi ani el a scris majoritatea *Cronicii*.

Dacă secțiunea *Cărți, Conferințe, Congrese, Expoziții* este una firească și de interes, evocând evenimentele culturale ce se desfășurau în acea perioadă, celelalte două secțiuni *Teatru, Muzică, Cinematograf, Radio* și *Turism, Sport, Educație fizică* sunt, oarecum, neprevăzute. *Teatru, Muzică, Cinematograf, Radio* se remarcă prin faptul că cinematograful este abordat ca o artă importantă, deși cinematografia românească se afla la începuturi în perioada anilor 1920-1930. De asemenea, despre radioul românesc, mijloc nou de comunicare în acea perioadă, s-au scris în toți anii de apariție ai revistei 13 articole, fiind evidențiat rolul educativ al acestui mijloc de comunicare în masă („Posturile de emisie radiofonică românești", de E. Petrașcu, „Radiofonia la țară").

Secțiunea inedită *Turism, Sport, Educație fizică* ne dovedește că în perioada interbelică s-a acordat o mare atenție sportului și sănătății corporale, astfel, unul dintre articole fiind „Educația fizică la țară". Deși interesul față de sport este mare, totuși cea mai mare atenție în revistă, la această secțiune, se îndreaptă către turism și obiectivele deosebit de frumoase din țara noastră. De altfel, Emanoil Bucuța se numără printre fondatorii unei organizații de turism care purta numele *Touring - Clubul României,* al cărei președinte a fost Mihai Haret, cel care semnează în paginile revistei câteva articole pe această temă. Se pune accent pe frumusețile țării, trasee montane, cabane și case de popas, evidențiindu-se potențialul turistic al României.

Totuși, secțiunea *Studii și povestiri*, din prima jumătate a Revistei „Boabe de grâu" conținea cele mai ample și mai variate articole privind viața culturală a României din primele decenii ale secolului al XIX-lea.

Această rubrică, în fiecare număr al revistei, din cei cinci ani de apariție, a prezentat fie un monument arhitectonic din țară, fie un așezământ sau o instituție de cultură reprezentativă. În primul număr al revistei (An I, nr. 1/1930), Ioan Bianu semnează un amplu studiu intitulat „Academia Română și biblioteca ei", un istoric al locașului acestei instituții, iar în

numărul 10 al revistei aceluiași an, Gheorghe Cardaș publică articolul „Biblioteci vechi românești". George Fotino publică în numărul 5/1933 un articol dedicat uneia dintre cele mai importante biblioteci personale din țara noastră, a faimoasei familii Brătianu, articol intitulat „Biblioteca I.I.C. Brătianu".

Alte articole dedicate unor importante biblioteci din țara noastră pe care le regăsim în paginile Revistei „Boabe de grâu" sunt: „Biblioteca Universității din Cluj", de Ion Mușlea (An I, nr. 5/1930), „Biblioteca Telekiana din Târgu-Mureș", de Aurel Filimon (An II, nr. 6-7/1931), „Biblioteca V.A. Urechia", de Lucia Borș (An III, nr. 8/1932), „Biblioteca Universității din Iași", de Karl Kurt Klein (An V, nr. 5/1934), „Fundația Universitară Carol I", autor Alexandru Tzigara-Samurcaș (An III, nr. 6/1932). *Fundația Universitară* se creează în București, din inițiativa și coordonarea Regelui Carol I. Biblioteca „Fundației Universitare Carol I" (1891), timp de un secol, a primit importante donații de carte de la aproape toți marii profesori ai Universității din București, începând cu Titu Maiorescu și ajungând la Iorgu Iordan și Alexandru Rosetti, fie că au fost făcute în timpul vieții acestora, fie - cel mai adesea - lăsate prin testament. La acestea se adaugă scriitori ca Liviu Rebreanu, Octavian Goga și mulți alții.

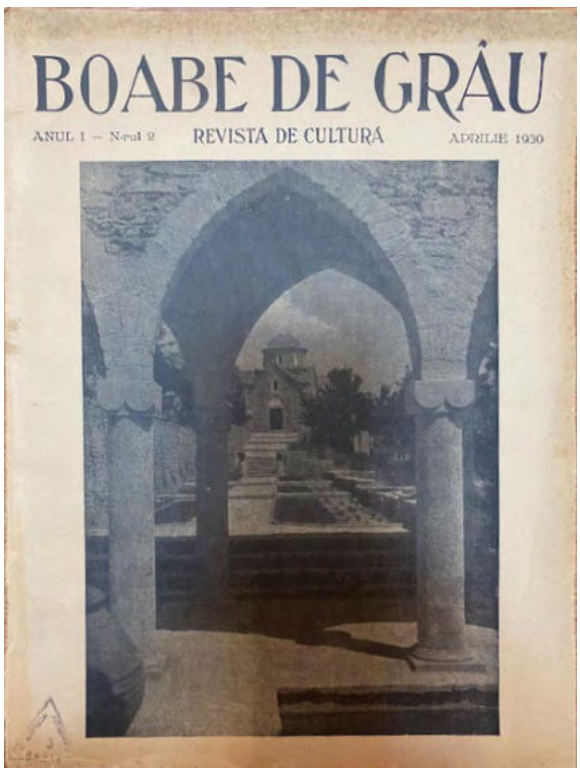

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș. Secția Presă și Legislație. Colecția revistei „Boabe de grâu"

La inaugurarea Fundației sale, Regele Carol I afirma: „Legenda Mănăstirii Argeșului ne arată credința răspândită în poporul român că, pentru trainica întemeiere a unui așezământ, trebuie îngropată în temeliile lui o ființă vie. Pus-am în temelia acestei case a tinerimii universitare, via Mea credință în viitorul României".[6] Ioan Georgescu semnează în numărul 4/1930 un amplu articol intitulat „Astra". Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (Astra), înființată la Sibiu în 1861, a avut o contribuție remarcabilă, cu implicații profunde asupra culturii românești din Transilvania. În afara bibliotecii de la Sibiu, a înființat o rețea de 250 de biblioteci în localități rurale și orașe mai mici.

De asemenea, C.D. Fortunescu publică în „Boabe de grâu" articolul „Fundația Alexandru și Aretia Aman Craiova" (An II, nr. 5/1931). Fundația familiei Aman, compusă din trei secțiuni, bibliotecă, pinacotecă și muzeu, inaugurată la 21 decembrie 1908 în prezența ministrului Instrucțiunii Publice și a Cultelor, Spiru Haret, s-a bucurat de un prestigiu deosebit, printre semnăturile în Cartea de Onoare figurând personalități marcante care au vizitat biblioteca și muzeul din Craiova: regele Ferdinand, regina Maria, regele Carol al II-lea, Nicolae Iorga, prințul G. Știrbei, general Al. Averescu, L. Blaga, V. Eftimiu, Șt.O. Iosif, C.C. Giurescu, Spiru Haret și alții. Biblioteca publică din Craiova a funcționat cu fondul de carte donat de soții Aman, cărți moștenite de familie, achiziționate de Alexandru Aman în perioada studiilor la Paris, cumpărate din țară sau primite. În biblioteca donată se aflau cărți valoroase românești și străine din secolele XVII-XIX, multe cu ex-librisul manuscris al proprietarului și diverse însemnări ale membrilor familiei. În 1921, la conducerea Fundației Aman a fost numită poeta Elena Farago, care a condus această instituție timp de peste trei decenii, a locuit și a creat în casa care astăzi adăpostește o expoziție permanentă dedicată poetei. Elena Farago s-a preocupat de îmbogățirea colecțiilor bibliotecii prin achiziții sau donații, între care se remarcă donația de cărți a lui Nicolae P. Romanescu, om politic, fost primar al Craiovei, bibliofil și colecționar de artă, care a donat 4.000 de volume, multe din secolele XVI-XVII.[7] Pompiliu Costescu semnează articolul „Palatul Cultural din Turnu-Severin", publicat în numărul 12/1933 (Anul IV). Înființată în anul 1921 pentru public, Biblioteca Județeană „I.G. Bibicescu", se mută în anul 1924 în *Palatul Culturii* fondat de Teodor Costescu. Fondatorul bibliotecii este ziaristul și economistul Ioan Gheorghe Bibicescu (1848-1924), născut la Cerneți, județul Mehedinți, care în 1921 a donat orașului Turnu-Severin biblioteca personală, adăugând actului de donație și numele de *Biblioteca Populară „I.G. Bibicescu"*. Bibicescu face parte din galeria cărturarilor și patrioților români, alături de prof. Teodor Costescu, întemeietorul *Palatului Culturii* din Turnu Severin, acolo unde se află biblioteca donată. Încă din anul 1913, Ioan G. Bibicescu și-a dorit să doneze biblioteca personală publicului severinean, Teodor Costescu afirmând despre gestul acestuia de generozitate: „neprețuitul dar ce ați promis conjudețenilor și concetățenilor Domniei Voastre".[8]

Alte articole din revistă în care sunt descrise obiective culturale din țara noastră sunt: „Muzeul Limbii române" (Lia Manoilescu), „Muzeul Fălticenilor" (V. Ciurea), „Muzeul Simu" (Emanoil Bucuța), „Institutul de Istoria Medicinei, Farmaciei și de Folklor Medical din Cluj" (V. Bologa), „Colegiul Național Sf. Sava" (Ștefan Pop), „Casa Văcăreștilor" (Elena Văcărescu), „Muzeul Porumbescu" (Leca Morariu), „Școala Normală Română din Oradea" (Ioan Georgescu), „Cabinetul numismatic al Academiei Române" (C. Moisil). Pe lângă aceste studii frumoase și interesante, sunt și cele dedicate satului românesc, perioada interbelică reprezentând o etapă importantă pentru etnografia și folcloristica românească. Emanoil Bucuța, fiind colaborator la Institutul Social Român condus de Dimitrie Gusti, se înțelege că în paginile Revistei „Boabe de grâu" a publicat numeroase articole privind monografiile sociologice. Câteva titluri dintre aceste studii demne de atenție, aparținând perioadei interbelice sunt: „Stâna din Munții Făgărașului", de Traian Herseni; „Un sat din Transilvania: Drăgușul", de Henri H. Stahl; „Arhiva fonografică", de George Breazul.

Concluzii:

Revista „Boabe de grâu” care a apărut în perioada 1930-1934, publicată lunar, sub conducerea fondatorului Emanoil Bucuța, scriitor și membru corespondent al Academiei Române, a reprezentat un ecou pentru istoria culturală interbelică și un aport însemnat pentru înțelegerea dinamicii acelei epoci. Împărțirea revistei este diversă, dezvăluind în paginile ei subiecte interesante și captivante. Lecturând, descoperim o țară care avea un rost și o dezvoltare în ascensiune, o moștenire lăsată de perioada interbelică care merită să fie cunoscută. Revista a fost bogat ilustrată cu fotografii, conținând valoroase studii de cultură, de artă veche și contemporană. Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș deține la secția *Presă și Legislație* colecția integrală a revistei de cultură „Boabe de grâu” din perioada interbelică, perioadă de înflorire a publicisticii culturale românești, în acești ani funcționând reviste de prestigiu. Din această perioadă mai amintim în colecțiile bibliotecii revistele: „Sburătorul”, revistă literar-artistică și culturală, sub conducerea lui Eugen Lovinescu și care a apărut la București în perioadele 1919-1921 și 1926-1927; „Gândirea”, revistă de cultură fondată în 1921 la Cluj de Cezar Petrescu și D.I. Cucu, iar din 1922 până în 1944 se mută la București; „Realitatea Ilustrată”, a apărut la Cluj în perioada 1927-1940, iar în perioada 1940-1946 la București; „Revista Fundațiilor Regale”, revistă de literatură, artă și cultură, apărută timp de 14 ani, în perioada 1934-1947 sub egida Fundației Regale Regele Carol al II-lea.

Note:

1. CĂLINESCU, George. *Istoria literaturii române. Compendiu.* București: Editura pentru literatură, 1968, p. 337
2. SIMION, Florența. „Boabe de grâu” și Emanoil Bucuța. În: *Magazin istoric*, 2016, nr. 3, p. 34
3. *REVISTA Boabe de grâu: repere etnologice – Biblioteca Națională a României.* [accesat 09.01.2025]. Disponibil la: https://bibnat.ro/product/revista-boabe-de-grau-repere-etnologice
4. *Ibidem.*
5. *Ibidem.*
6. TZIGARA-SAMURCAȘ, Al. Fundația Universitară Carol I. În: *Boabe de grâu*, Anul III, 1932, nr. 6, p. 194
7. FORTUNESCU, C.D. Fundația Alexandru și Aretia Aman Craiova. În: *Boabe de grâu*, Anul II, 1931, nr 5, p. 256-257
8. COSTESCU, Pompiliu. Palatul Cultural din Turnu-Severin. În: *Boabe de grâu*, Anul IV, 1933, nr. 12, p. 728-729.

Bibliografie:

1. CĂLINESCU, George. *Istoria literaturii române. Compendiu*. București: Editura pentru literatură, 1968
2. COSTESCU, Pompiliu. Palatul Cultural din Turnu-Severin. În: *Boabe de grâu*, Anul IV, 1933, nr. 12, p. 727-745
3. FORTUNESCU, C.D. Fundația Alexandru și Aretia Aman Craiova. În: *Boabe de grâu*, Anul II, 1931, nr. 5, p. 255-259
4. *REVISTA Boabe de grâu: repere etnologice – Biblioteca Națională a României.* [accesat 09.01.2025]. Disponibil la: https://bibnat.ro/product/revista-boabe-de-grau-repere-etnologice/
5. SIMION, Florența. „Boabe de grâu” și Emanoil Bucuța. În: *Magazin istoric*, 2016, nr. 3, p. 33-37
6. TZIGARA-SAMURCAȘ, Al. Fundația Universitară Carol I. În: *Boabe de grâu*, Anul III, 1932, nr. 6, p. 193-204.

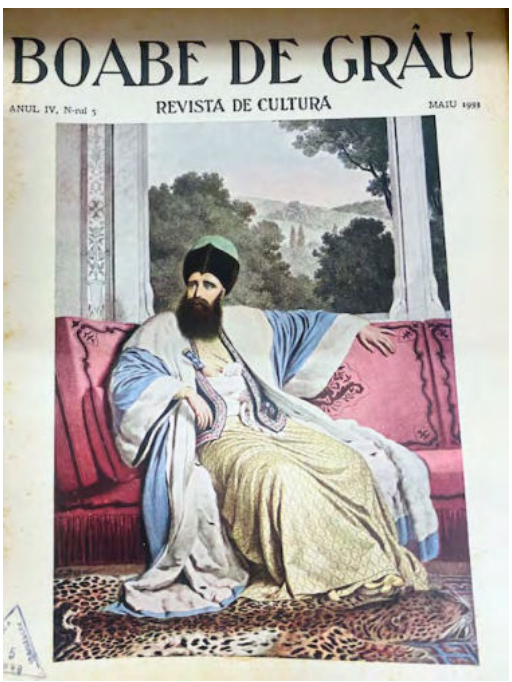

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Secția Presă și Legislație. Colecția revistei „Boabe de grâu”

Biblioteca școlară / Centrul de Documentare și Informare: între autoritatea tradiției și provocările inteligenței artificiale

Prof. Daniela ARGATU, bibliotecar
Biblioteca Casei Corpului Didactic „George Tofan" Suceava
Email: *daniela_argatu@ccd-suceava.ro*

Biblioteca școlară / Centrul de Documentare și Informare (CDI)[1] nu mai este doar un simplu spațiu de depozitare a cărților, ci un ecosistem dinamic, flexibil, conceput pentru a răspunde nevoilor elevilor și profesorilor. Reprezintă acel „genius loci"[2], un spațiu cu identitate distinctă, care conservă și asigură continuitatea vizuală și emoțională în memoria generațiilor de elevi. Pentru elevi, biblioteca poate fi un loc unde rafturile sunt aliniate perfect, iar cărțile par inaccesibile sau un refugiu unde pot explora lumi fantastice sau studia. Ea poate fi un spațiu al imaginației sau un loc de disciplină și concentrare. Pentru un bibliotecar școlar, și nu numai, biblioteca este un spațiu viu, o punte între cunoaștere și curiozitatea elevilor. Nu este doar un loc de păstrare a cărților, ci un mediu care încurajează gândirea critică, interacțiunea și autoeducația. Prin adaptabilitatea bibliotecii școlare / CDI la nevoile educaționale și culturale în continuă evoluție, această matrice generativă a cunoașterii devine un liant esențial între trecut, prezent și viitor. Aici, tradiția și tehnologia se completează armonios, oferind un mediu propice dezvoltării intelectuale printr-o cultură autentică văzută ca exercițiu al desăvârșirii. Astfel, biblioteca nu mai este doar un spațiu tăcut, ci un laborator de idei, un hub al creativității.

Sursa: *https://www.nobleeducationinitiative.com/services/learning-hub*

Lectura a fost dintotdeauna un exercițiu esențial pentru desăvârșirea intelectuală. Tradiția subliniază importanța cititului ca act formativ, iar cercetările[3] confirmă că lectura, încă din primii ani de viață, contribuie semnificativ la dezvoltarea unor abilități cognitive fundamentale[4], precum memoria, planificarea, autocontrolul, inteligența socială. Aceste studii arată că lectura de pe texte tipărite pe hârtie, pe lângă experiența multisenzorială a cititului, facilitează o înțelegere mai profundă a textului, stimulează gândirea critică - o abilitate esențială într-o lume dominată de fluxuri informaționale rapide și adesea superficiale[5], susține memoria pe termen lung, încurajează reflecția profundă și oferă un cadru stabil pentru dezvoltarea gândirii analitice. Beneficiile lecturii pe suport de hârtie[6] rămân incontestabile în procesul de alfabetizare[7] și de îmbunătățire a competențelor de literație."[8] „Textul instruiește, cititul construiește" (prof. univ. dr. Cristi Pantelimon)

Generația actuală de elevi are un stil de învățare diferit, fiind obișnuită cu interactivitatea și ritmul alert al mediului digital (internet, social-media, inteligența artificială/IA). Elevii încep să prefere avantajele IA în fața Google Search, iar acest lucru se datorează mai multor factori: răspunsuri structurate și personalizate; spre deosebire de Google, care oferă o listă de linkuri din care elevul trebuie să aleagă, IAG/AGI (Inteligență Artificială Generală) /IA generativă (GenAI bazată pe modele lingvistice mari - Large Language Models - LLM) [9]/ OAI: (chatbot ChatGPT 3.5/4.0/4.5/ 5E, OpenAI 03 mini, Claude, Gemini, Grok, DeepSeek, Writeless - sidekick) oferă răspunsuri sintetizate și organizate direct, economisind timp; IA poate adapta răspunsul la nivelul de înțelegere a elevului și poate reformula explicațiile dacă sunt neclare, poate genera imagini și video; oferă interacțiune conversațională și suport în timp real.

În acest ecosistem educațional emergent, inteligența artificială redefinește atât accesul la informație, cât și modul în care elevii interacționează cu textele deoarece pot genera sinteze, pot propune lecturi personalizate și pot facilita analiza literară prin identificarea unor tipare semantice. Cu toate acestea, utilizarea GenAI[10] necesită un nivel înalt de gândire critică, deoarece algoritmii funcționează pe baza unor presupuneri implicite, ce pot influența rezultatele interpretării. Procesul de înțelegere a unui text presupune aplicarea unor forme diferite de raționament: inferența[11] (extragerea unor concluzii logice pe baza informațiilor explicite din text); asumpția[12] (presupunerile implicite care modelează interpretarea unui mesaj); abducția[13] (formularea unor ipoteze plauzibile pentru a explica un fenomen pe baza unor date incomplete). Și abducția devine, într-o lume dominată de un adevărat „leviatan informațional"[14], o strategie esențială în procesul de contextualizare a soluțiilor, mai ales atunci când lucrăm cu seturi mari de date sau informații generate de IA și ne permite să fim creativi, să fim intuitivi.

Pe măsură ce biblioteca școlară / CDI va integra atât texte tipărite, cât și resurse digitale, va deveni esențială dezvoltarea unor metacompetențe - abilități complexe ce permit adaptarea eficientă la noile paradigme informaționale. Acestea includ: capacitatea de a evalua critic sursele de informație, comparând texte tipărite cu resurse generate prin IA; abilitatea de a corela informații din multiple discipline, folosind metode ale științei umane digitale; adaptabilitatea la noi tehnologii și utilizarea lor în mod conștient și responsabil.[15]

Inteligența artificială și inferențele[16] în procesul de învățare transformă radical modul în care elevii accesează și filtrează informațiile. Biblioteca școlară / CDI trebuie să fie pregătită să răspundă acestor schimbări, integrând tehnologia într-un mod inteligent și eficient.[17] GenAI poate facilita accesul rapid la surse variate de informație, poate personaliza parcursul de învățare al elevilor și poate sprijini bibliotecarii școlari în adaptarea conținutului educațional. Totuși, utilizarea GenAI impune o pregătire adecvată, pentru a evita superficialitatea în procesarea informațiilor și pentru a încuraja o gândire reflexivă. Motivația didactică joacă un rol esențial: elevii învață mai bine atunci când sunt stimulați prin metode interactive și bibliotecarii școlari știu deja acest lucru.

Sursa: https://fun.meghantelpner.com/communitylearning

În fața digitalizării accelerate, biblioteca școlară / Centrul de Documentare și Informare (CDI) își poate demonstra capacitatea de adaptare[18], oferind elevilor acces atât la resurse tradiționale, cât și la resurse digitale. Acesta nu este doar un spațiu de lectură, ci și un laborator de învățare, unde se dezvoltă metacompetențe esențiale[19] pentru educația viitorului, precum gândirea critică, discernământul informațional, alfabetizarea digitală și colaborarea interactivă.

Succesul în crearea unei culturi a învățării continue depinde, în mod esențial, de formarea specializată a bibliotecarilor școlari prin adaptarea metodelor de învățare la cerințele actuale, predictibilitate, integrarea armonioasă a tehnologiilor în educație și oferirea de oportunități educaționale personalizate și relevante pentru elevi. Astfel, biblioteca școlară / CDI rămâne un spațiu dinamic, capabil să răspundă provocărilor noii ere digitale, oferind repere solide pentru formarea viitorilor gânditori critici.

Tehnologia integrată în actul lecturii nu ar trebui să o înlocuiască pe cea clasică, ci să o completeze, oferind elevilor acces la un univers informațional complex, care să le dezvolte atât curiozitatea intelectuală, cât și capacitatea de concentrare și analiză critică. Adaptarea bibliotecii școlare la acest profil generațional presupune: capitalizarea eforturilor predecesorilor (prin păstrarea valorii tradiției și integrarea unor metode moderne de acces la cunoaștere); crearea unui echilibru între lectura clasică și instrumentele digitale, pentru a evita anomia educațională (pierderea sensurilor, a reperelor culturale într-un mediu dominat de fluxuri informaționale haotice); formarea unui model educațional care să stimuleze atât accesul rapid la informație, cât și dezvoltarea gândirii critice și a profunzimii în procesarea textului.

Concluzii

Biblioteca școlară / CDI devine un hub educațional[20] în formarea competențelor de lectură, cercetare și gândire critică ale elevilor. Dacă în trecut resursele disponibile erau preponderent sub formă de text tipărit, astăzi, biblioteca școlară / CDI se extinde în mediul digital, primind acces la baze de date educaționale, arhive digitale și resurse open access. Această transformare reflectă evoluția spre ceea ce numim știința umană digitală[21], un domeniu interdisciplinar care îmbină metodele tradiționale de cercetare umanistă cu instrumentele digitale, inteligența artificială și analiza datelor. Iar implicarea bibliotecarilor școlari joacă un rol important în proiectele de științe umaniste digitale [22] datorită extinderii recente a rolului de profesioniști în conservarea, promovarea și accesul la colecțiile digitale, precum și aplicarea la proiectele umaniste digitale.

Într-o realitate educațională în continuă schimbare, biblioteca școlară / CDI nu își pierde relevanța, ci se reinventează, devine mai vizibilă. Îmbinând autoritatea tradiției cu noile tehnologii, aceasta rămâne un pilon fundamental în procesul educațional, oferind elevilor instrumentele necesare pentru a deveni gânditori critici. Adaptabilitatea bibliotecii școlare este esențială pentru a răspunde noilor cerințe educaționale, iar sprijinirea acestei transformări prin formarea continuă a bibliotecarilor școlari și integrarea tehnologiilor emergente[23] este cheia succesului în educația viitorului.

Astfel, provocarea noastră este să ne stabilim constantele, să recunoaștem și să ne asumăm vulnerabilitățile găsind totodată un echilibru între lectura tipărită, ce oferă profunzime și stabilitate, și noile forme de lectură, care amplifică accesibilitatea și interactivitatea, pentru a valorifica avantajele fiecărui mediu. „Ai învățat un copil, ai salvat un om." (Victor Hugo)

*Notă

Această analiză, viziune de ansamblu, reflectă rodul a douăzeci de ani de activitate ca bibliotecar la Casa Corpului Didactic „George Tofan" Suceava, o perioadă în care mi-am consolidat formarea intelectuală, ghidată de luciditate și dedicare. Evoluția mea profesională o datorez mentorilor care, prin devotament, inspirație, îndrumare și eforturi admirabile, au fost parteneri valoroși de antrenament educațional: prof. univ. dr. emerit Mircea Regneală, prof. univ. dr. Ion Stoica, prof. univ. dr. Elena Tîrziman, Nicoleta Marinescu, Elena Leonte, Valentina Lupu, conf. univ. dr. Eugen Marinescu, prof. univ. dr. Ionel Enache, dr. Gheorghe Buluță, dr. Adriana Szekely, Carmen-Leocadia Pesantez Pozo, lect. univ. dr. Maria Micle, dr. Constanța Dumitrașconiu, lect. univ. dr. Robert Coravu, dr. Doina Ostafe, lect. dr. Gabriela Băran și mulți alții, colegi din ABR, ABRM, ANBPR și diverse instituții de învățământ și de cultură.

Datorită contribuției dumneavoastră, bibliotecarii școlari și profesorii documentariști au avut oportunitatea de a învăța, de a se dezvolta și de a-și depăși limitele, transformând biblioteca școlară/CDI într-un spațiu dinamic al cunoașterii. În acest parcurs, ei au devenit facilitatori ai educației prin modelul dumneavoastră de excelență, de pasiune și profesionalism, care continuă să inspire și să motiveze. *Docendo discimus!*

Cu recunoștință și admirație, prof. Daniela Argatu

Note:

1. REGNEALĂ, Mircea (coord.). *Tratat de biblioteconomie*. Ed. a 2-a, rev. şi adăug. Bucureşti: Editura ABR, 2022. 5 vol. (Biblioteca ABR 32)
2. În uzul contemporan, *genius loci* se referă de obicei la atmosfera distinctivă a unui loc sau la „spiritul locului", mai degrabă decât neapărat la un spirit tutelar. În religia romană clasică, un *genius loci* (pl.: genii locorum) era spiritul protector al unui loc. Acesta era adesea reprezentat în iconografia religioasă ca o figură ținând în mână atribute precum un corn al abundenței (cornucopia), o patera (bol de libație) sau un șarpe. Multe altare romane găsite în Imperiul Roman de Vest erau dedicate unui anumit *genius loci*. [accesat 30.03.2025]. Informații suplimentare sunt diaponibile la: https://en.wikipedia.org/wiki/Genius_loci
3. JUSTICE, L.M.; PULLEN, P.C.; PENCE, K. Influence of verbal and nonverbal references to print on preschoolers' visual attention to print during storybook reading. In: *Developmental Psychology*, 2008, 44(3), p. 855-866. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://doi.org/10.1037/0012-1649.44.3.855
4. MICLEA, Mircea; BĂLAJ, Anca; PORUMB, Mihaela… *Peda[a] : platformă de evaluare a dezvoltării 3-6/7 ani*. Cluj-Napoca : Editura ASCR, 2010, Vol. 2.
5. CAAR, Nicholas. *Superficialii: efectele internetului asupra creierului uman*. București: Publica, 2012
6. SANSOM, Ian. *Hârtia - O elegie. Un regal pentru regina istoriei*. Ed. a 2-a. București: Baroque Books & Arts, 2014
7. *Conștientizarea textului tipărit face parte din știința citirii?* Preluare de pe blogul lui Timothy Shanahan. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://toticopiiicitesc.ro/constientizarea-textului-tiparit-si-stiinta-citirii/?fbclid=IwY2xjawI0OBxleHRuA2FlbQIxMQABHTgnorNoqH9huCC5HzgiqZ9fuikLSIz0HoWCTZQqoBgUiLXHgadFjBh96w_aem_emjq5MfVTPZ9Wi8FGG4Zcw&sfnsn=mo
8. ONOJESCU, Monica (ccord.). *Literaţia: cadre conceptuale şi rezolvări didactice: simpozionul naţional de didactică a limbii şi literaturii române*, ediţia a XII-a, Cluj-Napoca, 2011. Cluj-Napoca: Casa Cărţii de Ştiinţă, 2012. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://www.anpro.ro/resurse/Simpozion_Literatia_final.pdf
9. Ce este IA generativă? Cum funcţionează? [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://www.oracle.com/ro/artificial-intelligence/generative-ai/what-is-generative-ai/
10. Legea privind IA. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://apti.ro/educatia-in-era-inteligentei-artificiale-generative
11. CLEMENT, Elisabeth; DEMONQUE, Chantal. *Filosofia de la A - Z. Dictionar enciclopedic de filosofie*. București: All, 2000
12. Asumpție. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://ro.wikipedia.org/wiki/Asump%C8%9Bie

Sursa: https://blog.heyhi.sg/education-trends-2030/

13. MARGA, Andrei. *Introducere în teoria argumentarii și metodologiei: curs*. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://www1.latimp.net/forum/thread/29902/pdf-introducere-%C3%AEn-teoria-argumentarii-%C8%99i-metodologiei-de-andrei-marga/view_155148
14. „leviathan" cu literă mică: substantiv comun pentru a desemna generic ceva imens, puternic și inteligent; Leviatan cu majusculă: monstru marin. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://sin0nime.com/dex/index.php?cheie=Leviatan
15. SULEYMAN, Mustafa; BHASKAR, Michael. *Următorul val. Inteligența artificială și cea mai mare dilemă a secolului 21*. București: Bookzone, 2024. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://www.libris.ro/pdf?_pid=37947826&for=Urmatorul+val+-+Mustafa+Suleyman%2C+Michael+Bhaskar&srsltid=AfmBOoqkUbKhP2Y1iTlpSNeF81xQi-p5XqiJWei8CmK92SMV2Pju07wz
16. LARSON, Erik J. *Mitul inteligenței artificiale. De ce computerele nu pot gândi la fel ca noi*. București: Polirom, 2022
17. KUHN, Thomas S. *Structura revoluțiilor științifice*. București: Humanitas, 2008
18. TOFFLER, Alvin. *Al treilea val*. București: Editura Politică, 1983
19. MICLEA, Mircea. *Cele 4 metacompetențe prin care să ne pregătim elevii pentru un viitor incert și volatile în curs de guvernare*. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://cursdeguvernare.ro/cele-4-metacompetente-prin-care-sa-ne-pregatim-elevii-pentru-un-viitor-incert-si-volatil.html
20. ARGATU, Daniela. *Biblioteca școlară / CDI ca hub educațional*. În volumul sesiunii de comunicări științifice și referate „Creativitatea și performanța școlară" a Casei Corpului Didactic „George Tofan" Suceava, Ediția a XVIII-a, 2025. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://drive.google.com/file/d/1H3P4z5gwUHUe6RcK9GGpnTyLt7l7Lrdq/view
21. Digital Humanities. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_humanities; https://hiphi.ubbcluj.ro/studenti/anunturi.html?anunt=2036; https://lls.unibuc.ro/project/digital-humanities/
22. Digital Curation. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_curation
23. ARGATU, Daniela. *Biblioteca școlară și provocarea tehnologiilor emergente*. În volumul sesiunii de comunicări științifice și referate „Educația - premisa unui viitor sustenabil" a Casei Corpului Didactic „George Tofan" Suceava, Ediția a XVII-a, 2024. [accesat 30.03.2025]. Disponibil la: https://drive.google.com/file/d/1sQZ0wM1hzov4LfmXGGEagP9ENSjNZQ1r/view?fbclid=IwY2xjawJOLQBleHRuA2FlbQIxMQABHcqoh-ekjAa_b-DNurThLZR7ZymzwlvoLrRqBn09RoIF1JNa8-haROumjg_aem_66dT7dmDT-Eerby2S_yGag

Sursa: https://www.skillstork.org/blog/the-future-of-education-predictions-for-the-next-decade/

„După melci” de Ion Barbu, în colecția de carte rară a Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș

Maria-Magdalena IONIȚĂ-ROȘOIU, bibliotecar
Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Sala Colecții speciale
Email: ***magda_vip2000@yahoo.com***

„Poezia este o prelungire a geometriei, așa că, rămânând poet, n-am părăsit niciodată domeniul divin al geometriei.” (Ion Barbu)

Anul acesta, pe 18 martie, s-au împlinit 130 de ani de la nașterea lui Dan Barbilian, matematician și unul dintre cei mai importanţi poeţi români interbelici, reprezentant al modernismului literar românesc. Pseudonimul care l-a facut celebru în poezie este, de fapt, numele originar al familiei, transformat prin latinizare. S-a născut în anul 1895 la Câmpulung Muscel, fiind singurul copil al magistratului Constantin Barbilian şi al Smarandei. A făcut studiile elementare și gimnaziale la Câmpulung, Dămieneşti, Stâlpeni, Piteşti iar liceul la Bucureşti (clasele aV-a, a VI-a la Liceul „Gh. Lazăr” și clasele a VII-a, a VIII-a la Liceul „M. Viteazul”), desele mutări fiind prilejuite de schimbarea locației serviciului tatălui său. Talentul matematic se manifestă încă din timpul liceului, elevul Barbilian publicând remarcabile contribuţii în revista *Gazeta matematică*. Cel care l-a îndrumat și încurajat a fost profesorul și dirigintele său, Ion Banciu de la Liceul „Gh. Lazăr”, înzestrat cu multe calități de pedagog și cu un volum bogat de cunoștințe matematice și care a reușit să-i facă pe elevi colaboratori ai prestigioasei reviste. Iată ce spunea Al. Rosetti în Cartea Albă: *„Barbilian ne uimea prin cunoștințele sale matematice. Când ieșea la tablă, era în stare să dea două ori trei soluții la problema în fața căreia stăteam muți.”* Este pasionat de literatură, filozofie și istorie iar prin intermediul prieteniei cu elevul Stelian Rădulescu, a făcut cunoștință cu versurile *Eneidei*, cu poezia lui Eminescu și cu multe alte opere de cultură. În ultima clasă de liceu, stând în gazdă la poetul Simion Bayer, îl cunoaşte pe viitorul critic literar Tudor Vianu, de care îl va lega una din cele mai lungi şi mai frumoase prietenii literare. Prin intermediul celor doi, Barbilian a aflat de opera lui Edgar Poe care îi dezvoltă pasiunea pentru poezie. Plecaţi într-o excursie la Giurgiu, în timpul liceului, Dan Barbilian îi promite lui Tudor Vianu că va scrie un caiet de poezii. Acesta este practic debutul său artistic și momentul în care Barbilian descoperă iubirea față de poezie. Criticul şi prietenul său Tudor Vianu îi va consacra, ulterior, o monografie.

Între anii 1914-1921 studiază matematica la Facultatea de Ştiinţe din Bucureşti, studiile fiindu-i întrerupte de perioada în care își satisface serviciul militar în timpul Primului Război Mondial. Chiar dacă nu avea o pregătire superioară literară a citit operele scriitorilor față de care simțea o anumită afinitate, preferând scrierile lui Mateiu Caragiale, Mihai Eminescu, Anton Pann, Lucian Blaga, Edgar Poe, Arthur Rimbaud, Lev Tolstoi iar pe lângă mitologia clasică cunoștea platonismul, neoplatonismul și scrierile lui Nietzsche. La Iași, Huși, Rusca, Fălciu a scris poeziile: *Lava, Arca, Ființa, Munții, Înfrângere, Fulgii, Copacul, Umanizare, Umbra*. După desconcentrare a mers la revista *Literatorul* unde Alexandru Macedonski i-a publicat prima sa poezie - *Ființa* (28 septembrie 1918). Un an mai târziu, Dan Barbilian începe colaborarea la revista literară *Sburătorul*, semnând cu pseudonimul Ion Barbu (numele bunicului său patern), la sugestia lui Eugen Lovinescu. Publică un număr mare de poezii, cele mai cunoscute și edificatoare pentru maniera de începător: *Ființa, Lava; Munții, Copacul, Banchizele*, precedate de articolul elogios al lui Lovinescu, *Un poet Nou: „Sburătorul își face cinste deschizându-și coloanele acestui nou poet, căruia i-am dat numele Ion Barbu...”* (6 decembrie 1919).

Portret pe coperta 1, Oprescu, Gh., Dan Barbilian- Ion Barbu, matematician și poet argeșean
Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, Sala Colecții Speciale

După ce ia licenţa (1921) obţine o bursă pentru doctorat în Germania unde studiază matematica la Göttingen, Tübingen și Berlin. La Tübingen o întâlnește pe Gerda Hossenfelder cu care se va căsători în 1925. În 1929 devine doctor în matematică sub coordonarea matematicianului și profesorului său de la București, Gheorghe Țițeica și desfășoară o activitate științifică intensă, participând la congrese internaționale. Din anul 1942 este numit profesor titular de algebră la Facultatea de Ştiinţe din Bucureşti, unde a predat algebra, geometria, teoria numerelor, teoria grupurilor, axiomatica și a publicat diferite articole în reviste matematice, deși acesta și-ar fi dorit să trăiască din jurnalism. O procedură de metrizare va primi numele lui, „spațiile Barbilian", și o altă contribuție va deschide drumul către cercetare în geometria inelelor. Este unul dintre fondatorii și standardizării geometriei algebrice.

Treptat, începe să renunțe la munca de creație în domeniul matematicii, punând pe primul loc literatura. Din conjugarea spiritului matematic cu poezia se naște o viziune nouă asupra universului: poetul-geometru creator al noului umanism. Acest nou umanism se deosebește de spiritul geometric ce caracterizează civilizația greacă printr-o conștiință critică mai accentuată. Arta teoremei din geometrie transpusă în creația lirică constituie ermetismul formal al poetului. Prin ermetism s-a înțeles o învățătură ascunsă despre lume și existență, iar ermetic s-a numit tot ceea ce nu se relevă direct, necesitând o inițiere. Ermetismul pune accent pe univocitatea mesajului iar receptivitatea publicului trebuie să fie pregătită pentru o asemenea comunicare. În timp ce în ermetismul poetic, mesajul autorului este fundamental și acesta trebuie descoperit, în lirica modernă deschisă polivalența mesajelor aparține intervenției interpreților care înțeleg diferențiat mesajul poetic, imaginația jucând un rol mai important decât ceea ce a vrut să transmită autorul.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș, Sala Colecții Speciale

Sala Colecții speciale a Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu" Argeș deține una din cele mai cunoscute poezii a autorului - „După Melci", dedicată unchiului său Sache Șoiculescu. Apărută în anul 1921 în revista *Viaţa Românească*, „După Melci" este o poezie fabulativă cu elemente de figurație din natură. Sub aparența ludică se ascunde un fond pofund tragic, poemul fiind o parabolă a cunoașterii și creației în același timp. Încă de la începutul poeziei găsim elemente de folclor, iar percepția poetică e un har pentru care trebuie să fii ales: „Dintr-atâția frați mai mari:/ Unii morți/ Alții Plugari;/ Dint-atâția frați mai mici:/ Prunci de treabă,/ Prunci, peltici,/ Numai eu, răsad mai rău/ (Mai năuc, mai nătărău),/ Dint-atâția (prin ce har?)/ Mă brodisem șui, hoinar/ Eram mult mai prost pe-atunci..." Un copil, ipostază a naratorului, pornind cu alți copii ca să culeagă flori în luncă, la o vreme când soarele primăverii nu a prins încă putere, descoperă, sub mormane de frunze moarte, un melc ascuns în ghiocul lui, parcă în pofida trecerii iernii. Ca și în *Ucenicul vrăjitor* al lui Goethe, după obiceiul jocurilor copilărești, copilul îi descântă încet, pentru a-l ademeni să iasă din cochilie: „- Melc, melc,/ Cotobelc/ Ghem vărgat/ Și ferecat;/ Lasă noaptea din găoace;/ Melc nătâng și fă-te-ncoace;/ Nu e bine să te-acunzi/ Sub păreții grei și scunzi; / Printre vreascuri cerne soare,/ Colți de iarbă pe răzoare/ Au zvâcnit, iar muguri noi/ Pun pe ramuri altoi./ Melc, melc,/ Cotobelc." Este însă întrerupt și alungat de ivirea unei babe, o gușată slută (zona Câmpulungului era renumită pentru oamenii cu gușă, aceștia izolându-se de ceilalți membrii ai comunității) care culege găteje, și care-l sperie prin aspectul ei de vrăjitoare: „De sub vreascuri văzui bine/ Repezită înspre mine/ O gușată cu gătej... Iar din plosca ei de gușă/ De mătușă/ Un tăios aspru hîrși..." Însă nu oricine are dreptul să manevreze anumite puteri ale cunoașterii umane, nu oricine poate deosebi binele de rău, de aceea adevărurile profunde sunt comunicate doar parțial. Descântecul are un efect catastrofal, provocând un dezechilibru cosmic. Noaptea, se instalează din nou viscolul și ninsoarea. A doua zi, copilul se întoarce pentru a căuta melcul și descoperă că acesta, amăgit de promisiunea descântecului, a ieșit din găoace și a murit din cauza frigului. Copilul, care acum își înțelege vina, încearcă să refacă descântecul, voind acum să-l oprească în a se înfăptui, cântecul lui transformându-se în bocet: „Melc, melc, ce-ai făcut,/ Din somn cum te-ai desfăcut?/ Ai crezut în vorba mea/ Prefăcută... Ea glumea!/ Ai crezut că plouă soare,/ C-a dat iarba pe răzoare,/ Că alunul e un cântec.../- Astea-s vorbe de descântec!/ Trebuia să dormi, ca ieri,/ Surd la cânt și îmbieri,/ Să tragi alt oblon de var/ Între trup și ce-i afar'..." Realizează că, din joacă, a declanșat forțele miraculoase ale naturii prin rostirea prematură a ritului de „descântare" a melcului, fără să anticipeze deznodământul tragic al actului său. Joaca reprezintă pentru copil o experiență inițiatică a cunoașterii, tragică însă, căci el provoacă moartea melcului, aflând în acest mod despre legitatea irevocabilă a unui univers închis. Acest poem trebuie interpretat ca o parabolă a cunoașterii, tema fundamentală fiind descoperirea forței nebănuite a cuvântului în procesul treptat al pătrunderii înțelesurilor universului, al cunoașterii, de aceea actul magic nu trebuie pus în practică decât de cel care cunoaște sensul magiei. Balada mai reprezintă un tablou al copilăriei autorului, trăită din plin în zona Câmpulung-Muscel, prin care sunt reflectate stările sale afective, transformările din mediul înconjurător, modul de viață al copiilor și oamenilor de pe aceste meleaguri dar, mai ales, spiritul său de observație, de descoperire și de prezentare

a acestora într-o formă personală, inedită. Una dintre cele mai frumoase amintiri pe care o găsim ilustrată în carte, o reprezintă vizita pe care familia sa a făcut-o preotului Ion Dragomirescu, într-o seară de iarnă grea din anul 1890, când tatăl său a fost mutat cu serviciul la Stâlpeni-Livezeni. Traind mai mult timp la oraș, printre oameni mari, Dan Barbilian s-a simțit lipsit de experiența copilăriei atunci când a sosit la sat. Astfel, trecerea de la zăpada mare, care îl sperie cu întinderea ei ce pare fără sfârșit, la ospitalitatea și căldura casei preotului, reprezintă descrierea într-o formă artistică a unei nopți de iarnă grea în mediul rural care pe autor l-a impresionat.

Dintr'atîtia frați mai mari:
Unii morți
Alții plugari;
Dintr'atîtia frați mai mici:
Prunci detreabă
Și pelici,
Numai eu răsad mai rău,
(Mai năuc, mai mălărău)
— Dintr'atîtia (prin ce har?)
Mă brodisem cam hoinar.

Eram mult mai prost pe-atunci...

Cînd Păresimii prin lunci
Răspîndeau pietriș de-albine,
Ne părea la toți mai bine:
Ținci ursuzi,
Descuți și uzi;
Fetișcane
(Cozi pălțane)
Înfășate'n lungi zăveici
O porneau în turmă bleagă
Să culeagă
Ierburi noui, crăițe, melci...

Mi-era umed în bordeiu...
Și luteam și eu cu ei.

I

Tot așa odată, iar,
La un sfînt prin Făurar
Ori la sfinții Mucenici,
Tîrla noastră de pilici
Odîhnea pe creastă, sus.
— Eu, voinic prea tare nu-s.
Și din fugă
Subt o glugă
De-alunig, pe-o baturugă
Odîhnii
Și eu curînd...

Era, tot, o magindeață:
Ochi de bou, dar cu albeață:
Intre el și ce-i afar'
Strejuia un zid de var.
— Ce să fac cu el așa?
Să-l arunc nu-mi prea venea...
Vream să-l văd cum se desghioacă
Pui molatec, din ghioacă;
Vream să-l văd cum iar învie
Somnoros, din colivie...

Și de-alungul, pe pămînt,
M'asezai ca să-l desclint:

„Melc, melc,
„Cotobele,
„Ghem vărgat
„Și ferecat;
„Lasă noaptea din găoace,
„Melc nătîng, și fă-te'n coace;
„Nu e bine să te-ascunzi
„Subt părelii grei și scunzi;
„Printre vreascuri cerne soare,
„Colți de iarbă pe răzoare
„Au zăcut și muguri noui
„Pun pe ramure, altoi.
„Melc, melc,
„Cotobele.
„Iarna leapădă, cojoace
„Și tu încă subt găoace!
„Hai, eși,
„Din cornoasele cămeși!
„Scoate patru firișoare
„Străvezii, înmărăioare,
„Scoate umede și mici
„Patru fire de antici;
„Și agață la feștile
„Ciufulite de zambile
„Sau la fir de mărgărint
„Imbălatul tău argint...

„Peste gardurile vii
„(Colo'n vii)
„Ori de orei și mai la vale,
„Pe tarlale,
— „Hai, întinde brîu de bale..."

Iar cînd urui să mi-l aflnt
Intinsei o mînă-amară
De plîns mult...
— Și, dîrdîind,
Două coarne de argint
Răsucit, se fărîmară.

Că e ciunt, nu m'am uitat...
Ci, în punga lui de bale
Cu-insuflite grîji, pe cale
L-am purtat
Legănat:
Pungă mică de mătasă...
Iar acasă
L-am pus bine
Sus, în pod,
(Tot lîngă mine;)

Ca să-l cînt din cînd în cînd
Fie iare,
Fie'n gînd:

„Melc, melc,
„Cotobele,
„Plouă soare
„Prin finețuri și răzoare,
„Lujerii te-aștepată'n cring
„Dar n'ai corn

„Nici drept
„Nici sting;
„Stînt în sin la moșul lene
„Din poene:
„Cornul drept,
„Cornul sting...

— „Iarna coarnele se fring
„Melc nătîng,
„Melc nătîng!"

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș, Sala Colecții Speciale

Exemplarul nostru, apărut la București, Editura Luceafărul, are 13 pagini și este ilustrat de pictorul Mihai Teișanu, născut la Brăila în anul 1883. Acesta a studiat pictura la Academia Julian din Paris, fiind specializat în pasteluri cu parfum oriental senzual reprezentând „femei pe divan". Legenda spune că Teișanu ar fi interpretat *După Melci* ca fiind o carte exclusiv pentru copii și a ilustrat-o ca atare. Autorul, neîmpărtășind aceeași viziune cu ilustratorul, a retras cartea din librării și, aflat sub aburul licorii bahice, s-a supărat și ar fi aruncat tirajul în foc. Dintr-un număr de 1.000 de exemplare, nu se știe câte au fost salvate, ceea ce îi crește valoarea lucrării din colecția noastră - prin raritate.

În urma dezamăgirilor, a stilului de viață dezordonat, starea de sănătate i s-a agravat iar pe 11 august 1961 autorul poeziilor *După melci, Riga Crypto și lapona Enigel* moare la spitalul „Vasile Roaită" din București, bolnav de cancer la ficat. Lasă în urmă o poezie al cărui vers trebuie citit atent, deoarece el reprezintă imagini, fapte, fenomene, unde pentru fiecare dintre acestea se poate atribui un înțeles specific trăirii celui care îl lecturează iar stilul popular a fost ales tocmai pentru a scoate în evidență modul în care autorul și-a petrecut copilăria.

Bibliografie:

1. BARBU, Ion. *După Melci*. București: Editura Luceafărul, 1921
2. BARBU, Ion. *După Melci*. București: Editura Tineretului, 1967
3. FOARȚĂ, Șerban. *Eseu asupra poeziei lui Ion Barbu*. Timișoara: Editura Facla, 1980
4. OPRESCU, Gh. *Dan Barbilian - Ion Barbu, matematician și poet argeșean*. Pitești: Editura KML, 2008.

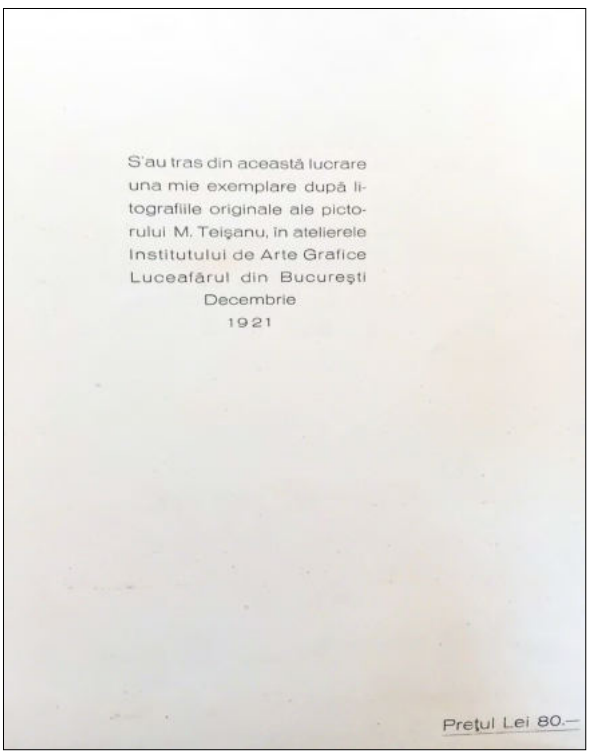

S'au tras din această lucrare
una mie exemplare după li-
tografiile originale ale picto-
rului M. Teișanu, în atelierele
Institutului de Arte Grafice
Luceafărul din București
Decembrie
1921

Prețul Lei 80.—

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș, Sala Colecții Speciale

Un ceai, o vorbă, o poveste... cuvântul care zidește și povestea care aduce oamenii împreună

Adriana Florentina MALANCIUC, bibliotecar
Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava
Email: *adriana.gherasim@usm.ro*

Liviu TIMIȘ, director Eco TV Vatra Dornei
Email: *tvliv@yahoo.com*

Într-o lume aflată într-o continuă accelerare, în care informația se consumă adesea în grabă și fără profunzime, există inițiative care readuc în prim-plan semnificația și valoarea cuvântului rostit cu grijă, al ideilor împărtășite cu sens și al dialogului ca formă de cunoaștere și apropiere. Una dintre aceste inițiative remarcabile este emisiunea „Un ceai, o vorbă, o poveste...”, realizată de Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava (USV), în colaborare cu postul de televiziune Eco TV Vatra Dornei. Această rubrică specială, ce se bucură de aprecierea unui public tot mai larg, se distinge printr-un concept cald și profund: o întâlnire simbolică în jurul unei cești de ceai, unde se spun povești, se pun întrebări, se exprimă idei, se reflectează asupra culturii, a valorilor și a identității. Nu este vorba doar despre o simplă emisiune culturală, ci despre un spațiu de suflet în care cultura prinde viață, prin dialog și empatie.

Trei oameni și o viziune comună

Dincolo de formatul rafinat al rubricii, de temele abordate și invitații aleși cu grijă, „Un ceai, o vorbă, o poveste...” este rezultatul unei colaborări exemplare între trei personalități care și-au pus amprenta asupra vieții culturale din Bucovina:

• *Prof. univ. DHC Sanda Maria Ardeleanu*, un nume de referință în spațiul academic și cultural românesc, cunoscută pentru eleganța cuvântului, erudiția și implicarea în promovarea dialogului intercultural;

• *Adriana Florentina Malanciuc*, bibliotecar în cadrul Bibliotecii USV, sufletul organizatoric al emisiunii, cu o sensibilitate aparte față de lectură și rolul bibliotecii în viața comunității;

• *Liviu Timiș*, jurnalist și realizator de emisiuni radio și TV, relatează știri, reportaje și interviuri echidistante, impărțiale, corecte și interesante ca formă și conținut, cu multă credibilitate, dăruire și profesionalism.

Ediții memorabile - teme, invitați și colaborări

Fiecare ediție a rubricii „Un ceai, o vorbă, o poveste...” a abordat teme relevante și sensibile pentru spațiul cultural românesc, reunind oameni pasionați și instituții partenere, într-un demers colectiv de promovare a valorilor autentice.

❖ **Ediția I - Zilele Eminescu la USV** (ianuarie 2025)

A debutat în cadrul „Zilelor Eminescu”, marcate anual de Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, prilej cu care s-a pus în lumină actualitatea operei și gândirii eminesciene.

Sursa: Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava și Eco Tv Vatra Dornei

Invitatul special a fost lector univ. dr. Adrian Jicu, cunoscut exeget al operei lui Eminescu, care a adus în discuție perspective moderne de lectură și receptare a poetului național.

„Mă bucur să fi fost astăzi, 15 ianuarie 2025, la Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, la 175 de ani de la nașterea poetului, pentru o discuție cu elevii, studenții și colegii suceveni” - a semnat domnul lector univ. dr. Adrian Jicu, în Cartea de Onoare a Bibliotecii USV.

„Vă mulțumesc din suflet pentru implicarea, dedicarea și contribuția în organizarea și desfășurarea evenimentului

dedicat Zilei Culturii Naționale. Prin efortul dumneavoastră, am reușit să aducem în prim-plan valorile culturale și literare care definesc identitatea noastră națională. Fiecare gest a făcut ca această zi să fie una memorabilă, demnă de moștenirea culturală pe care o celebrăm. Împreună, am demonstrat că spiritul și creația lui Mihai Eminescu rămân vii și relevante, inspirând generațiile de astăzi și cele viitoare. Cu recunoștință și apreciere, vă mulțumim pentru tot ceea ce ați făcut pentru ca acest eveniment să fie un succes." (Liviu Timiș - Director Eco TV Vatra Dornei)

❖ **Ediția a II-a - Grigore Vieru: 90 de ani de la naștere** (februarie 2025)

Sursa: Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava și Eco Tv Vatra Dornei

Sub semnul „Zilei Naționale a Lecturii" a fost realizat un moment deosebit de emoționant și simbolic, dedicat poetului limbii române, Grigore Vieru. Evenimentul a beneficiat de prezența unor invitați de marcă din Republica Moldova - prof. univ. dr. hab. Elena Prus, Prorector cu cercetarea științifică, deținătoarea Premiului „Grigore Vieru 2019", și prof. univ. dr. hab. Ioan Manoli, cadre didactice ale Universității Libere Internaționale din Moldova (ULIM), care au subliniat contribuția lui Grigore Vieru la unitatea spirituală a românilor, de pe ambele maluri ale Prutului.

Sursa: Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava și Eco Tv Vatra Dornei

Evenimentul a fost organizat în parteneriat cu Casa de Cultură a Studenților Suceava, Teatrul Studențesc „Fabulinus" și Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu", oferind publicului un regal de poezie, muzică și reflecție asupra identității culturale, dar și o expoziție de carte de autori basarabeni, din colecțiile Bibliotecii USV.

❖ **Ediția a III-a - Omul și Cartea** (martie 2025)

Sursa: Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava și Eco Tv Vatra Dornei

Un dialog amplu despre rolul lecturii în formarea personală și profesională, despre traseele tainice ale cunoașterii și influența cărții în societatea contemporană. Au fost aduse în discuție volume recente, autori contemporani și perspective asupra bibliotecii, ca spațiu viu de interacțiune.

În cea de-a XVIII-a ediție a evenimentului „Omul și Cartea", a fost omagiat unul dintre cei mai importanți critici contemporani, filolog și istoric literar Prof. univ. dr. Mircea A. Diaconu, Prorector cu activitatea didactică și asigurarea calității, USV.

„Inteligența artificială nu va putea să sufere în locul unui om. Neputând să sufere, nu va putea crea o literatură care să exprime durerea, nostalgia, melancolia". (Prof. Univ. Dr. Mircea A. Diaconu, Prorector cu activitatea didactică și asigurarea calității, USV)

Evenimentele memorabile realizate în luna martie, găzduite de Biblioteca USV, au fost incluse în programul Zilelor Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava și au marcat 62 de ani de învățământ superior sucevean și 35 de ani de la Decretul de înființare a Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava.

❖ **Episodul patru** al emisiunii **Un ceai, o vorbă o poveste...** s-a aflat sub semnul **Simpozionului Național cu participare internațională „Contribuția Bibliotecii la Afirmarea Diversității Culturale în Spațiul Românesc"**, ediția a IX-a (aprilie 2025)

Sursa: Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava și Eco Tv Vatra Dornei

Evenimentul de tradiție, organizat de Biblioteca USV s-a desfășurat în acest an, la Vatra Dornei. În acest context, emisiunea integrată în cadrul simpozionului, a adus în prim-plan contribuția bibliotecilor în promovarea multiculturalismului și valorilor culturale comune în spațiul românesc și european, reunind bibliotecari, cercetători și cadre universitare din țară și din străinătate.

Sursa: Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava și Eco Tv Vatra Dornei

Simpozionul este dedicat „Zilei Internaționale a Cărții și a Drepturilor de Autor" și „Zilei Bibliotecarului din România" (23 aprilie) și a fost realizat anul acesta în parteneriat cu Asociația Bibliotecarilor din România (ABR), Asociația Italienilor din România (RO.AS.IT.), Inspectoratul Școlar Județean Suceava (ISJ), Primăria Municipiului Vatra Dornei, Eco TV Vatra Dornei, Asociația Scriitorilor și Artiștilor din Țara Dornelor, Centrul Muzeal „Cazinoul Băilor", Liceul Teoretic „Ion Luca", Muzeul de Etnografie, Muzeul de Științe ale Naturii și Cinegetică și Telescaunul din Vatra Dornei.

„Felicitări! Lucrări interesante, menite să ne îmbogățească pe fiecare." (Aurelia Mircescu, Șef Serviciu la Biblioteca Naţională a României, București)

„O întâlnire minunată a celor care trăiesc prin și între cărți. Felicitări organizatorilor!" (Profesor de istorie Tatiana Matei, Colegiul Național de Informatică „Spiru Haret" din Suceava)

„Felicitări!" (Bibliotecar Mădălina Toma Cojocaru, Casa Corpului Didactic Giurgiu)

❖ **Salonul Internațional de Carte *Alma Mater Librorum*** a semnat cel de-al cincilea episod al emisiunii.

Sursa: Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava și Eco Tv Vatra Dornei

Ajuns la cea de a XI-a ediție, evenimentul organizat de Biblioteca USV, a avut loc la Universitatea „Ștefan cel Mare" din Suceava, în perioada 22-23 mai 2025, fiind organizat sub egida Ministerului Educației și a reunit 48 de edituri, case editoriale și instituții culturale, care au expus cărțile și publicațiile lor în peste 30 de standuri amenajate în Holul Central al Corpului A al USV. Nu au lipsit lansările și

prezentările de volume de autori români şi străini şi reviste ştiinţifice, cu dezbateri tematice, micro-conferinţe, întâlniri cu scriitori şi autori din spaţiul academic şi cultural, cu evocări şi vizionări de documentare, evenimente cultural-artistice (expoziţii, teatru, dans, ș.a.). Această nouă ediţie a Salonului Internațional de Carte *Alma Mater Librorum* a atras atenția publicului cu propunerea de a răspunde la întrebarea „Lectura, în impas?"

Sursa: Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava și Eco Tv Vatra Dornei

„Cel mai frumos și mai demn de remarcat acum, este prezența fizică a peste 600 de persoane pe parcursul a două zile. Am acordat 200 de diplome de participare, de onoare și speciale. A fost un maraton cu peste 55 de evenimente, de la prezentări și lansări de carte, la conferințe și dezbateri. Am avut o *confesiune* a scriitorului Dumitru Brădățan, care ne-a vorbit despre meseria de cititor. Au fost aici numeroși scriitori, poeți, am avut și câteva momente inedite in-memoriam. Avem nevoie să ne descoperim oamenii. Marii oameni, din păcate, sunt deseori invizibili. Misiunea acestui Salon de Carte este plurivalentă. Ne dorim să aducem cartea și oamenii cărții aproape de tinerii noștri, în comunitatea academică", a declarat doamna profesor universitar doctor Sanda Maria Ardeleanu, directorul Bibliotecii Universității Sucevene.

Sursa: Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava și Eco Tv Vatra Dornei

„Mulțumiri din toată inima, Biblioteca USV, pentru ambient primitor, colaborare excelentă și mediatizare extraordinară! Sunteți o echipă de toată lauda și admirația! Felicitări!" (Nora Bulboaca, Profesor de limba si literatura română, Colegiul Tehnic „Mihai Băcescu", Fălticeni)

Cultură vie, oameni vii

„Un ceai, o vorbă, o poveste..." este un format dedicat dialogului cultural, dar care reușește, în același timp, să atingă și dimensiunea profund umană a fiecărei întâlniri. De-a lungul episoadelor, pe ecranul Eco TV Vatra Dornei și în spațiul online, s-au perindat figuri reprezentative ale culturii bucovinene și internaționale:

• Prof. univ. hab. Elena Prus, de la Universitatea Liberă Internațională din Moldova (ULIM), specialistă în literatură comparată și studii culturale, a adus în emisiune o perspectivă academică și interculturală asupra dialogului est-vest;
• Prof. univ. dr. hab. Ioan Manoli, tot de la ULIM Chișinău, a vorbit cu pasiune despre identitatea românească, educație și construcția europeană a spațiului cultural comun;
• Profesori universitari, cercetători și istorici, care au adus în discuție teme legate de patrimoniu, istorie, educație și formarea spiritului civic;
• Artiști plastici, muzicieni și actori, care și-au dezvăluit parcursul, sursele de inspirație și provocările artei contemporane;
• Tineri implicați în viața civică și culturală, care au arătat că viitorul este deja aici - și că el poate fi luminos, dacă este clădit pe valori.

Fiecare episod este diferit, dar toate au în comun un lucru esențial: respectul față de cuvânt, față de celălalt și față de cultură, ca spațiu de comuniune.

Sursa: Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava și Eco Tv Vatra Dornei

Impactul în comunitate

Ecourile acestei emisiuni s-au făcut simțite nu doar în rândul telespectatorilor, ci și în cadrul instituțiilor culturale, școlilor și bibliotecilor din regiune. Mulți profesori și elevi folosesc episoadele ca suport educațional, încurajând discuțiile despre literatură, istorie, civism și identitate culturală. Biblioteca USV a devenit, astfel, un actor activ în promovarea dialogului cultural și în formarea gustului pentru lectură și reflecție, nu doar în mediul universitar, ci și în spațiul public lărgit.

Sursa: Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava și Eco Tv Vatra Dornei

De asemenea, emisiunea a contribuit la revitalizarea legăturilor culturale între Vatra Dornei și Suceava, demonstrând că distanțele geografice pot fi ușor depășite atunci când există un proiect comun, născut din pasiune și dedicare. Participarea unor invitați din Republica Moldova și Ucraina a adăugat o dimensiune transfrontalieră, consolidând punțile culturale între cele două maluri ale Prutului.

În loc de încheiere: Puterea unei povești

„Un ceai, o vorbă, o poveste...” nu este doar o emisiune culturală. Este un manifest pentru dialogul autentic, pentru redescoperirea valorii cuvântului spus cu rost, pentru apropierea dintre oameni și dintre lumi. Este, în același timp, o invitație adresată tuturor celor care încă mai cred în puterea lecturii, în forța unei idei bine articulate, în frumusețea unei povești spuse la ceas de seară. Este o pledoarie pentru cultură, în formele ei vii, accesibile, calde, exact așa cum ar trebui să fie orice întâlnire adevărată între oameni. Și, poate cel mai important, este un model de bună practică, care ar putea fi preluat și adaptat în multe alte colțuri ale țării. Pentru că acolo unde există oameni care cred în cultură, acolo se clădește speranță.

Maria Micle. Biblio-hoinarii și călătoriile lor inspiraționale

Autoarea editorialului mărturisește că pasiunea de a călători a fost însoțită mereu de cea de a descoperi, însă odată ce a pornit pe drumul profesiei, legată de științele informării, cele două s-au adaptat la rândul lor, înspre călătoriile inspiraționale prin biblioteci sau muzee, privind întotdeauna locurile vizitate, nu doar cu ochii călătorului, ci și cu cei ai bibliotecarului. Lucrurile s-au împletit de la sine între viața familială și cea profesională. Sărbătorind Ziua Bibliotecarului în aprilie 2025, colegii din bibliotecile universitare timișorene și-au propus să povestească despre pasiunile și hobby-urile lor, complementare sau colaterale profesiei și Maria Micle, cadru didactic universitar, introspectându-și parcursul profesional a ales să vorbească despre „biblio-hoinăreală". Vizitele de documentare s-au orientat spre o destinație internațională sau locală, pe distanțe mai scurte (Buziaș, Lugoj, Deva, Sibiu, Brașov, București, Târgu-Mureș, Cluj, Drobeta Turnu-Severin) sau mai lungi (Szeged, Belgrad, Budapesta, Viena, Bratislava, Praga). Rutele alese conțineau obiective reprezentative, culturale și de specialitate ale domeniului info-documentar. Scopul principal a fost de a le oferi studenților și cadrelor didactice oportunitatea de a-și îmbogăți cunoștințele și modelele profesionale de referință, de a oferi inspirație prin experiențe non-formale relevante, de a face schimb de bune practici cu personalul bibliotecilor vizitate, de a se consolida echipa și prieteniile. Prin călătorie, necunoscutul se diminuează, iar temerile de diferențe, de alteritatea culturală a celuilalt, ori a „străinului", fie că acesta provine din alt oraș, altă țară, altă religie, etnie - altfel în orice fel, nu mai provoacă angoase, ci aduc perspective diferite de a privi și a înțelege lumea aceasta frumoasă și diversă.

Cuvinte-cheie: editorial, biblioteconomie românească, biblio-hoinăreală, vizite documentare, instrospecție

Elena Tîrziman. Semnalarea și valorificarea patrimoniului documentar din bibliotecile românești prin activități editoriale

Urmărind activitatea domeniului biblioteconomic românesc din ultimul secol, observăm o preocupare constantă a bibliotecilor de a avea și de a susține o activitate editorială care să le permită să își promoveze activitățile, să se informeze asupra noutăților profesionale și științifice ale domeniului, să contribuie la promovarea și valorificarea patrimoniului documentar deținut, să asigure o anumită formă particulară de formare profesională continuă prin intermediul suportului documentar, să militeze pentru rolul și locul lor în comunitățile deservite și, în general, la nivelul societății ca întreg. Bibliotecile editează publicații monografice și seriale (cărți, albume, cataloage tipărite, bibliografii, bio-bibliografii, manuale, ghiduri, reviste biblioteconomice, culturale etc.) având drept autori bibliotecari, documentariști, specialiști în documente din colecții speciale, istorici, alți profesioniști și specialiști ai bibliotecilor, documentelor și informațiilor. În perioada 1887-2024, au apărut, în spațiul românesc 353 de publicații seriale din domeniul Biblioteconomie și Știința Informării (BSI). O comunitate profesională se validează prin importanța pe care societatea o acordă activităților sale (locul și statutul social al unei profesii) și prin modul prin care reușește ea însăși să își promoveze și să își valorifice specificul. Remarcăm interesul bibliotecilor mari, al asociațiilor profesionale, al comunității științifice academice de a avea activitate editorială, de a publica reviste, cu un înalt nivel calitativ al studiilor și articolelor incluse și de a le asigura o ritmicitate în apariție, precum și o cât mai largă difuzare atât în format tipărit, cât și în format digital. Publicațiile de specialitate sunt un veritabil vehicul pentru promovarea moștenirii culturale și științifice a unei instituții, regiuni sau națiuni, și mai mult decât atât, sunt diseminate și norme și bune practici de cercetare, conservare, valorificare a acestor fonduri specifice.

Cuvinte cheie: biblioteci românești, activitate editorială, patrimoniu documentar, valorificare documentară

Angela Repanovici. Biblioteca universitară: hub al cunoașterii și inovației academice

Studiul de față supune atenției rolul bibliotecii universitare în fața transformărilor rapide ale sistemului academic și ale accesului la cunoaștere. În prezent, biblioteca universitară din România se confruntă cu provocări semnificative în ceea ce privește rolul său educațional și atractivitatea pentru studenți. Dependența universităților de baze de date comerciale, precum Web of Science, creează vulnerabilități semnificative pentru accesul la informație și evaluarea cercetării. Aceste platforme sunt esențiale pentru validarea impactului academic, dar restricționarea accesului ar putea afecta procesul de documentare și publicare. Într-un astfel de scenariu, universitățile trebuie să exploreze alternative viabile, cum ar fi baze de date open-access, consorții academice pentru acces comun și arhive digitale interne. O regândire a politicilor academice ar putea reduce dependența de surse comerciale, favorizând un sistem mai autonom și sustenabil de diseminare a cunoașterii.Totodată, o colaborare consolidată între bibliotecari, profesori universitari și cercetători ar putea facilita identificarea unor soluții integrate care să sprijine accesul la literatura academică și diversificarea surselor de informare. Dacă biblioteca își pierde rolul central în procesul de formare intelectuală, un spațiu al gândirii și colaborării, va fi redusă la o simplă arhivă neglijată, riscând să își piardă relevanța în fața noilor paradigme educaționale. Fie că este vorba de utilizarea intensivă a resurselor disponibile, de inițierea unor proiecte colaborative sau de susținerea accesului echitabil la informație, fiecare dintre actorii implicați are un rol esențial pentru a transforma biblioteca într-un adevărat hub al ideilor și al inovației.

Cuvinte cheie: biblioteci universitare românești, provocări geopolitice, paradigme educaționale, colaborare, inovație

Tatiana Oprescu. Cultura informației din perspectivă biblioteconomică - factor principal în dezvoltarea intelectuală a utilizatorului, influențându-i semnificativ procesul de studiu și cercetare

Cultura informației, ca un produs al societății informaționale, implică dezvoltarea unui set de cunoștințe teoretice și abilități practice care permit identificarea unei nevoi informaționale, urmată de localizarea, evaluarea și utilizarea informației disponibile, în scopul rezolvării unei probleme, găsirii unui răspuns și comunicării informației regăsite și prelucrate, sub forma unui nou produs cu valoare adăugată. În contextul unei societăți din ce în ce mai orientate către cunoaștere și informație, cultura informației joacă un rol esențial în dezvoltarea competențelor critice ale utilizatorilor și în facilitarea accesului la resursele informaționale. Cultura informației, din perspectiva bibliotecilor universitare, se referă la setul de abilități, cunoștințe și atitudini necesare pentru a naviga eficient în mediul informațional complex de astăzi. Aceasta include capacitatea de

a identifica, evalua, utiliza și comunica informații din diverse surse, precum și de a înțelege contextul în care informația este creată și distribuită. Dintr-o perspectivă biblioteconomică, structurile infodocumentare de nivel academic au ca obiect principal activitatea de gestionare, organizare și diseminare a informației, având ca scop sprijinirea procesului educațional și de cercetare. Utilizatorii bibliotecii, care au fost instruiți în cultura informației, sunt cei care știu cum să învețe, deoarece înțeleg modul în care este organizată cunoașterea, știu cum să găsească informațiile necesare și cum să le folosească astfel încât și alții să poată învăța de la ei. Aceștia sunt persoane pregătite pentru învățarea continuă, deoarece pot accesa mereu informațiile relevante pentru orice activitate.
Cuvinte cheie: cultura informației, societatea informațională, cunoaștere, învățarea pe tot parcursul vieții, cercetarea în bibliotecă

Gabriela Tomescu-Olteanu, Ioana Necula. „Conectăm generații în lumea digitală": un proiect pentru o generație
Inițiat în România în luna martie 2024, proiectul-pilot „Conectăm generații în lumea digitală" este un demers susținut de Fundația Vodafone România, prin programul „Hi Digital" și derulat de Fundația Regală Margareta a României. Din dorința de a nu lăsa pe nimeni în urmă în călătoria spre lumea digitală, Fundația Vodafone a avut această inițiativă europeană, numită „Hi Digital", care se desfășoară în mai multe țări: Anglia, Cehia, Irlanda, Luxemburg, Olanda și România și care presupune un concept de învățare non-formală, ce încurajează, include și inspiră persoanele vârstnice (de peste 60 de ani) să se integreze în lumea digitală, consolidându-și încrederea în ele însele, într-o societate tot mai tehnologizată. În România, acest lucru s-a impus cu necesitate, deoarece în anul 2023, potrivit Institutului Național de Statistică, 18,6% din persoanele cu vârsta între 55 și 74 de ani, nu au folosit internetul niciodată, în comparație cu numai 1,4% din persoanele tinere, cu vârsta între 16 și 34 de ani. Acest lucru este relevat și de analiza realizată de Digital Economy and Society Index 2022 (DESI), care prezintă România pe ultimul loc - între țările Uniunii Europene - în ceea ce privește populația cu abilități digitale de bază - doar 28% față de 54%, cât este media Uniunii Europene. Articolul prezintă modul în care Biblioteca Județeană Argeș a demarat și implementat proiectul „Conectăm generații în lumea digitală" și avantajele utilizării de către vârstnici a tehnologiilor digitale, avantaje care sunt importante și aduc numeroase beneficii atât la nivel personal, cât și la nivel comunitar.
Cuvinte cheie: Biblioteca Județeană Argeș, proiect-pilot, alfabetizare digitală, învățare non-formală, incluziune socială, seniori, educație digitală

Orestia Olteanu. Paradigme ale comunicării organizaționale. Concepții funcționaliste despre organizație și comunicarea organizațională
Cercetarea comunicării organizaționale este ghidată, în mare măsură, de existența unor paradigme sau diverse idei slab conectate, mulțimi de asumpții despre comunicare și societate, dar mai ales despre comunicarea organizațională. Pentru precizarea termenului de paradigmă în acest context, vom avea în vedere în bună măsură comunicarea în general și raporturile ei cu societatea. Aceste paradigme reflectă asumpțiile privitoare la societata în care are loc comunicarea organizațională. Nevoia de a dezvolta paradigmele și de a ține seama de ele în cercetarea comunicării reflectă caracterul fluid, schimbător, impregnat de simboluri al societății modeme, rolul schimbător al diferitelor semne conectate, prevalența crescândă a informației și tehnologiei de prelucrare a informației. Chiar dacă aceste paradigme oferă asumpțiile de bază pe care se sprijină cercetarea, ele sunt rareori explicit prezentate în literatura consacrată comunicării. Ele sunt asumate și pot fi considerate sursa imaginilor, sau metaforele originare care ghidează și fac intuitivă gândirea sistematică. Capacitatea organizației de a-și menține granițele este decisivă pentru supraviețuirea organizațională. Unele variante ale acestei teorii, care combină teoria informației cu teoria evoluționistă, sunt numite teorii „evoluționiste" sau ecologice ale organizației și se centrează pe supraviețuire și creștere prin comparație cu decăderea și moartea. În timp ce funcționaliștii timpurii subliniau rolul țelurilor normative, al valorilor sociale în definirea organizațiilor, forma ulterioară a funcționalismului face din procesele comunicaționale caracteristica definitorie a organizațiilor formale.
Cuvinte cheie: comunicare organizațională, functionalism, paradigmă funcționalistă, teorii sistemice, sistem organizațional

Corina Dovîncă. Despre Workshopul *Coherent Digital: Using Policy Commons Free Trial*
Bazele de date reprezintă instrumente electronice de cercetare, care pun la dispoziția membrilor comunităților academice resurse științifice și informații valoroase, atât din perspectiva conținutului, cât și din punct de vedere monetar. Instituțiile afiliate Anelis Plus - Asociația Universităților, Institutelor de Cercetare-Dezvoltare și Bibliotecilor Centrale Universitare din România - beneficiază anul acesta de acces gratuit la o bază de date nouă, una dintre cele mai importante privind politicile publice din lume, respectiv Policy Commons, aparținând editurii Coherent Digital. Pentru a înțelege modul de funcționare, particularitățile și facilitățile pe care platforma Policy Commons le oferă utilizatorilor, la începutul lunii martie, reprezentanții editurii au susținut o sesiune de informare, la care au participat reprezentanții instituțiilor membre Anelis Plus. Policy Commons este considerată cea mai importantă bază de date de politici publice din lume, care conține peste 17 milioane de rapoarte provenite de la 41.000 de think tank-uri, organizații de cercetare, agenții guvernamentale și institutii din întreaga lume. Baza de date include rapoarte tehnice și studii de caz, rapoarte de consultanță și studii de fezabilitate, politici și cărți albe, podcasturi, bloguri, videoclipuri, publicații industriale și guvernamentale, precum și evaluări ale impactului asupra comunității într-o gamă largă de domenii, inclusiv economie, sănătate, mediu, educație și planificare urbană, devenind astfel o resursă inestimabilă pentru cercetarea academică în toate domeniile. Articolul de față prezintă rezumatul acestei întâlniri, oferind amănunte utile despre platforma Policy Commons.
Cuvinte cheie: politici publice, literatură gri, baze de date științifice, Policy Commons

Raluca Bucinschi. Magia operetei vieneze: muzică, dans şi eleganţă
De la începuturile teatrului, alături de tragedie s-a aflat comedia. În secolul al XVI-lea, când ambele au fraternizat cu muzica, au luat naștere opera seria și opera buffa. În serile în care se interpretau tragedii, pentru ca auditorul să poată pleca cu sentimentul că totul a fost doar un joc, se obișnuia să se adauge o scurtă piesă veselă, ca Intermezzo sau ca final. Aceste intermezzi, fiind lucrări într-un act și preluând

caracteristici ale operei bufe, au fost denumite operete. Opereta din zilele noastre are în comun doar numele și faptul că este un gen muzical, ea fiind de fapt un produs vienez al celei de-a doua jumătăţi de secol XIX. Unul dintre aspectele cele mai importante ale creației unei operete durabile, a fost întotdeauna, indiferent de epocă, textul. În libretele de operetă se pot identifica trei direcţii evidente, fiecare cu modelul său reprezentativ de lucrări, precum: libretul în oglindă, cel care proiecta starea societăţii la un moment dat, libretul cu tentă provocatoare şi libretul cu tentă reacţionară. Astfel, libretele de operetă au depins, de cele mai multe ori, de cadrul istoric al momentului sau de starea societăţii la vremea respectivă. Expoziţia virtuală *Magia operetei vieneze: muzică, dans şi eleganţă* face parte din manifestările ce marchează 2025, ca an dedicat compozitorului Franz Lehár şi include documente muzicale din colecţiile speciale ale Bibliotecii Naţionale a României. Prin imaginile sale, pe care publicul le va putea vizualiza în premieră, expoziţia va aduce iubitorilor de gen imaginea şi autograful compozitorului Franz Lehár, dar şi partituri ale unor titluri importante ce aparţin unor compozitori care au scris lucrări de referinţă pentru Epoca de Aur a operetei, precum Johann Strauss fiul, Emmerich Kálmán sau Oscar Straus. Expoziţia, în format fizic, se află în foaierul Teatrului Naţional de Operetă şi Musical „Ion Dacian" începând cu 27 februarie, până la sfârşitul stagiunii 2024-2025, făcând parte din proiectul *Opereta Lounge*.
Cuvinte cheie: Biblioteca Națională a României, colecții speciale, documente muzicale tipărite, operetă vieneză, expoziții virtuale

Dorin Cozan. Inovație și educație digitală în bibliotecile rurale. Povestea Clubului CodeKids din Pietrari: Interviu cu Crina Popescu, Biblioteca Publică Pietrari
Interviul cu Crina Popescu, bibliotecar la Biblioteca Publică Pietrari, explorează modul în care o bibliotecă rurală a devenit un centru de inovație prin programul CODE Kids. Început ca o inițiativă locală de coding cu copii, proiectul a evoluat într-un model național de educație digitală. Prin ateliere săptămânale, competiții și proiecte STEM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Matematică), zeci de copii au dobândit competențe digitale valoroase, uneori chiar decisive pentru viitorul lor educațional. Provocările - lipsa de resurse, emoțiile copiilor sau limitele personale ale coordonatorului - au fost depășite prin dedicare, învățare continuă și implicare activă. Cu sprijinul Fundației Progress, al Fondului Științescu și al comunității locale, clubul a implementat proiecte inovatoare (Arduino, imprimare 3D, VR, ecologie digitală). Crina Popescu subliniază importanța curajului și a planificării în misiunea bibliotecarului modern. Proiectul CODE Kids - „Copiii fac coding în bibliotecile publice" are ca scop crearea unei mișcări de coding și STEM în care copii, tineri, bibliotecari și voluntari din mediul rural și urban mic își dezvoltă competențele digitale și se implică în viața comunității din care provin prin rezolvarea unor teme digitale creative. Prin activitățile de formare și atelierele organizate este deschisă o altă fereastră către explorarea lumii digitale cu oportunitățile sale de dezvoltare și învățare. Povestea Clubului CODE Kids Pietrari devine astfel un exemplu inspirațional de transformare educațională în mediul rural.
Cuvinte-cheie: bibliotecă rurală, CODE Kids, educație digitală, competențe STEM, bibliotecar inovator, Biblioteca Publică Pietrari, club de coding

Adrian-Nicolae Coman. Salonul de C*ARTE 2024 - Ediție in memoriam „Silvestru Voinescu", de la Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu "Argeș
În perioada 1-5 octombrie 2024, Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș a organizat Salonul de C*ARTE - Ediție in memoriam Silvestru D. Voinescu, în cadrul căruia au avut loc evenimente ce au cuprins lansări de carte și dezbateri pe teme literare de actualitate (poezie, roman, filosofie, monografie, interviu, expoziție de carte tematică și de arte textile, prezentare de noutăți editoriale și sesiuni de autografe de la renumiți autori). În deschiderea oficială a evenimentului, ca un omagiu special și emoționant, a fost dezvelit bustul lui Silvestru D. Voinescu (1935-2005), fost director al bibliotecii, figură emblematică a instituției și culturii argeșene timp de 40 de ani (1964-2004). Invitații de marcă prezenți - personalități ale urbei și culturii argeșene - au ținut un moment de reculegere în memoria celui omagiat și au evocat, în alocuțiunile lor, spiritul și lumina pe care le-a răspândit Silvestru D. Voinescu. Tradițional și imperativ, în contextul schimbărilor esențiale și într-un ritm accelerat din zona de creație și de pe piața valorilor culturale în general, Salonul de C*ARTE a adus în prim-plan apariții editoriale recente, cu miză și perspectivă formativă, de interes atât pentru generațiile tinere, cât și pentru cei deprinși cu demersul clasic de valorizare a cărții. În egală măsură, activitățile desfășurate în cele cinci zile ale ediției din 2024 au deschis opțiunile și viziunile generate de combustia de idei, de curente de gândire, de tendințe în evoluția consumului cultural. Evenimentul a contribuit la creșterea gradului de conștientizare a impactului culturii asupra comunicării ca mediu vital, ca proces fundamental de evoluție în era tehnologiei de înaltă performanță și de dezvoltare a conceptului de interculturalitate.
Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană Argeș, salon de carte - 2024, omagiu, Silvestru D. Voinescu, personalități culturale argeșene

Nicoleta Corpaci. Ioan Slavici - la centenarul trecerii în eternitate. Cu imagini din colecțiile speciale ale Bibliotecii Naționale a României
Ioan Slavici (1848-1925), personalitate de prim rang a literaturii române și creator al unui realism specific, conturat prin valorificarea universului rural transilvănean, este omagiat la centenarul dispariției sale, ca una dintre figurile reprezentative ale elitelor culturale românești. Alături de contemporanii săi, Ion Creangă, Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale, dar și de alți membri marcanți ai Societății culturale „Junimea", Slavici a contribuit semnificativ la conturarea identității literare naționale. Opera sa oferă o imagine amplă și profundă a satului românesc din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, evidențiind o remarcabilă capacitate de analiză psihologică și de creare a unor tipologii umane definite prin valorile morale și tradiționale ale lumii rurale. Printr-un discurs narativ direct, lucid și convingător, Slavici se afirmă drept un fin observator al societății și al sufletului uman. Măreția lui Ioan Slavici nu izvorăște exclusiv din harul său narativ, concretizat în opere definitorii pentru realismul românesc, ci și din angajamentul său înflăcărat, pus în slujba idealurilor naționale. Încă din anii studenției la Viena, Slavici s-a implicat activ în cadrul societăților studențești românești, alături de bunul său prieten, Mihai Eminescu, devenind o voce importantă în procesul de afirmare a identității naționale și culturale a românilor transilvăneni. Această luptă, purtată cu demnitate și consecvență, nu a fost însă întâmpinată

bine de contextul geopolitic al vremii, autorul fiind adesea supus unor represalii severe. Astfel, locul său în galeria marilor scriitori români este dublu întemeiat: atât prin profunzimea și valoarea durabilă a creației literare, cât și prin implicarea sa activă în viața culturală și națională a epocii. Fotografiile ce însoțesc lucrarea, selectate din colecțiile speciale ale Bibliotecii Naționale a României, vin să completeze tabloul unei personalități complexe, cu rădăcini adânci în cultura populară

Cuvinte-cheie: Ioan Slavici, realism literar, Biblioteca Națională, colecții speciale, omagiu

Constantin Ittu. Un incunabul din Biblioteca Muzeului Național Brukenthal cu însemn manuscris de proprietate: Plotinus, *Opera a Marsilio Ficino latine reddita,* Florența, 1492

Marsilio Ficino (1433-1499), filosof, lingvist și teolog italian, a fost unul dintre cei mai importanți reprezentați ai Renașterii florentine și ai neoplatonismului. Ficino a început să lucreze la traducerea corpusului platonic la cererea lui Cosimo de Medici (1389-1464), liderul de facto al Florenței și patronul său, în 1463. Mai mult, traducerile sale din Platon și Plotin au rămas în uz intens până în vremea lui Samuel von Brukenthal, cunoscând multiple reeditări în diferite orașe europene ca Basel, Paris ș.a. Colecția de incunabule a Bibliotecii Muzeului Național Brukenthal din Sibiu adăpostește un exemplar din opera lui Plotin (c. 205-270), considerat părintele neoplatonismului, în traducerea lui Marsilio Ficino și care, de fapt, nu este o traducere greacă în latină, ci una însoțită de comentariile renascentistului florentin. Exemplarul existent în Biblioteca Muzeului Brukenthal, cu tipar negru, text în linie dreaptă, scoarțe din lemn învelite în piele, cu 442 file, provine din colecția personală baronială von Brukenthal. Acest incunabul are și un însemn de proprietate manuscris în interiorul copertei superioare: *Iste liber pertinet ad Librariam curie S. Laurency in Norinberg quem legauit dominus Nicolaus Tinctoris Sacre Theologie doctore beneficiatus ibidem de ara Sancti Nicolai.* Din acest însemn manuscris de proprietate aflăm că volumul a aparținut bibliotecii bisericii Sf. Laurențiu din Nürnberg ca donație a doctorului în teologie, Nicolaus Tinctoris, și a fost depusă la altarul dedicat Sf. Nicolae. Legătura exemplarului din Biblioteca Brukenthal este deosebită: este fie contemporană cu incunabulul, fie puțin mai recentă, din secolul al XVI-lea. Este din lemn învelit în piele, ornamentată prin presare cu mai multe chenare și elemente ce imită lumea vegetală. Ea e prevăzută cu încuietori metalice decorate elegant.

Cuvinte-cheie: Marsilio Ficino, Plotin, incunabul - 1492, Biblioteca Muzeului Brukenthal

Florica-Elisabeta Nuțiu-Vulcănescu. Marginalii la manuscrisul lui Samuil Micu: „Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască", tomul I, Viena, 1781

Samuil Micu (1745-1806), istoric, filolog, filosof și teolog, unul dintre iluștrii reprezentanți ai Școlii Ardelene până astăzi este puţin cercetat, ca teolog. Una dintre operele sale care încă nu a fost tipărită este: *Teologhie sau Cuvântare de Dumnezău. De descoperirea dumnezăiască.* Această lucrare, păstrată la Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, având cota ms. nr. 65, este un tratat despre revelaţia dumnezeiască și se înscrie în domeniul teologiei dogmatice. Recursul repetat la filosofi, precum: Aristotel, Pitagora, Platon, Plutarh, Socrate, Seneca, Zenon, Marcus Livius, Iosif Flavius, Euripide, Esculap, Cicero, Virgiliu, Homer, Spinoza şi Voltaire sau la Sfinţii Părinţi ai Bisericii: Sf. Augustin, Toma de Aquino, Tertulian, Sf. Grigorie Dialogul, Sf. Epifanie, Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Chiril, Sf. Irineu, Sf. Ieronim, Sf. Isidor din Sevilia și Sf. Vasile cel Mare sunt în măsură să vorbească de la sine despre orizontul cultural şi teologic al autorului, precum şi despre temeinicia lucrării în discuţie. Revelaţia cea adevărată se cunoaşte prin minuni considerate de Samuil Micu semne ale descoperirii dumnezeieşti. Autorul contestă minunile laicilor, pentru că ele nu pot fi asemănate cu cele ale lui Iisus Hristos, Moise sau ale Sfinţilor Părinţi. Referitor la credinţă, Samuil Micu consideră că cea mai mare minune este Învierea lui Iisus Hristos. Pentru veridicitatea minunii Învierii aduce mărturiile evangheliştilor Ioan, Petru, Matei şi Marcu. Opera lui Samuil Micu, care are la bază o temeinică cunoaştere a izvoarelor, este străbătută de simţ critic, iar spiritul de obiectivitate al autorului este într-o permanentă căutare a adevărului.

Cuvinte-cheie: Școala Ardeleană, Samuil Micu, teologie, teologie dogmatică, revelație divină

Cristina Marinescu. Epigrama, o specie literară minoră - dar savuroasă. Un manuscris al lui Cincinat Pavelescu

Epigrama este o specie a poeziei lirice, de mici dimensiuni, care are un conținut satiric, umoristic, aforistic sau poetic, ce ține de ascuțime și de arta ingeniozității, având o structură binară ce-i conferă simetrie și opoziție între argument și contrargument. Printr-un mecanism epigramatic, această structură naște o tensiune numită „epigramatică", descărcată printr-o „scânteie", o surpriză ce poartă numele de poantă ironică. Epigramele constituie o modă a literaturii Epocii Luminilor, prin care autorul satiriza defecte morale, mai puțin fizice, ale individului. În colecţia Cabinetului de Manuscrise de la Biblioteca Naţională a României există un caiet manuscris cu epigrame ale lui Cincinat Pavelescu (1872-1934) care cuprinde 51 de catrene, cu dedicaţii ţintite sau generice, deşi se presupune că şi acestea din urmă au fost prilejuite de întâlnirea cu o situaţie concretă, care se cerea imortalizată prin recursul la ironie. Celebritatea în epocă a epigramistului se baza pe priceperea lui de a surprinde, mai ales cu ajutorul jocurilor de cuvinte, latura amuzantă a variilor situaţii şi personaje reale care îl impresionau. Cincinat Pavelescu a scris mult mai divers sub aspect al speciilor lirice decât ar lăsa să se întrevadă reputaţia sa de epigramist, dar poate istoria îi va face cândva dreptate, căci interesul pentru epocile trecute, mai ales din punct de vedere al expresiei artistice, e un fenomen mareic, cu revirimente adesea surprinzătoare după epoci de neglijare. Cincinat Pavelescu a avut o viziune trubadurescă asupra iubirii și a dobândit o mare popularitate ca autor de romanțe, cantilene, lieduri, serenade și madrigaluri și mărturisea că a scris epigrame „ca un protest împotriva esteticii mele lăuntrice, ofensate de urâțeniile vieții, de nedreptățile politicii și de arivismul mediocrităților."

Cuvinte-cheie: Cincinat Pavelescu, epigrame românești, Biblioteca Națională a României, colecții speciale, manuscrise

Gabriela Tomescu-Olteanu. Boierul-cărturar Dinicu Golescu și cărțile sale, aflate în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu" Argeș

Personalitate de prim rang a vieții culturale și politice a Țării Românești, Dinicu Golescu (1777-1830), crescut și educat în valorile timpului și categoriei sociale din care făcea parte, descendent al unei străvechi familii boierești argeșene, a lăsat posterității o bogată operă documentară,

compusă dintr-un jurnal de călătorie, lucrări moral-filosofice, traduceri, manuale de limbă, lucrări didactice, dar și o statistică, lăsată, din păcate, neterminată, din cauza morții sale fulgerătoare. Evoluţia lui Dinicu Golescu de la mentalitatea tipic feudală, precumpănitoare în tinereţe, până la o concepţie veritabil demofilă este rezultatul unui proces complex, explicabil printr-o multitudine de factori: tradiţiile patriotice şi umanitariste din familia sa; instrucţia şcolară primită de la Academia Grecească din Bucureşti, ştiut fiind faptul că filosofia iluministă s-a transmis în Ţara Românească, într-o formă incipientă, prin filieră greacă; lecturile lui ulterioare; circulaţia pe teritoriul nostru a operelor unor reprezentanţi de seamă ai iluminismului francez; atitudinea lui faţă de mişcarea revoluţionară a lui Tudor Vladimirescu, şi, în sfârşit, contactul direct cu realităţile sociale din ţările occidentale aflate, la începutul veacului trecut, într-un grad superior de dezvoltare capitalistă. Personalitate complexă, Dinicu Golescu poseda cunoștințe în domeniul culturii clasice și al disciplinelor umaniste, ca și în cel al altor științe: fizica, matematica, astronomia și geografia. Cărțile aflate în colecțiile speciale ale Bibliotecii Județene Argeș și prezentate în acest articol demonstrează că Dinicu Golescu, prin întreaga sa activitate scriitoricească, dar și de militant, pe tărâm politic sau cultural, a fost un mare boier reformator, ctitor de instituţii de binefacere, de învăţământ şi de cultură, o personalitate excepţională.
Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană Argeș, colecții speciale, Dinicu Golescu, iluminism românesc, personalități culturale românești

Raluca Man. Declarația IFLA privind drepturile de autor și inteligența artificială: provocări și oportunități
În era digitală, informațiile sunt răspândite și diseminate mai rapid decât oricând; percepția pe care o au bibliotecile publice în combaterea dezinformării este neclară iar rolul lor este departe de a fi definit. Cercetători din mai toate domeniile identifică multiple lacune în cercetarea acestui fenomen, inclusiv necesitatea de a testa metode computaționale, precum și cele privind utilizarea echipamentelor IT și a internetului, pentru a le detecta și de a le înțelege mai bine. Politicile privind drepturile de autor și combaterea dezinformării se impun ca o necesitate, cu precădere în domenii cu potențial de schimbare rapidă și, în particular, este vorba despre relația cu inteligența artificială pentru care politicile instituționale vor juca un rol esențial. Pe măsură ce inteligența artificială - în special cea generativă și modelele lingvistice de mari dimensiuni - s-a dezvoltat rapid, furnizorii de resurse electronice au început să prezinte bibliotecilor și consorțiilor de bibliotecă un nou limbaj de licență care definește drepturile și restricțiile legate de inteligența artificială. În contextul actual în care bibliotecile publice au început să navigheze în peisajul tehnologic și juridic în schimbare rapidă al inteligenței artificiale, în 29 aprilie 2025, IFLA a dat publicității *Declarația privind drepturile de autor și inteligența artificială*. Declarația subliniază o serie de măsuri practice pe care le pot lua atât guvernele, cât și bibliotecile, de la consolidarea capacităților și conștientizare, la luarea unor decizii etice în ceea ce privește instrumentele de inteligență artificială și la dezvoltarea capacității de orientare și monitorizare, apel la acțiuni de advocacy în favoarea limitărilor și excepțiilor care permit extragerea textului și a datelor din conținutul dobândit sau accesat în mod legitim, acces la seturi de date cât mai largi posibil, ca măsură de apărare împotriva prejudecăților și erorilor.
Cuvinte-cheie: inteligență artificială, dreptul de autor, dezinformare, legislație, limitări legislative, excepții legislative, declarație IFLA

Nicoleta Marinescu. Evoluția profesiei de bibliotecar. Competențele meseriilor. Proiecte europene. Formarea inițială și formarea continuă. Provocările profesiei
De-a lungul istoriei, bibliotecarul - gestionarul colecțiilor de documente pe diferite suporturi - a adunat, a organizat, a așezat, a descris documente/informații pentru a le oferi publicului. Evoluția tehnicii, nevoia tot mai mare de informație pentru toate domeniile societății au devenit adevărate provocări ale profesiei. În 1931, Shiyali Ramamrita Ranganathan a alcătuit o culegere de cinci legi ale biblioteconomiei, actualizate mereu în funcție de evoluția societății și nevoia de informație. În 2004, 2008, 2016 și 2019 au apărut noi variante ale legilor lui Ranganathan în funcție de evoluția tehnologiilor. De la bibliotecarul care gestiona tăblițele de lut până în zilele noastre, cele cinci legi au rămas principii de bază adaptate noului și acceptate ca fiind fundamentale domeniului biblioteconomic. Profesia de informare-documentare îndeplinește întotdeauna misiunea sa fundamentală, aceea de a găsi informaţia în scop profesional (ştiind, mai întâi, să o caute), tratând-o pentru a-i mări valoarea (valoare adăugată) pentru care este folosită, administrând-o şi făcând-o accesibilă şi transmiţând-o celor care au nevoie de ea, fie ei utilizatori sau clienţi. Dacă misiunea rămâne aceeaşi, mijloacele de a o îndeplini au evoluat cu rapiditate. Tehnologii noi, din ce în ce mai performante tind să stăpânească toate sectoarele de activitate, fiind folosite în serviciile profesioniştilor din informare-documentare. Profesia - foarte veche în formele sale fundamentale - a fost împărţită în mai multe meserii; acumularea cunoştinţelor umane şi diversificarea mijloacelor de a o obţine au evoluat. O meserie nouă a apărut prin dezvoltarea unei specializări în sânul unei meserii tradiţionale; nu este nicio discontinuitate, nu există niciun conflict: este vorba de bibliotecari şi documentarişti.
Cuvinte-cheie: evoluția profesiei de bibliotecar, documentarist, competențe, Euroreferențial, formare inițială, formare continuă, provocări

Cristina Baciu. Revista „Boabe de grâu" în colecțiile Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu" Argeș. Spicuiri
„Boabe de grâu" este o revistă de cultură a perioadei interbelice, fondată în anul 1930 de către scriitorul Emanoil Bucuța, membru corespondent al Academiei Române. Revista a fost tipărită la București sub conducerea Direcției Educației Poporului, a Institutului Social Român și a Monitorului Oficial. Revista „Boabe de grâu" a avut o apariție lunară, începând cu martie 1930 până în decembrie 1934, domeniile dezbătute în articole fiind de arheologie, religie, arhitectură, etnografie, geografie, istoria artei, educație, istoria social-politică a României. În prima jumătate, Revista „Boabe de grâu" conținea o secțiune intitulată *Studii și povestiri*, în care apăreau câteva articole mari, pe diferite teme culturale și sociale. În această secțiune au publicat mari personalități culturale ale vremii: regina Maria a României, Grigore Antipa, Nicolae Iorga, Gala Galaction, Nicolae Tonitza, Ioan Bianu, Dimitrie Gusti ș.a. A doua jumătate a revistei conținea două părți. Prima parte, intitulată *Cronica*, avea trei secțiuni: *Cărți, Conferințe, Congrese, Expoziții*; *Teatru, Muzică, Cinematograf, Radio*; *Turism, Sport, Educație fizică*. A doua parte se intitula *Educația poporului în alte țări*. Rubrica avea articole traduse din alte limbi, în

general de Bucuța sau de alți colaboratori, despre educația în alte țări. Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș deține la secția *Presă și Legislație* colecția integrală a revistei de cultură „Boabe de grâu" din perioada interbelică, perioadă de înflorire a publicisticii culturale românești.
Cuvinte cheie: Revista „Boabe de grâu", Emanoil Bucuța, presă interbelică, colecții de bibliotecă, Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș

Daniela Argatu. Biblioteca școlară / Centrul de Documentare și Informare: între autoritatea tradiției și provocările inteligenței artificiale
Biblioteca școlară / Centrul de Documentare și Informare a devenit, grație dezvoltărilor, fără precedent, a tehnologiilor informației un ecosistem dinamic, flexibil, un spațiu cu identitate distinctă, care conservă și asigură continuitatea vizuală și emoțională în memoria generațiilor de elevi. Pentru elevi, biblioteca poate fi un loc unde rafturile sunt aliniate perfect, iar cărțile par inaccesibile sau un refugiu unde pot explora lumi fantastice sau studia. Ea poate fi un spațiu al imaginației sau un loc de disciplină și concentrare. Pentru un bibliotecar școlar biblioteca este un spațiu viu, o punte între cunoaștere și curiozitatea elevilor, un mediu care încurajează gândirea critică, interacțiunea și autoeducația. Prin adaptabilitatea bibliotecii școlare la nevoile educaționale și culturale în continuă evoluție, această matrice generativă a cunoașterii devine un liant esențial între trecut, prezent și viitor. Aici, tradiția și tehnologia se completează armonios, oferind un mediu propice dezvoltării intelectuale printr-o cultură autentică văzută ca exercițiu al desăvârșirii. Astfel, biblioteca nu mai este doar un spațiu tăcut, ci un laborator de idei, un hub al creativității, educațional în formarea competențelor de lectură, cercetare și gândire critică ale elevilor. Această structură s-a extins în mediul digital, primind acces la baze de date educaționale, arhive digitale și resurse open access, transformare care reflectă evoluția spre ceea ce numim știința umană digitală, un domeniu interdisciplinar care îmbină metodele tradiționale de cercetare umanistă cu instrumentele digitale, inteligența artificială și analiza datelor. Implicarea bibliotecarilor școlari joacă un rol important în proiectele de științe umaniste digitale datorită extinderii recente a rolului de profesioniști în conservarea, promovarea și accesul la colecțiile digitale, precum și aplicarea la proiectele umaniste digitale.
Cuvinte-cheie: bibliotecă școlară, centru de documentare și informare, hub educațional, creativitate, inteligență artificială

Maria-Magdalena Ioniță-Roșoiu. „După melci" de Ion Barbu, în colecția de carte rară a Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu" Argeș
Anul acesta, pe 18 martie, s-au împlinit 130 de ani de la nașterea lui Dan Barbilian, matematician și unul dintre cei mai importanţi poeţi români interbelici, reprezentant al modernismului literar românesc. Pseudonimul care l-a facut celebru în poezie - Ion Barbu - este, de fapt, numele originar al familiei, transformat prin latinizare. Talentul său matematic s-a manifestat încă din timpul liceului, elevul Barbilian publicând remarcabile contribuţii în revista *Gazeta matematică*. În timpul liceului l-a cunoscut pe viitorul critic literar Tudor Vianu, de care îl va lega una din cele mai lungi şi mai frumoase prietenii literare. În urma unui pariu pe care îl face cu Vianu, va scrie un caiet de poezii, cu acest prilej Barbilian descoperind iubirea față de poezie. În anul 1919, Dan Barbillian a început colaborarea la revista literară *Sburătorul*, semnând cu pseudonimul Ion Barbu (numele bunicului său), la sugestia lui Eugen Lovinescu. Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș deține una din cele mai cunoscute poezii a autorului - *După Melci*. Exemplarul aflat în colecțiile bibliotecii argeșene a apărut la București, la Editura Luceafărul, are 13 pagini și este ilustrat de pictorul Mihai Teișanu. Poezia a apărut, pentru prima dată, în revista *Viața Românească* (1921), fiind retiparită într-o plachetă ilustrată neinspirat de către pictorul M. Teișanu, ceea ce l-a determinat pe poet să ceară retragerea din librării a tirajului. Legenda spune că Teișanu ar fi interpretat *După Melci* ca fiind o carte pentru copii și a ilustrat-o ca atare. Autorul a retras cartea din librării și, aflat sub aburul licorii bahice, s-a supărat și ar fi aruncat tirajul în foc. Dintr-un număr de 1.000 de exemplare, nu se știe câte au fost salvate, fapt ce îi crește valoarea lucrării prin raritate. Poezia este considerată un poem fabulativ cu elemente de figurație din natură care relatează o întâmplare (reală sau fictivă) din copilărie, într-o formă expresivă specifică lui Ioan Barbu, cu o încărcătură metaforică deosebită. Relațiile dintre natură și conștiință se stabilesc la nivelul imitației și al imaginației, spontaneității ludice, caracteristice copilului, fiind exprimate în limbajul magiei populare, ce conservă atmosfera de mister.
Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu" Argeș, colecții speciale, Ion Barbu, ermetism, metafore, mister

Adriana Florentina Malanciuc, Liviu Timiș. *Un ceai, o vorbă, o poveste*... cuvântul care zidește și povestea care aduce oamenii împreună
Un ceai, o vorbă, o poveste este o emisiune culturală, dedicată dialogului autentic și valorilor culturale. Concepută ca o întâlnire simbolică în jurul unei cești de ceai, emisiunea promovează reflecția, empatia și schimbul de idei. Evenimentul este realizat de Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare" (USV) din Suceava în colaborare cu Eco TV Vatra Dornei și este susținut de prof. univ. DHC Sanda Maria Ardeleanu - Directorul Bibliotecii Universității din Suceava, Adriana Florentina Malanciuc - bibliotecar la Biblioteca Universității din Suceava și Liviu Timiș - Director Eco TV Vatra Dornei. Fiecare ediție aduce în prim-plan teme relevante, de la opera lui Eminescu și omagierea lui Grigore Vieru, până la importanța lecturii și diversitatea culturală. Aceste manifestări sunt marcate de colaborări cu instituții educaționale și culturale din România și Republica Moldova. Emisiunea a devenit un reper cultural, cu impact în rândul profesorilor, elevilor și comunităților locale, stimulând dezbateri despre identitate, patrimoniu și educație. În același timp, promovează legături transfrontaliere și contribuie la revitalizarea vieții culturale bucovinene. Mai mult decât o simplă emisiune TV, *Un ceai, o vorbă, o poveste* este o pledoarie pentru cultura vie, spusă cu rost și suflet și un model de bună practică în dialogul cultural contemporan. Trei oameni cu o viziune comună au realizat o emisiune culturală care se distinge printr-un concept cald și profund: o întâlnire simbolică în jurul unei cești de ceai, unde se spun povești, se pun întrebări, se exprimă idei, se reflectează asupra culturii, a valorilor și a identității și care s-a transformat într-un spațiu de suflet în care cultura prinde viață prin dialog și empatie.
Cuvinte-cheie: lectură, poveste, identitate, diversitate, cultură, educație, interculturalitate, Biblioteca USV, Eco TV Vatra Dornei, colaborare transfrontalieră

Maria Micle. Biblio-Rovers and their Ispirational Travels

The author of the editorial confesses that her passion for traveling has always been accompanied by her passion for discovery, but once she started on the path of her profession, related to information sciences, the two have adapted in turn, towards inspirational journeys through libraries or museums, always looking at the places visited, not only with the eyes of the traveler, but also with those of the librarian. Things intertwined between family and professional life. Celebrating Librarian's Day in April 2025, colleagues from Timișoara's university libraries set out to talk about their passions and hobbies, complementary or collateral to their profession, and Maria Micle, a university teacher, introspecting her professional path, chose to talk about "biblio-rovers". The fact-finding visits were oriented towards an international or local destination, shorter (Buziaș, Lugoj, Deva, Sibiu, Brasov, Bucharest, Targu-Mures, Cluj, Drobeta Turnu-Severin) or longer (Szeged, Belgrade, Budapest, Vienna, Bratislava, Prague). The chosen routes contained representative, cultural and specific objectives of the info-documentary field. The main aim was to offer students and teachers the opportunity to enrich their knowledge and professional reference models, to provide inspiration through relevant non-formal experiences, to exchange best practices with the staff of the libraries visited, to strengthen team and friendships. Through traveling, the unknown is diminished and fears of differences, of the cultural otherness of the other, or of the "stranger", whether from another city, another country, another religion, ethnicity - different in any way, no longer cause anguish, but bring different perspectives to look at and understand this beautiful and diverse world.

Keywords: editorial, Romanian librarianship, biblio-rovers, documentary visits, instrospection

Elena Tîrziman. Highlighting and Enhancing the Documentary Heritage in Romanian Libraries Through Publishing Activities

Following the activity of the Romanian librarianship in the last century, we observe a constant concern of libraries to have and support an editorial activity that allows them to promote their activities, to inform themselves about professional and scientific news in the field, to contribute to the promotion and valorization of the documentary heritage, to ensure a particular form of continuing professional training through documentary support, to advocate for their role and place in the communities they serve and, in general, in society as a whole. Libraries publish monographic and serial publications (books, albums, printed catalogs, bibliographies, bio-bibliographies, manuals, guides, library and cultural magazines, etc.) authored by librarians, documentalists, specialists in documents from special collections, historians, other professionals and specialists in libraries, documents and information. Between 1887-2024, 353 serial publications in the field of Library and Information Science (LIS) appeared in Romania. A professional community is validated by the importance that society attaches to its activities (the place and social status of a profession) and by the way in which it manages to promote and capitalize on its specificity. There is an interest on the part of large libraries, professional associations and the academic scientific community in publishing journals, journals with a high quality of studies and articles, and in ensuring that they are published at regular intervals and as widely distributed as possible, both in print and digital format. Specialized publications are a veritable vehicle for promoting the cultural and scientific heritage of an institution, region or nation, and more than that, they also disseminate rules and best practices for research, conservation and exploitation of these specific collections.

Keywords: Romanian libraries, publishing activity, documentary heritage, documentary valorization

Angela Repanovici. University Library: Hub of Academic Knowledge and Innovation

This study highlights the role of the university library in the face of rapid transformations in the academic system and access to knowledge. Currently, university libraries in Romania face significant challenges regarding their educational role and appeal to students. The dependence of universities on commercial databases, such as Web of Science, creates major vulnerabilities in access to information and research evaluation. These platforms are essential for academic validation, but restrictions on access could negatively impact the documentation and publication process. To address these vulnerabilities, academic institutions must explore viable alternatives, such as open-access databases, academic consortia for shared access, and digital archives. A rethinking of educational policies could reduce reliance on commercial sources, fostering a more autonomous and sustainable system for knowledge dissemination. Moreover, strong collaboration between librarians, university professors, and researchers could facilitate the diversification of information sources and improve access to scholarly literature. If the library loses its central role in intellectual development, it risks becoming a neglected archive, losing relevance in the face of new educational paradigms. For the library to transform into a hub of ideas and innovation, all stakeholders in the academic community must actively engage. Whether through intensive use of existing resources, initiating collaborative projects, or promoting equitable access to information, each actor plays a crucial role in ensuring the library remains a dynamic and relevant space.

Keywords: Romanian university libraries, geopolitical challenges, educational paradigms, collaboration, innovation

Tatiana Oprescu. Information Literacy from a Librarians' Perspective - a Major Factor in the Intellectual Development of the User, Significantly Influencing Their Study and Research Process

Information literacy, as a product of the information society, involves the development of a set of theoretical knowledge and practical skills that enable the identification of an information need, followed by the localization, evaluation and use of available information in order to solve a problem, find an answer and communicate the information found and processed in the form of a new value-added product. In the context of an increasingly knowledge and information-oriented society, information literacy plays a key role in developing users' critical skills and facilitating access to information resources. Information literacy, from the perspective of academic libraries, refers to the set of skills, knowledge and attitudes needed to effectively navigate today's complex information environment. This includes the ability to identify, evaluate, use and communicate information from diverse sources, as well as to understand the context in which information is created and distributed. From a librarianship perspective, academic-level infodocumentary structures are primarily concerned with the

management, organization and dissemination of information, with the aim of supporting the educational and research process. Library users who have been trained in information literacy are those who know how to learn because they understand how knowledge is organized, know how to find the information they need and how to use it so that others can learn from them. They are people who are ready for lifelong learning because they can always access relevant information for any activity.
Keywords: information literacy, information society, knowledge, lifelong learning, library research

Gabriela Tomescu-Olteanu, Ioana Necula. "Connecting Generations in the Digital World": a Project for a Generation

Launched in Romania in March 2024, the pilot project "Connecting Generations in the Digital World" is an initiative supported by the Vodafone Foundation Romania, through the "Hi Digital" program and carried out by The Margareta of Romania Royal Foundation. With the desire not to leave anyone behind in the journey towards the digital world, the Vodafone Foundation had this European initiative, called "Hi Digital", which is being carried out in several countries: England, Czech Republic, Ireland, Luxembourg, the Netherlands and Romania and which involves a non-formal learning concept that encourages, includes and inspires older people (over 60 years of age) to integrate into the digital world, strengthening their self-confidence in an increasingly technologized society. In Romania, this has become a necessity, because in 2023, according to the National Institute of Statistics, 18.6% of people aged between 55 and 74 have never used the internet, compared to only 1.4% of young people aged between 16 and 34. This is also revealed by the analysis conducted by the Digital Economy and Society Index 2022 (DESI), which shows Romania in last place - among the countries of the European Union - in terms of population with basic digital skills - only 28% compared to 54%, the EU average. The article presents how the Argeș County Library started and implemented the project "Connecting Generations in the Digital World" and the advantages of using digital technologies by the elderly, which are important and bring numerous benefits both at personal and community level.
Keywords: Argeș County Library, pilot project, digital literacy, non-formal learning, social inclusion, seniors, digital education

Orestia Olteanu. Paradigms of Organizational Communication. Functionalist Concepts of Organization and Organizational Communication

Organizational communication research is largely guided by the existence of paradigms or various loosely connected ideas, crowds of assumptions about communication and society, but especially about organizational communication. In specifying the term paradigm in this context, we will largely consider communication in general and its relation to society. These paradigms reflect assumptions about the society in which organizational communication takes place. The need to develop paradigms and to take them into account in communication research reflects the fluid, changing, symbol-infused character of modern society, the changing role of different connected signs, the increasing prevalence of information and information processing technology. While these paradigms provide the basic assumptions on which research is based, they are rarely explicitly presented in the communication literature. They are assumed and can be considered the source of the original images, or metaphors that guide and make intuitive systematic thinking. The ability of the organization to maintain its boundaries is decisive for organizational survival. Some variants of this theory, which combine information theory with evolutionary theory, are called "evolutionary" or ecological theories of organization and focus on survival and growth versus decay and death. While the early functionalists emphasized the role of normative goals, social values in defining organizations, the later form of functionalism makes communicational processes the defining characteristic of formal organizations.
Key words: organizational communication, functionalism, functionalist paradigm, system theories, organizational system

Corina Dovîncă. Some Facts about *Coherent Digital: Using Policy Commons Free Trial* Workshop

Databases are electronic research tools that provide members of the academic community with scientific resources and valuable information, both in terms of content and monetary value. Anelis Plus member institutions - the Association of Universities, Research and Development Institutes and Central University Libraries in Romania - benefit this year from free access to a new database, one of the most important public policy databases in the world, Policy Commons, from Coherent Digital. In order to understand how the Policy Commons platform works, its particularities and the facilities it offers to users, at the beginning of March, representatives of the publisher held an information session, attended by representatives of Anelis Plus member institutions. Policy Commons is considered the world's largest public policy database, containing over 17 million reports from 41,000 think tanks, research organizations, government agencies and institutions around the world. The database includes technical reports and case studies, consultancy reports and feasibility studies, policy and white papers, podcasts, blogs, videos, industry and government publications, as well as community impact assessments in a wide range of fields including economics, health, environment, education and urban planning, making it an invaluable resource for academic research in all areas. This article summarizes this meeting, providing useful details about the Policy Commons platform.
Keywords: public policy, gray literature, scientific databases, Policy Commons

Raluca Bucinschi. The Magic of Viennese Operetta: Music, Dance and Elegance

From the very beginnings of theater, tragedy has been side by side with comedy. In the 16th century, when both fraternized with music, opera seria and opera buffa were born. On evenings when tragedy was performed, so that the audience could leave with the feeling that it was all just a play, it was customary to add a short light-hearted piece as an intermezzo or finale. These intermezzos, being works in one act and taking on the characteristics of opera bufe, were called operettas. Today's operetta has in common only its name and the fact that it is a musical genre; it is, in fact, a Viennese product of the second half of the 19th century. One of the most important aspects of creating an enduring operetta has always, regardless of the era, been the text. Three obvious directions can be identified in operetta librettos, each with its own representative pattern

of works, such as: the mirror libretto, which projected the state of society at a given moment, the provocative libretto and the reactionary libretto. Thus, operetta libretti often depended on the historical setting of the moment or the state of society at the time. The virtual exhibition *The magic of Viennese operetta: music, dance and elegance* is part of the events marking 2025 as the year dedicated to the composer Franz Lehár and includes musical documents from the special collections of the National Library of Romania. Through its images, which the public will be able to view for the first time, the exhibition will bring to lovers of the genre the image and autograph of composer Franz Lehár, as well as scores of important titles belonging to composers who wrote landmark works for the Golden Age of operetta, such as Johann Strauss son, Emmerich Kálmán or Oscar Straus. The exhibition, in physical format, will be in the foyer of the "Ion Dacian" National Operetta and Musical Theatre from February 27 until the end of the 2024-2025 season, as part of the *Operetta Lounge* project.
Keywords: National Library of Romania, special collections, printed musical publications, Viennese operetta, virtual exhibitions

Dorin Cozan. Innovation and Digital Education in Rural Libraries. The Story of CodeKids Club in Pietrari: Interview with Crina Popescu, Pietrari Public Library

This interview with Crina Popescu, librarian at Pietrari Public Library, explores how a rural library became a hub of innovation through the CODE Kids program. Started as a local coding initiative with children, the project has evolved into a national model for digital education. Through weekly workshops, competitions, and STEM (Science, Technology, Engineering, Math) projects, dozens of children have acquired valuable digital skills, sometimes even decisive for their educational future. Challenges - lack of resources, children's emotions or personal limits of the coordinator - have been overcome through dedication, continuous learning and active involvement. With the support of the Progress Foundation, the Science Fund and the local community, the club implemented innovative projects (Arduino, 3D printing, VR, digital ecology). Crina Popescu emphasizes the importance of courage and planning in the modern librarian's mission. The CODE Kids Project - "Kids Do Coding in Public Libraries" aims to create a coding and STEM movement in which children, young people, librarians and volunteers from rural and small urban areas develop their digital skills and engage with their communities by solving creative digital themes. Through organized training activities and workshops another window is opened to explore the digital world with its opportunities for development and learning. The story of CODE Kids Club Pietrari Pietrari becomes an inspiring example of educational transformation in rural areas.
Keywords: rural library, CODE Kids, digital education, STEM skills, innovative librarian, Pietrari Public Library, coding club

Adrian-Nicolae Coman. The 2024 BOOK Exhibition - In Memoriam "Silvestru Voinescu", at Argeș Public County Library "Dinicu Golescu"

Between October 1-5, 2024, the Argeș Public County Library "Dinicu Golescu" organized The 2024 BOOK Exhibition - In Memoriam "Silvestru Voinescu", during which a series of events took place, including book launches and debates on topical literary themes (poetry, novels, philosophy, monographs, interviews, thematic and textile art book exhibitions, presentation of new publications and autograph sessions from renowned authors). Silvestru D. Voinescu (1935-2005), former director of the library, an emblematic figure of the institution and culture for 40 years (1964-2004), was unveiled at the official opening of the event. The distinguished guests present - personalities of the city and culture of Argeș - held a moment of silence in memory of the honored person and evoked, in their speeches, the spirit and light of Silvestru D. Voinescu. Traditional and imperative, in the context of essential and fast-paced changes in the creative area and in the cultural values market in general, the Book Fair brought to the spotlight recent publishing publications, with a formative stake and perspective, of interest both for the younger generations and for those who are accustomed to the classical approach of valuing books. Equally, the activities organized during the five days of the 2024 edition opened up the options and visions generated by the combustion of ideas, currents of thought, trends in the evolution of cultural consumption. The event contributed to raising awareness of the impact of culture on communication as a vital medium, as a fundamental process of evolution in the age of high-performance technology and the development of the concept of interculturality.
Keywords: Argeș County Library, book fair - 2024, homage, Silvestru D. Voinescu, Argeș cultural personalities

Nicoleta Corpaci. Ioan Slavici - One Hundred Years Since His Passing. Selected Images from the National Library of Romania's Special Collections

A first rank personality of Romanian literature and a unique creator of Transylvanian rural universe realism, Ioan Slavici (1848-1925) is being paid homage at his centennial commemoration as one of the leading figures of the Romanian cultural elite. Along his contemporaries such as Ion Creangă, Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale but also with other "Junimea" cultural society members, Slavici had a significant contribution in shaping the national literary identity. His literary work reveals a wide and insightful image of the 19th century Romanian countryside, highlighting a remarkable capacity for psychological analysis and for designing human characters defined by the traditional and moral values of the rural universe. Through a direct narrative speech, both persuading and clear, Slavici presents himself as a fine observer of the society and human soul. Slavici's greatness does not only come from his narrative gift expressed in defining writings for the Romanian realism but also from his passionate involvement in support of the national ideals. Ever since his college years in Vienna, Slavici was actively involved within the Romanian student societies with his friend Mihai Eminescu, becoming an important voice in the process of affirming the Transylvanian Romanians' national and cultural identities. Although fought with perseverance and dignity, this fight was not well received within the geopolitical context of that era, with Slavici being constantly subjected to severe repercussions. Consequently, his place within the great Romanian writers' gallery is well-founded - due to the profoundness and long term value of his literary writing but also because of his active involvement in the cultural and national life of those times. The photographs accompanying this article were selected from the National library of Romania's special collections and perfect the image of a complex personality with deep roots in the popular culture.
Keywords: Ioan Slavici, literary realism, National Library of Romania, special collections, homage

Constantin Ittu. An Incunabulum from the Library of the Brukenthal National Museum with a Manuscript Ownership Mark: Plotinus, *Opera a Marsilio Ficino latine reddita*, Florence, 1492

Marsilio Ficino (1433-1499), Italian philosopher, linguist and theologian, was one of the most important exponents of the Florentine Renaissance and Neoplatonism. Ficino began work on a translation of the Platonic corpus at the request of Cosimo de Medici (1389-1464), de facto leader of Florence and his patron, in 1463. Moreover, his translations of Plato and Plotinus remained in intensive use until the time of Samuel von Brukenthal, and were reprinted many times in various European cities such as Basel, Paris, etc. The incunabula collection of the Brukenthal National Museum Library in Sibiu houses a copy of Plotinus (c.205-270), considered to be the father of Neoplatonism, translated by Marsilio Ficino, which is not in fact a Greek translation into Latin, but one accompanied by the Florentine Renaissance scholar's comments. The copy in the Brukenthal Museum Library, in black lettering, text in a straight line, leather-wrapped wooden bark, 442 leaves, comes from the personal collection of the Baron von Brukenthal. This incunabulum also has a manuscript ownership inscription inside the upper cover: *Iste liber pertinet ad Librariam curie S. Laurency in Norinberg quem legauit dominus Nicolaus Tinctoris Sacre Theologie doctore doctore beneficiatus ibidem de ara Sancti Nicolai*. From this manuscript ownership mark we learn that the volume belonged to the library of the church of St. Laurentius in Nürnberg as a donation of the doctor of theology, Nicolaus Tinctoris, and was deposited at the shrine dedicated to St. Nicholas. The binding of the Brukenthal Library's specimen is special: it is either contemporary with the incunabulum or slightly more recent, from the 16th century. It is made of wood wrapped in leather and decorated by pressing with a number of borders and elements imitating the plant world. It has elegantly decorated metal locks.

Keywords: Marsilio Ficino, Plotinus, incunabulum - 1492, Brukenthal Museum Library

Florica-Elisabeta Nuțiu-Vulcănescu. Marginalia to Samuil Micu's Manuscript: "Theology or Word of God. Of the Divine Discovery", Volume I, Vienna, 1781

Samuil Micu (1745-1806), historian, philologist, philosopher and theologian, one of the illustrious representatives of the Enlightenment-era movement of Transylvanian School (Școala Ardeleană), is still little researched as a theologian. One of his works not yet in print is: *Theology or Word of God. Of the Divine Discovery*. This work, preserved at the Romanian Academy Library - Cluj-Napoca Branch, with ms. no. 65, is a treaty on divine revelation in the field of dogmatic theology. The repeated appeal to philosophers such as Aristotle, Pythagoras, Plato, Plutarch, Plutarch, Socrates, Seneca, Zeno, Marcus Livius, Josephus Flavius, Euripides, Aesculapius, Cicero, Virgil, Homer, Spinoza and Voltaire or to the Holy Fathers of the Church: St. Augustine, Thomas Aquinas, Tertullian, St. Gregory the Dialogist, St. Epiphanius, St. John Chrysostom, St. St. Cyril, St. Irenaeus, St. Jerome, St. Isidore of Seville and St. Basil the Great are able to speak for themselves about the cultural and theological horizon of the author, as well as about the thoroughness of the work in question. The true Revelation is known through miracles considered by Samuil Micu as signs of divine revelation. The author disputes the miracles of the laity, because they cannot be compared to those of Jesus Christ, Moses or the Holy Fathers. Regarding faith, Samuil Micu believes that the greatest miracle is the *Resurrection of Jesus Christ*. For the veracity of the miracle of the *Resurrection* he brings the testimonies of the Evangelists John, Peter, Matthew and Mark. Samuil Micu's work, which is based on a thorough knowledge of the sources, is permeated by a critical sense, and the author's spirit of objectivity is in a constant search for the truth.

Keywords: Transylvanian School, theology, Samuil Micu, theology, dogmatic theology, divine revelation

Cristina Marinescu. The Epigram, a Minor but Enjoyable Literary Species. A Manuscript by Cincinat Pavelescu

Epigram is a species of small lyric poetry, which has a satirical, humorous, aphoristic or poetic content, which is related to wit and ingenuity, having a binary structure that gives it symmetry and opposition between argument and counterargument. Through an epigrammatic mechanism, this structure generates a tension called "epigrammatic", discharged by a "spark", a surprise known as an ironic joke. Epigrams are a fashion in Enlightenment literature in which the author satirizes the moral, rather than the physical, flaws of the individual. In the collection of the Cabinet of Manuscripts at the National Library of Romania there is a manuscript notebook with epigrams by Cincinat Pavelescu (1872-1934) containing 51 quatrains, with targeted or generic dedications, although it is assumed that the latter were also occasioned by an encounter with a concrete situation, which he wanted to immortalize through the use of irony. The epigramist's celebrity at the time was based on his ability to capture, especially with the help of puns, the funny side of the various situations and real characters that impressed him. Cincinat Pavelescu wrote a much more diverse range of lyrical genres than his reputation as an epigrammatist might suggest, but perhaps history will one day do him justice, for interest in past eras, especially in terms of artistic expression, is a tidal phenomenon, with often surprising revivals after eras of neglect. Cincinat Pavelescu had a troubadour vision of love and gained great popularity as an author of romances, cantilenas, art songs, serenades and madrigals and confessed that he wrote epigrams "as a protest against my inner aesthetic, offended by the ugliness of life, the injustices of politics and the arivism of mediocrity".

Keywords: Cincinat Pavelescu, Romanian epigrams, National Library of Romania, special collections, manuscripts

Gabriela Tomescu-Olteanu. The Nobleman-Scholar Dinicu Golescu and His Books in the Special Collections of Argeș Public County Library "Dinicu Golescu"

Dinicu Golescu (1777-1830), a leading figure in the cultural and political life of Wallachia, raised and educated in the values of the time and the social category to which he belonged, descendant of an ancient Wallachian noble family, left posterity a rich documentary work, composed of a travel diary, moral-philosophical works, translations, language manuals, didactic works, but also a statistics, left, unfortunately, unfinished, due to his sudden death. Dinicu Golescu's evolution from the typical feudal mentality of his youth to a truly democratic conception is the result of a complex process, which can be explained by a multitude of factors: the patriotic and humanitarianist traditions in his family; the schooling he received at the Greek Academy in Bucharest, being well-known that Enlightenment philosophy

was transmitted to Wallachia, in an incipient form, through the Greek channel; his subsequent readings; the circulation on our territory of the works of prominent representatives of the French Enlightenment; his attitude towards the revolutionary movement of Tudor Vladimirescu, and, finally, his direct contact with the social realities of Western countries which, at the beginning of the last century, were at a higher level of capitalist development. A complex personality, Dinicu Golescu possessed knowledge of classical culture and humanities as well as other sciences: physics, mathematics, astronomy and geography. The books in the special collections of the Argeș County Library presented in this article show that Dinicu Golescu, through his entire activity as a writer, but also as a political and cultural activist, was a great reforming nobleman, founder of charitable, educational and cultural institutions, an exceptional personality.

Keywords: Argeș County Library, special collections, Dinicu Golescu, Romanian Enlightenment, Romanian cultural personalities

Raluca Man. IFLA Statement on Copyright and Artificial Intelligence: Challenges and Opportunities

In the digital age, information is being spread and disseminated faster than ever before; public libraries' perception of their role in combating misinformation is unclear and their role is far from being defined. Researchers in many fields are identifying multiple research gaps, including the need to test computational methods, as well as those related to the use of IT equipment and the internet, to detect and better understand it. Policies on copyright and the fight against misinformation are a necessity, particularly in areas with the potential for rapid change, and in particular the relationship with artificial intelligence where institutional policies will play a key role. As artificial intelligence - especially generative and large-scale language models - has developed rapidly, e-resource providers have begun to present libraries and library consortia with new license language defining rights and restrictions related to artificial intelligence. In the current context as public libraries begin to navigate the rapidly changing technological and legal landscape of artificial intelligence, on April 29, 2025 IFLA released the *IFLA Statement on Copyright and Artificial Intelligence*. The statement outlines a range of practical steps that both governments and libraries can take, from capacity building and awareness raising, to making ethical decisions about artificial intelligence tools and developing capacity for guidance and monitoring, calling for advocacy in favor of limitations and exceptions that allow text and data mining from legitimately acquired or accessed content, access to the widest possible datasets as a defense against bias and error.

Keywords: artificial intelligence, copyright, disinformation, copyright legislation, copyright exceptions and limitations, IFLA statement

Nicoleta Marinescu. Evolution of the Library Profession. Job Skills. European Projects. Initial and Continuing Training. Challenges of the Profession

Throughout history, the librarian - the manager of collections of documents in various media - has collected, organized, arranged, shelved, and described documents/information in order to offer them to the public. In 1931, Shiyali Ramamrita Ranganathan compiled a collection of five laws of librarianship, which have been constantly updated in line with the evolution of society and the need for information. In 2004, 2008, 2016 and 2019, new versions of Ranganathan's laws have emerged in line with changing technologies. From the librarian managing clay tablets to the present day, the five laws have remained basic principles adapted to the new and accepted as fundamental to the field of librarianship. The information-documentary profession always fulfills its fundamental mission, which is to find information for professional purposes (knowing how to search for it in the first place), processing it to increase the value (added value) for which it is used, managing it and making it accessible and transmitting it to those who need it, whether users or clients. While the mission remains the same, the means to achieve it have evolved rapidly. New, increasingly powerful technologies tend to dominate all sectors of activity and are used in the services of information-documentation professionals. The profession - very old in its fundamental forms - has been divided into several trades; the accumulation of human knowledge and the diversification of the means of acquiring it have evolved. A new profession has emerged through the development of a specialization within a traditional profession; there is no discontinuity, no conflict: it is librarians and documentalists.

Keywords: evolution of the library profession, documentary librarians, skills, Euroreferential, initial training, continuing training, challenges

Cristina Baciu. "Wheat Grains" Journal in the Collections of Argeș Public County Library "Dinicu Golescu". Snippets

The "White Grains" Journal is a cultural magazine of the interwar period, founded in 1930 by the writer Emanoil Bucuța, corresponding member of the Romanian Academy. The journal was printed in Bucharest under the direction of the Directorate of People's Education, the Romanian Social Institute and the Official State Gazette. "White Grains" Journal was published monthly, from March 1930 to December 1934, with articles on archaeology, religion, architecture, ethnography, geography, art history, education, and the social and political history of Romania. In the first half, the journal contained a section entitled *Studies and Stories*, in which several large articles on various cultural and social themes appeared. In this section were published great cultural personalities of the time: Queen Maria of Romania, Grigore Antipa, Nicolae Iorga, Gala Galaction, Nicolae Tonitza, Ioan Bianu, Dimitrie Gusti and others. The second half of the magazine contained two parts. The first part, entitled *Chronicle*, had three sections: *Books, Lectures, Conferences, Congresses, Exhibitions*; *Theater, Music, Motion Pictures, Radio*; *Tourism, Sports, Physical Education*. The second part was entitled *Education of the People in Other Countries*. The column had articles translated from other languages, generally by Bucuța or other contributors, about education in other countries. Argeș Public County Library "Dinicu Golescu" has in its Press and Legislation section the complete collection of the cultural journal "Wheat Grains" from the interwar period, a period of flourishing Romanian cultural publishing.

Keywords: "Wheat Grains" Journal, Emanoil Bucuța, interwar press, library collections, Argeș Public County Library "Dinicu Golescu"

Daniela Argatu. School Library / Documentation and Information Center: Between the Authority of Tradition and the Challenges of Artificial Intelligence

The school library / Documentation and Information Center has become, thanks to the unprecedented development of information technologies, a dynamic, flexible ecosystem, a space with a distinct identity, which preserves and ensures visual and emotional continuity in the memory of generations of students. For students, the library can be a place where shelves are perfectly aligned and books seem inaccessible, or a refuge where they can explore fantasy worlds or study. It can be a space for imagination or a place of discipline and concentration. For a school librarian, the library is a living space, a bridge between knowledge and curiosity, an environment that encourages critical thinking, interaction and self-education. Through the school library's adaptability to evolving educational and cultural needs, this generative matrix of knowledge becomes an essential link between past, present and future. Here, tradition and technology complement each other harmoniously, providing an environment conducive to intellectual development through an authentic culture seen as an exercise in fulfillment. Thus, the library is no longer just a silent space, but a laboratory of ideas, a hub of creativity, educational in the formation of reading, research and critical thinking skills of students. This structure has expanded into the digital environment, receiving access to educational databases, digital archives and open access resources, a transformation that reflects the evolution towards what we call digital humanities science an interdisciplinary field that combines traditional humanities research methods with digital tools, artificial intelligence and data analytics. Involvement of school librarians plays an important role in digital humanities projects due to the recent expansion of the role of professionals in preserving, promoting and providing access to digital collections as well as applying to digital humanities projects.

Keywords: school library, documentation and information center, educational hub, creativity, artificial intelligence

Maria-Magdalena Ioniță-Roșoiu. "After Snails" [a poem] by Ion Barbu, in the Rare Book Collection of Argeș Public County Library "Dinicu Golescu"

This year, on March 18, it marked the 130th anniversary of the birth of Dan Barbilian, a mathematician and one of the most important Romanian poets of the interwar period, representative of Romanian literary modernism. The pseudonym that made him famous in poetry - Ion Barbu - is in fact the original family name, transformed by Latinization. His talent for mathematics was already apparent in his secondary school days, when Barbilian published remarkable contributions in the *Mathematics Gazette*. During high school, he met the future literary critic Tudor Vianu, with whom he would form one of the longest and most beautiful literary friendships. Following a bet he made with Vianu, he would write a book of poems, and it was Barbilian's love of poetry. In 1919, Dan Barbillian began to contribute to the literary journal *Sburătorul*, under the pseudonym Ion Barbu (his grandfather's name), at the suggestion of another literary critic Eugen Lovinescu. Argeș Public County Library "Dinicu Golescu" holds one of the author's best-known poems - *After Snails*. The copy in the Arges library's collections was published in Bucharest by the *Luceafărul* Publishing House, has 13 pages and it is illustrated by the painter Mihai Teișanu. The poem was first published in the *Viața Românească* Journal (1921), being reprinted in a booklet uninspiredly illustrated by the painter Mihai Teișanu, which prompted the poet to ask for the withdrawal of the print run from the bookstores. Legend has it that Teișanu interpreted *After Snails* as a children's book and illustrated it as such. The author withdrew the book from the bookstores and, under the steam of Bahian liquor, got angry and allegedly threw the print-run into the fire. Of a total of 1,000 copies, it is not known how many have been saved, which increases the value of the work by its rarity. The poem is considered a fabulative poem with figurative elements from nature that relates a (real or fictitious) childhood event in an expressive form specific to Ioan Barbu, with a particular metaphorical charge. The relations between nature and consciousness are established at the level of imitation and imagination, playful spontaneity, characteristic of the child, and are expressed in the language of folk magic, which preserves the atmosphere of mystery.

Keywords: Argeș Public County Library "Dinicu Golescu", special collections, Ion Barbu, hermeticism, metaphors, mystery

Adriana Florentina Malanciuc, Liviu Timiș. *A Cup of Tea, a Word, a Story*... the Word that Forges and the Story that Brings People Together

A cup of tea, a word, a story is a cultural programme dedicated to authentic dialogue and cultural values. Created as a symbolic meeting over a cup of tea, the programme promotes reflection, empathy and the exchange of ideas. The event is organised by the "Ștefan cel Mare" University Library of Suceava (USV Library) in collaboration with Eco TV Vatra Dornei and it is supported by prof. univ. DHC Sanda Maria Ardeleanu - Director of the "Ștefan cel Mare" University Library of Suceava, Adriana Florentina Malanciuc - librarian at "Ștefan cel Mare" University Library and Liviu Timiș - Director of Eco TV Vatra Dornei. Each edition brings to the fore relevant themes - from Eminescu's work and the honouring of Grigore Vieru to the importance of reading and cultural diversity. These events are highlighted by collaborations with educational and cultural institutions in Romania and Moldova. The programme has become a cultural landmark, with an impact among teachers, pupils and local communities, stimulating debates about identity, heritage and education. At the same time, it promotes cross-border links and contributes to revitalising Bucovina's cultural life. More than just a TV show, *A cup of tea, a word, a story* is a plea for living culture, told with meaning and spirit, and a model of good practice in contemporary cultural dialogue. Three people with a common vision have created a cultural programme that is distinguished by a warm and profound concept: a symbolic meeting around a cup of tea, where stories are told, questions are asked, ideas are expressed, culture, values and identity are reflected upon and which has become a convivial space where culture comes alive through dialogue and empathy.

Keywords: reading, story, identity, diversity, culture, education, interculturality, USV Library, Eco TV Vatra Dornei, cross-border collaboration

Summary

EDITORIAL

Biblio-Rovers and their Ispirational Travels
Maria Micle ..... p. 1

HIGHLIGHTS ON LIBRARIANSHIP. LIBRARY GUIDELINES

Highlighting and Enhancing the Documentary Heritage in Romanian Libraries Through Publishing Activities
Elena Tîrziman ..... p. 3

University Library: Hub of Academic Knowledge and Innovation
Angela Repanovici ..... p. 8

Information Literacy from a Librarians' Perspective - a Major Factor in the Intellectual Development of the User, Significantly Influencing Their Study and Research Process
Tatiana Oprescu ..... p. 10

"Connecting Generations in the Digital World": a Project for a Generation
Gabriela Tomescu-Olteanu, Ioana Necula ..... p. 14

Paradigms of Organizational Communication. Functionalist Concepts of Organization and Organizational Communication
Orestia Olteanu ..... p. 17

ON ROMANIAN LIBRARIES

Some Facts about *Coherent Digital: Using Policy Commons Free Trial* Workshop
Corina Dovîncă ..... p. 20

The Magic of Viennese Operetta: Music, Dance and Elegance
Raluca Bucinschi ..... p. 22

Innovation and Digital Education in Rural Libraries. The Story of CodeKids Club in Pietrari: Interview with Crina Popescu, Pietrari Public Library
Dorin Cozan ..... p. 25

The 2024 BOOK Exhibition - In Memoriam "Silvestru Voinescu", at Argeș Public County Library "Dinicu Golescu"
Adrian-Nicolae Coman ..... p. 28

Ioan Slavici - One Hundred Years Since His Passing. Selected Images from the National Library of Romania's Special Collections
Nicoleta Corpaci ..... p. 32

CULTURAL HERITAGE

An Incunabulum from the Library of the Brukenthal National Museum with a Manuscript Ownership Mark: Plotinus, *Opera a Marsilio Ficino latine reddita*, Florence, 1492
Constantin Ittu ..... p. 44

Marginalia to Samuil Micu's Manuscript: "Theology or Word of God. Of the Divine Discovery", volume I, Vienna, 1781
Florica-Elisabeta Nuțiu-Vulcănescu ..... p. 46

The Epigram, a Minor but Enjoyable Literary Species. A Manuscript by Cincinat Pavelescu
Cristina Marinescu ..... p. 56

The Nobleman-Scholar Dinicu Golescu and His Books in the Special Collections of Argeș Public County Library "Dinicu Golescu"
Gabriela Tomescu-Olteanu ..... p. 58

LIBRARY ABROAD

IFLA Statement on Copyright and Artificial Intelligence: Challenges and Opportunities
Raluca Man ..... p. 62

GUTENBERG'S GALAXY

Evolution of the Library Profession. Job Skills. European Projects. Initial and Continuing Training. Challenges of the Profession
Nicoleta Marinescu ..... p. 66

"Wheat Grains" Journal in the Collections of Argeș Public County Library "Dinicu Golescu". Snippets
Cristina Baciu ..... p. 72

School Library / Documentation and Information Center: Between the Authority of Tradition and the Challenges of Artificial Intelligence
Daniela Argatu ..... p. 77

"After Snails" [a poem] by Ion Barbu, in the Rare Book Collection of Argeș Public County Library "Dinicu Golescu"
Maria-Magdalena Ioniță-Roșoiu ..... p. 80

A Cup of Tea, a Word, a Story... the Word that Forges and the Story that Brings People Together
Adriana Florentina Malanciuc, Liviu Timiș ..... p. 83

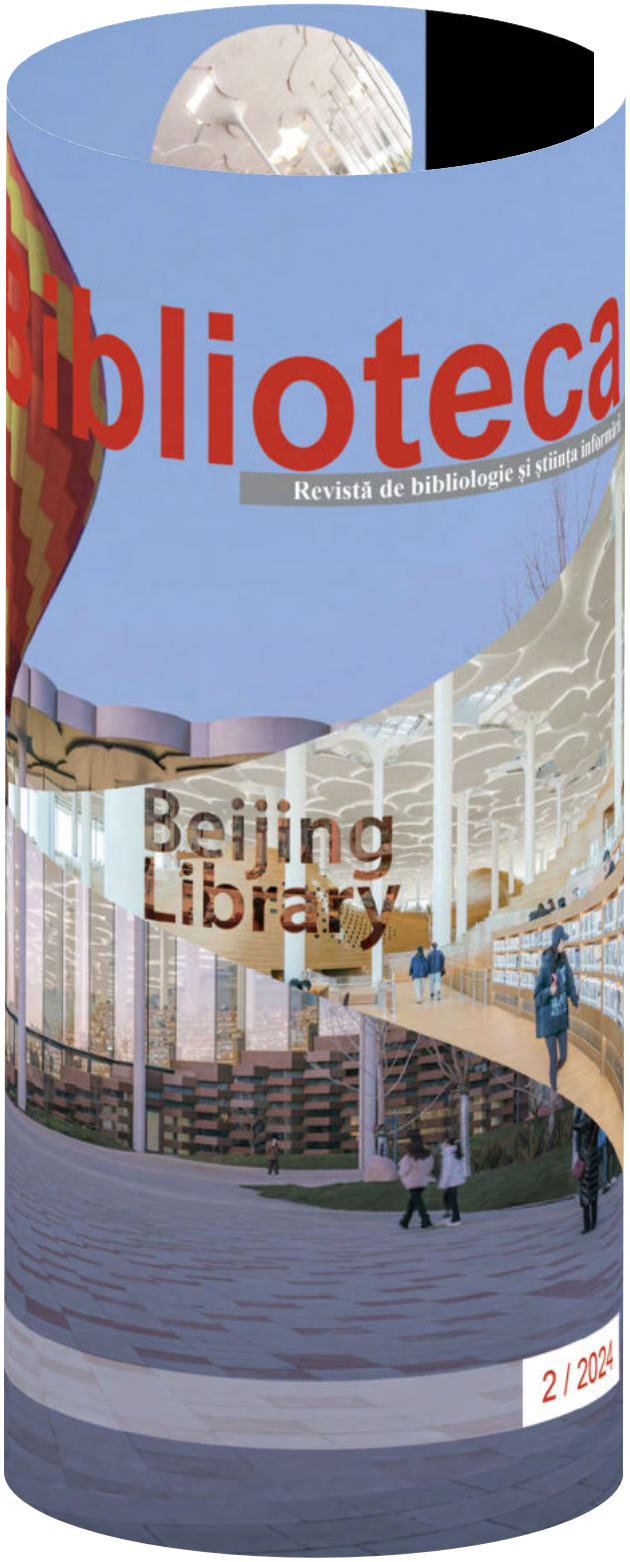

IMPORTANT

Din anul 2019, periodicul apare doar online, pe site-ul Bibliotecii Naționale a României:
https://bibnat.ro/produse-si-servicii/revistele-bibliotecii/biblioteca/

Începând cu anul editorial 2010, *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării* este indexată pe platformele online EBSCO și ProQuest.

ISSN 2668-618X
ISSN-L 1220-3386
9 771220 338686